

**KONCERT
IN
PRESENEČENJE!**
Novo mesto
ANDREJ ŠIFRER
1. december ob 16.00

DOLENJSKI LIST

Št. 48 (2416), leto XLVI • Novo mesto, četrtek, 30. novembra 1995 • Cena: 170 tolarjev

DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST

Avtohiša Berus
servisno prodajni center
Novo mesto

VW Audi

Na zalogi omejena količina
vozil
POLO od 17.990 DEM in
GOLF RABBIT 22.996 DEM
POZOR
— vozila Volkswagen po
starih znižanih carinskih
stopnjah
— Možnost nakupa testnih
vozil
— Rabljena vozila
Tel.: 068/342-360, 25-098

Ford DAEWOO

popust do 7%
kredit z 8,3% obrt. 3 leta
AVTO-HIT, d.o.o.
tel./fax: 068/26-077,
341-300

DEMOKRATI V NOvem MESTU

NOVO MESTO - Dolenjski območni odbor Demokratske stranke je v soboto v prostorih Kulturnega centra Janeza Trdine v Novem mestu pripravil javni pogovor o socialni, zaposlovanju, pokojninskem sistemu in drugih aktualnih vprašanjih. Pogovora, ki je bil tudi prva javna predstavitev demokratov v Novem mestu in poslanec predstavnik stranke, predsednik Irena Peršak in predsednica glavnega odbora Danica Simšič, oba tudi poslanci v državnem zboru. Več prihodnjic.

Cesta cefra kmetijstvo?

Ob preurejanju in povezovanju Evrope Slovenija ne more ostati izoliran otoček sreče. Svicarski zgled nam je nedosegljiv, zato je bil v soboto podpisani pristop k Cefti, srednjeevropskemu združenju za prosto trgovino, nujen in smiselni. Svobodna trgovina in vključevanje v večje trge že prinaša koristi večini slovenskih gospodarskih panog z najbolj vidno izjemo, kmetijstvom, ki tako, kot je, ni primerljivo ne konkurenčno. Nekateri so ga že proglasili za žrtev javne, četudi bo v končni posledici, resda pa ne takoj, tudi zanj evropsko povezovanje koristno.

Slovensko kmetijstvo, a ne le slovensko, je več, za mnoge celo nerazrešljiv problem. Vsaka sprememba ga zatrese v temeljih in lahko pričakujemo, da ga bo tudi neizbežna liberalizacija, ki jo prinaša Cefta. V pogajanjih smo dosegli poseben in dober položaj, vendar ne bo brez posledic. Spomnimo se samo na uvoz krompirja ali mesa. Toda nove težave ne bi smele zamegliti pogleda na prihodnost in preprečiti drugega koraka, to je vstopa v Evropsko zvezo, ki bo vsem strahovom navkljub za slovenskega kmeta obetaven. Pridobil bo vsaj malo višje cene, večje subvencije in dostop do evropskih razvojnih skladov. Seveda bo moral tudi sam, predvsem pa država Slovenija, kaj korenitega ukreniti za izboljšanje položaja. Te dni je izšla - pravi čas, če ne malo prepozno - knjiga dr. Danice Fink Hafner z naslovom "Slovensko kmetijstvo in Evropa", ki s teoretičnih politoloških izhodišč kaže, kaj nam manjka: evropski (mekhi) način urejanja problemov, lobiranje, alternativni programi, znanje in še enkrat znanje.

MARIAN LEGAN

Potoški Inles predčasno v stečajni postopek

151 delavcev je na ceti

LOŠKI POTOK - 10. novembra je stekel stečajni postopek. Prerazporejanje delavcev na nemogoča delovna mesta, neizplačani osebni prejemki in pomanjkanje surovin pa so napovedali tak konec, le da ga delavci niso pričakovali pred novim letom. Temu je bil tudi vzrok, da so nekateri predčasno zapustili delovna mesta ali pa so za plačo, ki skoraj ne pokriva prevoznih stroškov, dobili delo v drugih obratih. Najbolj boleče je za delavce, ki so že v letih, pa ne izpolnjujejo pogojev za upokojeve, drugo delovno mesto, če se kje odpre, pa je vprašljivo zaradi ozko usmerjenega znanja del in izobrazbe.

Vsi so se 22. novembra prijavili na zavodu za zaposlovanje v Ribnici, obvezno zavarovanje pa si morajo sami plačati. Kakšni bodo ti bodoči prejemki, ni težko izračunati, če so že v delovnem razmerju prejemali plače, ki so bile bolj podobne socialnim podporam. Imajo pa ti delavci vse pravice iz minulega dela. Morda bo tovarna prodana. Sedanja cena 700.000 mark je sicer bedna in močno podcenjena pa vendar, skrb pa vzbuja 3,7 milijona mark dolga, za katerega ta trenutek ni znano, na čigava ramena bo naložen in kako je nastal.

A. KOŠMERL

Turistični dolar utrjuje tolar

Državni sekretar za turizem Peter Vesenjaj v Dolenjskih Toplicah - Turizem je pomembna gospodarska panoga, ki pa jo država zapostavlja - Povezava s kmetijstvom

DOLENJSKE TOPLICE - Občinski odbor Slovenskih krščanskih demokratov Novo mesto je prejšnji četrtek v Dolenjskih Toplicah pripravil pogovor o turizmu. O tej temi, zlasti na državni ravni, je govoril državni sekretar za turizem Peter Vesenjaj.

"Turizem je v Sloveniji vroča tema zlasti v predvolilnem času, ko gre za konkretne aktivnosti, a nikakor ni v ospredju," je dejal Vesenjaj, ki turizem razume kot gospodarsko dejavnost, ki naj bi vzpostavljala trg za prodajo številnih domačih izdelkov in storitev. "Z milijardo dolarjev, kolikor naj bi bil letošnji turistični priliv, Slovenija popravlja svojo sicer negativno zunanjetrgovinsko bilanco; prav ta denar je v veliki meri zaslužen za trdnost tolarja."

Vesenjaj je govoril še o zakonih

o turizmu, ki je v pripravi. "Velik problem v slovenskem turizmu je kakovost," trdi državni sekretar. "Cene so na komaj še sprejemljivi zgornji meji; vsekakor jih je treba ustaliti in ob tem izboljšati kakovost turističnih storitev, sicer bo prišlo do zastoja ali celo nazadovanja. Denar za razvoj in pospeševanje turizma oziroma za njegovo promocijo naj bi dobili od iger na srečo. Celotni zakon je že sprejet, a kaj, ko igralnice še niso olastnjene! Lani se je denarja, ki naj bi ga iz tega vira dobil turizem, na-

PRVI SNEG NA GORJANCIH - Nedavna hitra in močna ohladitev je prinesla tudi prvi letošnji novembrski sneg. Medtem ko je v dolini padla le kakšna snežinka in se sneg ni obdržal, pa je na Gorjancih obležal. Na posnetku je zasneženi travnik pri gorjanski drevnici na pol poti med Vahito in Gosposodično. To lepo in mirno podobo snežno bele narave pa so morali takoj omadeževati primitivni objestneži, ki so svojo veliko moč in majhno pamet ter nikarkršn občutek za lepo in sveto kazali tako, da so s terenskim vozilom vijugali in rili po deviškem travniku. (Tekst in foto: A. Bartelj)

Sneg ne bi smel presenetiti

Podjetje za redno vzdrževanje cest, ki pokriva 14 občin, je na zimo pripravljeno - 50 tovornjakov in 80 traktoristov - Že ena ura zamude je dovolj, da gre vse narobe

NOVO MESTO - Prvi sneg lahko povzroči kup preglavic in zastojev na cestah. Največje breme priprav na zimo leži na Podjetju za redno vzdrževanje cest pri Cestnem podjetju Novo mesto, ki skrbi za 800 kilometrov magistralnih in regionalnih cest v 14 občinah, kar financira država, in 1.500 km lokalnih cest, ki jih vzdržujejo občine.

Kot je povedal direktor omenjenega podjetja Anton Hrastar, so na letošnjo zimo pripravljene. V vseh devetih zimskih bazah imajo letos od 20. novembra stalno dežurno službo. "Nenapovedan sneg lahko povzroči nekaj preglavic. Pri močnem sneženju je namreč že ura zamude dovolj, da gre vse narobe," je pojasnil Hrastar.

Podjetje ima v zimski službi na voljo okoli 50 tovornjakov s posipalci in plugi in okoli 80 traktoristov.

Anton Hrastar

rabili 6.000 do 7.000 ton soli in 10.000 kubičnih metrov peska, seveda pa je poraba odvisna od zime. Sol in pesek za regionalne in magistralne ceste financira država, v prihodnjem letu pa bo verjetno v državnem proračunu posebna

• Letos bo dalo Podjetje za vzdrževanje cest pri Cestnem podjetju Novo mesto v uporabo 3 po 80.000 DEM vredne avtomatske posipalce, ki porabijo manj soli in jo bolj natančno, računalniško delijo, hkrati pa dodajajo tudi kalcijev klorid, ki se vpije v sol, zaradi česar se sol s ceste ne spihava, hkrati pa takšna mešanica topi led do -15 stopinj Celzija, in ne le do -6, kot je to pri navadni soli. Avtomatske posipalce bodo uporabljali na magistralnih cestah.

postavka prav za zimsko službo, tako da se bo leto no vzdrževanje enakomerno porazdelilo skozi vse leto.

S snegom bodo gotovo nastopili zastoji. O tem govori tudi pravilnik o rednem vzdrževanju in obnavljanju cest, ki pravi, da zastoji v času sneženja ne smejo biti daljši od dveh ur. Zastoj bo gotovo manj, če bo vsak voznik vozila poskrbel za zimsko opremo, še preden bo na cesti sneg.

T. GAZVODA

DOLENJSKI VETERANI NEZADOVOLJNI Z ZAKONOM

NOVO MESTO - V petek, 24. novembra, se je na rednem glavnem zboru Združenja veteranov vojne za Slovenijo v Bršljinu približno 300 udeležencev zavezalo za ureditev statusa veteranov in spremembo zakona. Dolenjski veterani nameravajo ustanoviti območne odbore v Črnomlju, Metliki, Novem mestu in Trebnjem, poskrbeti za odpravo krivic veteranov, za pomoč svojim članom in invalidom ter svojim padlim, popestrili pa bodo tudi svoje družabno življenje. Zbora sta se udeležila generalni sekretar slovenskega združenja veteranov Drago Bitenc in generalni sekretar RK Slovenije Mirko Jelenič.

O TEGOBAM TURIZMA - "Turizem je vroča predvolilna tema, potem pa, zlasti ko bi bilo treba kaj denarja nameniti za njegovo promocijo, je pa država zelo skopa," je na pogovoru v Dolenjskih Toplicah dejal državni sekretar za turizem Peter Vesenjaj (levo).

bralo za 40 milijonov mark. Država ga je pobrala, a za turizem naj bi v naslednjem letu dala le bore

• Podoba odnosa do turizma pri nas pa je pokazal tudi topliški večer, na kar je eden od (maloštevilnih) udeležencev opozoril takole: "V Toplice, turistični kraj, pride na pogovor državni sekretar za turizem. Tu pa ni ne predsednika krajevnih skupnosti, ne predsednika turističnega društva, ne župana. Tako je pač pri nas: nimaš se s kom pogovarjati, če pa že govoriš, govoriš sam sebi ali sten."

3 milijone mark." Vesenjaj vidi veliko možnost za slovensko kmetijstvo prav v povezovanju s turizmom.

A. B.

novoles

Bliža se čas, ko bomo nazdravili novemu letu 1996... Ob tej priložnosti vabimo vse NOVOLESOVE UPOKOJENCE na tradicionalno **novoletno kosilo**, ki bo v sredo, 13.12.1995, ob 13. uri v restavraciji **Tango na Otočcu**. Z veseljem vas pričakujemo!

Ford Paič FIESTA Classic
samo 15.999 DEM

Novo mesto, Ločna,
☎ (068) 21-123, 21-129
Krška vas, ☎ (0608) 61-450, 59-059

POGINILO 250 KILOGRAMOV RIB

PRISTAVA - 23. novembra ob 15.45 so bili krški policisti obveščeni, da je prišlo v Malem Mraševem do pogina rib v potoku Senuša. Na kraju so ugotovili, da je v potoku Senuša, ki izvira v Senušah in teče mimo Pristave in Malega Mraševa in se v Brodu pri Podbočju izlije v Krško, prišlo do popolnega pogina ščuk in klenov. Pri pregledu potočne struge je bila voda temno rjave barve in je oddajala vonj po gnojnicah. Ugotovljeno je bilo, da se je poginil rib prišel na kraju, kjer v potok priteče voda iz smeri prasičje farne Pristava. Po oceni ribičev je poginilo približno 250 kg klenov in ščuk.

Danes v DOLENJSKEM LISTU

stran 6:

• Svetovna banka bo pomagala Trimu

stran 7:

• Posavska energetika tudi za Posavje

stran 8:

• Enim dovolilnice, druge na vlak!

stran 11:

• Umor je v maščevanju načrtoval 6 let

stran 13:

• Revščina, ti je res ime ženska?

stran 14:

• "Klinika" hoče razburiti mesto

OTVORITEV OBKOLPSKE CESTE - V Dolu ob Kolpi je 23. novembra nekaj po 16. uri državni sekretar za ceste Marjan Dvornik prerezal trak (na fotografiji) in tako odprl prenovljeno cesto od Dola do Fare v kočevski občini. Na svečanosti je govoril tudi kočevski župan Janko Veber. Na svečanosti je igrala godba na pihala iz Predgrada, peli pa so Prifarski muzikanti, medtem ko sta cesto blagoslovila kočevski dekan Ivan Potrebuješ in župnik iz Starega trga Jože Pavlakovič. Domačini so bili zelo hvaležni za dokončano posodobljeno cesto ob Kolpi, ki vodi skozi krajevno skupnost Poljanska dolina Predgrad in Kostel Fara. Predsednik KS Poljanska dolina Milan Lampe je v zahvalo podaril sekretarju Dvorniku sliko akademskega kiparja Staneta Jarma, predsednik Turističnega društva Kostel in Obkolpske turistične zveze Stanko Nikolič pa stilizirano stensko uro z gradom Kostelom. (Foto: J. Prime)

VREME

Do konca tedna se bo nadaljevalo oblačno in postopoma hladnejše vreme.

Ali radi berete knjige?

Knjižni sejmi, ki so v glavnem za letošnji konecni, so prikazali tako doma kot v mednarodnem merilu bogato bero. Ali se bo za obilico čtiva, ki prihaja na police iz mnogih znanih založb z dolgoletno tradicijo in iz založniških hiš, ki delujejo nekaj zadnjih let, potegovala nepregledna množica bralcev, pa je že drugo vprašanje. Vse kaže, da gneča pred policami knjigarn ne bo prevelika, zato pa si menda obetajo tudi v bodoče precejšen obisk knjižnice. Te javne izposojevalnice tiskane, vse bolj pa avdio in video študijskega, zabavnega in drugega materiala, so z nekajstotolarso članarino ljudem še zmeraj dostopnejše kot pa knjige, med katerimi prenekatere stane četrt delavske plače. Razmere so na splošno videti take, da knjiga ni ravno nepogrešljiv del državljanove opreme. Kaj v takih razmerah dopisati k Brechtu, ki je vzkliknil, da je knjiga orožje, ki se ga spleča vzeti v roke? Brez zamere, dopisati je treba, da ljudstvo utesnje biti precej neoboroženo. Tako ljudstvo je seveda vsč oblasti, vsč oblastni avtoriteti, laični ali sveti. Kajti tako ljudstvo lažje verjame v zmago delavskega razreda ali v nebesa. Vsekakor je črnogledost, kot je omenjena v zvezi s knjigami in bralci, na koncu koncev lahko samo neosnovana. Mogoče ljudje v resnici berejo veliko knjig. Ali je tako, smo vpraševali v današnji anketi.

VINKO BAH, tajnik občine Krško iz Krškega: "Knjige rad berem, seveda kolikor mi čas dopušta, predvsem pa zvečer. Najraje vzamem v roke knjige poljudnoznanstvene vsebine. Tako jih preberem od 5 do 10 letno, odvisno od debeline in težavnosti, vsak dan pa preletim vsaj en časopis, kjer sem pozoren predvsem na politiko, za ostale, "lažje" rubrike pa mi ponavadi zmanjka časa."

JOŽE BAŠKOVIČ, pravnik iz Brezice: "Nikoli nisem bil preveč vnet za prebiranje leposlovnih knjig, celo v gimnaziji sem bral le tiste, ki smo jih morali prebrati. Lotim se kvečjemu kake zgodovinske knjige, poleg tega pa berem zelo veliko strokovnih knjig. Berem literaturo s področja ekonomije, prava, marketinga. Če to šteje, potem lahko rečem, da vendar nekaj berem."

ANTON KOČEVAR, gradbeni tehnik iz Dragomlje vasi pri Metliki: "Pri nas so najzvestejši bralci učenci, dijaki, študenti. Tudi sam sem največkrat bral kot šolar, sedaj pa precej manj, ker ni časa. Spremljam zlasti strokovno literaturo. Smo tudi člani Sveta knjige, kupujemo pa predvsem knjige za otroke. So pa knjige pri nas precej drage. Če bi bile cenejše, bi našle pot v več domov."

DARINKA OGULIN, z Osojnika pri Semiču, poslovodkinja trgovine M-KZ v Črnomlju: "Največji razlog, da ljudje ne kupujejo knjig, zlasti leposlovnih, je, da so predrage oz. da je njihov žep preplitev. To pa ne pomeni, da tudi berejo malo, saj v knjižnicah izposoja raste. Jaz sicer ne hodim v knjižnico, ker imam veliko knjig doma, izmenjujem pa si jih tudi s prijateljicami."

NANA MESTNIK, gospodinja iz Novega mesta: "Berem veliko, morda celo preveč. Preberem vse knjige iz Sveta knjige in domala vse revije: Milo, Jano, Lady, Saro, Stop ter Nedelja. Rešujem križanke in še marsikaj. Za knjigo imam dovolj časa, če ga slučajno nimam, si ga pa vzamem. Da Slovenci berejo manj knjig, je vzrok v načinu življenja in vsakdanjem pehanju za denar."

MIŠO OBRANOVIČ, podjetnik iz Ribnice: "Včasih sem zelo veliko bral, zdaj pa le še redko preberem kakšno knjigo. Razlog ni v tem, da ne bi imel časa, marveč, da slabo vidim. Branje z očali pa me zelo moti, tako da ne rad berem že časopise. Da ljudje vse manj berejo, pa sta kriva razvoj tehnike in medijev. Zaskrbljujoče ob tem se mi zdi opažanje, da otroci neradi berejo."

BOJAN KOCJAN, diplomirani inženir gozdarstva iz Kočevja: "Eden od razlogov, da ljudje ne posegajo več po knjigi, tiči v elektronskih medijih - televiziji, videu in računalnikih. Drugi razlog pa je v današnjem načinu življenja, kar opažam tudi pri sebi. Zaradi prehitrega tempa življenja mi zmanjkuje časa že za branje časopisov, kaj šele knjig."

JURE POŽEK, dijak športnega oddelka celjske gimnazije, doma v Sevnici: "Čeprav nam v šoli učitelji pogosto govorijo, da moramo več brati, moram priznati, da branju ne posvečam kaj dosti časa, razen obveznemu čitvu za šolo. Nazadnje sem prebral Antigono. Ker igram roketni pri sevnikišci Lisci, treninji pa so tudi 5-krat tedensko, mi enostavno zmanjka časa za knjige."

IVAN PAKIZ, referent uvoza v trebanjskem Trimu, doma iz Rodin: "Tisti časovi oz. mladostnih let ne bo nikoli več, in tako nekako je z mladostjo zamrla v šoli privzgojena bralna kultura. Zdaj mi le poredkoma zaide v roke kakšna leposlovna knjiga. Pač pa prebiram strokovno, predvsem tehnično literaturo, ki mi koristi pri delu. Je že tako, da se nam danes vsem preveč mudi..."

Aids nepremagljiv v času, ko je že skoraj vse mogoče

1. december - dan boja proti "kugi 20. stoletja"

Sedaj najbrž že vsi vemo, da je aids virusna nalezljiva bolezen, ki v okuženem človeku napade predvsem obrambne sisteme. Zaradi tega postane človek neoporeen in tudi zelo blage infekcije lahko postanejo smrtonosne. Vsi najbrž tudi vemo, da se povzročitelj - virus - prenaša s spolnimi odnosi (vseh vrst), z okuženo krvjo, umazanimi iglami in lahko okuži plod okužene matere. Bolezen je globoko posegla v skozi stoletja oblikovane družbene norme in jih pričela spreminjati.

Ne bo odveč, da se spomnimo na lansko geslo "Čas za dejanja" in se vprašamo: Ali smo kaj naredili? Ali smo kaj prebrali o kugi 20. stoletja? Ali smo se s kom o tem pogovarjali? Ali smo se obnašali varno in uporabljali kondome?

Letošnji svetovni dan aidsa so zaznamovali z geslom "Skupne pravice, skupna odgovornost". Z njim želimo povedati, da imajo vsi ljudje pravico izogniti se infekciji in da imajo okuženi in bolni pravico do zdravljenja in dostojnega obravnavanja. Posamezniki in družine imajo poleg navedenih pravic tudi odgovornost, da zaščitijo sebe in druge pred infekcijo. Država je dolžna poskrbeti za preprečevanje širjenja infekcije in za uveljavitev navedene pravice. S tem geslom razumemo tudi odgovornost mednarodne skupnosti. Ali povedano z besedami dr. Boutrosa Boutrosa-Ghalija: "Soočeni smo z resnično globalno krizo in potrebno je multi-sektorsko delovanje, nujno je, da

• V dolenjski zdravstveni regiji sta do sedaj zbolela za to boleznijo dva bolnika in oba sta že umrla. Kar pomeni, da smo vsi ogroženi.

zdrženi narodi reagirajo celovito in učinkovito. HIV/AIDS-a ne bomo mogli obvladovati, če ne bomo delovali kot ena velika skupnost, če ne bomo vsi skupaj združili sil, koordinirali naše aktivnosti in zmanjšali podvajanja."

Pomnimo: varen seks je seks s kondomi ali še bolje s stalnim partnerjem, partnerico. Ne uživajte drog, ki že same povzročajo strašne tragedije! Uporaba sposojenih, že uporabljenih igel pa je lahko smrtonosna. Pogovarjajte se, bodite prijatelji, družina!

Dr. DUŠAN HARLANDER

Izpis Zelenih iz registra je zadržan

S konference v Kočevju

KOČEVJE - Na tiskovni konferenci, ki jo je sklicala stranka Zelenih Kočevja minuli četrtek, so razgrnili problematiko Zelenih Slovenije, ki jim grozi izpis iz registra političnih strank zaradi domnevne neusklajenosti statuta stranke z zakonom o političnih strankah. Izvršitev odločbe o izbrisu stranke iz registra, ki jo je pred mesecem dni izdalo ministrstvo za notranje zadeve, je po odločitvi ustavnega sodišča, sprejeti prejšnji četrtek, trenutno zadržan.

Predsednik Zelenih Kočevja Branko Dekleva je pojasnil, da jim zdi zaskrbljujoč medel odziv javnosti na omenjene dogodke, ki po mnenju Zelenih kažejo na skrajno nedemokratično početje dela slovenske oblasti. Dejal je, da je poskus odstranitve Zelenih iz političnega življenja del načrtovanega scenarija, po katerem bi se nadaljevalo z likvidacijo še drugih "motečih strank".

Neusklajenost statuta z zakonom naj bi bila poleg še treh drugih spornih zadev v tem, da statut domnevno ne omogoča enakih možnosti obema spoloma pri določanju kandidatov in kandidatov. "Zeleni naj bi s tem, ko smo v statutu rabili samo moško obliko samostalnika, kršili zakon. Če je tako, potem tudi naša ustava grobo krši naše in mednarodne zakone, saj omenja samo predsednika države, ne pa tudi predsednice," pravi Dekleva.

M. L.-S.

Svetovna banka bo pomagala Trimu

Dober milijon dolarjev pomoči Trimu za novo linijo okolju prijaznih lahkih gradbenih plošč - Nova strešna kritina - Delavcev Dobove ne puščajo na cedilu

TREBNJE - V 521-članskem kolektivu Trima, d. d., računajo, da bodo letos dosegli za 54 milijonov mark prometa. V prihodnjem letu naj bi na Češkem, kjer so letos ustanovili novo podjetje za pospeševanje prodaje, dosegli že 4 milijone mark prometa. Tako bi nemški in češki trg postal glavni cilj.

Na novinarski konferenci v Trimu pa se je vodilna ekipa te največje gospodarske družbe v občini pohvalila z že drugo večjo pogodbo, sklenjeno z Japonci, za izvoz plošč na tem izjemno zahtevnem trgu; zadovoljni pa so tudi s prodajo hiš, ki naj bi jih letos prodali 66. Kot je povedala direktorica Trima, d. d., Tatjana Fink, ne bodo pustili na cedilu delavcev v obratu Dobova, saj je predvideno, da bi tisti podjetnik, ki ga bodo izbrali na razpisnem natečaju, za katerega je po prispelih kuvertah sodeč, precejšnje zanimanje, nadaljeval z obstoječo proizvodnjo. Po najboljši črni varianti bi še zmeraj lahko vse proizvodne delavce zaposlili v Trebnjem.

V Trimu so razvili nov in prilagojen sistem strešne kritine za individualne objekte. Dolgoletna tradicija Trima in dobre izkušnje z jeklenimi konstrukcijami so trimovce privedle do odločitve, da razvijejo montažne hiše s trajno zaščitenim jekleno konstrukcijo. Razvili so računalniško podprt sistem projektne dokumentacije po sistemu lego kock, ki zagotavlja kupcu velik izbor preizkušenih elementov, ki jih skupaj sestavijo v celoto po želji kupca. Po besedah dr. Aleša Bulca je Trimu uspelo

Tatjana Fink

STROKOVNO O BOLNIŠKI - Dr. Tatjana Gazvoda, specialistka medicinske dela in direktorica novomeškega Zdravstvenega doma, se je med drugim zavzela za ustanovitev inštituta za medicinsko dela kot najvišje strokovne institucije za varovanje zdravja delavcev. (Foto: A. B.)

Bolniška kot družbeni problem

Revoz pripravil konvencijo o absentizmu - Lani je bilo na bolniški 41.000 ljudi - Za nadomestila 1,5 odst. bruto nacionalnega dohodka - Tri komisije, 10 točk

OTOČEC - Na pobudo novomeškega Revoza je bilo pred kratkim na Otočcu posvetovanje o vplivu delodajalcev, zdravstva in zakonodaje na pojav bolniške odsotnosti z dela. Udeležili so se ga predstavniki večjih slovenskih firm, zdravstvenih organizacij, ministrstev za delo in za zdravstvo.

V lanskem letu je bilo iz zdravstvenih ali "zdravstvenih" razlogov v Sloveniji izglubljenih 12,7 milijona delovnih dni. Zaradi zdravstvenih razlogov je bilo lani z dela odsotnih 41.100 delavcev. V povprečju je bil vsak zaposleni v Sloveniji zaradi bolezni, poškodbe ali nege družinskega člana z dela odsoten skoraj 16 delovnih dni in pol. Lani so za odsotnost z dela izplačali 27 milijard tolarjev nadomestil (340 milijonov mark), kar je 1,5 odst. bruto nacionalnega dohodka.

Na posvetovanju na Otočcu so imeli referate: Anton Repovž iz Revoza, ki je govoril o vlogi in naporih delodajalca pri spopadanju s tem problemom; o vlogi medicine dela in zdravstva nasploh sta govorili dr. Tatjana Gazvoda in dr. Katica Kvasič iz novomeškega Zdravstvenega doma; s področja zdravstvene zakonodaje pa se je problema lotil dr. Martin Toth iz Zavoda za zdravstveno zavarovanje. Konvencijo je povezoval prof. Andrej Kožar iz Revoza, ki je tudi avtor knjige Obvladajmo bolniško.

Ugotovitve oziroma sklepe treh komisij oziroma skupin: delodajalcev, skupine za vprašanja zakonodaje in skupine za zdravstvo, so strnili v 10 točk. Tako udeleženci te otoške konvencije o zdravstve-

• Udeleženci otoške konvencije se zavzemajo za zmanjšanje nadomestil med bolniško odsotnostjo, zlasti pri do 3 dni trajajoči odsotnosti. Čakalne dobe so nedopustne dolge, in to tako pri specialistih kot pri osebnem zdravniku, zato ljudje izgubljajo ogromno časa. Trdijo, da je odnos zavarovalnic, ki pri nezgodnem zavarovanju za odškodninsko osnovo jemljejo bolniški list in tako povečujejo bolniško odsotnost, nedopusten. Udeleženci opozarjajo tudi na nedopustno širokogrudnost pri določanju beneficirane delovne dobe.

nem absentizmu menijo, da bi morale ta problem v prvi vrsti reševati ministrstva za delo in zdravstvo, gospodarska zbornica, združenje delodajalcev, zavoda za zdravstveno zavarovanje ter za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, inštitut za varovanje zdravja, ustanoviti pa

bi bilo treba tudi inštitut za medicinsko dela kot najvišjo strokovno institucijo za varovanje zdravja delavcev.

Delodajalci se pritožujejo, da imajo premajhen vpliv, čeprav neposredno nosijo huda finančna

bremena. Pri določanju zmožnosti za delo pogrešajo pomoč medicine dela, ki je iz sedanje zakonodaje povsem odrinjena na račun osebnega zdravnika. Primer Revoza kaže, da lahko delodajalec preventivno deluje na zmanjšanje odsotnosti z dela, če poskrbi za zdrave delovne razmere, ustrezno izobraževanje, motivacijo delavcev itd.

A. BARTELI

Ljubljansko pismo

Poplavo uradnikov bo ustavilo šele pomanjkanje miz?

Uradniški kruh je 2,5-krat več ljudi kot leta 1991

LJUBLJANA - V sloveniji je bilo septembra v podjetjih in drugih organizacijah zaposlenih 589.312 oseb - za 0,3 odstotka manj kot avgusta; v gospodarstvu 442.730, v negospodarstvu 146.582. V istem mesecu je bilo registriranih 123.420 brezposelnih, stopnja brezposelnosti pa je bila 14,2 odstotka, torej za štiri odstotne točke višja kot avgusta.

In kakšno so zaslužki. V podjetjih in drugih organizacijah je septembra bruto plača znašala 112.105 tolarjev; v gospodarstvu 104.593, v negospodarstvu 134.619 tolarjev. A povprečna neto plača je bila 71.364 tolarjev; v gospodarstvu 67.221, v negospodarstvu 83.779 tolarjev. Medtem ko je bila povprečna letošnja plača v gospodarstvu glede na povprečno plačo v prvih devetih mesecih lani višja za 19 odstotkov, se je v negospodarstvu povečala za 23,9 odstotka.

Že iz teh suhih števil je razvidno, kakaj ljudi bolj privablja zaposlitev v negospodarstvu kot delo za stroji. Potrebo po uradnih naj bi močno povečale tudi naloge, ki smo si jih kot država naložili z osamosvojitvijo. Vendar je bil priliv uradništva v pisarne zadnja leta le prehud, tolikšen, da je slovenska

vlada v predlogu proračuna za prihodnje leto najavila, da novih uradnikov ne bo več zaposlovala. Isto terja tudi opozicija pa še Miran Goslar, predsednik Združenja delodajalcev Slovenije.

Ali jih je v državnih službah res preveč? Poglejmo spet številke!

Na prvi dan leta 1991, ko se je Slovenija že odločila za osamosvojitve, je bilo v državi upravi zaposlenih 9.773 ljudi. Finančno ministrstvo je imelo 36 delavcev, davčna uprava 25. V ministrstvu za pravosodje je delalo 199 ljudi, za šolstvo in šport jih je skrbelo 29, za zunanje zadeve pa 78. Ministrstvo za notranje zadeve je štelo 7.071 delavcev, ministrstvo za obrambo pa 134. V vladnih službah tedanje republike je skupaj delalo 718 zaposlenih. Največ je bilo zaposlenih v zavodu za statistiko.

V leto 1992 je država stopila s 14.566 zaposlenimi. Naslednje leto je januarja pričakovalo plačo za delo v državi že 18.288 zaposlenih. Skoraj dvakrat več kot leta 1991!

Leta 1994 je bilo uradnikov na prvi dan leta 20 tisoč. Tedaj se je pridružila ministrstvu za pravosodje uprava za izvrševanje kazenskih sankcij z 827 delavci. Konec tega leta so se ministrstva reorganizirala, poslovali pa smo se tudi od starih občin. V začetku letošnjega leta pa je bilo v državi zaposlenih že 22.511 delavcev - skoraj dvainpolkrat več kot v začetku leta 1991.

Ko je vladna kadrovska služba sešela zaposlene 1. oktobra letos, si je služilo državni uradniški kruh 26.126 ljudi; v petnajstih ministrstvih 22.313, v vladnih službah 919, v upravnih enotah pa 2.897. Skoraj 2,7-krat več kot leta 1991.

Pa naj še kdo reče, da država ne stoji na trdnih temeljih!

VINKO BLATNIK

Krka, edini novomeški hotel

Pred petimi leti je Krka prevzela takratni hotel Metropol in ga povsem prenovila - Do sedaj za obnovo že 5 milijonov mark - V torek odprli kitajsko restavracijo

NOVO MESTO - Novo mesto ni nikoli imelo pravega hotela, takega, ki bi ga dolenska metropola potrebovala. Hotel Kandija, nekdanja in po novem spet last družine Windischer, ter hotel Metropol sta bila pač izhod v sili. Zadnja leta, ko sta mrknila še ta dva, ni bilo v Novem mestu skorajda več mogoče dobiti prenočišča.

Hirajoči novomeški hotel Metropol je tovarna zdravil Krka vzela pod svoje okrilje pred petimi leti in ga začela prenavljati in mu nameniti novo vsebino. V Krki so se

• **V torek zvečer pa so v obnovljenem starem delu hotela odprli kitajsko restavracijo oziroma restavracijo s kitajsko (šanghajsko) kuhinjo, prvo v Novem mestu in eno redkih v Sloveniji. V restavraciji je 58 sedežev; tradicionalne kitajske jedi pripravljata kuharja iz kitajske občine Yixing, s katero ima novomeška občina prijateljske odnose.**

odločili, da bo nekdanji Metropol, po novem hotel Krka, v prvi vrsti poslovni hotel. Najprej so obnovili prostore v prvem nadstropju, kjer je sedaj Krkin izobraževalni center in konferenčna dvorana, ki sprejme 100 ljudi, na voljo pa je tudi zunanjim uporabnikom. Lani so obnovili hotelske sobe. Tako ima danes hotel 19 enoposteljnih

in 18 dvoposteljnih sob ter dva apartmaja. Sobe so sodobno opremljene, v vsaki je tv aparat s satelitskim programom, radio, mini bar, telefon z direktno linijo in priključkom za telefaks.

Letos so obnovili kuhinjo, pročelje stavbe, vhod in okolico hotela; poleg tega so klimatizirali sobe, konferenčne dvorane, resta-

vracije in kuhinjo, obnovili garderobe za osebje, osebna in tovarna dvigala, električno in telefonsko napeljavo. V hotelski restavraciji je 85 sedežev. V hotelu Krka je tudi medicinskoestetski center.

Dela pri obnovi hotela Krka bodo končali prihodnje leto. Obnovili bodo še recepcijo, bife, restavracijo, sobe v prvem nadstropju, v katerih so sedaj nekatere Krkine službe, ki jih bodo potem preselili v Ločno. Tako bo hotel pridobil dodatnih 20 sob.

A. B.

HOTEL KRKA - V obnovo hotela Krka, nekdanjega Metropol, je tovarna zdravil Krka do sedaj vložila že skoraj 5 milijonov nemških mark. V torek so v obnovljenem starem delu hotela odprli kitajsko restavracijo. (Foto: A. B.)

Naša zdravilišča najboljša

Prve Terme Čatež ter Šmarješke in Dolenjske Toplice

NOVO MESTO - V letošnji akciji Moja dežela - lepa, urejena in čista, ki jo vodi Turistična zveza Slovenije, so se zdravilišča, turistični kraji in drugi ocenjevani v območja, ki ga pokriva Dolenjski list, zelo lepo odrezali. Tako so med večjimi zdravilišči Terme Čatež zasedle 1. mesto; med manj-

šimi slovenskimi zdravilišči je v tej akciji 1. mesto osvojilo Zdravilišče Šmarješke Toplice, 2. pa Zdravilišče Dolenjske Toplice, ki je bilo lani na prvem mestu.

Med turističnimi kraji so Šmarješke Toplice na 3. mestu, med kraji s predhodnim turizmom pa so 1. mesto osvojile Brežice. Komisija je ocenjevala tudi srednje šole in med temi je Srednja kmetijska šola Grm zasedla 2. mesto, med osnovnimi šolami pa je prav tako 2. mesto osvojila OŠ Brežice. Med policijskimi postajami je na 1. mestu trebanjska, v kategoriji restavracij in gostin pa restavracija krškega hotela Srečič. Med železniškimi postajami je na prvem mestu po urejenosti in čistosti postaja Grosuplje; med bencinskimi servisi je med najboljšimi sedem enakovrednih, med njimi bencinski servis Sevnica.

A. B.

POSLANCA - V oddaji novomeške televizije Mala klinika cinična sta se zadnjič dobre pol ure obdelovala poslanca državnega zbora Nace Polajnar, Slovenski krščanski demokrati, in Marijan Poljšak, Slovenska nacionalna desnica. Ko se je njun televizijski dvoboj iztekel, sta vrla poslanca na poti na pivo v bližnje kavarno na Glavnem trgu skoraj objekta prijateljsko ugotavljala, o čem vse sta se še pobesila kregati pred kame- ro. Pa drugič, saj je poslanska naznanila še ne bo kmalu iztekla. Zal.

TOVARIŠ - Na pogovoru o turizmu v Dolenjskih Toplicah, ki se ga je udeležil tudi državni sekretar za turizem Peter Vesensjak, se je k besedi prijavil tudi dolgoletni gostinec, sedaj upokojenec Jože Tomlje in naštel številne stvari, ki bi jih bilo treba spremeniti, da bi topliški turizem bolj polno zaživel. Pri naslavljanju državnega sekretarja pa se mu je zareklo in ga je imenoval tovariš sekretar. Ko so ga na to sosedje opozorili, je mirno pojasnil: "Veste, jaz sem star partizan in zame je vsak sekretar tovariš!"

SREDIŠČE - Precej bolj čudno kot Tomljača pa so Topličani, ki so prišli na "turistični" večer z gospodom državnim sekretarjem, pogledali podpredsednika SKD Novo mesto in šefa županovega kabineta Alojza Turka, ki je v uvodu med drugim dejal, da so "Dolenjske Toplice razvito turistično središče Novega mesta". To je približno tako, kot če bi za novomeški Kapitelj dejal, da je podružnica topliške fare. Turk se za ta lapsus ni izgovoril na parti- zane.

CERTIFIKATI - Kdor še ni napisal svojega certifikata, ima res izvršno priložnost. Pa še prav letni mu ni treba. Na velikem reklamnem displeju nad križiščem Kozmanove in Seidlove ceste sporočajo, da v Dadasu vpisujejo certifikate do 31. julija 1995.

Ena gospa je rekla, da bi gotovo zbolela, če bi jedla tako obilno, kot so udeleženci prvega srečanja projektno skupine Novo mesto - zdravo mesto na gradu Otočec.

VABLJENI NA PLANINSKI IZLET

NOVO MESTO - Planinsko društvo Novo mesto vabi v soboto, 2. decembra, na planinski izlet na Toš in polhograjsko Ormado. Odhod je ob 7. uri z avtobusne postaje Novo mesto, prevoz pa stane 1100 tolarjev. Izlet, na katerega je potrebno vzeti opremo, bo vodil Tomaž Gregorčič, vodnik Planinske zveze Slovenije. Prijave so možne do danes, četrta, 30. novembra, na tel. št. 23 - 862 (Rezka Moretti).

Suhokranjski drobiž

OBNOVE PO TEKOČEM TRAKU - Nedolgo tega so farani v Žužemberku obnovili cerkev sv. Trojice v Stranski vasi. To nedolgo obnovo cerkve tudi v Trebeš vasi. Potrebna so bila številna dela vključno s fasado in obnovo notranjosti. Brez velikega poma popravljajo tudi dvorano na Dvoru. Nujna vzdrževalna dela financirajo dvorski obrtniki, podjetja in lokalna skupnost. Za konec decembra pripravljajo kulturno društvo Dvor kulturni dom, zato je nujno, da bo dom kmalu usposobljen.

KONKURENCA NE ODNEHA - Dve Mercatorjevi trgovini na Dvoru, ena je Mercator Standard, druga Mercator Kmetijska zadruga, sta se v suhi krajini, Žužemberk, sta odprli vse nedelje. Tudi ponudba je vse boljša.

SOLA NEKOLIKO DRUGAČE - Dvorski šolarji 4. razreda so gledali lepote svojega kraja s toplimi očmi. Pot jih je vodila mimo Dolenjskega jezika, ki je bil v suhi krajini, Žužemberk, kjer so si ogledali sodobno kmetijo pri Trebeš vasi. Prijazen sprejem jih je vodil tudi na kmetekem turizmu v Škoda. Učenci 1. razreda so si ogledali učiteljsko Zofka pa so v svoji sredo povabili babice, dedke in starše prvošolčkov. Otrokom so pokazali nekatere spretnosti in dela.

S. m.

Z županom o obrti

O odprtih vprašanjih obrti in podjetništva v novomeški občini

NOVO MESTO - Prejšnji četrtek so se predstavniki Območne obrtne zbornice Novo mesto in Združenja podjetnikov Dolenjske in Bele krajine pogovarjali z novomeškim županom Francijem Koncijo.

V razgovoru so ugotovili, da so bila v preteklosti nekatere bistvene vprašanja s tega področja zastavljena in da je treba postaviti tako sodelovanje med obrtniki, zbornico, združenjem in občino, ki bo v korist tako obrtnikom in podjetnikom kot občini in občanom.

Dogovorili so se, da bodo pri občini ustanovili koordinacijski odbor, sestavljen iz predstavnikov občine, obrtne zbornice in združenja podjetnikov, ki bo obravnaval aktualno problematiko s področja obrti in podjetništva. Zbornica in združenje se bosta po strokovni plati povezala z ustreznim referatom na občini. Sklad za razvoj obrti in podjetništva pa bi kazalo zastaviti kot sklad občin Novo mesto, Šentjerneje in Škocjan, deloval pa naj bi kot samostojna institucija.

O vprašanju Drgančevja in drugih obrtnih lokacij v Novem mestu pa novomeški župan za torek, 5. decembra, sklicuje posebno razpravo.

A. B.

MIKLAVŽ PRIHAJA Z BALONOM IN OGNJEMETOM

NOVO MESTO - Glavni trg je od torka že v znamenju Veselega decembra. Sodelavci Zveze prijateljev mladine so skupaj z delavci javnih del, Elektra, Gasilsko-reševalnega centra s svetlobnimi nizi že okrasili pročelja hiš, jutri pa se na stojnicah prične tradicionalni Miklavžev sejem. Prvi večji dogodek na trgu bo sprejem Miklavža v torek, 5. decembra, ob 16. uri pred rotovžem. Prireditev skupaj pripravljajo šmihelska in kapiteljska župnija, ognjemet nad mestom pa odbor Veselega decembra pri ZPM Novo mesto. Miklavž se bo tudi letos že nekaj ur prej poskušal nad mestom pope- ljati z balonom Milana Rotarja iz podjetja M. G., zatem bo v sprevodu prišel na trg, kjer bo z balkona nagovoril množico. Potem se bo še dobro uro sprehajal po trgu in kramljal z otroki.

Jutri zvečer na Otočcu dražba za dobrodelnost

Akcija Lions kluba

NOVO MESTO - Lions klub Novo mesto pripravlja za petek, 1. decembra, v restavraciji Tango na Otočcu dražbo 50 slik in grafik 32-ih bolj ali manj znanih avtorjev. Prodaja se bo začela ob 22. uri. Do 23. ure bo moč slike kupiti po izključni ceni, dražba pa se bo začela ob polnoči. Celoten izkupiček od prodaje bodo lionsi porabili za dobrodelne namene. Pred dražbo je moč slike videti v Galeriji Otočec.

Lions klub so v Novem mestu ustanovili leta 1993 in danes šteje 27 članov, kar se že bliža zgornji meji za tak klub, ki je 30 članov. Danes deluje v Sloveniji 14 lions klubov, kmalu pa jih bo 20. Lionizem je močno in pomembno svetovno gibanje, ustanovljeno leta 1917, danes pa ima okoli milijon in pol članov, ki delujejo v 41.000 klubih v 179 državah. Cilji lionizma so ustvarjanje in gojenje razumevanja med narodi, aktivno delo za blagor in prijateljstvo ljudi. Njihovo geslo je We serve, se pravi Služimo. Pri pomoči se ravna po načelu, da je najpomembnejši vid in tako po vsem svetu podpirajo in pomagajo slepim in slabovidnim.

Poleg tega novomeški klub, katerega sedanjí predsednik je Vlado Bahč, pomaga tudi obolelim za multiplo sklero- zo, novomeški šoli s prilago- enim programom, posebej nadarjenim dijakom in še komu.

A. B.

ZAVRNILI PREDLOG

ŠENTJERNEJ - V skladu z zakonom o lokalni samoupravi bi morali občinski sveti do 30. septembra urediti medsebojna premožnjskopravna razmerja, sprejeti bi morali delitveno bilanco. V imetje nekdanje novomeške občine sodijo tudi javna podjetja in zavodi, med njimi tudi Komunala, ki je že pripravila predlog delitvene bilance. Osnovni kapital znaša 372,7 milijona tolarjev po stanju 1. januarja 1993. Po njihovi merili bi mestni občini pripadalo 93,39 odst., občini Šentjerneje 5,34 odst. in občini Škocjan 1,27 odst. Ker bi delež premoženja vplival tudi na upravljanje JP Komunale, so šentjernejski svetniki zavrnil predlog.

Kdo bo plačeval vodo Javorovičanom?

Nekaj let jo je plačevala KS Šentjerneje, jo bo sedaj občina? - Kako pomagati demografsko ogroženim območjem? - Jutri lahko za plačevanje prosi naslednja vas

ŠENTJERNEJ - 8 porabnikov od 13 iz Javorovice, najvišje ležeče dolenjske vasi, od lanskega junija vztrajno zavrača račune Komunale za vodo, saj so takrat prenehale obveznosti dogovora krajevnih skupnosti Šentjerneje, ki je štiri leta vaščanom plačevala vodo. Bo sedaj plačevanje vode prevzela občina, ko pa se lahko zgodi, da se bo že jutri katera od 54 vasi v občini na svetnike obrnila s kakšno podobno prošnjo?

Zgodba z Javorovice ima stare korenine. Leta 1928 so vodovod zgradili vaščani s sredstvi Dravske banovine, od leta 1982 je z njim upravljal KS Šentjerneje, kasneje Komunala. Nekdanji lokalni vodovod je presegel častljivo starost 60 let in presegel skoraj dvakratno amortizacijsko dobo, zato ni več ustrezal sanitarno tehničnim predpisom. Porabo vode iz lokalnega vodovoda so potrošniki plačevali le v času suše, ko so vodo dovažali s cisternami. Ker v normalnih razmerah vode niso plačevali, ni bilo sredstev za vzdrževanje. Zato je bilo potrebno po besedah direktorja Komunale Marjana Kelvišarja ta vodni vir opustiti, naselje pa priključiti na javno vodovodno omrežje. Zato je bil lokalni vodovod leta 1982 vključen v sistem javnega vodo-

vodnega sistema Javorovica, ki ga je JP Komunala gradila med leti 1978 in 1988. V gradnjo sistema Javorovica je JP Komunala po sedanjih vrednostih vložila 80 milijonov tolarjev, da so lahko vključili obstoječi vodohran Javorovica, pa so morali zaradi dotrajanosti pred aktiviranjem vložiti vanj 6,5 milijona tolarjev. Za obnovo lokalnega vodovoda Javorovica je bilo porabljenih 3,55 milijona tolarjev, od tega so krajsani prispevali 7,3 odst., ostalo pa Komunala. Vodovod Javorovica je bil zasnovan zato, da bo oskrboval obsejna naselja v občini Krško in naselja jugovzhodno od Šentjerneja ter nadomestil lokalni vodovod Javorovica.

Ob priključitvi na javno vodovodno omrežje Komunala od porabnikov ni zahtevala nikakrš-

nih finančnih prispevkov (zaradi odstopitve amortiziranega vodohrana), čeprav bi to skladno z veljavno zakonodajo lahko storila. V KS Dolž, KS Bircen vas in v KS Otočec krajsani ob priključitvi prispevajo od 3.500 do 4.000 nemških

• **Vodarino bo potrebno plačevati, a ne le v bodoče, pač pa tudi obveznosti za dobro leto nazaj. Svetniki kljub razpravi niso našli prave rešitve, sklenili pa so, da se župan, podžupan, en svetnik in predstavnik Komunale odpravijo na Javorovico. Če bo sprejeta odločitev, da bo vodo plačevala občina, se kaj lahko sproži verižna reakcija. Kaj pa bo z denarjem tistih petih porabnikov, ki so svoje obveznosti poravnali?**

mark! Cena 55,49 tolarja za kubični meter vode še daleč ne pokrije zakonsko določenih obveznosti. Iz analize je razvidno, da v primeru Javorovice dejanska cena za kubični meter znaša 344 tolarjev!

T. GAZVODA

KARDIOLOGI V ŠMARJEŠKIH TOPLICAH - V Zdravilišču Šmarješke Toplice so bili 17. in 18. novembra tradicionalni Krkini kardiološki dnevi. Številne udeležence je pozdravil generalni direktor Krke Miloš Kovačič, ki je predstavil to novomeško tovarno zdravil in njene načrte. Najbolj znani slovenski kardiologi so v dveh dneh med strokovnimi predavanji in debatami izmenjali svoje izkušnje tako pri zdravljenju srčnih bolnikov kot pri uporabi zdravil v kardiologiji. Ta tradicionalna srečanja v Šmarjeških Toplicah so samo še en dokaz več za odlično sodelovanje med Društvom kardiologov in Krko ter njeno družbo Krka Zdravilišča. (Foto: A. B.)

O STRAHU, KI GA NI - Otroci iz osnovne šole Podzemelj (na fotografiji) so se na dobrodelni prireditvi v Metliki predstavili s pesmico iz lutkovne igrice Strah, katere besedilo je napisal njihov ravnatelj Toni Gašperič, glasbo pa učitelj Stane Vlašič. Kdaj se bodo predstavili tudi z lutkovno igrico, pa je za zdaj ostalo še skrivnost. (Foto: M. B.-J.)

Iskrice v otroških očeh

Izkupiček dobrodelne prireditve za nakup igral za metliško in podzemeljsko osnovno šolo

METLIKA - Občinska zveza prijateljev mladine Metlika je v petek v športni dvorani tukajšnje osnovne šole pripravila dobrodelno prireditev z naslovom "Iskrice v otroških očeh". Največ zaslug, da je prireditev, ki si jo je ogledalo okrog 500 obiskovalcev, dobro uspela, imajo Anica Kopinič, Toni Gašperič in Jože Mozetič. Ob tem ne gre prezreti, da je to že druga letošnja dobrodelna prireditiv v metliški športni dvorani. Izkupiček od prve je bil namenjen socialno ogroženi družini in nadarjeni mladi glasbenici za nakup instrumenta, pripravila pa sta jo prav tako Toni Gašperič in Jože Mozetič, ravnatelj edinih dveh osnovnih šol v metliški občini.

Tokrat se je v programu, ki ga je povezoval Toni Gašperič, predstavilo okrog 90 nastopajočih. Metličani so nastopili za osnovnošolsko plesno skupino,

modno revijo tekstilne šole, mestno godbo na pihala, medtem ko je humorist Janez Vrančar-Luigi "predaval" o učno-vzgojni problematiki. Učenci podzemeljske osnovne šole so zapeli skupaj z učiteljem Stancem Vlašičem, semiški osnovnošolci pa so pripravili program s Slavkom Plutom. Obiskovalci so se nasmejali znanima humoristoma Iči in Matevžu, dobro pa so se na dobrodelni prireditvi odrezali tudi Štajerci. Mlada harmonikašica Tanja Čretnik s prijateljem Primožem Kelenom je prišla s Frankolovega, narodnozabavni ansambel Bistriški odmev iz Slovenske Bistrice, narodnozabavni ansambel Savinja iz Celja ter mladi narodnozabavni ansambel Dori iz Rimske Toplice in Laškega. Prireditve je ozvočil in poskrbel za razsvetljavo Jože Pirman s Turjaka.

M. B.-J.

Izdelki Kolpe v daljnih deželah?

Metliška Kolpa je s Kitajci podpisala pismo o nameri - Prenos znanja na Kitajsko in v Indijo? - Vzorčni primeri v Hongkong - Problem uvoza sumljive kvalitete

ROSALNICE PRI METLIKI - Ob nedavnem obisku kitajske delegacije v Sloveniji so se gostje še posebej zanimali za metliško tovarno Kolpa. Na ljubljanskem pohištvnem sejmu in v prenovljenem salonu v Rosalnicah pri Metliki so si ogledali njene izdelke, nad katerimi so bili prijetno presenečeni, prav tako pa so se zanimali za proizvodnjo vseh treh programov Kolpe: Kolpa-san, Kolpa-ker in Kerrock.

Predstavniki Kolpe so z županom kitajskega mesta Yixing in generalnim direktorjem predelovalne tovarne v tem mestu podpisali tudi pismo o nameri. Obe strani sta namreč pokazali pripravljenost za sodelovanje pri prenosu znanja in tehnologije Kolpe na Kitajsko. Seveda bodo morali v provinci, iz katere so prišli gostje in ki šteje 70 milijonov prebivalcev, najprej raziskati, kakšno je zanimanje za tovrstne izdelke. Gostje so že povedali, da je zanje zanimiv ves program metliške tovarne razen pohištva, saj je tam zelo vlažno podnebje. Če bo torej

zanimanje, bodo iz Kolpe poslali v to daljno deželo vzorčne izdelke. Kot je povedal direktor Kolpe Peter Henčič, so zainteresirani za proizvodnjo na Kitajskem, saj cena končnega izdelka ne upraviči stroška transporta v daljne dežele. Hkrati kot v Ljubljani so Metličani skupaj s Kovinoplastiko iz Loza razstavljali tudi na gradbenem sejmu in sejmu notranje opreme v Parizu. Tam so se za Kolpo zanimali iz HongKonga in že po enem tednu naročili vzorčne plošče iz kerrocka. Prav tako postajajo njihovi izdelki zanimivi za Indije.

M. BEZEK-JAKŠE

Tudi po rebalansu izguba

V proračunu bo 87 milijonov tolarjev primanjkljaja

ČRNOMELJ - V črnomaljski občini so načrtovali, da bodo imeli v letošnjem proračunu 667 milijonov tolarjev prihodka ter 786 milijonov tolarjev odhodka. Po rebalansu proračuna bo prihodka dobrih 721 milijonov tolarjev, a bo tudi odhodka več od načrtovane, in sicer 808,5 milijona tolarjev. Torej bo konec leta v proračunu primanjkljaj, ki pa se bo z načrtovanimi 119 milijoni tolarjev zmanjšal na dobrih 87 milijonov tolarjev.

Čeprav so občinski svetniki sprejeli rebalans proračuna po skrajšanem postopku, so imeli precej vprašanj. Tako je Boris Mužar opozoril na neredno izplačevanje dotacij osnovnim šolam, zlasti pri materialnih stroških in

amortizaciji (zaradi česar trpi delo), čeprav je sklep o rednem plačevanju sprejel celo občinski svet. Vidico Adlešič so zanimali razlogi za tako veliko povečanje stroškov za prevoz otrok v šolo. Jože Gosenar je pripomnil, da so na osnovi dotacij, ki pripadajo krajevnim skupnostim, v KS Dobičič-Kanižarica načrtovali naložbe in sklenili pogodbe za tri projekte, toda denarja iz proračuna niso dobili. Vinka Babič je zanimalo, ali je bilo storjeno vse, da bi za sanacijo strehe na vrtcu na Čardaku, ki je veljala 11,9 milijona tolarjev, dobili republiški denar.

Mojca Stjepanovič z občinske uprave je obljubila, da bodo do konca leta šolam nakazali ves denar, ki jim pripada, prav tako so začeli počasi nakazovati drugi del amortizacije. Priznala pa je, da je bila med poletnimi počitnicami v šolah vrsta naložb, medtem ko plačilo prihaja z zakasnitvijo.

Glede cen prevoza otrok je pojasnila, da so se, odkar so naredili plan, že dvakrat povečale, zagotovila pa je, da dotacije v krajevne skupnosti prihajajo in jih bodo dobili vsi, ki so v planu. Glede obnove strehe na vrtcu pa je povedala, da je država do konca avgusta zagotavljala, da bo pomagala. Ko pa so sprejeli republiški proračun in za vrtec v njem namenili le 53 milijonov tolarjev, so se v državi odločili, da bodo denar namenili le za gradnjo novih prostorov, naložba na Čardaku pa je padla na občinska ramena.

M. B.-J.

ZA VESELI DECEMBER V METLIKI

METLIKA - Do konca preteklega tedna so na žiro račun občinske zveze prijateljev mladine Metlika št. 52130-678-84260 za "Veseli december 1995" že nakazali svoje prispevke: Komet Metlika, Beti, d.d., Metlika, Beti Trikotarne tkanine, Beti Preja, Beti Kopalke in perilo, Dolenjska škara, d.d., Novo mesto, Anton Škrinjar, Drašiči, Beti Oblačila, Dolenjske lekarne Metlika, Svobodni sindikati Slovenije Metlika, Breza Metlika, Anica Štrucelj Metlika, Obrtna zbornica Metlika, Perspektiva Metlika, Don Donats Metlika, Bojan Tomc Križevska vas, Biserka Čokeša Magovec Metlika, Zvonko Gerbec Metlika, Peter Badovinac Jugorje, Marjan Judnič Dobravice, Martina Kremesec Metlika, Lahinja Gradac, Draga Bajuk Drašiči, Anton Težak Dole, Stane Kraševac Suhor, Mettling Metlika, Alojz Črnič Grm, Marjana Ivanovič Metlika, Stanislav Jordan Metlika, Ljubica Popovič Hrast, Anton Nemanič Božakovo, Franc Žugelj Čurile, Julij Mušič Podzemelj, Alojz Kambič Čurile, Martin Gosenar Radovica, Jože Slanc Čurile in Jože Budački Metlika. Vsem darovalcem tudi v imenu otrok prisrčna hvala.

PRESEŽKI V PRORAČUNU

METLIKA - Čeprav so metliški svetniki sprejeli rebalans občinskega proračuna, pa se niso povsem strinjali z županom, ki je predlagal, da bi 15,6 milijona nezareporejenih tolarjev prenesli v prihodnje leto. Res je želja, za katere so menili, da bi se lahko porabil denar, veliko, vendar bi bilo po mnenju svetnikov narobe, če ne bi porabili vsaj del tega denarja za zaključek že začelih del. Slišati je bilo tudi pripombo, naj denar, ki je v proračunu, porabiše letošnji naj ga ne prenašajo v prihodnje leto, saj se lahko zgodi, da občina v letu 1996 ne bo dobila več toliko denarja, ker letos pač ne bo porabila vsega.

M. BEZEK-JAKŠE

Pošta v sodobnejših prostorih

V Starem trgu in na Suhorju odprli nove pošne prostore - Ob prazniku KS Suhor tudi otvoritev mrliške vežice pri sv. Jakobu - V prihodnjem letu najpomembnejši vodovod

SUHOR, STARI TRG OB KOLPI - V Starem trgu ob Kolpi in na Suhorju pri Metliki so v soboto odprli nove prostore poštne uradov. Gre za 35. in 36. pošto, ki sta bili v Sloveniji posodobljeni v letošnjem letu. S tem pa se naložbe Pošte Slovenije, ki bodo v letošnjem letu skupaj veljale tri milijarde tolarjev, še niso končale. Samo v Beli krajini bodo še letos obnovili obstoječe prostore v Vinici, medtem ko bodo v Draratušu in Adlešičih uredili nove.

Pošta Slovenije je v Starem trgu kupila nove prostore v večnamenskem domu, medtem ko je na Suhorju vzel v najem prostore v bližnji prejšnjega poštne urada. V obeh krajih so bili prostori pošte stari, premajhni in neprimerni za sodobno poslovanje. Svetovalec direktorja Pošte Slovenije Anton Grden je ob tem poudaril, da je zelo pomembno, da je pošta prilagodila delovni čas potrebam krajanov, saj od več kot 500 pošt v Sloveniji le 32 ni odprtih tudi ob sobotah.

Na Suhorju so otvoritev pošte povezali s krajevnim praznikom, ki ga praznujejo v spomin na napad na belogardiščno postojanko na

Suhorju, ki je bil v noči s 25. na 26. november 1942. Ob tej priložnosti so na pokopališču pri sv. Jakobu odprli tudi novo mrliško vežico, ki je veljala 5 milijonov tolarjev. Denar je prispevala krajevna skupnost od izkupačka od prodanega peska in iz dotacij občine ter prispevkov za uporabo stavbnih zemljišč. Vsako gospodinjstvo je prispevalo po 10.000 tolarjev, krajan pa so opravili tudi tisoč prostovoljnih delovnih ur. Krajanji so dali denar tudi za vodnjak na pokopališču pri Svetici.

Kot je na proslavi ob krajevnem prazniku dejal predsednik KS Slavko Brunskole, načrtujejo v prihodnjem letu gradnjo vodovoda za

vasi Dole in Drage, ureditev vseh postajališč v krajevni skupnosti ter pločnika ob magistralni cesti na Suhorju. Obnovili naj bi tudi cesti

PRIDOBITEV ZA SUHOR - Trak pred novo suhorsko pošto sta prerazela Nada Drevo, v.d. direktorice novomeške poslovne enote Pošte Slovenije, in Milan Travnikar, sekretar občinskega sveta Metlika.

skozi Berečo vas in Dolenji Suhor, ki ju je že močno načel zob časa, ter pomagali prebivalcem Bušinje vasi pri gradnji vaške hiše.

M. BEZEK-JAKŠE

• Moški so kot znamke. Ko se malo navlažijo, se začno lepiti. (Jurič)

KLOFUTA JE RES PRILETELA

Šofer, ki vozi otroke v osnovno šolo Podzemelj in iz nje, je pred dnevi klonil učenca, ker ga je razjezilo, da so mu otroci razrezali sedež v kombiju. Okrog tega nekdo spleta zgodbe, ki so daleč od resnice, in z anonimnimi klici v uredništvo Dolenjskega lista zahteva od novinarke, naj se o tem razpiše. Klofuta je priletela, učiteljski zbor je ne odobrava, zanj pa se tudi ne čuti odgovornega. Otrokov starši, ki živijo v Nemčiji, se bodo lahko na tak ali drugačen način pogovorili s šoferjem, ki opravlja prevoze kot zasebnik. Torej ne gre za "šolskega" šoferja, kot bi to rad prikazal "anonimni telefonist" z željo škoditi šoli.

TONI GAŠPERIČ
ravnatelj OŠ Podzemelj

Svetniki zahtevajo vse naložbe

Ob obravnavi rebalansa proračuna niso dovolili, da bi črtali naložbe, ki so bile v prvotnem proračunu - Prednost dozidavi šole in gradnji ceste Štrekljevec-Jugorje

SEMIČ - V semiški občini so prvotno načrtovali, da bodo njihovi prihodi v letošnjem letu znašali 199 milijonov tolarjev. Po rebalansu pa jih bo za skoraj 223 milijonov tolarjev, kar pa na koncu kljub vsemu pomeni, da se bo zmanjšal le primanjkljaj v občinskem proračunu, in sicer od 44 na dobrih 21 milijonov tolarjev.

Tako bi lahko sodili po gradivu, ki so ga pripravili v semiški občini. A svetniki z njim niso bili povsem zadovoljni.

Zlasti so se spotaknili ob naložbe, ki so jih zapisali že v prvotnem proračunu. Menili so, da jih v rebalansu ne bi smeli črtati, tudi če jih ne bodo uresničili. Bodo pa imele prednost v prihodnjem letu. Vse stranke so obljubljale volilcem različne naložbe in pri tem računale tudi na dodat-

ni denar, ki ne bo prišel v občino zgolj avtomatično.

Slišati je bilo celo pripombo, da je bilo včasih, ko je bila semiška občina še krajevna skupnost, narejenega več kot letos, čeprav je bil predsednik KS sedanji župan. Predvsem pa so vztrajali, da bi morali nameniti za naložbe toliko denarja, kolikor ga je bilo prvotno načrtovanega v proračunu. To še posebej velja za dozidavo šole (zanjo je bilo v rebalansu name-

njenega celo več denarja) ter za gradnjo ceste Štrekljevec-Jugorje, za katero je bilo najprej načrtovanih 10 milijonov, sedaj pa le še 2 milijona tolarjev. Niso se tudi strinjali, da bi vlagali v komunalne naložbe, dokler s Črnomalci še ni rešeno lastništvo.

Župan Janko Bukovec je še opozoril, da je v proračunu vrsta naložb, za katere ni kritja, zato jih, četudi bodo v proračunu, ne bodo mogli uresničiti. Vendar so se na koncu svetniki kljub vsemu strinjali, da do prihodnje seje na občini uskladijo stroške za naložbe po njihovih predlogih.

M. BEZEK-JAKŠE

Sprehod po Metliki

NAJVERJETNEJE BO DECEMBRA v metliškem kulturnem domu Pokaži, kaj znaš. Prireditve bo minila brez radijskega prenosa ali televizijskega snemanja. Nastopili bodo lahko pevec, recitatorji, humoristi, instrumentalisti, pač tisti, ki bodo uspešno opravili avdicijo. Je pa težava, kajti v Metliki je težko najti človeka, ki bi bil pripravljen in hkrati sposoben s klavirskimi spremljati pevce. "Čudno," pravijo vsevdi in ob tem omenjajo glasbeno šolo, pozablajo pa, da se v njej izobražujejo v glavnem "pihalci". Za Pokaži, kaj znaš bo potreben uvoz iz črnomaljske občine.

DECEMBRA BO KOPICA PRIREDITEV, namenjenih otrokom, saj je december mesec Miklavža in dedka Mraza... Program je že izdelan, a tudi natisnjen, samo prebrati ga je treba ter priti na prireditve.

NEKAJ ČASA SO HODILI METLIČANI gledat tablo s premikajočimi se reklamnimi napismi, a je bilo veselja hitro konec. Meni, da je nekdo "v čudo" zabrisal kamen ali nekaj podobnega in vse skupaj je crknilo. Dobro bi bilo povprašati nevoščljivce, katerih reklame ni bilo na sporedu. Ali pa tiste, ki so čebljali, da lastnik "izuma" z zadevo dobro služi. Metalec trdega predmeta ni daleč od njih.

Črnomaljski drobir

GOSPODARSTVO - Občinski svetniki so na seji sveta pred dvema dnevi obravnavali smernice in cilje razvoja občine Črnomelj za obdobje 1995 - 1998. Ko nastajajo te vrstice, sicer še ne vemo, kakšna je bila razprava, že na prvi pogled pa je čudno, da je v 10 strani dolgem gradivu namenjeno gospodarstvu le dobre pol strani. Še bolj čudno je, da se sestavljalcem v tem kratkem "ekspoziciji" o gospodarstvu zapisalo: "o gospodarstvu zapisalo nekaj tako neverjetnega. Piše namreč, da "bodo na industrijske dejavnosti še naprej predstavljale temelj gospodarstva v občini, saj v bodo razvojne tendence tudi v bodoče usmerjene v kovinsko-predelovalno, strojno, lesno-predelovalno in tekstilno industrijo". Papir vse prenese, a kljub temu je čudno, da v 19 točkah dnevnega reda seje niti za vzorec ni zasledil problemov, ki jih imajo prav v tovrstni industriji, pa naj gre za Kovinarjo, Belt, Leso, bivšo Obrt. Novost, adlešički Tekstil.

DOBRODELNOST - V Metliki so imeli letos že drugo dobrodelno prireditev. Tokrat je šel izkupaček za nakup igral v obeh osnovnih šolah v metliški občini. Metličanom so v programu prišle školi na pomoč tudi Semičani, školi na pomoč tudi Semičani, male Šokice pa so bile tako rekoč zvezde večera. O Črnomalcih ni bilo med nstapajočimi ne duha ne sluha. Na srečo jih je bilo nekaj vsaj med gledalci, da bodo znali v Črnomlju povedati, kako se pripravi dobrodelna prireditve.

Semiške tropine

BREZPOSELNOST I - V semiški občini je 183 brezposelnih, vendar se na Zavodu za zaposlovanje boje, da kljub odpiranju novih delovnih mest v občini ti ljudje ne bodo dobili službe. Delodajalci namreč iščejo delavce, dajalci namreč iščejo delavce, stare največ 30 let. Pri tem je dobrodošlo, če imajo vsaj 15 let delovnih izkušenj in visoko izobrazbo.

BREZPOSELNOST II - Delodajalci zatrjujejo, da večina med brezposelnimi sicer išče delo, Zprosi boga, da ga ne bi dobila. Znapotnicami Zavoda za zaposlovanje hodijo okrog in nagovarjajo potencialne delodajalce, naj jim ponujeno delo. Naj razume, kdor lahko!

PROMOCIJA - Med tistimi, ki ne bodo dobile delovnih viz, pa so zagotovo "veverice", kakor so poimenovali domačini gospodinjice iz Dominikanske republike in Rusije, ki že nekaj časa domujejo v semiškem hotelu Smuk. Sedaj imajo status turističnih delavcev, čeprav se Semičani sprašujejo, koliko so doprinele k turističnemu razvoju in ugledu te sicer ciji kraja. Nekoliko očitno že, saj je bilo v Ljubljani sprajsko vali Semičanom, kakšno atrakcijo imajo v novi občini. Ljubljanci so se že portudili, da si bodo prilično novo pridobitev ogledali. Slava je pač slava, pa četudi ni čisto po meri in okusu domačinov.

Bliže obvoznici

Ribnica jo nujno potrebuje
- Vsi dosedanja poskusi so se izjalovili

V Ribnici se je o obvoznici govorilo že pred leti, saj se je že takrat kazala potreba po preusmeritvi prometa iz mestnega jedra. Narejeni so bili tudi že variantni projekti, po katerih naj bi obvoznica potekala severno ali južno od mesta. Takratni izvršni svet in občinska skupščina končne odločitve nista sprejela. Obe varianti sta imeli svoje prednosti in slabosti, pa tudi svoje privrženice in nasprotnike.

Zaradi iz leta v leto vse gostejšega prometa, ki še vedno poteka skozi mesto, saj cesto mimo Inlesa (ki se ni obnesla kot poskus, da bi nanjo preusmerili večino prometa in s tem zaobšli mestno jedro) uporabljajo večinoma le težja vozila, je danes potreba po obvoznici še toliko večja. Na to je na nedavni seji občinskega sveta opozoril občinski svetnik in republikanski poslanec Benjamin Henigman, ko je zgrožen ugotovil, da v osnutku odloka o prostorsko urbanističnih pogojih za širše območje mesta Ribnica, ki ga je svet sprejel, ni jasnih opredelitev za obvoznico. Na njegov predlog so svetniki zadolžili župana Jožeta Tanka, da mora prirediti s pripravami na gradnjo.

M. L.-S.

Bo grb svetniški?

Največ na zadnji seji občinskega sveta Dobrepolje pa o denarju

DOBREPOLJE - Na seji občinskega sveta Dobrepolje 6. novembra je bilo še največ razprave o zaključnem računu Sklada stavbnih zemljišč bivše občine Grosuplje. Ta sklad so nove tri občine že ukinile. Iz poročila pa je bilo videti, da denar sklada ni bil porabljen v občini Dobrepolje, zato so svetniki predlagali, naj se denar sklada, če ni bil porabljen skladno z merili za vse tri občine, prenese v delitveno bilanco.

Pravilnik o dodeljevanju posojil iz občinskega proračuna za področje kmetijstva je bil sprejet z nekaterimi pripombami. Med drugim določa, da bo občina ob vsakokratnem razpisu nadomestila (subvencionirala) posojilojemalcu dve tretjini obrestne mere, dogovorjene med banko in občino.

Nadalje so imenovali odbor za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Seznanili so se z informacijo o skladu za razvoj drobnega gospodarstva, kjer se bo treba odločiti, če bo sklad skupen za vse tri občine ali pa ga bodo razdelili. Dana je bila tudi informacija o pripravi zbornika občine Grosuplje in zbornika občine Dobrepolje, ki bo zdaj izšel prvič.

Ob zaključku so ugotovili še, da na razpis za grb občine ni prispel noben predlog občanov. Zato so sklenili, da bodo predlog(e) pripravili kar sami svetniki.

M. STEKLASA

Fanika Žagar

Pošta in turizem

V prenovljeni osilniški pošti tudi informacije za turiste - Tudi ob sobotah

OSILNICA - Pred kratkim so v Osilnici odprli prenovljene prostore pošte. Prostori so bili zgrajeni pred 15 leti, letos pa so jih prenovili. Zdaj v njih opravljajo tudi posle, ki jih drugod turistični uradi. Tujcem in domačim gostom posredujejo informacije o prenočiščih, cenah in drugem. Upravnica Fanika Žagar je tudi blagajničarka turističnega društva, njen mož Mladen pa predsednik TD Osilnica. Prenovljena pošta je zdaj odprta tudi ob sobotah od 8. do 11. ure, in sicer prav zaradi turistov. Sicer pa je ob delavnikih odprta uradno od 8. do 14. ure.

Na pošti je tudi menjalnica. Menjavajo vse valute razen hrvaških kun, ker banka zanje ni zainteresirana. Sicer pa menjavajo devize tudi na izpostavi banke, ki dela zdaj v Osilnici ob ponedeljkih, sredo in petkih od 14. ure do 16.30, ob torkih in četrtkih pa od 8. ure do 11.30, medtem ko drugo polovico časa opravi bančni uslužbenec na izpostavi banke v Vasi v KS Kostel.

J. P.

Vprašanje je le še, kakšen park

Javna razprava je pokazala, da so v Kočevju prepričani, da se je država glede parka že odločila - Sogovornik državi je lahko le občinski svet

KOČEVJE - Na javni razpravi o Kočevskem naravnem parku, ki sta jo v torek, 21. novembra, v Hotelu Valentin v Kočevju organizirali stranka Zelenih in kočevski demokrati, je med številnimi zbranimi udeleženci iz vrst kmetijcev, gozdarjev, lovcev, politikov idr. prevladovalo prepričanje, da je v najvišjem državnem vrhu odločitev o parku že sprejeta in da je sedaj le še vprašanje, kakšen bo.

Predsednik Demokratske stranke Kočevje Franc Bartolme je v uvodu k razpravi dejal, da morajo Kočevjarji sami najti rešitve. V to je podvomil Dušan Oražem, ki je opozoril, da je lastnik večine kočevske zemlje država in da ji to daje pravico odločanja.

Inženir Ogorelec iz Melamina je dejal, da park bo, saj je le logično nadaljevanje elitnega turizma, ki je bil na Kočevskem od nekdaj, nazadnje v delu nekdanjega zaprtega področja. Bojazen, da park bo, ne glede na to, kako bi se odločili v Kočevju, pa je pred-

sednik Zelenih Kočevja Branko Dekleva izrazil s podatkom, da mora imeti Slovenija, če se želi vključiti v Evropo, 20 odst. varovanega območja.

"Če park že mora biti, naj bo takšen, da bomo imeli Kočevjarji od njega korist," je dejal občinski svetnik Jože Hobič, ki je povedal, da kmetje so za park, če jim bo ta kaj prinesel. Njegovim kritičnim besedam glede projekta, ki ga je izdelalo podjetje Acer iz Novega mesta, se je pridružil Anton Starc iz kočevske enote Zavoda za goz-

dove Slovenije in dejal, da projekta ne bi smelo voditi samo eno ministrstvo in da bo verjel, da s parkom mislijo resno in pošteno,

• Udeležence občasno precej burne razprave je Franc Bartolme večkrat pozval, naj nihče nikogar vnaprej ne diskvalificira, s pozivom po strpnem razgovoru pa je posegel tudi v polemično razpravo, ki jo je z vprašanji o načinu financiranja in vlogi društva Kočevski naravni park, zastavljali Janezu Černaču, sprožil Anton Starc. Skupna zaključna ugotovitev razprave je bila, da je lahko v razgovorih o parku sogovornik države le občinski svet.

ko bo dobil potrditve tudi z drugih ministrstev.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Izkušnje, ki lahko pomagajo

Društvo prijateljev mest Kočevje in Oer-Erkenschwick

KOČEVJE - Kočevje sodeluje z nemškim mestom Oer-Erkenschwick že približno 10 let. Sodelovanje se je pričelo na športnem področju, se kasneje širilo na politično, prihodnje leto pa bodo navezali tradicionalne kulturne stike in okrepili prijateljske vezi med meščani obeh mest tudi z izmenjavo izkušenj med gasilci, turističnimi delavci, upokojenci in dijaki.

Slednje so naloge, ki si jih je zastavilo pred dobrim mesecem ustanovljeno društvo prijateljev mest Kočevje in Oer-Erkenschwick. Sodelovanje med meščani obeh mest se je pričelo na pobudo takratnega predsednika socialdemokratske stranke iz Oer-Erkenschwika Ernesta Salanda obdržalo in okrepilo pa se je po prizadevanju dolgoletnega delavca pri ZTKO Kočevje Cveta Arka in

Mojce Ahac, ki je tudi še danes med najaktivnejšimi člani novo ustanovljenega društva.

O koristnosti tovrstnega sodelovanja predsednica društva Sonja Bižal-Erath pravi, da je večstransko. "Obeta se, da bodo k nam prišli njihovi turistični delavci, ki bodo z navezavo stikov z našimi ob dobri predstavitvi bogate turistične ponudbe Kočevsko priporočili svojim meščanom za dopustovanje," pojasnjuje Bižalova en vidik koristnosti za celotno kočevsko občino. "Eden od problemov, s katerim se pri nas trenutno ubadamo v Oer-Erkenschwiku pa so se z njim uspešno spoprijeli že pred leti, je naraščanje kriminala med mladimi in nasploh problem z mladino, ki nima kam," pravi Bižalova in dodaja, da so lahko Kočevjarjem izkušnje iz Oer-Erkenschwika.

M. L.-S.

OTVORITEV REGIONALKE

DOBREPOLJE - Cesto od Dobrepolj proti Grosuplju gradijo že nekaj let. Te dni bo končno dograjena, saj je otvoritev in blagoslovitev zadnjega odseka od Zdenke vasi do Čušperka napovedana za 17. decembra, ob 14. uri. Odprlo jo bo državni sekretar v Ministrstvu za promet in zveze Marjan Dvornik, na otvoritvi pa bo prisotnih še več predstavnikov tega ministrstva in stranke SKD. Ob tej priložnosti bo v kulturnem domu izveden tudi kulturni program.

ZDRAVSTVENO POSTAJA ODDAJAJO V NAJEM

DRAGA - Kot smo že poročali, ZP v Dragi stoji zaprt že celo leto. V zvezi s tem je bilo dvignjenega že veliko prahu, vse pa kaže, da zdravstvene postaje v sedanjih organiziranosti ne bo več potrebovala. Postaja je last KS Draga, saj je bila večji del zgrajena s prostovoljnimi delom in prispevki. Že večkrat je bil dan predlog, da bi vanjo preselili šolo iz Podpreske, ki je stara in v zelo slabem stanju. Tak sklep so sprejeli na zadnji seji sveta KS Draga. Ker pa so proti takšnemu sklepu vaščani Lazca in Podpreske, je svet na izredni seji 17. novembra prejšnji sklep ovrgel in sprejel novega: da se postaja odda v najem bodisi za potrebe zobozdravstva ali kakšne druge za okolje sprejemljive obrti. Predsednik sveta KS Toni Cimpric pravi, da bi za preureditev potrebovali najmanj 5 milijonov tolarjev. To pa je znesek, na katerega vsaj KS niti ne pomišlja.

A. K.

Mirtoviški šratelj:

"Kupcev alkoholnih pijač v trgovinah je vedno manj. Nekaj zaradi denarja, nekaj pa zato, ker je nekatere že pobrala smrt, ki ji je botroval alkohol."

V Riko se vrača življenje

V prostorih Rika v stečaju posluje 12 podjetij

RIBNICA - Ribniški Riko je nekoč zaposloval 1.300 delavcev, danes pa v njegovih prostorih posluje 12 podjetij, ki imajo skupno v najemu 8.787 kv. metrov poslovnih in proizvodnih prostorov. Med večjimi podjetji po številu zaposlenih, ki so v Riku v stečaju našli svojim dejavnostim primerne prostore, so Riko Kor s 60 zaposlenimi, RMI s 50 delavci, R Pin, v katerem dela okoli 20 delavcev, in pred nedavnim odprti obrat Toma z Mirne, v katerem bo, ko bodo zaključili z usposabljanjem delavcev, delalo 70 ljudi.

Vsa podjetja imajo za zdaj pro-

store le v najemu, saj čeprav je bilo že več licitacij za odprodajo prostorov, zaradi previsokih izklicnih cen še noben obrat ni bil prodan. Za odkup prostorov si še posebno prizadevajo tisti, ki nadaljujejo z Rikovimi programi. Od teh so se ohranili predvsem cestna mehanizacija in servis ter ekološki program. Da bi domačini in tudi drugi prostore odkupili, pa je tudi v interesu ribniške občine, ki se je zato pred kratkim odločila, da bo interesentom za nakup prostorov nudila ugodne dolgoročne kredite. Hkrati jim nudijo tudi sodelovanje pri vseh v zvezi s tem potrebnih razgovorih.

M. L.-S.

Katastrofa z vodovodom

Trava: od kod nenadoma fekalije v zajetju?

TRAVA, LOŠKI POTOK - Občina Loški potok ima dva vodovodna sistema, s katerima upravlja občina Trava. Drugi, manjši, ki napaja vasi Travo in Srednjo vas v KS Draga, ima zajetje pod vaso Trava. Vse do preteklega leta je ta vodovod veljal za neoporečnega. Ob zadnjem pregledu vode, ki jo opravlja Zavod za zdravstveno varstvo iz Ljubljane, pa so ugotovili močno onesnaženost s fekalijami, kar je presenetilo krajanje, upravljalca in krajevno skupnost. Koliko časa je voda že onesnažena, ta trenutek ne ve nihče. Dejstvo pa je, da so krajanje Trave že preteklo leto opozarjali, da se z vodo nekaj dogaja. Tik nad zajetjem je namreč velik peskokop, ki pa je uradno zaprt. V preteklem letu je nekdaj brez dovoljenja miniral in odvažal pesek. Kamnolom je v

zaščitnem območju, preko tega območja pa je načrtovana tudi cesta. Zaradi nevarnosti onesnaževanja so predteklo leto izvršili hidrološke in higienske preizkuse, ugotovili nekaj nepravilnosti še posebej pri samem zajetju, ki pušča. Vse to so posredovali tedaj še občini Kočevje, ki pa menda ni ukrenila ničesar. V študiji je zapisano, da obstaja možnost zmanjšanja zaloge vode ali celo trajna izguba.

Predsednik sveta KS Draga pravi, da onesnaževalca ne bo težko odkriti, težje pa bo sanirati vir onesnaževanja in vodno zajetje. Oboje bo povezano z velikimi stroški, ki pa jih krajevna skupnost in občina ne zmoreta. Pristojne službe zahtevajo prekuhanje vode, vse drugo, kar bo temu sledilo, pa je trenutno težko napovedati.

A. KOŠMERL

Ribniški zobotrebnici

POVEČANJE BREPOSELNOSTI - Stopnja brezposelnosti v ribniški občini je bila že do sedaj 23 odst. najvišja v ljubljanski regiji. Z nedavnim stečajem Inlesovega obrata Smreka v Loškem potoku pa se je vrsta brezposelnih od 1071 prijavljenih na ribniškem zavodu za zaposlovanje povečala še za 151 delavcev. Na uradu za delo si sicer prizadevajo za aktivno politiko zaposlovanja z vključevanjem brezposelnih v programe usposabljanja za opravljanje del, po katerih izkazujejo podjetja potrebo. Tako je ravnokar končala tečaj druga skupina šivilj, kmalu pa bo organiziran tečaj tudi za tretjo skupino delavk, ki se bodo po uspešno zaključenem usposabljanju zaposlile v ribniškem obratu podjetja Tom z Mirne. Vendar pa so njihova prizadevanja ob že vpeljanih in nekaterih še pričakovanih stečajih podjetij iz ribniške občine le kaplja v morje.

OBZORILLO POLICISTOV - Ob bližajočih se praznikih v mesecu decembru ribniški in kočevski policisti že sedaj opozarjajo občane na nevarnost uporabe pirotehničnih sredstev. Uporaba le-teh ni dovoljena otrokom in mladostnikom do 16. leta starosti, pa tudi odraslim je metanje petard na javnih krajih prepovedano. Zoper kršitelje bodo ukrepali.

OBČAN SPRAŠUJE, MEDVED ODGOVARJA

- Kako na Kočevskem skrbite za varstvo okolja?
- Odlično, saj smo odločno proti vožnji z gorskimi kolesi, nihče pa ne protestira zaradi vožnje s tanki po neokrnjeni kočevski naravi.

Laški sel

ODPOVEDALI POGODBO - Poročali smo, da je ljubljanski Citrus sklenil in nato odpovedal pogodbo o najemu prostorov trgovine s sadjem in zelenjavo v prihodku pri zadružnem domu. Mestna občina zadruga Velike Lašče, ki je lastnica teh prostorov, je že sklenila pogodbo z govornim interesom za te prostore, se pravi z "Izvor", d.o.o., Ljubljana, ki bo prevzela prostore s 13. decembra.

PRIJAVE ZA STRME KMETIJE - Če 60 odstotkov kmetije v nad 35-odstotnem nagibu, se pa ima ugodnosti in dobi večje denarje, da mlekajo in meso. Kdor želi pogoj za uvrstitev v to kategorijo, naj najpozneje do konca oktobra odda prijavo. Podrobnosti pri Kmetijski zadrugi oz. kmetijski svetovni službi.

UREJAJO CENTRALNO OGREVANJE - Na Turjaku urejajo centralno kurjavo (v kulturni) in lasti KS Turjak, ki je bil ustanovljen pa občine Velike Lašče. Ureditvi ogrevanja, ki bo dogajala predvidoma do novega leta, bo v njej delovala še turjaska sekcija borilnih veščin nek-won do kluba Chagi Ljubljana, ki jo vodi medicinska sestra Alenka Zupet.

Št. 48 (2416), 30. novembra 1997.

Ker ne pomaga država, si pomagajo sami

Njihov dobiček je zdravje

ČATEŽ - Društvo bolnikov z ankilozirajočim spondilitisom je bilo ustanovljeno pred osmimi leti v Čateških Toplicah, leto prej so ustanovili tudi prvi oddelek za zdravljenje oziroma šolo za bolnike. Bolezen je namreč neozdravljiva, napade sklepe in se lahko konča s hudo invalidnostjo, kljub temu pa država bolnikom ne prizna statusa invalidov.

Ker država ne sofinancira več terapevтов po posameznih podružnicah, so se le-ti samoorganizirali: 14 bolnikov iz vse Slovenije se je tako 24. do 26. novembra mudilo v Čateških Toplicah na tečaju za vodenje telovadnih vaj, ti pa enkrat tedensko vodijo organizirane vaje po podružnicah. Teh strokovno vodenih tedenskih vaj se udeležuje od 30 do 50 odst. bolnikov. Martin Planko, predsednik slovenskega društva, je na novinarski konferenci izrazil razočaranje nad državo in nad tem, da jim ne uspe priključiti se invalidskim organizacijam, pri tem pa je pohvalil veliko pomoč Term Čatež pri aktivnostih društva. Prav Terme Čatež so edine v Sloveniji, ki imajo oddelek za funkcionalno usposabljanje bolnikov z ankilozirajočim spondilitisom. Tečaj vodi terapevtka Majda Adamič iz Brežic, usposabljanje vodijo pa je vsakega pol leta.

T. G.

Pred snegom označujejo ceste

Za lažje pluzenje

KAPELE - V krajevni skupnosti Kapele so letos asfaltirali 27 cestnih odsekov v dolžini več kot 7 km. Kar zadeva pluzenje cest, so si s tem naložili precej dodatnega dela, ki ga prav v teh dneh na novo organizirajo. Ljudje, ki imajo v krajevni skupnosti na skrbi zimsko pluzenje, si bodo še pred zimo ogledali ceste. Označili bodo vsa mesta na cestišču, kjer bi se ob pluzenju lahko pojavile kakršne koli težave, in na tako zaznamovanih točkah bodo pri delu še posebej pazljivi. Pred zimo bodo ob cestah na območju Kapel domačini zabili kole, da bodo strojniki kljub zametom videli, kje je cesta. O zimskem pluzenju je nedavno razpravljala tudi svet KS Kapele.

Omenjenih 27 posodobljenih cestnih odsekov na območju Kapel je za več kot 7 km. Za denar za posodabljanje cest bo krajevna skupnost zaprosila tudi občinski svet.

Kdo ima ključ za kapelsko pošto?

Svet KS Kapele s sklepom predlaga Pošti, da poštni urad v kraju ostane na sedanji lokaciji - Predlog tudi za selitev pošte v Vranetićevo hišo - Drugo leto manj denarja

KAPELE - Svet krajevne skupnosti Kapele predlaga novomeški enoti Pošte Slovenije, da pošta v Kapelah ostane v prostorih, kjer posluje zdaj. Tak sklep je z dvotretjinsko večino sprejel svet KS Kapele na seji 22. novembra.

S sprejetjem takega sklepa na najvišji uradni ravni pa si Kapele še niso odgovorile, kje natančno v tem kraju bo poslovala pošta v prihodnje. Po eni vrsti predlogov naj bi delovala tudi v bodoče v dosegljivih prostorih, za kar navija svet krajevne skupnosti, če gre soditi po navedenem sklepu sveta KS Kapele. Druga skupina predlogov pa govori o tem, da bi kapelsko pošto preselili iz sedanjih prostorov, ki so v stavbi krajevne skupnosti, v zasebno hišo, in sicer k Francu Vranetiću. Kdo vse zagovarja prvi in kdo drugi predlog, je znano samo najbolj poučenim, očitno pa je, da v najnovejših pogovorih o kapelski pošti sodeluje precej pogajalec. Med tistimi, ki so se vključili v te debate, so poleg uradnih predstavnikov KS Kapele tudi brežiški župan in seveda Pošta Slovenije.

V nastalih razmerah se zdi, da

PRIDOBITEV ZA GLASBENO ŠOLO - Nove orgle bodo v Krškem uradno preizkusili s koncertom na predbožnični večer. Trenutno kar 20 Posavcev študira glasbo, vendar bo treba poskrbeti, da se bodo po pridobljeni izobrazbi vračali v svoj kraj.

Orgle že!

KRŠKO - Orgle so postale last krške glasbene šole s pomočjo občine in nekaj sponzorjev, ki so za glasbilo znanke Kisselbach zbrali 2,9 milijona tolarjev. Glasbena šola bo tako že prihodnjo jesen lahko uresničila željo o uvedbi oddelka za orgle, s čimer bo imela prav vse oddelke z izjemo harfe in solo petja.

V oddelku učitelja Miša Freliha se bo lahko vpisalo največ 11 učencev. Po dosedanjem zanimanju sodeč, jih ne bo težko dobiti, čeprav je pogoj za vpis predhodno znanje klavirja (4 do 6 let glasbene šole).

Pouk bo začasnó v kulturnem domu, kot napoveduje krški župan Danilo Siter, pa naj bi se glasbena šola kmalu, odvisno od razpleta stečaja v podjetju Vidmu, preselila v prenovljene prostore starega hotela na Vidmu. Tu naj bi po načrtih občine in glasbene šole uredili glasbeno hišo.

B. D. G.

POŠTA V NOVIH PROSTORIH - Artiška pošta bo od pretekle sobote naprej poslovala v prenovljenih prostorih. Po krajši slovesnosti, na katero so povabili predstavnike domače in sosednjih krajevnih skupnosti, upokojena upravnika pošte ter sedanje delavce, je prostore odprl brežiški župan Jože Avšič. Tako pridobiva stavba, v kateri je bila nekoč prva artiška šola, novo podobo. Kot smo zvedeli na otvoritvi, so kmalu po vojni stopnišče pred pošto po nedeljski maši uporabljali za razglašanje občinskih in krajevnih novic, ob isti priliki pa je krajevni poštar tudi delil pošiljke. (Foto: B. D. G.)

Posavska energetika tudi za Posavje

Veriga savskih elektrarn je od Vrhovega po toku navzdol vse manj obdelana - Jasne zahteve Posavcev jedrske elektrarni, hrvaški in slovenski vladi - Kdaj izplačilo rente?

KRŠKO - Slovenska energetska strategija prinaša v Posavje enega ključnih razvojnih, hkrati pa tudi zaviralnih elementov, zato je potrebno tvorno vključevanje lokalne skupnosti v te posege. Zamenjava paragenatorjev v Nuklearni elektrarni Krško, postavitve plinskih turbin v Brestanici in veriga hidroelektrarn na spodnji Savi so bile tudi točke strokovnega posveta, ki ga je ob 20-letnici obstoja pripravilo podjetje Savaprojekt Krško.

V Sloveniji je izkoriščenega le 35 odst. hidropotenciala, na razpologo je ekonomsko upravičenih še 1.400 megavatov moči. Veriga hidroelektrarn vključuje 6 elektrarn, HE Vrhovo je že zgrajena, a še ne obratuje, za HE Boštanj je narejen lokacijski načrt in so izdelane projektne osnove, za Blanco, Krško, Brežice in Mokrice pa so narejene predhodne študije in raziskave terena.

Kot je povedal državni sekretar Dušan Blagajne, problematičnost prostorskih vplivov s tokom Save narašča, zato zadnjih 5 lokacij ni končnih, najbolj vprašljiva je zaradi bližine meje HE pri Mokricah. Objavljen je bil že razpis za koncesionarja, javili pa so se štirje, trije z zelo kakovostnimi ponudbami. Potrebno je zagotoviti sodelovanje vseh treh občin in uveljavljanje skupnih regijskih interesov. Kot je opozoril župan brežiške občine Jože Avšič, nobena od skupnosti ni bila pozvana k pripravi, kot tudi ne pri razpisu za koncesionarja, zato so na srečanju vseh treh posavskih županov postavili zahtevo, da se uskladijo mnenja z lokalnim okoljem.

Po besedah državnega sekretarja v ministrstvu za okolje in prostor Radovana Tavzesa bo tudi v energetske strategiji potrebno položaj NEK natančneje določiti, dodal pa je še, da v ministrstvu bolj kot o idejah o zaprtju nuklearke

STROKOVNO SREČANJE - Ob 20-letnici Savaprojekta Krško je to podjetje pripravilo strokovno srečanje o energetiki v Posavju. Silvo Gorenc je predstavil dileme o hidroelektrarnah na Savi, državni poslanec Branko Janc o Jedrski elektrarni Krško, Drago Fabijan pa o plinifikaciji.

razmišljajo o renti, ki pripada okoliščanom zaradi razvrednotenja premoženja in življenja ob

• V pasu 1,5 km okoli elektrarne živi 330 prebivalcev, v pasu 3 km 9.600 prebivalcev, v 5 km pa 12.000 prebivalcev. V slednjem pasu je 8.100 ha zemlje, 240.000 kv. metrov stanovanjskih površin, ki nimajo enake vrednosti kot druge. Zemljišče je razvrednoteno za 15 do 40 odst., vrednost poslovnih prostorov pa za 10 do 20 odst. Tudi ti podatki bi bili po mnenju Mata Drmiča lahko izhodišče za izračun rente, v kakšni obliki bo izplačana, pa še ni jasno.

NEK. Zato so udeleženci strokovnega posveta postavili nekaj jasnih zahtev. Obratovanje jedrske elektrarne podpirajo, dokler deluje

varno po mednarodnih standardih varnosti. Neurejeni lastniški odnosi s Hrvaško ogrožajo stabilno obratovanje, zato pričakujejo od obeh vlad, da to takoj uredita, hkrati pa tudi rešita skladiščenje radioaktivnih odpadkov. Od vlade pričakujejo, da bo uresničila obveznosti zakona o varstvu okolja in priznala prebivalcem okrog elektrarne rento zaradi razvrednotenega premoženja in kvalitete življenja. Pričakujejo, da bo odškodnina priznana tudi v vmesnem času do zgraditve trajnega odlagališča odpadkov. Od NE Krško pa pričakujejo, da bo pri vzdrževanju v največji možni meri vključevala tudi domača podjetja, ki so za takšna dela usposobljena.

T. GAZVODA

PRIREDITVE V KULTURNEM DOMU

KRŠKO - V Kulturnem domu Krško bo v soboto, 2. decembra, ob 18. uri revija simfoničnih orkestrrov slovenskih glasbenih šol, v torek, 5. decembra, ob enaki uri bo na koncertu nastopil zagrebški kvartet kitar; nastop je za zeleni - glasbeni abonma in za izven. V soboto, 9. decembra, ob 19. uri bodo na Plesu kadetov nastopili člani Opere in baleta SNG Maribor. Prireditve je za modri - večerni abonma in za izven.

SPET NOV ASFALT

PIŠECE - Gradbeni odbor za cesto Križ-Grmovšek v Spodnjem Podgorju pri Pišecah je v soboto popoldne zaključil svoje delo s slovesnostjo ob otvoritvi nove asfaltirane ceste.

DAN ODPRTIH VRAT

KOSTANJEVICA - Krajevni odbor ZLSD Kostanjevica organizira v nedeljo, 3. decembra, od 8. do 10. ure v posebni sobi okrepčevalnice Štravs dneve odprtih vrat.

Projektantska dvajsetletnica

Sredstva, porabljena v firmi, se vračajo v Posavje kot podpora športu, kulturi in ekologiji

KRŠKO - Velike investije v krški občini pred 20-imi leti so spodbudile ustanovitev projektantske organizacije. Pobuda je prišla iz Novega mesta; ob pomoči Franca Juvanca, Slobodana Novakovića, Nika Kurenca, Silve Gorence, Silvina Greina in Jožeta Muleja pa so pri IGM Krško ustanovili delovno enoto Projektivni biro. Iz občinske projektne organizacije je Savaprojekt postal vodilna projektantska organizacija v regiji, od začetnih štirih zaposlenih pa jo danes s 50 zaposlenimi eno največjih projektantskih podjetij v Sloveniji.

V najugodnejših letih razvoja so v Posavju ustvarili 37 odst. realizacije, danes pa v Posavju dosežejo le desetino zaslužka. "V Posavju sicer ni veliko zaslužka, a tej dejavnosti se na tem območju ne smemo odpovedati, saj bi projektne organizacije od drugod pritegnile tudi tujo operativno. Tega so se ustanovitelji zavedali tudi leta 1975, prav v tej branži pa je še kako občutno tujec pritegniti, saj je regionalne okvire," pravi direktor Savaprojekta Peter Žigante. V vseh 20-ih letih je občutna konkurenca, v zadnjih petih letih - čeprav se že kaže izboljšanje - pa je država celo dopustila, da lahko projektira vsak, ki je za to registriran; zaradi deficitarnosti dejavnosti je omogočala privilegije, s čimer je spodbujala sivi trg.

"Pri poslovanju gledamo tudi na razvoj regije, sredstva vlagamo v šport, kulturo in ekologijo. Vlagamo zato, da se bo to vrnilo nazaj v naše okolje. Skušamo povečati privlačnost, ki bi

pritegnila mlade in z njimi nove ideje, te pa prinašajo razvoj," pravi Žigante. Tudi praznovanje 20-letnice v petek, 24. novembra, so v podjetju zastavili delovno - s tremi strokovnimi razpravami. Pika na i pa je bila slavnostna akademija, na kateri

• V 20-ih letih so strokovnjaki Savaprojekta, podjetja za razvoj, projektiranje, konzulting in inženiring izdelali več kot 100 zahtevnih prostorskih dokumentov, 80 projektov za infrastrukturne objekte, več kot 8.000 lokacijskih dokumentacij, izdelali projekte za industrijske, poslovne, šolske, stanovanjske in druge objekte v skupni površini nad 300.000 kv. m uporabnih površin z zunanjimi ureditvami.

so si obiskovalci lahko ogledali monodramo Iva Bana, nastop Big banda, glasbeni šoli pa je Savaprojekt podelil violončelo in klarinet.

T. GAZVODA

Peter Žigante

V času od 17. do 25. novembra so v brežiški porodnišnici rodile: Jožica Petan iz Velikih Toplic - Darka, Jožica Perc iz Trnovca - Dejana, Irena Jankovič iz Krškega - Aleksandra, Jožica Lokaj iz Leskovca pri Krškem - Mateja, Slavka Volčanšek iz Krškega - Moniko, Zorica Vučič iz Blance - Danijela, Fanič iz Senica iz Okroglic - Simona, Tatjana Longo iz Velikega Podčrterja - Domna, Bernarda Hričič iz Dolnje Leskovca - Lomija, Andrejka Jelen z Maleč - Vrh - Laro, Ana Kukovič iz Mrčinih sel - Valentino, Meli iz Novak iz Sevnice - Klemena, Jaka Jurkovič z Gorice - deč-

Čestitamo!

Kratke domače

VEČERNA ŠOLA - Za večerno šolo podjetništva, ki naj bi se pretekli teden začela tudi v Posavju, niso zbrali dovolj prijav, zato bodo poskusili znova v januarju. Veliko bolj uspešni so bili v Novem mestu in v Beli krajini, kjer so podjetniki in obrtniki že začeli z izobraževanjem.

O CARINAH - Območna gospodarska zbornica Posavja je minuli teden roganizirala seminar o novostih v slovenskem carinskem sistemu, o zakonu o carinskih tarifih in o listinah, ki jih izdaja zbornica. Zanimanje za seminar je bilo izredno veliko.

MALO GOSPODARSTVO - Brežiški župan je pretekli četrtek sklical sestanek vseh, ki se ukvarjajo s pospeševanjem malega gospodarstva na ravni občine. Prisotni so podprli skupno nastopanje na lokalni in regionalni ravni, predvsem v smislu pridobitve republiških sredstev, dogovorili so se za aktivnosti odbora za malo gospodarstvo in imenovali iniciativni odbor za pospeševanje mreže.

BC MREŽA - Gospodarska zbornica Slovenije vključuje svoje informativne sisteme v BC-NET, mrežo za poslovno sodelovanje. Gre za mrežo svetovalcev in posrednikov, ki jo je oblikovala Evropska zveza, da bi pomagala malim in srednjim podjetjem. V Sloveniji se zdaj pogovarjajo o postavitvi mreže in iščejo lokalne svetovalce za BC-mrežo, ki se bo vključevala v evropsko mrežo. Svetovalci morajo biti strokovno usposobljeni, poznati morajo način mednarodnega poslovanja in tuje jezike ter imeti ustrezno tehnično opremo.

LESARJI V EVROPI - Združene lesarstva pri GZS je bilo sredi novembra v Parizu sprejeto kot polnopravni član Centralnega evropskega združenja lesne industrije. Poleg dežel Evropske zveze sta tako polnopravni članici le še Švica in Slovenija.

KADROVSKI BAROMETER DOLENJSKE BANKE

NOVO MESTO - V Dolenjski banki je zaposlenih 390 delavcev, od tega jih ima 93 visoko in višjo izobrazbo. Trenutno dela v banki 16 pripravnikov. Banka spodbuja svoje delavce k dodatnemu izobraževanju; tako se 7 delavcev šola na visoki stopnji, več kot 20 na višji, 3 delavci pa so na podiplomskem študiju.

MALA ŠOLA PODJETNIŠTVA

Za bodoče kapitaliste

Zbori delničarjev se ponavadi sklicujejo enkrat na leto, če pa so na vidiku kakšne izjemne okoliščine, se zbor skliče tudi prej, npr.: če je potrebna večja transakcija kapitala, če se bistveno zamenja struktura delničarjev ipd. Redne vsakoletne zbornice delničarjev lahko pričakujemo spomladi, največ aprila, ko imajo delniške družbe že izdelano in revidirano bilančno poročila za minulo leto.

Družbe sklic skupščine objavijo v časopisu, imetnike imenjskih delnic pa lahko vabijo tudi pisno. Imetnike prinosniških delnic, za katere družba ne ve, kdo so, z oglasom v časopisu obvesti, kako se lahko na skupščini izkažejo kot delničarji. Kdor nima delnic doma (običajno papirje, ki glasijo na prinosnika, spravimo na varno), si mora priskrbeti potrdilo o lastništvu.

Vodstvo podjetja za vsako skupščino pripravi predvidene sklepe, o katerih bodo glasovali delničarji. Veliki delničarji se zanimajo za kadrovske zasedbe upravnega odbora, se pripravljajo o poslovnih rezultatih in usmeritvah podjetja, manjši običajno zanima le sklep o delitvi dobička, torej kolikšne bodo dividende in kako se bodo izplačale - v denarju ali novih delnicah.

Skupščina ureja razmerja

Bodo vajenci šli v šole drugam?

Mnogi delodajalci danes ne čutijo nobene potrebe, da bi se sami aktivno vključevali v usposabljanje mladih kadrov, čeprav jih v mnogih poklicih primanjkuje ali pa so neuporabni za delo v praksi. Nova šolska zakonodaja, ki med drugim uvaja status vajenca, je pred 3. branjem v državnem zboru, toda odprtih vprašanj poklicnega izobraževanja je še vedno precej.

To leto programe, ki so prilagojeni potrebam obrti in drobnemu gospodarstvu, izvaja 20 slovenskih šol, med njimi z našega območja le metliška srednja tekstilna šola (šivilja, krojač). Zakaj ostale šole na našem območju še nimajo prilagojenih programov in zakaj za nekatere poklice takih programov še sploh ni? Kot pravijo v službi za izobraževanje pri GZS, je to v veliki meri odvisno od pritiskov gospodarstva in od posameznih šol. Če so šole premajhne in imajo le po en oddelke za določen poklic, kot se to dogaja npr. krški srednji šoli, ne morejo organizirati dvojne pouka (za vajence in dijakke).

Po naših krajih za nekatere drugi območji močno zastaja tudi organiziranje učnih mest. Tako med 52 slovenskimi podjetji z verificiranimi učnimi delovnimi mesti ni naših podjetij razen trebanjskega Trima, grosupeljskega Iko in podjetja Traig iz Ivančne Gorice. Tisti, ki vajence imajo, jim pogosto ne izplačujejo nagrad. Vprašanje je tudi, koliko jih res naučijo poklica, koliko pa jih zgolj porabijo za različna dela.

Kakorkoli že, šolska mreža še vedno ni po meri gospodarstva, vse bolj pa kaže, da bo v prihodnosti poklicno izobraževanje in odpiranje takih ali drugačnih oddelkov vse bolj odvisno od gospodarstva regije in od močnega boja šol za učence in učna delovna mesta. Kjer se ne bodo znali organizirati, bodo ostali prazni rok. V tem primeru se bodo, kot smo slišali na posvetu v Krškem, učenci iz Dolenjske ali Posavja še naprej, in to vse pogostejše, vpisovali v druge šole, kjer take programe imajo. Prvič, zaradi ugodnega statusa vajenca in drugič, ker jih bodo k temu priganjali tudi delodajalci. Ti namreč želijo, da bi se učenci v praksi usposabljali pri njih, in ne v šolah.

B. DUŠIČ GORNIK

Enim dovolilnice, druge na vlak!

Družbeni avtoprevozniki opozarjajo na pomanjkanje dovolilnic za mednarodni promet - Vsak, ki kupi tovornjak, lahko začne z dejavnostjo in dobi dovolilnice - Se obeta protest? - Računajo na uvedbo licenc

Težave družbenih prevoznikov se iz leta v leto povečujejo, še najhuje pa je proti koncu leta, ko jim začne zmanjkovati dovolilnic in ne morejo uresničiti že sklenjenih obveznosti ali so celo prisiljeni odklanjati posle. Istočasno pravijo, da zasebni avtoprevozniki, ki jih je čedalje več, takih težav z dovolilnicami nimajo. Zasebni avtoprevozniki se torej znajdejo po svoje, največji prevozniki so dovolj močni - bodo žrtve srednja avtoprevoznika podjetja?

Po besedah Marjana Maričiča iz brežiškega Prevoza se težava zaradi pomanjkanja dovolilnic tako zastruje, da bodo podjetja z družbenim kapitalom prisiljena blokirati ceste. "Država bi morala kriterije za dodeljevanje dovolilnic postaviti na začetku leta, ne pa da jih štirikrat na leto spreminja, zaradi česar prevozniki ne vemo, pri čem smo," pravi Maričič. Pri tem poudarja nelogičnost določil, da se vsako leto od kompletnega števila vseh dovolilnic 10-odstotkov rezervira za nove prevoznike. "To, če znam računati, pomeni, da čez 10 let ne bo za stare ostalo nič."

"Letos smo z istim voznim parkom dobili 25 odstotkov manj dovolilnic kot lani, prevozniki je čedalje več, slovensko avtoprevoznništvo je predimenzirano, dela ni

dovolj za vse, a omejitev za registracijo novih avtoprevoznikov, kakršne pozna tujina, ni. Težave z dovolilnicami se zato zastrujejo, a ker nismo dovolj organizirani, se bori vsak po svoje. Če kaj doseže, pa utihne," meni Gorazd Škalar, direktor Transporta Krško, ki razpolaga s 60 vozili in zaposluje 120 ljudi, od tega jih na programu prevoznika dela okrog 90.

Da je dovolilnic vsako leto manj in da hkrati število prevoznikov narašča, potrjuje tudi direktor Traiga iz Ivančne Gorice Stefan Lazar. "Vsak, ki je včeraj postal prevoznik, lahko dobi dovolilnico, nas pa silijo k uporabi vlakov. Vsaka vožnja po železnici do Münchna nas stane 600 dodatnih mark, ta strošek pa pri vožnji po cesti odpade. Če dobi zasebnik na eno vozilo 10 dovolilnic, dobi naše

podjetje na eno vozno enoto le 0,5 dovolilnice!" Podjetje Traig ima 38 vozil in 66 zaposlenih in polovico vseh prevozov naredi na tržiščih vzhodne Evrope. Tudi s prevozi po Poljski, Belorusiji in Ukrajini so težave, saj zahtevajo vzajemnost pri določanju kontingentov prevozov. To je za Slovenijo neugodno, saj ima potrebo po prevažanju čez te države, medtem ko jih one nimajo veliko. Kot je povedal Lazar, podjetja tudi ne morejo razporejati prevozov čez vse leto, saj ministrstvo deli dovolilnice za vsaka 2 meseca in prevozniki morajo vsakikoli prej vrniti 80 odstotkov izkoriščenih dovolilnic. Če prejšnjih niso izkoristili, ne morejo dobiti novih.

Novomeški Gorjanci imajo po besedah Janeza Povšeta predvsem težave z dovolilnicami za prevoz preko Italije in Avstrije, zaradi česar si pomagajo s prevozi po železnici, kar jih stane za vsak tovornjak 500 mark. Poskušajo tudi z vožnjami čez Italijo in Fran-

cijo namesto čez Avstrijo, vendar jih tu doletijo precej visoke cene. "Srečo imamo, da veliko vozimo za Revoo in se nam število voženj povečuje, po drugi strani pa zapravljamo čas z borbo za dovolilnice, namesto da bi se ukvarjali z drugimi posli," pravi Povše.

"Zaradi pomanjkanja dovolilnic moramo polovico voženj preko Avstrije opraviti po železnici. Stalna opozorila nič ne zaležejo, zato moramo razpoložljive dovolilnice razporediti čez vse leto. Imamo 70 vozil in 120 zaposlenih ljudi, računamo pa, da se bodo zadeve uredile s predlagano uvedbo licenc za prevoznike. Vsi ne bodo dobili licenc, še posebej ne za vožnje v tujino," meni Marija Štajduhar iz podjetja Avto Kočevje.

Tako torej avtoprevoznike hiše. Zaenkrat nič ne kaže na organiziran protest, čeprav je na položaj te gospodarske panoge, ki daje delo lepi množici ljudi, treba opozoriti. Po mnenju prevoznikov država te dejavnosti v bodoče tudi ne bi več izpuščala pri izvoznih stimulacijah.

B. DUŠIČ GORNIK

OKLICAN STEČAJ CPI KOVINARSKA

KRŠKO - 22. novembra je sodišče končno oklicalo stečaj v krškem zasebnem podjetju CPI Kovinarska, inženiring in proizvodna oprema, ki je dobro leto poslovalo v najetih prostorih nekdanje Kovinarske. Stečaj je zaradi prezadolženosti in nelikvidnosti predlagalo podjetje samo. V prostorih Kovinarske od septembra deluje šest zasebnih podjetij: CBT Krško, Kovinarska P&P Žadovinec, Kovinarska IPO (invalidsko podjetje), Kemokovina Leskovec in Nido. Naštetim naj bi se kmalu pridružila še dva najemnika z novimi programi, kar napoveduje, da se bo tradicija kovinske industrije v Krškem nadaljevala. Po besedah stečajnega upravitelja Zdravka Morele naj bi namreč našeta podjetja s svojo dejavnostjo v dveh letih dala delo 300 do 400 delavcem.

ZARADI DOVOLILNIC NA CESTE? - Avtoprevoznništvo je za slovenske razmere predimenzirano, zato mnogi konkurence ne bodo mogli zdržati. Še posebej, če je ta neloyalna, če gradi tudi na utajah davkov in morda celo na črnem trgu za 500 mark kupljenih dovolilnicah. (Foto: B. D. G.)

Posavje ne verjame pravljicam

Predlog državnega proračuna ni stvaren - V Posavju ni sledi o 5-odstotni gospodarski rasti - Javni sektor investira in se širi, gospodarstvo nima niti za en sam računalnik

KRŠKO - Miran Širaj, namestnik vodje Službe za konjunkturo in ekonomsko politiko pri GZS, je članom upravnega odbora območne zbornice Krško in odbora Združenja podjetnikov Posavja predstavil gospodarska gibanja, na katerih temelji državni proračun za leto 1996. Pred 3. obravnavo proračuna v parlamentu so v Posavju ugotavljali, npr. Emil Vehovar, da njihova regija vsekakor ne bo dosegla načrtovane gospodarske rasti, kvečjemu padec.

Direktor Posavske banke dr. Dejan Avsec je opozarjal, da se regija še naprej kadrovske slabša, od podjetij pa ostajajo samo obrati, pri čemer je omenjal centralizacijo Mercatorja. Predsednik UO zbornice Stane Rožman je poudaril, da mora gospodarstvo odločno protestirati proti pravljicam in lepo zvnečim memorandumskim deklaracijam, ki v praksi nimajo dejanske podlage. Menil je še, da

• V območni zbornici se zavzemajo, naj država da subvencije programom, in ne za delo državnih ustanov, v katerih se denar porazgubi. Menijo, da za pospeševanje malega gospodarstva po vsem svetu zagotavljajo na tržni ali vsaj poltržni način (s koncesijami zasebnikom). Tudi od dosedanjih pospeševalcev so podjetniki imeli precej koristi, čeprav v Posavju od 7 usposobljenih le eden zares dela na tem področju. Nujna je le boljša koordinacija in izboljšanje pretoka informacij.

bi morali v naslednja leta prenesti dejavnosti (npr. ceste), ki planirajo sredstva, čeprav jih še ne morejo porabiti.

Kljub načelni usmeritvi, da proračuna nikakor ne bi smeli večati, so se prisotni vpraševali, kakšen je proračunski kos za Posavje in kako bi si ga zagotovili. Podjetnik Kamil Krošelj je opozarjal, da v regiji skorajda ni naložb, država pa tudi ne daje skoraj nobenih olajšav za tiste, ki vlagajo. "V gospodarstvu ne moreš

prodati niti enega PC-ja, četudi gre za podjetje z 200 zaposlenimi, medtem pa v državnem sektorju opremo dobesečno mečejo stran, da bi dobili novo," je dejal. Pri tem je postavil vprašanje, kako naj gospodarstvo s svojimi interesi ob taki sestavi poslancev pride v parlament.

Posavci so izrazili bojazen, da bodo na koncu vsa dopolnila proračuna zahtevala dodatna sredstva. "S takim razmišljanjem bo v tekstilni industriji, ki v regiji zaposluje 2500 ljudi, ostalo dela le še

DEVIZE V TURIZMU

LJUBLJANA - Po informacijah Banke Slovenije je naša država v devetih mesecih s turizmom zaslužila 878 milijonov ameriških dolarjev, kar je za 27,7 odstotka več kot v enakem obdobju lani. Dobro polovico turističnega deviznega priliva je ustvarila z odkupom čekov in gotovine od tujcev, dobro petino s prodajo tujega blaga, 12 odstotkov s prodajo domačega blaga in storitev, 11 odstotkov z igralništvom in le slabih 5 odstotkov z dejavnostjo turističnih podjetij, kar je za 12 odst. manj kot v enakem obdobju lani. Kot sporoča Združenje za turizem in gostinstvo pri GZS, je devizni odliv zaradi potovanja slovenskih državljanov v tujino v devetih mesecih letos dosegel skoraj tretjino priliva.

POMEMBNA JE TUDI PRODAJA DOMA

NOVO MESTO - Iz prodajne službe Novoteksove Tkanine so nam sporočili, da prodaja na domačem trgu ni zanemarljiva, saj so v prvih 10 mesecih na domačem trgu prodali 18 odst. vseh proizvedenih tkanin. Finančno to pomeni 28,8 odst. vse prodaje. Med drugim delajo tudi za ministrstvo za pravosodje, za gostince, gasilce, policijo, lovce. Za potrebe domačega trga izdelujejo posebne tkanine in vzorce. Kljub veliki domači in tuji konkurenci bi prodajo lahko povečali tudi za petino, če bi imeli vse, kar trg išče, in bi se hitreje prilagajali povpraševanju.

HBB BO PRIPOJILA BANKO NORICUM

BREŽICE - Konec decembra bodo delničarji Hipotekarne banke Brežice in Banke Noricum na zborih odločali o pripojitvi Banke Noricum k HBB. Pred naj bi tržaška korporacija Safti svoj delež (51 odst.) delnic prodala skupini Nika, ki si s pripojitvijo obeta večjo moč: več strokovnjakov, poslovanja in možnosti za dodatne posle. Z večinskimi deležem v Banki Noricum bo Nika dobila tudi poslovno zgradbo, katere vrednost naj bi bila 8 milijonov nemških mark. Bilančna vsota banke Noricum je okrog 5,6 milijarde tolarjev (56 zaposlenih), Hipotekarne banke pa 3,6 milijarde tolarjev (16 zaposlenih). V HBB računajo, da bo pripojitev uspešna, in pripravljajo potrebne dokumente.

18. decembra nova ponudba naftnih delnic

Lastnini se Istrabenz

KOPER - Koprška delniška družba Istrabenz, ki jo v naših krajih poznamo predvsem po prodaji nafte in naftnih derivatov preko hčerinskega podjetja OMV Istra, bo po izjavi direktorja Janka Kosmine pričela z javno prodajo družbenega premoženja 18. decembra. Razen 0,3-odstotnega deleža za sebnikov in 13,3-odst. deleža države bodo lastnini 4,47 milijarde tolarjev premoženja. Od tega bodo notranji razdelitvi namenili okrog 900 milijonov, notranjemu odkupu 1,18 milijarde, javni prodaji za certifikate 670 milijonov in prodaji za gotovino 1,79 milijarde tolarjev.

Nominalna vrednost delnice je 1000 tolarjev, v javni prodaji za certifikate 1.158 + do 30% (odvisno od povpraševanja) in za gotovino nekeje od 1.830 do 2380 tolarjev. Delnice bodo za certifikate prodajali v poslovnih enotah koprške banke in v Dolenjski banki, medtem ko jih bo za gotovino mogoče kupiti v štirinajstih različnih bankah po Sloveniji.

Istrabenz se uvršča v vrh slovenskih podjetij po ustvarjenem dobičku in je v zadnjih letih dokončal vrsto naložb, tudi v naših krajih: bencinske črpalke in Brežicah, Kočevju, Krškem in na Senovem ter polnilnico plina in skladišče goriv v Novem mestu. Letos je podjetje odprlo že 7 črpalk, do konca leta pa jih namerava odpreti še 6. Naložbe in širjenje po Sloveniji, Istri in severni Italiji načrtuje tudi v bodoče, ko naj bi svoj tržni delež v Sloveniji povečalo od 22 na 30 odstotkov.

Tečaji

Menjalniški tečaji - V torek je bil povprečni nakupni menjalniški tečaj za nemško marko 88,17 (v bankah po Dolenjskem najnižji v Poštni banki Slovenije 86,95 tolarja in v Novi LB 87,80), povprečen v prodajni pa 89,12 tolarja (po Dolenjskem 88,95 v Poštni banki Slovenije in 89,00 v HBB Brežice). Nakupni tečaj za avstrijski šilling so se gibali med 11,65 in 12,50 tolarja ter prodajni med 12,65 in 12,85 tolarja. 100 italijanskih lir je bilo mogoče v menjalnicah prodati za 7,35 do 7,80 tolarja, kupiti pa po 7,95 do 8,29 tolarja. Banka Slovenije (srednji tečaj): Avstrija (100 ATS) 1226,3616, Hrvaška (100 HRK) 2320,5686, Nemčija (100 DEM) 8629,6646 in Italija (100 ITL) 7,7184.

SAD ŠT. 11

KRŠKO - V novembrski številki revije za sadjarstvo vinogradništvo in vinarstvo piše mag. Alojz Muster o vse pozornosti vredni novi jabolčni sorti braeburn, Erika Orešek o vzrokih za porjavenje kože pri zlatem delišču, Gregor Osterc o vzgoji češenj in jabolk in vitro, Anton in Tadeja Vodovnik o negi mladega vina, Marjan Kveder o simpoziju Vino in zdravje, Jurij Mamilović o sadjarskih novostih na Tirolskem, v Sadu pa sta objavljena tudi dva daljša članka iz tuje strokovne literature.

PET ZVEZDIC ŠT. 12

LJUBLJANA - Decembrska številka revije za umetnost kuhanja in uživanja ob hrani in pijači ima poleg zanimivih člankov o uvajanju vegetarijanskega jedilnika v prehranske navade Slovencev, o uporabi aditivov v živilski industriji, kuharskih receptov idr. tudi posebno prilogo O zdravju, v kateri so med drugimi predstavljena tudi Krkina zdravilišča.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Z mrazom prihajajo na mizice tržnice suhomesnate dobrote iz domačih prekajevalnic. Branjevka je ponujala prekajene klobase po 1.300 tolarjev kilogram, prekajeno slanino po 1.200 tolarjev in krvavice po 500 tolarjev kilogram. Ocvirki so bili 450, domači sir 400, smetana 700, sirček 400, slivovka 700, jajca 25, med 500, propolis 250, suho sadje 700, razni čaji 200 in jabolčni kis 100 tolarjev. Pri Sadju in zelenjavi so bili orehi 1.182, fižol 247, feferoni 164, banane 115, pomaranče 165, korenček 105, mandarine 165, endivija 174, suhe slive 560, ohrovt 210 in koleraba 105 tolarjev. Pri Deladinju so banane 100, pomaranče 80, limone 80, jabolka 60, mandarine 180, klementine 200, grozdje 300, solata 200, zelje 60, kumare 300, orehi 1.000 in karfiola 200 tolarjev.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem rednem tedenskem sejmu je bilo naprodaj 260 do tri mesece starih in 70 starejših prašičev. Prvih so prodali 130 po 300 do 390 tolarjev, drugih pa 30 po 220 do 240 tolarjev kilogram žive teže.

kmetijski nasveti

Mleko izvrže tudi napaka

Z novim letom se pri prodaji mleka obetajo nove spremembe. Že doslej skorajda evropsko ostru merila za kakovost se bodo še zaostila. Pri izračunu izhodiščne cene mleka bodo bolj upoštevani deleži mleka, ki naj bi po novem imelo 40-odstotni delež upoštevati se beljakovine, ki naj bi na ceno vplivale še bolj kot maščobe, to je 60-odstotno. Na novo naj bi pri plačilu bolj upoštevati tudi številni somatskih celic v mleku, ki kažejo na zdravje mlekarice in ki bodo lahko povzročile tudi prepoved prodaje mleka, če bodo v mililitru dosegle preveliko število.

Kakorkoli, novi pravilnik o plačevanju mleka, ki ga je pripravilo Poslovno združenje prehrane Slovenije, je že na ministrstvu pričakujejo še predloge rejcev, ki nastopajo v okviru Združenja govedorejcev Slovenije in ki naj bi tudi imeli kaj besede pri vsem tem. Upajo, da kljub preobilici mleka ne bodo prevladali zgolj interesi mlekarjev.

V vsakem primeru pa bo treba za kakovost mleka skrbeti še bolj kot doslej, ko je higienske razmere izboljšal predvsem kmetov strah pred prepovedjo oddajanja in odkupa njegovega mleka. Rejec mora biti sam še kako zainteresiran za kakovost svojega pridelka ali izdelka in ob skrbi za število mikroorganizmov v mleku, za odstotek tolsche in beljakovin ne sme podcenjevati napak, ki mu tudi lahko skazijo rejški uspeh.

Vodenasto mleko ne nastane le z goljufivim prilivanjem vode, temveč tudi zaradi nevednosti: pri krmljenju molznic s prevelikimi količinami krompirja, repe ali repnega listja. Grenko mleko se pojavi po krmljenju z žarkimi oljimi pogacami pa tudi pokladanju prevelikih količin oljne redkvice, redkve, grašice ipd. Znano je, kako po acetonu zaudarja mleko od krave, ki je zbolela za vse nevarnejšo ketozo. Sluzasto in vlečljivo mleko nastane, če žival vzrok za slinavko in parkljevko, pljučnico ali mastitisom. Podoben vzrok imata tudi predčasno izkosmičenje in neobčutljivost na sirišče (ob dodatku sirišča se mleko ne usiri). Dober rejec je na vse to pozoren in takoj ukrepa, še bolj pa, da poskrbi za preprečitev.

Inž. M. LEGAN

Norveški vitel v slovenskem gozdu

Novomeška firma Tabakum je novi zastopnik norveškega Iglanda za Slovenijo - Demonstracija na Brezovi Rebri - Velika izbira vitlov - Tudi daljinsko upravljanje

NOVO MESTO - Prikaza delovanja gozdarskih vitlov norveške firme Igland, ki ga je pred kratkim na Brezovi rebri pripravila novomeška firma Tabakum, novi generalni zastopnik te firme za Slovenijo, so se udeležili predstavniki velike večine slovenskih gozdnih gospodarstev, poleg njih pa še številni zasebni gozdni posestniki. Skupaj je bilo na demonstraciji več kot 70 ljudi.

"Gozdarske vitle in gozdarske žičnice prodajamo v 19 državah po vsem svetu," je povedal direktor Nils Igland, ki se je udeležil te demonstracije. V Sloveniji so Ig-

PRIKAZ NA BREZOVI REBRI - Prikaz dela z Iglandovimi vitli so pripravili na Brezovi rebri.

GOBA VELIKANKA - Pred nekaj dnevi je kmet Ivan Dobnikar na obhodu v gozdu ob litijško-trebanjski meji na stari, prepereli bukvi našel štiri metre od tal buko merila 83 centimetrov, tehtala pa je 18,5 kg. (Foto: M. Šušteršič)

• Kdor želi skaziti življenjske poti svojih otrok, naj jim odstrani vse ovire. (Oesch)

• Koga hočejo nebesa obvarovati, tega napolnijo z dobroto. (Lao Ce)

landovi proizvodi poznani že 25 let, Nils Igland, sin ustanovitelja tega nekdanjega družinskega podjetja, ki je sedaj delniška družba, pa je podpisal pogodbo z novomeško firmo Tabakum, novim generalnim zastopnikom Iglanda za Slovenijo. "Za novega zastopnika v Sloveniji je imel Igland več ponudb, izmed katerih se je na osnovi bonitete, programa in usposobljenosti osebja odločil za Tabakum," je povedal inž. Drago Pogorelec, Iglandov svetovalec in nekakšen "oficir za zveze" v Sloveniji.

Demonstracije na Brezovi Rebri se je udeležilo tudi precej zasebnih gozdnih lastnikov, saj Igland v Sloveniji preko Tabakuma trži svoj celotni program od 2- do 8-tonskih

Nekdaj prodali sto plemenic, zdaj pa nobene

VELIKE LAŠČE - "Odkup živine na območju naše zadruge, ki zajema območje sedanje občine Velike Lašče, je bil v prvih desetih mesecih letos podoben kot v istem obdobju lani," je povedala za uvod predstavnica M-Kmetijske zadruge Velike Lašče, računovodkinja Ana Debeljak. Letos so odkupili skupno 731 glav raznih živali, lani pa

Ana Debeljak, računovodkinja M-KZ Velike Lašče: "Še pred mesecem dni je bila ponudba živina večja od povpraševanja, zdaj pa je obratno, kar je za naše razmere tudi normalno."

781. Goveje živine, predvsem mladit pitanih živali, je bilo letos odkupljenih več, in sicer 521 glav proti lanskim 460 glavam. Zaradi slabše pridelave sena in še nekaterih drugih vzrokov in uganj je bila namreč ponudba živine do pred mesecem dni občutno večja od povpraševanja, zdaj pa je spet vse normalno. Plemenske živine ne odkupujejo, saj se je južni trg po razpadu Jugoslavije povsem zaprl, prej pa so tja prodali na leto okoli 100 plemenic.

J. P.

vitlov, in to eno- in dvobobenskih, tako da lahko vsak najde primerenega za svoje potrebe. Preprosto povedano: gre za vitle, ki jih je moč kot priključek montirati na traktor, večji in zmogljivejši vitli pa so narejeni za stabilno montažo na primeren traktor. "Vse te vitle lahko upravljamo mehansko ali pa s pomočjo hidravlike, kar seveda upravljanje olajša," je povedal inž. Pogorelec. V Iglandu so že razvili in še izpopolnjujejo tudi daljinsko upravljanje, kar močno pripomore k varnosti delavca pa tudi k zaščiti gozda pred poškodbami.

A. B.

DELAVNE KMEČKE ŽENSKÉ OSILNICE

OSILNICA - V osilniško Društvo kmečkih žena je vključenih kar okoli 40 žena in deklet, to je desetina prebivalstva občine. Glede na število prebivalstva je to največje število članstva v takih društvih v vseh slovenskih občinah. Pod vodstvom mentorice inž. Ane Ogorelec (kmetijska svetovalna služba) dela društvo zelo prizadevno. Zadnja prireditve je bila razstava starih in novih vrst jabolk, ki je bila 18. in 19. novembra v krajevni dvorani. Zanimivo je, da so bila ob vseh razstavljenih domačih jabolkih zapisana tudi njihova imena. Podobne razstave so bile namreč že prej v Kočevju, Ribnici, Velikih Laščah in drugod, a je bilo precej razstavljenih jabolk še brez imen, ker jih organizatorji niso poznali. Sicer pa so vse akcije in prireditve tega društva zelo dobro obiskane. Zelo dobra je bila udeležba tečajev o pripravi hrane in narezkov, pridobljeno znanje pa so članice društva pokazale tudi na občinskem prazniku petruvem, ko so razstavile svoje izdelke.

DANES V KOČEVJU O PERMAKULTURI

KOČEVJE, NOVO MESTO, DOBREPOLJE - Danes, 30. novembra, ob 18. uri bo v poročni dvorani krajevne skupnosti v Kočevju predavanje o permakulturi. Vabljeni so vsi, ki jim ni vseeno, kaj se dogaja z našim planetom Zemljo, posebno še tisti, ki jih zanima rodovitnost zemlje, načrtovanje kmetij, urejanje vrta in sadovnjaka, pravičnejši družbeni in denarni odnos pa tudi etični odnos do rastlin in živali. Podobno predavanje bo v kratkem (še v decembru) v Novem mestu, medtem ko je pred dnevi že bilo na Vidmu v Dobropoljah, kjer je bila dobra udeležba. Besedo permakultura je v sedemdesetih letih skoval profesor biologije Bill Mollison iz Avstralije, ki se je - zaskrbljen zaradi neodgovornega in nespametnega ravnanja z naravo - odločil, da bo svoje življenje posvetil ustvarjanju prijaznejšega sveta.

J. F.

TISOČI NA RAZSTAVI MALIH ŽIVALI - Veliko razstavo pasemskih malih živali, ki jo je od srede in do konca tedna v telovadnici osnovne šole Grm pripravilo društvo Krka, je po oceni organizatorjev obiskalo več kot 10.000 obiskovalcev iz raznih koncev Slovenije. Razstavljenih je bilo preko 1.000 živali, med katerimi je bilo 35 pasemskih kuncev, 40 vrst perutnine, preko 25 vrst golobov, obiskovalci so si lahko ogledali celo kače in krokodila, koze in ovce, vse vrste akvarijskih ribic. Zanimiv program so v okviru razstave pripravili tudi gojitelji psov kinološkega društva Krka, predstavili so se tudi čebelarji in še mnogi drugi. (Foto: J. Pavlin)

Ureja: dr. Julij Nemanič

Izsiljevanje narave se mnogim že grdo maščuje

Velika večina ljudi, med njimi tudi vinogradniki, živijo in delajo po splošni naravnosti sedanjega časa. Ne ozirajo se na izkušnje prednikov in zanemarijo naravne zakonitosti. Ne poznajo prave meje, marveč želijo vedno več. Toda vedimo: ko naše želje po količini pridelka presežejo naravne možnosti, se začne izsiljevanje. Posledice izsiljevanja pa so vedno večje težave. To še kako velja tudi za vinsko trto.

Letošnji pridelek, ki je v glavnem še manjši, kot smo pričakovali. To naj bi pripomoglo k hitrejšemu prehodu k za naravo primernemu kmetovanju, oz. vsaj k razmišljanju o potrebnosti oz. ustreznosti določenih ukrepov. Za večino kmetovalcev, ki želijo samo pridelati čim večjo količino ter vidijo kot možnost za doseganje tega cilja samo v uporabi mineralnih gnojil, bo sprememba miselnosti težka. Očitno je, da se pridelek ne povečuje, tudi če dodamo desetkrat več gnojil, kot jih potrebuje trta. Mnogo vinogradnikov namreč ugotavlja, da so najboljši pridelek dosegli v 3., 4. ali 5. letu po sajenju. Iz tega izhaja, da so za doseganje zadovoljivega pridelka bolj potrebna rahla, zračna in humusna tla bolj kot pa večja založenost z mineralnimi hranili. Zato poudarjam: kar zamudimo ali naredimo narobe ob sajenju, se nam bo maščevalo

vso življenjsko dobo vinograda! Zato pojdemo po vrsti:

Potrebno je pravilno odvzeti vzorce tal za analizo in pri analizi določiti, kar se da največ pokazatelj lastnosti tal. Vzorec nikakor ne sme biti povprečje iz dobrega in slabega dela parcele, ampak naj zajame dejansko vsebnost izenačenega (praviloma slabega) dela parcele in globine tal. Zato jemljemo po globini več vzorcev. Najprej do globine obdelave in gnojenja ali humusne plasti, ki ni vedno do iste globine. Če so tla bolj izenačena, je potrebno manj vzorcev, če želimo nekaj prihraniti, ne jemljimo vzorcev tam, kjer trta nemoteno raste.

Poleg običajnih določitev je posebej potrebno določiti vsebnost apna, magnezija in humusa v tleh.

Nad vse potrebne pa je še izboljšati godnost tal. Zato je nujno treba rigolanje opraviti takrat, ko tla niso vlažna, da se ne mažejo in lepijo. Ob rigolanju dodamo in enakomerno premešamo manjkajočo količino organske snovi do zaželenih vsaj 3% (za 1% organske snovi potrebujemo približno 160 ton hlevskega gnoja na 1 ha za izboljšanje plasti do 30 cm globine). Zavedati se moramo, da je za bodoči razvoj trsa škodljivo dajati večjo količino organskih gnojil v sadilno jamo, namesto da jih enakomerno razporedimo v celi prostor tal, kjer naj bi se v bodoče razvijale korenine, ker to onemogoča njihovo razraščanje.

(Nadaljevanje prihodnjič)
JOŽE MALJEVIČ,
dipl. inž. agr.

PRAVNA SVETOVALNICA

Svetuje odvetnica Marta Jelačin

Vnovično motenje posesti

VPRAŠANJE: Pred sodiščem sem dobil pravdo za motenje posesti in sem z izvršbo dosegel, da je sosed vrnil, kar je vzel, in nekaj časa prenehal z motenjem moje posesti. Sedaj pa se je vse ponovilo. Zopet se obnaša, kot da je zemlja njegova, hodi po njej in si širi pot, ki je bila predmet spora v motenjski pravdi. Kaj naj naredim? Ali ga naj ponovno tožim? Pa če nič ne pomaga? Svetujte mi!

ODGOVOR: Pravite, da ste šele na podlagi izvršbe dosegli, da je sosed izpolnil svojo obveznost. Za nekaj časa je bil mir, sedaj pa vam zopet nagaja in moti vašo posest.

Potrebno je le, da vložite ponovni izvršilni predlog na podlagi prvotne sodbe, s katero je sodišče odločilo o motenju posesti, tako da sosedu ni potrebno ponovno tožiti. S ponovnim sklepom bo sodišče v izvršilnem postopku zopet naložilo sosedu, da mora prenehati z motenjem, lahko pa mu naloži tudi kazen zaradi ponovnega prepovedanega motenja posesti.

Omenjeni ponovni predlog za izvršbo morate dati v roku 30 dni, odkar ste zvedeli za ponovno motenje, najkasneje pa v roku 1 leta od ponovnega motenja.

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Čas predprazničnih dobrot

Advent je star verski običaj, ko potekajo priprave na praznovanje božiča in trajajo ves december. Ena od starih šeg je spletnje adventnih venčkov. K predprazničnim pripravam pa spada tudi peka dobrot, kot je ADVENTNI KRUH, ki ga lahko spečemo kar nekaj tednov pred prazniki. Pečenega zavijemo v alufolijo in shranimo na hladno.

Za ta praznični kruh potrebujemo 1/2 kg črne pšenične moke, 1 kg suhih hrušk, 1/2 kg suhih sliv, 10 dag rozin, 15 dag suhih fig, 3 dag kvasa, 3 žlice sladkorja, 2 žlici rumca, 1 žličko cimeta, ščepec mlečnih klinčkov, naribano limonino lupino, ščepec ingverja, 10 dag zmletih orehov ali lešnikov. Sadje čez noč namočimo v vodo. Naslednji dan ga odcedimo in narežemo. V mlačno mleko nadrobimo kvas, dodamo žličko sladkorja in ščepec moke ter počakamo, da kvas vzhaja. V posodo presejemo moko, ji vmešamo sol, vzhajan kvas, narezano sadje in ostale sestavine. Maso dobro pregnetemo

in pustimo vzhajati na toplem. Nato ponovno pregnetemo in testo oblikujemo v podolgovato štrugo. Površino premažemo z mlekom ter pečemo 1 uro pri 180°C.

Dobro obstojte je tudi ADVENTNI KOLAČ. Pripravimo 8 dag rozin, 8 dag orehov, 5 dag lešnikov, 5 dag suhih sliv, 5 dag suhih fig, 5 dag jedilne čokolade v prahu, 6 jajc, 25 dag sladkorja, ščepec soli, za noževno konico mletega muškata, pimenta in cimeta, 15 dag moke, 10 dag jedilnega škroba, 1 pecilni prašek, 2 žlici sladkorja za posip in žličko masla za model. Suho sadje operemo, osušimo, narežemo in razmešamo s čokolado v prahu. Rumenjake in pol sladkorja ter sol in dišave stepemo v penasto maso. Iz beljakov in preostalega sladkorja stepemo trd sneg, ki ga zamešamo med ostalo maso. Dodamo moko, škrob in pecilni prašek ter rahlo vmešamo med ostalo. Model premažemo z maslom in kolač pečemo dobro uro pri 180 stop. C.

Knjige v gosteh

16. šentjernejski knjižni sejem

ŠENTJERNEJ - Včeraj, 29. novembra, se je v prostorih tukajšnje osnovne šole začel tradicionalni šentjernejski knjižni sejem, že šestnajsti po vrsti. Na njem Mladinska knjiga - Trgovina iz Novega mesta v sodelovanju z osnovno šolo Šentjernej razstavlja izbor novosti, ki so prišle na slovenski knjižni trg v zadnjih mesecih, in seveda omogoča tudi ugoden nakup razstavljenih knjig. Sejem bo trajal do sobote, 2. decembra. Vstop je prost, sejem pa odprto ves dan. Poleg razstavljenih knjig si lahko na sejmu ogledate tudi priložnostno razstavo, ki so jo pripravili v počastitev 50-letnice izhajanja Cicibana, revije za najmlajše bralce. Letošnji gost sejma bo znani in med otroki priljubljeni ilustrator, karikaturist, pisatelj in dolgoletni urednik Cicibana Božo Kos, ki se bo predstavil obiskovalcem v petek, 1. decembra, ob 10. uri.

"GRENKOST NJENEGA ŽIVLJENJA"

NOVO MESTO - V literarni zbirki "Siga" je pri Dolenjski založbi izšla knjiga Novomeščanke Jasne Levačič "Grenkost njenega življenja". Predstavitve prozno delo in pogovor z avtorico bo v petek, 1. decembra, ob 18. uri v rokopisni čitalnici Knjižnice Mirana Jarca.

"VLOGA KNJIŽEVNIKOV V DOBI TRANZICIJE"

KARLOVAC - To je naslov predavanja, ki ga bo v Karlovcu imel Edvald Flisar, pesnik, prozaist, esejist in dramatik ter predsednik Društva slovenskih pisateljev. Predavanje bo v četrtek, 30. novembra, ob 18. uri v Mestni knjižnici I. G. Kovačič v Karlovcu.

Štegrova Šahovnica ur

Pesniška zbirka Ptujčana Aleša Štegra je najboljši prvenec zadnjih dveh let na Slovenskem

NOVO MESTO - V petek, 24. novembra, je bila v rokopisni čitalnici Knjižnice Mirana Jarca predstavitve pesniškega prvenca Aleša Štegra Šahovnica ur, za katerega je avtor dobil nagrado letošnjega slovenskega knjižnega sejma za najboljši prvenec zadnjih dveh let. Z mladim umetnikom se je pogovarjala Jadranka Zupancič.

Društvo slovenskih pesnikov in pisateljev je v svoji utemeljitvi nagrade povedalo, da je pesniška govorica Aleša Štegra doslej največji dotik, jasnost, ravnotežje in ljubezenski poeziji. Nasploh njegovo poezijo prepletata ljubezen in neizrekljivo. "Ljubezen je najbolj zahtevno čustvo, ker z njo lahko premagamo zlo," meni Aleš. Pravi, da poezijo jemlje zelo resno, saj je to živa stvar, je pa zato ne mistificira. Pravi, da je pesniško ustvarjanje podoben proces in da se najboljša pesmi napišejo najlažje. V Šahovnicah ur, ki je izšla pri Založbi Mladinska knjiga, je mogoče najti pesnikovo avtobiografijo in sam pravi, da je v tistem času doživljal veliko sprememb. Poezija je pisana z lahkoto in daje tudi tak občutek, sam avtor pa nanjo gleda dovolj kritično.

Aleš Šteger, študent primerjalne književnosti in nemščine, živi s knjigami že od osnovne šole. Njegova prva pesem je bila

Sled časa na starih razglednicah

Metličan Božidar Flajšman je v samozaložbi izdal zanimivo knjigo "Sledovi časa" - 185 razglednic belokranjskih krajev, dogodkov, običajev, ljudi v letih od 1895 do 1945

METLIKA - Metliško turistično društvo Vigred in tukajšnja Ljudska knjižnica sta v soboto pripravila v hotelu Bela krajina v Metliki predstavitev knjige Božidarja Flajšmana "Sledovi časa" s podnaslovom "Bela krajina na razglednicah v letih od 1895 do 1945". V knjigi, ki je izšla v samozaložbi in v nakladi 1.500 izvodov le nekaj dni pred predstavitvijo, je avtor zbral 185 starih belokranjskih razglednic, dva zemljevida Bele krajine iz časa Avstro-Ogrske in kraljevine SHS ter fotografijo iz knjige Kranjska mesta.

"Sledovi časa" so enajsta knjiga razglednic v Sloveniji in ena prvih, ki zajema celo pokrajino in ne zgolj enega kraja. V njej je zelo veliko razglednic, vendar avtor

• V petek, 1. decembra, bo ob 18. uri v hotelu Lahinja v Črnomlju predstavitev knjige Božidarja Flajšmana z naslovom "Sledovi časa" in s podnaslovom "Bela krajina na razglednicah v letih 1895 - 1945". Z avtorjem se bo pogovarjal Matjaž Rus.

pravi, da bi jih rad objavil še več iz svoje zbirke, ki obsega več kot 600 razglednic, ter dodal še pogovore z Belokranjci. A bi bil to zanj prevelik finančni zalogaj. Nekaj objavljenih razglednic so posodili zasebni zbiratelji, Belokranjski muzej ter Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani. Predvsem gre za razglednice, ki jih Flajšmanu še ni uspelo dobiti v svojo zbirko, čeprav jo dopolnjuje že okrog 20 let. Razglednice o belokranjskih krajih pa je iskal celo po drugih državah. Flajšman pa ni znan le po zbiranju belokranjskih razglednic iz obdobja Avstro-Ogrske in kraljevine SHS, temveč je tudi sam letos fotografiral, oblikoval in založil dve razglednici Metlike.

Kot je na predstavitvi knjige dejal etnolog mag. Andrej Dular, je povednost razglednic velika in jo v svoj prid lahko izkoristijo različne stroke. "Razglednice govorijo s slikovnega in pisnega vidika, nosijo v sebi večplastnost, strokovnjaki pa iščejo v njih vir informacij za svoje delo. Največ informacij najdejo v drobnih de-

SPOROČILNA MOČ RAZGLEDNIC - Knjigo Božidarja Flajšmana "Sledovi časa" so v Metliki predstavili (od leve proti desni): etnolog mag. Andrej Dular, predsednik sekcije zbiralec razglednic Zmago Tančič in avtor. Sporočilna vrednost Flajšmanove knjige je še toliko večja zato, ker se z razglednicami, objavljenimi v njej, znova vračajo med nas podobe nekdanje Bele krajine, nekatere med njimi pa povedo o minulem življenju in razpoloženju več kot marsikatera zapisana beseda. (Foto: M. B.-J.)

Trajna rešitev za glasbeno šolo

Kočevska glasbena šola se bo preselila nazaj v prostore, kjer je nekoč že bila - Stavbo je odkupila in jo ureja občina - V njej bo prostor tudi za godbo

KOČEVJE - Prihodnje leto bo pripravljen projekt obnove stavbe stare kočevske gimnazije, v kateri trenutno domujeta glasbena šola in godba. Zaradi prenove gimnazije, v kateri bodo zopet našli svoj prostor gimnazijci, se bosta glasbena šola in godba preselili v nove prostore.

V ta namen je občina že lani za 30 milijonov tolarjev odkupila stavbo na Reški cesti 16, kjer je nekoč že bila glasbena šola, pa tudi dijaški dom, do nedavna pa uprava podjetja Trikon. V njej naj bi glasbena šola sedaj dobila vhodne prostore v prvem nadstropju, celotno drugo nadstropje in

večje dvorano v tretjem nadstropju. Po projektni nalogi, ki jo je pripravila ravnateljica glasbene šole Mateja Junc in ki je osnova za posege v stavbo, naj bi glasbena šola v prenovljenih prostorih na Reški cesti imela 12 učilnic različnih velikosti, od najmanj 15 do največ 40 kv. metrov, dvorano za nastope, knjižnico, arhiv, shrambo za glasbila ter prostore za učitelje in upravo šole.

Potrebo pa tolikšnem obsegu in ustrezni zvočni in akustični urejenosti učilnic in dvorane Juncева utemeljuje s podatkom, da je zanimanje za vpis v glasbeno šolo, ki jo letos obiskuje 182 otrok, iz leta v leto večje. Po njenem mnenju je namreč začasna lokacija za glasbeno šolo na Reški cesti 16 nesmiselna, zato je v projektni nalogi opozorila, da je potrebno vpra-

JERNEJ BEVC V CANKARJEVEM DOMU

LJUBLJANA - Jutri, 1. decembra, bodo ob 20. uri v Cankarjevem domu odprli fotografsko razstavo na temo Modni glamour. Na nji se bo predstavilo pet slovenskih fotografov, ki so delali na fotografskih srečanjih v Benetkah in Portorožu, med njimi kot edini predstavnik s tega dela Slovenije Jernej Bevc iz Loke pri Straži. Vsak od sodelujočih avtorjev bo razstavil šest del.

DOLENJSKA BELA KRAJINA A - Ž

NOVO MESTO - Pomurska založba, ki je pred leti začela izdajati 12 knjig zbirke Slovenija total, se lahko od pred kratkim pohvali s svojo četrto knjigo iz te zbirke z naslovom Dolenjska - Bela krajina A - Ž. Priročnik, o katerem smo obširneje že pisali in ki so ga ta teden predstavili v Novem mestu, vsebuje celotno podobo obeh naslovnih pokrajin in poleg krajevne vodnika še tematska gesla z opisi ljudi in značilnostmi tega dela Slovenije, natančen zemljevid in 94 barvnih fotografij. Skratka Dolenjska in Bela krajina total!

ta jih, ki jih morajo pogledati s povečevalnim steklom," je dejal Dular. Zmago Tančič, predsednik sekcije zbiralec razglednic pri numizmatičnem društvu Slovenije pa je govoril o zgodovini razglednic, na katerih so se v osemdesetih letih prejšnjega stoletja pojavili tudi prvi slovenski kraji. Leta 1905 je razglednica dobila današnjo podobo, najlepše pa so nastale v zlati dobi razglednic od konca 19. stol do leta 1918. Poleg čudovitih razglednic so v knjigi tudi lepi zapisi, iz katerih lahko bralec spozna ljudi, kraje in običaje izpred desetletij.

M. BEZEK-JAKŠE

850 let Litije

Še 110 let čitalništva, Šmartno 330 let šolstva

LITIJA - Litija se prvič omenja leta 1145, ko je oglejski patriarh Peregrin podaril kmetijo stišskemu samostanu. Od takrat dalje so znana imena: Villa Litta, Lutija, Littai, Lutey in sedanje ime Litija. Valvasor, ki je bival na gradu Bogenšperk, je tolmačil, da ime izhaja iz latinskega imena litus, kar pomeni obrežje.

Litija je znana kot najstarejše slovensko rudarsko mesto in Sitarjevec je bil leta 1886, ko je začela delati predilnica, med najlepšimi avstrijskimi rudniki. Kopali so živo srebro, svinec in srebro, iz katerega so kovali litijski srebrnik. Hitremu razvoju Litije je pripomogla izgradnja železniške proge (1849) in lesenega mostu čez Savo (1852), ki je služil svojemu namenu preko 100 let. Litija pa se ni mogla izogniti nesrečam: Turki so se je lotili 1528, kuga jo je prizadela 1576 in 1646, požare je doživela leta 1614 in 1636, prizanesli pa ji niso niti potresi.

Ob visokem jubileju je bila v Litiji proslava, njena osrednja točka pa je bila, ko je domačin Martin Brilej predstavil svoje delo "Spomini na Litijo", ki je poleg Litijskega srebrnika najlepše darilo mestu Litija za 850-letnico.

V decembru praznuje mesto Litija še eno pomembno obletnico - 110 let čitalništva, Šmartno pa 330 let šolstva.

M. ŠUŠTERŠIČ

Citrarji iz Posavja letos igrajo bolje

Ocena Cita Galič - Citre tudi v glasbeno šolo?

ČATEŽ OB SAVI - Enajst citrarjev in citrark se je v petek pomerilo na regijskem tekmovanju Zasavja in Posavja. Nastopili so v štirih kategorijah in se z dvema odigranima skladbama potegovali za uvrstitev na državno tekmovanje, ki bo naslednje leto v Grižah. Tekmovanje sta pripravila ZKO Brežice in ZKO Slovenije, ki si zadnja leta močno prizadeva, da bi izboljšala tudi kakovost in ne le števila citrarjev v Sloveniji.

Komisija, ki ji je predsedovala Cita Galič, je ocenila, da so lanjskega tekmovanja dosegli velik napredek v kakovosti. Še posebej so pohvalili mentorico Matejo Ferenčak, pri kateri se je ali se še učil igranja večina tekmovalcev. Ferenčakova zdaj honorarno dela na brežiški glasbeni šoli, morda pa bo tak pouk, če ga bo država sprejela in sofinancirala, že kmalu potekal v okviru rednega oddelka na glasbeni šoli.

"Radi bi dosegli, da bi tudi citre postale enakovredni instrument. Tekmovanja vzpodbujamo, saj se je v zadnjih 10-ih letih po Sloveniji pojavilo veliko število citrarjev, tudi vprašljive kakovosti, tako da so nastopi na vsakoletnih srečanjih v Grižah trajali tudi po pet ur. Zdaj smo dosegli selekcijo in tekmovalnost, ki vzpodbujata mlade k napredovanju," je po tekmovanju za naš časopis povedala Cita Galič.

B. D. G.

IGRALI V TERMAH ČATEŽ - Na regijskem tekmovanju citrarjev so več kot 70 odstotkov vseh možnih točk, kar je pogoj za uvrstitev na državno tekmovanje, dosegli: v prvi kategoriji Ana Veselko iz Ljubljane (90 odst.), v drugi kategoriji Nina Mandžuka iz Brežic (80 odst.), v tretji kategoriji Jasmina Levčar iz Senovega (85 odst.) in Klavdija Molan z Zdol (75 odst.) ter v kategoriji duetov Anita Stigar iz Globokega in Jerneja Savrič iz Brežic (77 odst.). Nastopili so še: Saša Kavčič iz Cerkelj ob Krki, Marko Ferenčak iz Brežic, Maja Molan iz Brežic, Anita Stigar iz Globokega, Peter Asič iz Selc nad Blanco in Boris Bruderman iz Brežic. (Foto: B. D. G.)

Pistorjeve slike v Brežicah

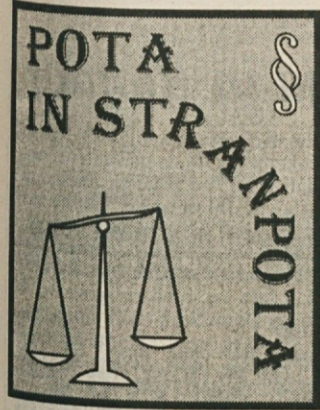
Retrospektivna razstava dunajskega slikarja Oscarja von Pistorja ob njegovih 130 letnici rojstva

BREŽICE - V galeriji Posavskega muzeja Brežice je že ves november na ogled izbor del retrospektivne razstave Oscarja von Pistorja. Zajeten opus slikarja dunajskega porekla je v retrospektivo povežala kustodinja Milena Zlatar iz Galerije likovnih umetnosti Slovenj Gradec. Umetnikovo življenjsko pot z mnogimi podobami in oljnih slikah in skicirah pa je Zlatarjeva nazorno predstavila tudi v zajetni monografiji, ki je izšla ob premierni otvoritvi razstave v Slovenj Gradcu.

19. novembra je minilo 130 let od rojstva slikarja Oscarja von Pistorja, ki se je šolal na dunajski likovni akademiji, kasneje tudi na Münchenski. Ko se je poročil z Ano Verdnik, je renesančni stolpič nekdanjega Vuzeniškega gradu postal slikarjev dom. Svojo povezanost z romantičnimi žanrskimi prizori iz kmečkega življenja je umetnik opravičeval z vzornikom in svojim profesorjem, slikarjem Defreggerjem. Sicer pa je bil Oscar von Pistor slikar, zazrt v preteklost. Njegovo slikarstvo je bilo trdno zasidrano v realistični tradiciji 19. stoletja. Bil je odličen portretist, ni pa se ukvarjal z izrazito oblikovnimi problemi.

"DUMA" PRED NEBEŠKIMI VRATI

NOVO MESTO - KC Janca Trdina vabi na koncert glasbene skupine Duma z naslovom Pred nebeskimi vrati - slovenske ljudske epske pesmi. Koncert, ki je izven abonmaja, bo v četrtek, 7. decembra, ob 19.30 v Frančiškanski cerkvi. Večina glasbenega gradiva izvira iz knjige Zmaga Kumer Čez polje pa svetinja gre. Pesmi je izbral in nekaterim dala tudi novo melodijo pevka Klarisa M. Jovanovič, instrumentalista pa sta Venko Dolenc - akustična kitara in glas, ter Božidar Ogorevc - violina in viola.

dežurni poročajo

OROŽJE PRI SENOVČANU - 25. novembra so policisti policijske postaje Krško na podlagi odredbe sodišča opravili hišno preiskavo po 44-letnem A. Š. s Senovega. Našli so avtomatsko puško znamke Thompson kal. 45 mm, dva nabojnika in 145 nabojev kal. 45, pištolo Knallpatr kal. 9 mm, 10 nabojev kal. 38 special, pištolo domače izdelave kal. 5,6 mm, plinsko pištolo znamke Reck kal. 8 mm z okvirjem, zračno puško znamke Crvena zastava M 56, predelano v malokalibrsko puško, 43 nabojev kal. 5,6 mm, 4 plinske naboje znamke Waide kal. 9 mm in 23 nabojev kal. 7,65 mm.

GROZIL Z OROŽJEM - 24. novembra okoli 23. ure je 42-letni S. B. iz Novega mesta v stanovanju kršil javni red in mir ter z orožjem grozil M. P. iz Novega mesta. Na kraj so prišli tudi policisti in pred blokom osumljenca legitimirali. Med preventivnim pregledom je ta nenadoma napadel policista, vendar ga je policist obvladal. Odpeljali so ga v prostor za pridržanje. Pri bloku so policisti našli samokres in naboje.

VLOMIL V HIŠO - 24. novembra je neznanec vlomil v hišo 42-letne P. M. iz Krškega in odnesel več zlatih predmetov v vrednosti 90 tisočakov.

Humanitarna pomoč za lastni žep

53 tisoč mark

NOVO MESTO - Pomagati človeku v stiski je humano dejanje, a zgodi se, da kdo takšno humanost in pripravljenost drugih grdo izkoristi. Tako je H. D. iz Bosne in Hercegovine utemeljeno osumljen kaznivga dejanja zatajive, ker je v času od decembra 1993 do marca 1994 kot soorganizator humanitarne pomoči za Zavidoviče v Bosni in Hercegovini zbral 286.940 nemških mark za nakup hrane. Kupil je 270 ton moke v vrednosti 107.310 mark, voznikom prevoza pa poravnal stroške v višini 157.450 mark. 22.180 mark (denar so mu zaupali darovalci humanitarne pomoči) pa je zadržal.

Podobne goljufije je osumljen tudi M. M. iz okolice Bele krajine. Zbral je namreč večjo vsoto denarja za nakup hrane in živil. Živila je zapeljal v Zavidoviče, del jih je razdelil, del pa prodal tovarni Krivaja v tem mestu, čeprav je vedel, da vsi naslovniki zato ne bodo dobili pomoči, ki so jo darovali njihovi sorodniki iz Slovenije in Nemčije. M. M. je prodal več kot 36 ton moke in 3.912 litrov olja ter za prodano blago prejel 66.624 nemških mark. Od te vsote je za prevoz odšel 35.500 nemških mark, ostalo pa je spravil v svoj žep.

KRONIKA NESREČ

Z MOTORJEM V AVTO - 23. novembra ob 7.13 je 21-letna A. B. iz Radovljice vozila kolo z motorjem iz Dobruške vasi proti Škocjanu. Ko je pripeljala do bencinskega servisa, je pripeljala na levo polovico vozišča, sedaj pa je iz nasprotne smeri pripeljal voznik osebnega avto J. K. iz Stranulj, ki je avto ustavil. Kljub temu se je voznica zaletela vanj. Vrglo jo je v vetrobransko steklo, nato pa se zdravi v novomeški bolnišnici.

V ŠKARPO - 25. novembra ob 13. uri je 22-letni J. S. s Sel pri Šumberku vozil osebni avto po lokalni cesti iz Zumberka proti Biču. Ko je pri-

Polovica je le enkrat zaprta

Uresničevanje zahteve po strožjem izvrševanju kazni - Letos nobenega pobega iz Doba - Tri četrtine zapornikov prihaja iz deficitarnih socialnih okolij

LJUBLJANA - V slovenskih zaporih 23 odstotkov zapornikov kazen prestane v celoti, po letu 1990 je ta odstotek stalen, pred tem letom pa je veliko več zapornikov kazen v celoti "odsedelo". Med zaprtimi osebami vseh kategorij (obsojenci, zaporniki in upravno kaznovani) je 50 in 60 odst. povratnikov, kar je za okoli 10 odst. manj, kot je povratništva v svetu.

Slovenski koncept izvrševanja kazenskih sankcij spada med naprednejše v Evropi in svetu, kar priznavajo tudi mednarodni strokovnjaki. V zaporih pa ga poskušajo prilagoditi aktualnim družbenim potrebam, to je tudi zahteva po strožjem izvrševanju kazni, kar je vidno v zmanjšanju števila prostih izhodov obsojencev, in strožji obravnavi idp.

Tako v slovenskih zaporih že dalj časa ni bilo izpadov širši dimenzij, ki so sicer redni spremljevalec v Evropi; glede na to, da v

Irena Križnik, direktorica Uprave za izvrševanje kazenskih sankcij

svetu ni zapora, iz katerega ni mogoče pobegniti, pa je na novinarski konferenci Božo Peteh, višji svetovalec za varnost in zavarovanje, stanje v slovenskih zaporih ocenil kot dobro. To pa se lahko s prihajajočim organiziranim kriminalom in izjemnim nasilništvom hitro spremeni. Kot je povedala direktorica Uprave za izvrševanje kazenskih sankcij Irena Križnik, so v letošnjem letu beležili 18 begov iz zavodov za prestajanje kazni zapora (iz Doba ni pobegnil nihče), 75 begov iz prezgojneg doma Radeče, našli pa so še 27

NESPRETNA VOŽNJA 15-LETNIKA

PODZEMELJ - 25. novembra ob 21.45 je 15-letni D. M. iz Podzemlja vozil osebni avto po lokalni cesti iz Podzemlja proti hribu Kučar. Ko je pripeljal v bližino vikenda in levi pregledni ovinek z neoprejenostjo hitrostjo, je izgubil oblast nad vozilom. Zapeljal je z vozišča in trčil v drevo. V nesreči se je sopotnik, 17-letni B. P. iz Podzemlja, ki je ostal vkleščen v avtu, hudo poškodoval in se zdravi v novomeški bolnišnici. Voznik, ki je vozil brez vozniškega izpita in pod vplivom alkohola, se je lažje poškodoval.

VZROKI POŽARA ŠE NISO ZNANI

ŠENTRUPERT - V prejšnji številki Dolenjskega lista smo pisali o požaru v skladišču nevarnih snovi. Kot smo izvedeli na uradu kriminalistične službe v novomeški UNZ, vzroki še niso znani. Kraj nesreče si je ogledala komisija strokovnjakov ministrstva za notranje zadeve, požarni inšpektor in kriminalisti, a komisija še ni podala mnenja. Kriminalisti, saj naprej zbirajo obvestila, saj obstaja tudi možnost požiga.

peljal v Dolenje Dole, je začel prehitovati osebni avto. Med prehitevanjem je zapeljal preveč levo in trčil v kamnito škarpo. Voznik se je hudo poškodoval.

ZAPELJAL NA LEVO STRAN CESTE - 24. novembra ob 18.30 je 41-letni J. M. iz Črnomlja vozil osebni avto s Stražnjega Vrha proti Črnomlju. Na levo polovico vozišča je zapeljal v trenutku, ko je nasproti pripeljal z osebnim avtom 30-letni M. Š. iz Svibnika. Vozili sta trčili, avto J. M. se je prevrnil, voznik pa se je hudo poškodoval. Lažje poškodbe sta dobila tudi voznik M. Š. in sopotnica A. Š. iz Svibnika, 10-letna sopotnica S. Š. pa se je hudo poškodovala.

nevrnitev iz prostega izhoda. Letos so v 27 primerih uporabili prisilna sredstva (telesno silo, gumijevko, vklepanje, namestitve v posebni prostor), v 24-ih primerih je bila uporaba upravičena. Obravnavali so 43 pritožb neustreznega ravnanja, kljub natančne-

Ribniška stranpota

KOLESAR JO JE PODRL - V ponedeljek, 20. novembra, ob 6.30 se je na lokalni cesti Jurjevica - Zlebič v Brežah zgodila prometna nesreča s hudo telesno poškodbo. Kolesar Aleš P. iz Jurjevice je sekal ovinek, pri tem pa zadal pešakinjo Štefko D. iz Brež. Kolesar jo je odnesel le s prebito arkado in posneto kožo na bradi, pešakinja pa je utrpela pretres možganov.

PRETEPAL HČERI - V sredo, 22. novembra, ob 11. uri je Mihaela L. iz Goriče vasi zaprosila ribniške policiste, naj ji pomagajo zaustaviti njenega moža Jožeta, ki v pijanem stanju pretepa hčerki in jima grozi s sekiro. Ker se tudi po prihodu policistov razjarjeni oče ni hotel pomiriti, so ga odpeljali na policijsko postajo v Kočevje, kjer je ostal do iztreznitve.

ODKRIT PO INTERVENCIJI - Minuli četrtek okoli 21. uri so ribniški policisti na območju Sv. Gregorja izsledili Roma Vinka in Milenka H.. Dve uri pred tem je Vinko na Trgu Veljaka Vlahoviča v Ribnici grozil Miralemu Z., s katerim sta bila v sporu zaradi otroka, da ga bo ubil. Čeprav je Miralem zatrjeval, da mu je Vinko grozil z avtomatsko puško, je policisti pri preiskavi Vinkovega vozila niso našli. Ugotovili pa so, da je Vinko skupaj s pajdašem odgovoren za več vlovov na območju policijske postaje Ribnica, Grosuplje in Ljubljana Vič-Rudnik, kjer je izvedel tudi roparsko tatvino.

mu obravnavanju vseh pritožb pa je bilo le 10 upravičenih, a za malenkostne kršitve.

Desa Orel, ki obravnava socialno postopeno problematiko, je

Danes v slovenskih zaporih prestaja kazen okoli 800 obsojencev, pripornikov in upravno kaznovanih. Dve tretjini kazni je nižjih od enega leta, najvišjo zaporno kazn 20 let pa na Dobo prestajajo trije zaporniki. Lani je bilo v zapore sprejetih 3.600 oseb, odpuščenih pa 3.700. Po besedah Irene Križnik je v zadnjem letu opazen rahel dvig števila zaprtih oseb, kar bo še bolj očitno v naslednjih letih. Pa še to: stroški mesečnega bivanja zapornikov se gibajo med 150 in 200 tisočaki.

opozorila, da kar tri četrtine oseb prihaja v zapore iz deficitarnih socialnih okolij, zato je njihova naloga, da poskušajo zmanjševati razloge, da ne bi bilo povratništva.

T. GAZVODA

MEDVED ZOPET KOLJE

ZILJE PRI VINICI - Sredi novembra je na območju Zilj, Podklanca in Zapudja zopet klal medved, ki je v Ziljah delal škodo že oktobra. Takrat se je lotil le jelenov v ogradi Čemasovih iz Zilj. Sedaj pa je pri Čemasovih zaklal tri jelene in košuto, pri Moravčevih v Podklancu košuto in jelena, pri Štefaničevih v Zapudju pa dve ovci. Ljudje se boje medveda, ki je hlačal po tukajšnjih krajih tudi minulo zimo. Strah jih je, kaj bo lahko še naredil, vendar ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo ne dovolja, da bi ga ubili. Zato se ljudje sprašujejo, ali bo moral medved raztrgati še kakšnega človeka, da bo zrel za odstrel.

Umor je v maščevanju načrtoval 6 let

Če je Pretnar 6 let načrtoval maščevanje, je lahko mislil tudi na olajševalne okoliščine - Umor iz brezobzirnega maščevanja - Janez dobil 18 streliv, Jožica 7 - Sodišče ni verjelo Pretnarju, da ni videl Jožice

NOVO MESTO - "Samo to bi rad rekel, da ni šlo za maščevanje," je v zaključni besedi na glavni obravnavi na okrožnem sodišču v Novem mestu dejal Rom Janez Pretnar iz Gradca, ki je poskušal še z zadnjimi močmi omiliti kazen. A dejstva so bila jasna: Janez je imel v sebi 6 let mržnjo in naklep, da umori Branka Grahka. Slednji mu je namreč pred šestimi leti ustrelil očeta, ta svoj naklep pa je Janez takrat, ko so sodili Grahku, tudi jasno povedal - takrat sicer še v čustveni zmedenosti. Kljub temu ga je uresničil.

Pretnar je v svojem zagovoru dejal, da mu je Grahk grozil in da je bil to povod za streljanje. Zato je Janezova zagovornica predlagala, naj se pridobijo policijska poročila o morebitnih grožnjah ali nasilnih dejanjih. Iz poročila je razvidno, da je Janezova mama Olga v letu 1993 enkrat res obvestila policijo, da je prišel Grahk k njihovi hiši in jim grozil, a ko je prišla policija k Pretnarjevim, o Grahku ni bilo sledu. Tudi drugi dogodki ne kažejo nasilništva do Pretnarjevih, policisti pa so vse Grahkove proste izhode - ko je prestopal zaporno kazn, ker je ustrelil starega Pretnarja - nadzorovali in ni bilo posebnosti.

Iz poročila Pretnarjevega osebnega zdravnika je razvidno, da se je pacient večkrat oglašil pri njem iz različnih razlogov. Nad slabim počutjem je tožil tudi tisti teden, ko se je odločil za streljanje. Zdravnik je Pretnarju v septembru 1993 postavil diagnozo - rana na dvanajstniku. Svoje mnenje o Pretnarjevem stanju tistega črnega petka je podal tudi psihater dr. Jože Lokar, ki je izključil možnost izrazitejši zastrupitve z alkoholom in apaurinom, opozoril pa je na burno čustveno reagiranje zaradi smrti očeta, kar se je v naslednjih letih še stopnjevalo z drugimi družinskimi nesrečami: živčna bolezen matere, smrt brata v prometni

nesreči, pogorela mu je hiša. Okrožni javni tožilec je trdil, da je šlo za umor iz brezobzirnega maščevanja in poskus umora. Dejanje naj bi Pretnar storil zelo premišljeno, kar kaže tudi dejstvo, da je leta 1991 nabavil avtomatsko puško. Čeprav je poskušala njegova zagovornica te zelo obremenjujoče trditve omiliti, se je senat strinjal s tožilecem. Pretnar je dejanje izvršil v zelo nevarnih okoliščinah: le nekaj minut kasneje je cela izmena Novoteksovih delavcev končala z delom in očitno se je namenil dejanje izvršiti tudi v drugih okoliščinah. Da njegova sestra, mama in Dušan niso vedeli, kaj namerava Janez storiti, in zakaj so se ob tako nenavadni uri odpravili v Metliko, je malo verjetno. Janezova zagovornica je skušala senat prepričati, da Janez Jožice ni mogel videti, ko je sedla v avto, in je tožilecvo obtožbo poskusa umora razlagala kot hudo telesno poškodbo, kar pa je senat zavrnil.

"Obdolženec je bil 6 let pripravljen storiti to dejanje. Alkohol in apaurin sta bila le prefinjen naklep, prav tako tudi tista prijava policiji, da Grahk grozi Pretnarjevem," je menil tožilec in opozoril, da se je tožilstvo pred šestimi leti pritožilo nad prenizko izrečeno kaznijo Branku Grahku, a ni uspelo. "Če bi pritožbo upoštevalo,

PREHITEVALA PREKO DVOJNE NEPREKINJENE ČRTE - 23. novembra ob 10.30 se je na dolenjski magistralski zgodila huda prometna nesreča, v kateri je ena oseba umrla. 41-letna R. L. iz Sedla je v Medvedjeku vozila po klancu navzgor. Ko je prehitela čez dvojno neprekinjeno črto, je čelno trčila v osebni avto, ki ga je nasproti pripeljala 32-letna P. M. iz Brežic. Po trčenju je avto, ki ga je vozila M. P., obrnilo v levo, v mimovozni tovornjak, ki ga je vozil 34-letni T. B. iz Srednjih Laknic. Osebni avto, ki ga je vozila R. L., je prav tako po trčenju odbilo v tovornjak, ki ga je vozil 23-letni S. R. iz Domžal. V nesreči je bila sopotnica v avtomobilu R. L., 61-letna S. M. iz Nove Gorice, tako hudo ranjena, da je na kraju nezgode umrla. Voznica, ki je povzročila nesrečo, pa je dobila le rahle poškodbe. (Foto: Majda Luzar)

Vinjen s kolom nad brata

Pogojna obsodba - Prepri in tudi fizični obračuni v družini niso bili neznanka - Povod provokacija?

NOVO MESTO - Nerazumevanje v družini očeta V. M. iz okolice Novega mesta je 5. septembra lani dobilo takšne razsežnosti, da se je njegov sin M. M. s kolom spravil nad brata D. M. in ga tako močno udaril, da mu je zlomil roko, če pa ta ne bi udarca prestregel z roko, bi jo dobil po glavi. Sodišče je M. M. spoznalo za krivega kaznivga dejanja hude telesne poškodbe in ga obsodilo na 3 mesece zapora, če bo v dveh letih storil novo kaznivno dejanje.

Dan pred usodnim dogodkom je družina silirala koruzo, a ker del niso mogli končati, so se odločili, da bodo nadaljevali naslednjega dne. M. M. je tistega dne popival, zato ni mogel pomagati pri delu, je pa prišel zraven, ko je D. M. hotel popraviti traktor. Kot je povedal D. M., je bratu rekel, naj se umakne, saj je bil takšen, da ne bo mogel pomagati. Ko je bil D. M. sklonjen, je nenadoma zaslišal klic kolega, naj se umakne, takrat pa je že prestregel udarec s 5 do 10 cm debelim in okoli 2 metra dolgim smrekovim kolom. Roka se je pod udarcem na podlahtnici zlomila na več mestih, znamenje od udarca

pa se je poznalo tudi na vratu. Potem je tisti kol zgrabil še D. M. in udaril brata, tako da se je kol zlomil. Zaradi tega je moral tudi M. M. v bolnišnico, kjer so mu očistili zliv krvi v mišico stegna.

Na glavni obravnavi so prišla na dan tudi druga obračunavanja v družini: obtoženec je namreč že očetu in materi zlomil roko, po besedah D. M. je pretepal tudi ženo, kar je bilo predvsem posledica alkohola, vendar M. M. že eno leto ne pije več. Na njegovo psiho je vplivala tudi prometna nesreča pred leti, po njegovih besedah pa ga je brat D. M. že večkrat telesno in duševno prizadel, grozil mu je celo s smrtjo. Isto pa je tudi zanj povedal njegov brat. Hkrati je M. M. opozoril na nereseno lastništvo kmetije, v katero je zadnja leta sam veliko vložil, ne ve pa, čigava sploh je. M. M. je v zaključni besedi povedal, da mu je za dejanje sicer žal. Sodišče ga je zaradi olajševalnih okoliščin obsodilo pogojno na tri mesece zapora, če ne bo v dveh letih storil novega kaznivga dejanja. Sodba še ni pravomočna.

L. KOVAČ

danes ne bi spet sedeli tukaj! Ni prav, da se morilec po dveh ali treh letih prosto giblje. Dopuščanje takšnih medsebojnih obračunov je nedopustno, vnaša kaos in negotovost med ljudi. V družbi je potrebno narediti red, da bodo storilci tako hudih kaznivih dejanj pretehtali, ali se jim splača nekoga pospraviti s sveta za 3 ali 4 leta zapora."

Zastopnik oškodovanke je opozoril na telefonski klic tistega usodnega dne dopoldne, možno je, da je Pretnar preveril še zadnjo podrobnost za

Janez Pretnar je bil obsojen zaradi kaznivga dejanja umora iz brezobzirnega maščevanja, za kar je zagrožena zaporna kazn od 10 do 20 let zapora, in za poskus umora. V sebi je gojil mržnjo in naklep že 6 let. Grahk je sicer med prestajanjem zaporne kazni občasno prihajal domov, a Pretnar ni mogel vedeti, kdaj in za koliko časa. Lažje mu je bilo, ko je kazn prestal. Sodišče mu ne verjame, da ni videl žene, najvišje kazni 20 let pa mu ni izreklo, ker je dejanje storil v zmanjšani prištevnosti. Janez je sodbo sprejel na videz mirno, se poslovil od 1-letnega in 4-letnega otroka ter žene. Na hodniku pa so ga pričakali prijatelji, ki so kazn 15 let zapora označili kot nepoštenost sodišča... Sodba še ni pravomočna.

uresničitev načrta. Če pa se je Grahku že hotel maščevati, bi lahko to storil, preden je Jožica sedla v avto - tako pa je dobil obe žrtvi v kletko. Položaj je bil

podoben kot pred šestimi leti, ko je v avtu poleg starega Pretnarja sedela tudi njegova žena, ki pa ji ni bilo nič. Zato je senat kaznivo dejanje označil kot umor in poskus umora iz brezobzirnega maščevanja.

Pretnarjeva zagovornica je opozorila, da si je obtoženi uredil življenje, da se čustvena prizadetost kaže v nastanku psihosomatskih bolezni, opozorila pa je na pričanje Jožice Grahk pred preiskovalnim sodnikom, češ da je ob pokanju najprej pomislila, da ji mož meče petarde pod noge, kar izničuje njene siceršnje trditve, da mož ni bil agresiven. Po zagovorničnem mnenju Janezu naklepa za Jožičine poškodbe ni mogoče očitati, slo naj bi le za povzročitev hude telesne poškodbe iz malomarnosti, za Janeza pa je predlagala tudi odpravo pripora do pravomočnosti odsodbe, kar je sodišče zavrnilo.

T. GAZVODA

HIŠA BREZ GOSPODARJA - Jožica Grahk je s 13- in 15-letnima fantoma ostala sama. Z možem sta gradila hišo, ki je ostala nedokončana. Jožica je že vložila premoženskopравни zahtevek za prenehanje duševne bolečine in materialne stroške, kar je sodišče v višini stroškov pogreba odobrilo, za preostanek zneska pa bo morala v pravdo.

Andrej Miklavc - čudež iz Šmarjeških Toplic

ŠMARJEŠKE TOPLICE - Na zadnjem slalomu za svetovni pokal v ameriškem Park Cityju je zmagal slovenski tekmovalac Andrej Miklavc. To je do sedaj največji uspeh tega izvrstnega smučarja. Po presenetljivem, a zasluženem uspehu Andreja Miklavca so poročevalci še posebej poudarjali, da se je naš smučar pred 10 meseci hudo poškodoval na veleslalomu za alpski pokal in da je to, da je sedaj zmagal na tekmi za svetovni pokal, medicinski čudež.

Za ta čudež pa so zaslužni tudi v Zdravilišču Šmarješke Toplice. Po operaciji kolenskih vezi - februarja letos ga je operiral naš strokovnjak prof. dr. Vinko Pavlovčič - je bil Miklavc 3 tedne na rehabilitaciji v Zdravilišču Šmarješke Toplice, ki si vse bolj pridobiva veljavo tudi kot vrhunsko zdravišče za rehabilitacijo športnih poškodb. V Šmarjeških Toplicah se je Miklavc rehabilitiral po programu, ki sta ga pripravila prof. Pavlovčič in zdraviliška specialistka dr. Nives Kavšek-Ivaškovič. Po 3 tednih rehabilitacije je Miklavc že lahko začel kondicijske priprave in potem poleti odšel na specialne priprave na snegu v Južni Ameriki. "Vsa stvar pa bo za nas končana takrat, ko bo Miklavc stal na stopničkah za zmagovalce!" sta takrat v Šmarjeških Toplicah rekla prof. dr. Pavlovčič in dr. Nives Kavšek-Ivaškovič. Od takrat se ni minilo 8 mesecev.

Naš vrhunski smučar je zdravnikom, zdravstvenemu in ostalemu osebju zdravilišča hvaležen in jim od vsega srca, kamor ga vodi njegova tekmovalna pot, pošilja pozdrave. Sveda mu je kolektiv Zdravilišča Šmarješke Toplice takoj po njegovi zmagi poslal čestitko.

A. B.

USPEH - Andrej Miklavc z zdravnico dr. Nives Kavšek-Ivaškovič

SEVNIČANKE PETE

CELJE - Rokometašice sevniške Lisce so po polovici prvenstva 2. SRL končale z 8 točkami na 5. mestu skupaj s Ptujčankami. Brežičanke so 7. s 6 točkami, medtem ko sta na dnu lestvice s po 2 točkama RK Črenšovci in Novo mesto.

SAMAR IN SLAVICA - Primož Samar (5) je v drugem polčasu s 14 za porednimi točkami (od tega dve trojki) iz igre obrnil rezultat v korist Novomeščanov. Najboljši igralec in strelec gostov je bil Nenad Slavica (15), ki je dosegel 30 točk. Matjaž Smodiš (8) pa je zadnjih 8 minut kljub 4 osebnim napakom igral odlično in veliko pripomogel k domači zmagi. (Foto: I. V.)

Celjani premočni, derbi pa Dobovi

Prejšnji tork v Krškem, v soboto pa v Trebnjem so se domači rokometiši izvrstno upirali sloviti Pivovarni Laško - Posavski derbi rokometišem AFP Dobove

TREBNJE, KRŠKO, DOBOVA - Slučajno je nanoslo, da je moštvo slovite Pivovarne Laško, ki mu niti letos ni uspelo tudi formalno priti med najboljšje evropske rokometne vrste, prejšnji teden kar dvakrat igralo na našem koncu. V tork so se v Krškem pomerili z Interierjem oziroma po novem s Krškim, v soboto pa so se državni prvaki predstavili Trebnjem. Domači moštvi sta se obakrat lepo izkazali, vendar do presenečenja ni prišlo. Tudi v soboto je na posavskem derbiju v Dobovi zmagalo na lestvici višjevršeno moštvo.

PIVOVARNA LAŠKO JE IZZIV prav za vsa slovenska prvoligaška rokometna moštva, ki se želijo v dvoboju z državnimi prvaki čim bolj izkazati. Tako je bilo tudi Krškem, kjer so domačini vodili celo s 4 točkami razlike. Takole je v prvem polčasu Mašič (17) s prekrškom zaustavil Aleša Levca, enega izmed najboljših v celjskem moštvu. (Foto: I. V.)

Po neuspehu v Zagrebu so rokometiši slovenskega državnega prvaka moštva Pivovarne Laško odigrali prvo tekmo domačega prvenstva prejšnji tork v športni dvorani osnovne šole v Leskovcu, kjer jih je pričakala nabito polna tribuna krških ljubiteljev rokometu, ki so imeli kaj videti, saj so se domačini sicer precej boljše gostom izvrstno upirali in Celjanom ni uspelo doseči večje prednosti od enega zadetka, nasprotno, Krčani so v 30. minuti vodili s 13:10, do konca polčasa pa so Celjani dosegli še en zadetek. Vse do 11. minute drugega polčasa, ko so po vodstvu s 16:15 Krčani z igralcem manj dobili dva zadetka, in tudi ko sta bili moštvi enakovredni, so Celjani z zadetki Tomšiča, Šafariča in Vugrinca povečevali vodstvo do 20:16 ter potem razliko treh do štirih zadetkov ohranili do konca srečanja, ko je semafor pokazal izid 20:24. V krškem moštvu velja pohvaliti prav vse igralce, ki so stopili na parket in se niso ustrašili slovite gostov, še posebej pa se je izkazal vratar David Imperl, pa tudi visoki Špende in Pungartnik s 5 zadetki.

Zanimivo je bilo tudi, ko je Pivovarna Laško v soboto v Trebnjem igrala z Akripolom in so bile tribune tamkajšnje športne dvorane premajhne za vse, ki so želeli videti dvoboj domačih fantov z enim izmed najboljših evropskih moštev, tako da

je moralo kar nekaj gledalcev ostati zunaj. Trebnjanci so državnim prvaka pripravili lep sprejem in pred tekmo so mlade Trebnjake podarile nageljske in pladnje z znakom kluba. Podobno kot za Krčane štiri dni pred tem je bilo srečanje z državnimi prvaki tudi za Trebnjance prestižnega pomena, zato so se na vsak način hoteli kar najbolj izkazati. Čeprav brez odličnega Vešlaga, so ves prvi polčas držali korak s Celjani in izid 11:13 za goste na polovici srečanja je bil kar dober odraz stanja na igrišču.

Očitno je trener Zovko celjskim zvezdnikom med odmorom le dopovedal, naj kljub razliki v kakovosti v nadaljevanju igrajo z vso močjo, zato je razlika v prvih 10 minutah nadaljevanja hitro zrasla na nedosegljivih 10 zadetkov, ki so jo potem rezervni igralci Pivovarne Laško zadržali do konca srečanja, ko je bil izid 22:30. Za Akripol so zadetke dosegli: Višček 2, Bregant 1, Počervina 5, Šavrič 3, Zarabec 9, Junuzović 1 in Dvornik 1, pri gostih pa sta bila najuspešnejša Ivandija z 8 in Puc, ki v Krškem sploh ni igral, s 7 zadetki.

Posavski derbi so Dobovčani dobili v prvih 7 minutah, ko so povedli s 4:0, in čeprav so Krčani v nadaljevanju poskušali vse, da bi izenačili, so Dobovčani razliko 4 zadetkov ohranili do konca prvega polčasa (14:10). Vendar se Krčani niso predali in so se 5 minut pred koncem srečanja Dobovčanom približali na 18:19 in dve minuti kasneje na 20:21. Predvsem po zaslugi dobovskega vratarja Deniča Krčanom ni uspelo izenačiti, končni izid 22:20 pa so rokometiši AFP Dobove dosegli dve

minuti pred koncem. Zadetke za AFP Dobovo so dosegli: Đapo 6, Begović 6, Mijačinović 5, Oevirk 2, Glaser 1 in Stojaković 3, za Krško pa Iskra 3, Martinčič 2, Urbanč 1, Kukavica 2, S. Deržić 1, Mašič 1, Cvijič 2 in Špende 8.

Po 8 krogih s 14 točkami in tekmo manj vodi Pivovarna Laško, AFP Dobova je z 11 točkami, kolikor jih ima tudi drugouvršeno Gorenje, tretja, Krško je s 6 točkami deveto, Akripol pa je s 4 točkami enajsti oziroma predzadnji. To soboto zaradi tekme med Slovenijo in Hrvaško ne bo rednega kroga, 9. decembra pa bo Akripol gostoval pri Preventu, Krško se bo doma pomerilo s Kodeljevim, AFP Dobova pa bo poskušal čim bolj ugoden izid doseči v gosteh pri Pivovarni Laško.

I. V.

KOPICA POLFINALISTOV

MIRNA - Na A-turnirju v badmintonu v Ljubljani so se mirnski badmintonisti ponovno dobro odrezali. Tako se je 15-letna Urša Plahutnik prvič uvrstila v polfinale, kjer je po dobri igri s 7:11 in 8:11 izgubila z Ljubljankanko Uršo Jovan. Pri moških se je v polfinale uvrstil Sašo Zrnc, ki ga je potem po izredno izenačenem boju z 2:1 premagal državni prvak Andrej Pohar, s katerim je v četrtfinalu izgubil drugi mirnski igralec Kristjan Hajnšek. Med mešanimi pari sta se v polfinale uvrstila tudi Kristjan Hajnšek in Nina Sumi, na A-turnirju pa je prvič nastopil tudi Mirnean Mitja Kirm.

To je bila res tekma za infarkt

Novomeščani so dobili drugi niz s 15:2 in vodili 2:0, potem pa maratonsko tekmo po vrsti preobratov izgubili - Obeta se še zanimiv boj za Evropo

NOVO MESTO - Tako razburljive pa tudi kakovostne odbojarske predstave, kot je bila sobotna tekma med domačo Krko in ljubljansko Olimpijo v Novem mestu že dolgo ni bilo. Žal so imeli na koncu Ljubljancani več sreče in tudi boljše živce.

Novomeškimi športnim navdušenecem, ki so se v soboto zvečer odpovedali televizijskemu prenosu veleslalomu za svetovni pokal iz Park Cityja in so si zato ogledali odbojarsko tekmo med Krko in Olimpijo, zagotovo ne more biti žal, saj so si za simbolično vstopnino lahko ogledali vrhunsko predstavo in pravo dramo domačih odbojkarjev. Le ti so tekmo izvrstno začeli, dobili prvi niz s 15:11 ter v drugem s 15:2 navidez povsem nadigrali goste, čeprav so se morali za vsako točko pošteno potruditi.

Vodstvo domačih z 2:0 ni pomenilo konca srečanja, ki se je tedaj šele

mem krogu druge državne lige so rokometiši Inlesa v gosteh premagali Preddvor z 31:29. Zmaga ni bila vprašljiva, saj so Ribničani z učinkovito igro v napadu vsehkozi vodili s 4 do 5 zadetki razlike, domačini pa so izid nekoliko znižali šele, ko je bil zmagovalac že znan. Domačini so dobro pokrivali slovaška reprezentanta Hudaka in Čapko, toda razigrala sta se krilna igralca Pajnič in Ivanc, v polno pa je zaveval tudi Lesar. Inles je na prvem mestu s 15 točkami, v prihodnjem kolu bo imel v gosteh Sežano.

PORAZ SNEŽNIKA - Košarkarji Snežnika so napovedovali četrti zaporedno zmago, vendar so svoje zveste privrženke tokrat so povsem razočarali, saj so odpovedali prav ključni igralci kočevskega moštva. Na poraz sta vplivali mrzla dvorana in slabo igrišče, toda odločilna je bila slaba igra Kočevcev. Na tekmo je še zamudil branilec Pogorelec, zaradi obveznosti na delovnem mestu ni igral center Miro Štefanišin. Še najboljše se je odrezal Sašo Štefanišin, ki je dosegel 20 točk. Kočevci so z 19 točkami na tretjem mestu, v prihodnjem krogu bodo imeli v gosteh vodečo Didakto iz Radovljice.

ZMAGA IN PORAZ KEG-LJAČEV - Na gostovanju v Ljubljani so kočevski keglačji in keglačice dosegli polovičen izkupiček. Člani so proti Gradis Noriku izgubili s 6:2 (5251:5137). Nekoliko so razočarali, saj bi ob bolj zbrani igri lahko iztržili ugodnejši izid. Več uspeha pa so imele keglačice, ki so premagale Gradis II s 5:3 (2447:2449). Člani so na četrtem, članice na petem mestu.

MILAN GLAVONIČ

Vlatko Petkovič (na sliki med udarcem) že leta sodi med boljše slovenske odbojkarje in je bil nekaj časa tudi član slovenske reprezentance, še vedno - tako je bilo tudi tokrat - pa s svojo borbenostjo močno spodbuja tovaršice iz ekipe k boljši igri. (Foto: I. V.)

dobro začelo. Ljubljancani z odličnim reprezentantom Hafnerjem na čelu so začeli nizati točko za točko in drugi niz se je ponovil, le da so tokrat le dve točki osvojili Novomeščani, ki sicer niso igrali veliko slabše kot prej, le da je tisto, kar je v drugem nizu uspevalo njim, tokrat uspevalo Ljubljancanom.

Tekma ni bila odločena niti v četrtem nizu, ko so po ogorčenem boju za vsako žogo Novomeščani vodili s

sezono borili za četrto mesto oziroma za nastop v enem izmed evropskih pokalov v naslednji sezoni. Moštvi sta se namreč menjavali v prvem vodstvu, s 15:17 pa so krajšo v prvem letošnjem medsebojnem obračunu potegnili Novomeščani. Morda bo že v Ljubljani drugače. V vrsti Krke velja kljub porazu pohvaliti vse igralce, z izjemno borbenostjo pa se je tudi tokrat odlikoval Vlatko Petkovič.

I. V.

Žal zapravljen priložnost

NOVO MESTO - Novomeškimi odbojkaricami bi zmaga v osmem krogu prišla zelo prav, poraz z neposrednimi tekmicami za četrto mesto oziroma za nastop v enem izmed evropskih pokalov tudi v naslednji sezoni pa jih je od njivega cilja nekoliko oddaljil, čeprav vse še ni izgubljeno.

Novomeščanke so vrsto blejske Bank Austrie, lanskega državnega prvaka, v prvem krogu zlahka premagale, sedaj pa so se Blejke na domačem igrišču v izjemno tesni in za igro neprijetni telovadnici predstavile v boljši luči, saj je zanje prvič nastopila njihova nova okrepitev iz tujine - Gadejenkova. Igra v prvem in drugem nizu je bila ves čas izenačena, domačinke pa so obakrat imele nekoliko več sreče in po bokratljsani

igri obakrat zmagale s 16:14, prav lahko pa bi se zgodilo obratno in bi potem Novomeščanke najbrž ne bi povsem popustile in v tretjem nizu osvojile eno samo točko.

V prvih osmih krogih so odbojkarice novomeškega TPV-ja štrikrat zmagale in štrikrat izgubile, tako da so med osmimi ekipami pete, kar je s to tekmo manj od pričakovanih. Res je, da so tekme proti Blejki in Cimosu in Celju izgubile v gosteh, le da jih je v Novem mestu premagala Infond Branik, ki do sedaj ni izgubila niti niza, vendar so bile to zamujene priložnosti, ki se bodo lahko še maščevale. V nadaljevanju si Novomeščanke, razen proti Braniku, če hočejo izpolniti svoj cilj, ne bi smele več privoščiti poraza.

I. V.

Revščina, ti je res ime ženska?

Zadnje čase je pogosta tema razmišljanj enakopravnost moških in žensk. "Ženska problematika" je bila še posebej prav zadnje mesece: sredi septembra je v Pekingu potekala 4. svetovna konferenca o ženskah, oktobra je bil v Ljubljani kulturno - umetniški festival Mesto žensk, v dolenjski metropoli pa je Ženski forum ZLSD Novo mesto pripravil javno tribuno z naslovom "Revščina, ime ti je ženska?"

Živimo v obdobju hitrih sprememb, družbene spremembe pa pogosto prizadenejo prav ženske. Čeprav daje naša zakonodaja enake pravice ženskam in moškim, pa je vsaj na podlagi nacionalnega poročila o položaju žensk v RS Sloveniji, ki ga je Urad za žensko politiko izdelal pred odhodom v Peking, še vseeno težko reči, da gre za enakopravnost - tako na področju političnega udejstvovanja in odločanja, zaposlovanja na vodilna in vodstvena delovna mesta. Svoje pa kaže tudi skromna udeležba žensk v nekaterih poklicih in obratno, manjši delež žensk lastnic kmetij in drugih nepremičnin itd. Poglejmo si stvari malo podrobneje.

Ženske v povprečju živijo dlje

Med prebivalstvom naše države v zadnjem desetletju prevladujejo ženske: na 100 žensk imamo 94 moških. Vendar ženske prevladujejo le v višji starosti, saj je ob rojstvu razmerje konstantno: na 100 deklet se rodi 106 do 107 dečkov. Zaradi večje umrljivosti moških v vseh starostnih skupinah se to nesorazmerje s starostjo zmanjšuje in v drugi polovici življenja ženske prevladajo. Pričakovana življenjska doba ob rojstvu je že dalj časa pri ženskah daljša kot pri moških - zadnji podatki iz leta 1990 pravijo, da ženske živijo 77,3 leta, moški pa 69,6 leta. Tudi splošna umrljivost je pri ženskah nekoliko manjša (9,5 na 1000 prebivalcev) kot pri moških (10,7). Največja razlika v umrljivosti je v starosti med 20. in 50. letom.

In kako bo s številom Slovencev v prihodnosti? Žal pri tem sledimo razviti Evropi, saj zadnjih 10 let pri nas upada število rojstev. Rodnost se je naglo zmanjševala za 4,5 odstotka letno, od 15,8 na 10 na tisoč prebivalcev. Tudi splošna stopnja rodnosti se je znižala za polovico. Letošnja javnomnenjska anketa Urada za žensko politiko o najpomembnejših razlogih za to, da se v Sloveniji rojeva vse manj otrok, je dala naslednje odgovore: premajhni dohodki mladih družin, nizek standard, stanovanjski problemi, nezaposlenost, gospodarska kriza, odnos do življenja, nestabilnost, preobremenjenost žensk, slabo urejeno socialno varstvo otrok itd. Spremembe vrednot in življenjskih pričakovanj, družbenega in ekonomskega sistema ter preobremenjenost žensk pa utegnejo zmanjševanje rojstev še pospešiti, čeprav spadamo med države z najdaljšim poročniškim dopustom in dopustom za nego in varstvo otroka - pred nami so le Avstrija, Bolgarija, Nemčija in Švedska.

Brezposelnih je več moških

V naši državi so ženske formalno enakopravne in imajo enake možnosti tudi na trgu delovne sile. Smo dežela z največjim odstotkom zaposlenih žensk, kar je po mnenju sociologov posledica dolge tradicije, saj je bilo že leta 1935 v Sloveniji zaposlenih 30 odstotkov žensk. Do leta 1988 sta delež in število zaposlenih žensk še naraščala (46,3 odstotka), zatem pa le delež, vendar ne na račun zaposlovanja žensk, ampak hitrega povečevanja brezposelnosti moških. Nasploh je upadanje

števila zaposlenih posledica prehoda v tržno gospodarstvo, zanimivo pa je, da je več brezposelnih moškega spola. Zakaj? Nekateri najhujše feministke kot razlog navajajo to, da ženske poprimajo za vsako delo in so pripravljene delati v kakršnihkoli pogojih, samo da lahko zaslužijo in poskrbijo za otroke, moški pa ne.

Za našo državo je tudi značilno, da za razliko od številnih držav s tržnim gospodarstvom, skorajda ni uveljavila zaposlovanje žensk s krajšim delovnim časom. In na katerih področjih je zaposlenih največ žensk? Tradicionalni patriarhalni vzorci so se iz družin prenesli tudi v strukture delovnega trga. Ženske se pretežno zaposlujejo v dejavnostih, ki so blizu dela, ki ga opravljajo v družinah: vzgoja in izobraževanje, zdravstvo in socialno varstvo, gostinstvo, turizem. Delež zaposlenosti na tem področju se bistveno ne spreminja. Zanimivo in obenem zaskrbljujoče pa je stanje v nedružbenih dejavnostih: v zadnjem desetletju se je namreč za 17 odstotkov zmanjšalo število zaposlenih kmetic in kmetov. Upadanje je pri kmetih večje (22,5 odstotka) kot pri moških (10 odstotkov). Razlog je verjetno ta, da so zaradi ekonomske krize prenehali plačevati prispevke za pokojninsko

O ženski problematiki je na javni tribuni v Novem mestu poleg ostalih udeležencev razmišljala tudi Sonja Lokar (prva z desne) in Miloš Pavlica, poslanec DZ.

in invalidsko zavarovanje, pogosto najprej pri ženskah. V dvanajstletnem obdobju pa se je povečalo število zaposlenih zasebnic za 120 odstotkov.

Očitno je, da ekonomske in politične spremembe v Sloveniji negativno vplivajo predvsem na zaposlitvene možnosti žensk, kar se kaže v težji dostopnosti ženske delovne sile do zaposlitve, po drugi pa v upanju ukrepov delodajalcev in tudi ukrepov socialne politike, ki lahko žensko prisilijo k izbiri med družino in službo. Žal so zelo pogosti tudi primeri, da z delovnih mest najprej odpustijo nosečnice in ženske samohranilke, kar je "odlična" (moralna in materialna) podpora in spodbuda za naraščanje števila novih Slovencev.

Več žensk visoko izobraženih

Kljub enakim možnostim za izobraževanje je pri nas skupno število let šolanja žensk nekaj manjše kot pri moških. Po podatkih za leto 1991 so se ženske povprečno šolale 10 let, moški pa 10,4 leta.

Pri tem je treba poudariti, da se je ta doba pri ženskah podaljševala, pri moških pa ostaja enaka. Ženske v Sloveniji so zaenkrat v večjem odstotku fakultetno izobražene kot moški. Šele po končani univerzi začne delež žensk, ki se izobražujejo naprej, upadati. Le okoli 36 odstotkov žensk magistrira, še manj (15 odstotkov) pa doktorira. Glede na prejšnjo uspešnost pri šolanju je mogoče reči, da se kasneje zaradi družine ne morejo toliko angažirati pri nadaljnjem študiju kot moški.

Kljub visoki izobraženosti Slovenk in s tem pridobitvijo formalnih pogojev za napredovanje jih je na upravnih in vodstvenih delovnih mestih malo: njihov delež se giblje od 10,5 odstotka v gospodarstvu do 56,6 odstotka v zdravstvu in socialni varnosti. Tako je tudi v tistih panogah, kjer ženske prevladujejo. Pri izbiri za zahtevnejša delovna mesta so kriteriji pri ženskah dostikrat strožji kot za moške, več žensk (42 odstotkov) kot moških (33 odstotkov) pa tudi izjavlja, da lahko pri svojem delu le v manjši meri uporabljajo svoje znanje ali pa ga sploh ne morejo.

Ženske v politiki

Trojna obremenjenost žensk (zaposlitev, gospodinjstvo, skrb za vzgojo in nego otroka in oskrba ostarelih) je prispevala tudi k neenaki politični aktivnosti, ki je veliko manjša od njihovih ekonomskih in socialnih prispevkov družbi. Z začetkom parlamentarne demokracije je na primer za 11 odstotkov padel delež žensk v parlamentu (od 240 poslancev je le 24 poslank). V vlado sta se prebili le 2 ženski, in to na dve izrazito "ženski" ministrstvi: za delo in socialno politiko in za zdravstvo in družino. Kmalu je ostala samo ena, v resorju za delo in socialno politiko, kar je delež žensk v prvi večstrankarski vladi RS znižalo pod 4 odstotke. Delež žensk v parlamentarnih strankah se giblje od 61,7 odstotka pri SKD do 18,0 odstotka pri SNS. Na čelu stranke ni nobene ženske, v 4 strankah pa so ženske podpredsednice.

Prav gotovo bo pri nas minilo še precej časa, preden bomo (če sploh bomo) ustvarili razmere, v kakršnih se nahajajo ženske na Norveškem, kjer je zelo popularna šala, v kateri sin sprašuje mamo, ali je ministrica lahko tudi moški.

Položaj kmetic še posebej težak

V Sloveniji živi le od zemlje od 4-6 odstotka ljudi, veliko pa je t.i. dvoživk, približno 600.000, ki hodijo v službo in imajo tudi majhno kmetijo. Toda tovarne propadajo, delo na majhni kmetiji pa nudi bolj slab zaslužek. Kmečke ženske prav gotovo podpirajo tri vogale v hiši. Opravljajo dve tretjini del na kmetiji, one pa so tudi v večini primerov (dve tretjini) prve, ki se "morajo" odreči kmečkemu zavarovanju. V 46,8 odstotka primerov so možje lastniki zemlje, žene le v 16,6 odstotka, pa še te so to pogosto postale šele po moževi smrti. Večina kmetij ima tudi moškega gospodarja (74 odstotkov).

Kakorkoli že, naj tale pregled položaja slovenskih žensk in moških na nekaj področjih življenja ne izzveni feministično. Dejstvo je, da smo si različni in da nikoli ne bomo enaki, lahko pa si prizadevamo za enakopravnost in boljše življenje. Res je pa tudi to: naj se še tako kritiziramo, eden brez drugega ne moremo. In ravno v tem je verjetno čar življenja.

LIDIJA MURN

FOTO: M. MARKELJ

Računalništvo del splošne kulture

Prejšnji teden je bil Cankarjev dom v Ljubljani pretesen za številne obiskovalce, ki zgrinjali v ta slovenski kulturni hram, da bi si ogledali sejmsko prodajno in izobraževalno prireditev Infos 95, na kateri je pod geslom "Prihodnost je naša" okrog 150 razstavljalcev pokazalo, kaj se da pri nas dobiti iz pestre svetovne računalniške informacijske ponudbe in kaj na tem področju zmoremo narediti in ponuditi sami. Gneča v Cankarjevem domu je ponovno potrdila, da informatika na Slovenskem ni tujka, ampak je tu že kar nekaj časa doma. Letošnji Infos je po obsegu prekosil vse dosedanje.

Prireditve ima poleg sejmskega značaja tudi močan izobraževalni podarek že od svojih začetkov, ki segajo v romantične čase računalništva na Slovenskem, ko so domači hekerji podobno, kot so nekdanji protestanti tihotapili slovenske knjige, "švercali" prek meje prve osebne računalnike, mavrice in komodorje ter kljub uradni nenaklonjenosti in nerazumevanju sprožili procese računalniškega opismenjevanja pri nas. Zvesto v duhu te tradicije se je v času Infosa vrstilo več kot sto najrazličnejših predavanj, predstavitev, okroglih miz in javnih razprav, na katerih je sodelovalo več deset domačih in 19 tujih predavateljev.

Za bleščanjem sejmskega vrveža so strokovnjaki in poznavalci razpravljali o širokem spektru problemov, ki so povezani z računalniško informatiko. Beseda je tekla o razvojnih in socialnih dilemah, ki jih prinaša računalništvo v življenje sodobnega človeka, o telekomunikacijski infrastrukturi, ki se vse bolj pereče začetje tudi pri nas, saj ob nacionalnem programu gradnje avtocest nimamo prepotrebne nacionalnega programa gradnje informacijskih "avtocest". Ponovno so se lotili tudi tradicionalne teme Infosa, to je problemov računalniškega izobraževanja in uvajanja računalništva v šole, ki se ta čas kaže predvsem in še posebej v uvajanju Interneta, "mreže vseh mrež", v osnovne in srednje šole, kar naj bi spremenilo delo v šolskem razredu. V zadnjih dneh pa je bil poudarek spremljajočih prireditvev namenjen problematiki domače programske opreme. Najbolj splošen skupni bogatga spremljevalnega dogajanja je verjetno ugotovitev, da je računalništvo dokončno prešlo meje tehnike in postalo del splošne kulture. Računalniško nepismen človek postaja dejansko to, kar pove beseda nepismen za življenje v sodobni družbi.

Razveseljivo je bilo tudi opazati, da se računalništvo končno odločneje sloveni. Če smo na prvih Infosih z veseljem ugotavljali, da se na nekaterih računalniških tipkovnicah že pojavljajo naše "nesrečne" črke s strešicami, če ne drugače pa vsaj nalepljene preko tujih, pa za letošnji Infos lahko rečemo, da slovenščina ni le nekakšna po sili zgolj lepota nalepka, ampak da postaja jezik upravljanja s programi. V množici cedromov, ki so z združevanjem teksta, slike, filma in glasbe pravzaprav izredno privlačne in uporabne knjige ali bolje rečeno kar knjižnice informacijske dobe, je zaslediti vse več slovenskih. Poleg tega je ob domačih programih tudi vse več tujih, ki kot jezik sporazumevanja uporabljajo slovenščino. Poglejmo samo med najbolj množično uporabljane računalniške programe, to je med urejevalnike besedil. Znamenitemu urejevalniku besedil MS Word in legendarnemu, četudi nekoliko opešane Wordstaru se je pridružila še poslovenjena inačica prav tako izredno znanega in priljubljenega urejevalnika besedil Microsoft Perfect, ki v najnovejši različici 6.1 za Windows namerava ponovno doseči razširjenost in slavo dosovske verzije 5.1.

Najbolj odmeven tovrsten dogodek v Cankarjevem domu, ki ga je pospremlil tudi najbolj obiskan show v nabitosti polni veliki dvorani Cankarjevega doma, pa je bilo nedvomno lansiranje operacijskega sistema Windows 95 v slovenščini. Omenimo mimogrede, da je manjšo predstavitev novega sistema v Novem mestu pripravilo podjetje Portoval, ki je pooblaščen Microsoftov prodajalec. Windows 95 je sploh prvi operacijski sistem v slovenščini. Slovenski Windows 95 prihaja med nas samo tri mesece za ameriškim izvirnikom. S tem smo Slovenci dobili v maternem jeziku sodoben 32-bitni, večopravilni in večbitni operacijski sistem, za katerega poznavalci trdijo, da bo postal standard v svetu osebnih računalnikov. V borih treh mesecih je Microsoft prodal že več kot sedem milijonov izvodov Windows 95, izšlo pa je že več nacionalnih inačic. Slovenija je s svojo slovensko verzijo najmanjša država na svetu, ki ima ta operacijski sistem v svojem uradnem jeziku. Microsoft Slovenija pa obljublja, da bodo v novih windowsih že spomladati tekli tudi za ta sistem dodelani programi v slovenščini, od urejevalnika besedil do urejevalnika preglednic.

MILAN MARKELJ

Kako ukrotiti bolniško?

Po podatkih Inštituta za varovanje zdravja je lansko leto odsotnost z dela zaradi bolezenskih razlogov Sloveniji vzela skoraj 13 milijonov delovnih dni ali 5,3 odstotka vseh delovnih dni. V povprečju je vsak zaposleni zaradi bolniške pri delu manjkal več kot 16 dni! Tako vsak dan ni delalo čez 41 tisoč delavcev, kar pomeni, da zaradi bolniškega dopusta vsak dan v Sloveniji ne dela po ena regija, npr. Pomurje ali Dolenjska, ki ima skupno 44 tisoč aktivnih prebivalcev. Ali se naraščajoča pogostost in vse daljše trajanje odsotnosti da omejiti, kdo in kako to lahko stori?

Razveseljivo je, da se je iskanje rešitev začelo. K temu je precej prispeval tudi posvet delodajalcev, predstavnikov zdravstva ter zavodov za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje na Otočcu v začetku novembra. "Tokrat se je prvič zgodilo, da so delodajalci poklicali na pomoč stroko, zdravnike, da bi skupaj ugotovili, kako preprečiti, da naše tovarne ne bi producirale vedno novih bolnikov," je posvet ocenila dr. Tatjana Gazvoda, tudi direktorica zdravstvenega doma v Novem mestu.

Odsotnost z dela zaradi bolniške (ali zdravstveni absentizem) zadnja leta vztrajno narašča in v posameznih podjetjih dosega zaprepašajoče odstotke. Samo za izplačevanje nadomestil za odsotnost zaradi bolniške je morala Slovenija v prvem polletju letošnjega leta odšteti 18 milijard tolarjev. V lanskem letu je bilo izplačil za 27 milijard tolarjev, od tega je 16 milijard padlo na pleča delodajalcev, ostalo je kril Zavod za zdravstveno zavarovanje. Ta vsota pomeni okrog 1,4 odstotka bruto domačega proizvoda naše države, kar je vsekakor vredno resnega razmisleka, saj je treba dodati še visoke stroške, ki jih plačajo podjetja zaradi zastojev v proizvodnji, in včasih tudi nepotrebne "zdravstvene" stroške.

V novomeški regiji (podatki za leto 1994 zajemajo tudi še občino Krško, medtem ko sta Brežice in Sevnica vodeni pod celjsko enoto) je odsotnost zaradi bolniške terjala 6,1 odst. vseh delovnih dni. Od tega je šlo 58 odstotkov v breme delodajalcev, kar kaže na večje število krajših odsotnosti z dela (do 30 dni plača

nadomestilo podjetje, za več pa Zavod ZZS). Med občinami z največjo odsotnostjo z dela so: Črnomelj s 7,6-odstotno na 2. mestu ter Kočevje in Metlika s 7,1-odstotno odsotnostjo na 4. in 5. mestu.

Resnejše razprave na to temo je spodbudila nedavno predstavljena knjiga "Obvladajmo bolniško" avtorja Andreja Kožarja, ki je nastala na podlagi uspešnega projekta za zmanjšanje odsotnosti zaradi bolniške v novomeškem podjetju Revoz. Skupina strokovnjakov je v tem primeru pokazala, da je možno do velike mere odsotnost zmanjšati že v podjetju.

Primer Revoza

V Revozu Novo mesto je vsak dan zaradi bolezni manjkalo povprečno 12 do 14 odstotkov delavcev, kar je podjetju povzročalo hude težave pri organizaciji dela. Kot pravi direktor proizvodnje Anton Repovž, so z analizo ugotovili, da zaradi take odsotnosti vsak dan izgubijo 5 odstotkov dnevne proizvodnje. Tako so ob letni proizvodnji 80.000 vozil "izgubili" 4.000 vozil. Poleg naraščanja stroškov je zelo nihala tudi kakovost izdelkov, delavci so bili nezadovoljni zaradi stalnega premeščanja in niso imeli motivacije za delo.

V Revozu je posebni ekipi v letih 1993 in 1994 uspelo zmanjšati odsotnost z dela na 8 odstotkov, kar je bilo še vedno veliko glede na to, da je povprečna starost delavcev le 30 let. Lansko leto je imel Revoz zaradi bolniške kar 1,8 milijona mark stroškov, vendar v letošnjem letu zaradi bolniške izgubijo le še 5 odstotkov vseh delovnih ur, zaradi česar so prihranili več

kot pol milijona mark. V naslednjem letu naj bi z zmanjšanjem odsotnosti na 4 odst. prihranili še več. Ugotovili pa so, da je nadaljnje zmanjševanje bolniške v marsičem odvisno od dejavnikov, na katere podjetje ne more vplivati.

Obvladovanje bolniške zahteva skupni nastop cele vrste ustanov in strokovnjakov, kajti gre za družbeni, socialni in zdravstveni problem. Primer Revoza kaže, da lahko delodajalci zelo močno vplivajo na pogostost bolniške odsotnosti, morda celo bolj kot zdravstvena in delovna zakonodaja, ki sta nedorečeni, neorganizirano zdravstvo in sistem zdravstvenega zavarovanja.

Strokovnjaki pravijo, da na odsotnost zaradi bolniške vpliva več kot 30 različnih dejavnikov, med katerimi so dejansko zdravstveno stanje in delo zdravstvene službe med manj pomembnimi. Med vzroki se najpogosteje omenjajo: delovni pogoji (mikroklima, svetloba, hrup, prah, tehnologija, ustreznost ureditev delovnega mesta, surovine, varstvo pri delu), osebni in družbeni standard v družbi, stanovanjske razmere, prometne razmere, socialna politika, medčloveški odnosi in počutje pri delu, motiviranost za delo itd.

Po podatkih Zavoda za zdravstveno zavarovanje zadnja leta narašča število odsotnosti zaradi poklicnih bolezni in nesreč pri delu, vendar je odstotek po statistiki majhen. Ob tem pa tako Zavod kot tudi zdravniki opozarjajo, da se je zbiranje podatkov za to področje v zadnjem času zanemarilo in da so podatki nezanesljivi in pomanjkljivi.

Več bolezni iz dela in invalidnosti

Dr. Tatjana Gazvoda in dr. Katica Kvasič sta na otoškem posvetu predstavili vlogo medicine dela in osebnega zdravnika v boju z naraščajočo odsotnostjo zaradi bolniške. Na osnovi zdravniške prakse trdita, da strmo naraščajo bolezni, ki sicer niso registrirane kot poklicne,

V posebnih pogojih je potrebna tudi posebna zaščita delavcev. Na sliki: prevoz sodov z radioaktivnimi odpadki v krški jedrski elektrarni.

a vendar izhajajo iz dela in so povezane z delovnim mestom. Take bolezni povzročajo v nadaljnji fazi kronične bolezni, ki se ne dajo ozdraviti in vodijo v nezmožnost za delo.

Na prvem mestu so vse številnejše okvare gibal, narašča število preobčutljivosti na različne snovi, zaradi stresov in tempa dela je vse več psihičnih bolezni, ki povzročajo nato tudi druga obolenja, narašča pa tudi število bolezni srca in ožilja, ki pogosto vodijo k trajni invalidnosti. Zdravniki so zaskrbljeni zaradi rakotvornih učinkov nekaterih snovi v delovnem in bivalnem okolju, ki se ne spremljajo sistematično in se bodo lahko pokazali šele na potomcih. Na območju Novega mesta bo treba tudi raziskati, od kod drastično odstopanje od ostale Slovenije po visokem številu bolezni dihal. Zelo izrazito narašča tudi invalidnost 3. stopnje, zaradi česar se po mnenju dr. Gazvodove in dr. Kvasičeve velja vprašati, kaj se dogaja s temi ljudmi po izdanem sklepu komisije.

Da bi zmanjšali odsotnost z dela, raz-

bremenili gospodarstvo in imeli zdrave ter za delo motivirane delavce, bi se morala podjetja, tudi tista, ki so zdaj v težavah, vprašati, kaj so naredila, da na delovnem mestu ne bo prihajalo do poškodb, in kaj so naredila za preoblikovanje delovnih procesov in delovnih mest po meri človeka. Zdravstvo, podjetja, zavarovalne ustanove in država s svojo zakonodajo bi se morali v prvi vrsti skrbeti, da se bo delavec po bolezni ali poškodbi čimprej vrnil na delovno mesto. Če to res več ne gre, je treba najti drugačno delo ali pa vključiti socialo.

Več kot očitno je, da gre za problem, ki ga je treba reševati s sodelovanjem različnih strok, kar smo doslej pogrešali. Nikakor ne bodo dovolj samo enostranske rešitve, na primer, če bo Zavod za zdravstveno zavarovanje samo poostroval nadzor nad zdravniki in nad bolniki ali pa če bo, kot predlaga dr. Martin Toth, svetovalec ZZS, izvajalcem zdravstvenih storitev začel odmerjati denar glede na rezultate pri obvladovanju bolniške.

"Če bi na naraščanje bolniške vplivala večja ali manjša popustljivost zdravnikov, bi že morali biti vidni učinki, saj vse bolj pritiskajo na zdravnike, vendar odsotnost narašča!" meni dr. Gazvodova. Sama pripisuje velik pomen dobremu sodelovanju med podjetjem in zdravnikom, med osebnim zdravnikom in medicino dela, medicino dela in specialisti ter medicino dela in invalidskimi komisijami. Zdravnik, specialist medicine dela, namreč lahko najbolje oceni zmožnost dela na določenem delovnem mestu. Po njenem mnenju - tako pa meni tudi Andrej Kožar, avtor že omenjene knjige o obvladovanju bolniške - bi morali tudi ponovno opredeliti obratno ambulanto in lečečega zdravnika v obratu, ki najbolje pozna delovno mesto, kontaktira z delodajalcem in deluje v smislu preventive.

Boljši so mehki prijem

Da dajejo boljše rezultate predvsem "mehkejši" prijem, dokazuje Revoz, ki se je odločil vlagati v izboljšanje delovnih razmer in povečevanje motivacije za delo, za stimulativno nagradjevanje in stalno izobraževanje delavcev. Pričakovati je, da bo Revoz sledila vrsta podjetij, saj jih bo v to silila podjetniška računica. Kot predlaga Anton Repovž iz Revoza, bi morala država uvesti različno prispevno stopnjo za delodajalce. Tisti, ki vlagajo v zdravje zaposlenih, v izboljšanje delovnih razmer, v preventivno in zdravljenje, naj tudi plačujejo nižje prispevke. Poleg ustreznih sprememb v zakonodaji je nujna še modernizacija zdravstva, da ne bo delovni čas samo dopoldne, da ne bo toliko čakanja, ponovnih obiskov v različnih ordinacijah in s tem izgube delovnega časa.

Odprtih vprašanj na področju boja z nenormalno visoko odsotnostjo zaradi bolniške je cela vrsta. Dotaknili smo se jih samo nekaj, toliko, da opozorimo na velikega porabnika. Tudi zato, ker bodo, če ne bo hitrega ukrepanja, stroški vse večji. Bolniki, ki se vračajo na isto delovno mesto ali pa na njihova prihajajo novi delavci, ki po nekaj letih še sami zbolijo, naraščanje invalidnosti in nebrzdane upokojevanja - vse to bo posamezna podjetja in državo še veliko stalo.

TELEVIZIJA

"Klinika" hoče razburiti mesto

Neko soboto zjutraj se je Novo mesto zbudilo "okrašeno" z okroglimi velikimi štampiljki podobnimi znaki z napisom "Mala klinika cinizma" in s šprico (injekcijo) v sredini. Odgovor na vprašanje, kaj znaki na cesti, pločnikih, stebrih na mostu in celo na fasadah pomenijo, so zgroženi Novomeščani dobili še isti večer, ko je novomeška televizija predvajala prvo oddajo z naslovom Mala klinika cinizma, ki bo, ali pa tudi ne, razveseljevala ali razburjala Novomeščane ob sobotah ob šestih in v nedeljo ob osmih zvečer.

Kaj pravzaprav pomeni Mala klinika cinizma? Predvsem so začetne črke MKC, kar je bilo ime televizijske oddaje že pozabljenega novomeškega Mladinskega kulturnega centra, družine v kulturo usmerjenih novomeških dijakov in študentov pod vodstvom Primoža Žižka, ki pa je kmalu zatem odšel iskat znanje v Anglijo. Za Mladinski kulturni center, katerega največji podvig je bil otroška veselica na Loki, kmalu ni bilo več slišati, pa tudi na začetku najbolj pametni in zagreti študentje so svoje sodelovanje v MKC TV oziroma pri novomeški televiziji kmalu zaključili. Morda bi bilo vsega že po nekaj oddajah konec, če ne bi trmasto vztrajala predvsem dva, sicer bolj tehnično kot kulturniško usmerjena člana MKC-ja, snemalca in montažer Jure Moško ter montažer in tudi snemalca Gregor Gregorič. Z različnimi bolj ali manj občasnimi in začasnimi sodelavci sta ustvarila kar 197 oddaj. Nekatere med njimi so bile prav dobre, druge, ko ni bilo ne časa ne pravega materiala, pa so bile dolgočasne ali pa so pri gledalcih vzbudile zgražanje in negodovanje.

Prihod Olijja Petkoviča s svojim precej nekonvencionalnim videzom in načinom komuniciranja zgrozi marsikaterega v vseh vrstah kulturnega obnašanja večjih voditeljev oddaj ljubljanske ali zagrebške televizije vajenih gledalcev. Kdor je fantu prislusnil, je kaj hitro ugotovil, da govori pametno in je povrh vsega tudi prav izvirno duhovit. Kljub temu je MKC-ju pred kratkim potekel rok trajanja, na nje-

govo mesto pa je prišla Mala klinika cinizma.

Od ščipanja zadnjic do Klinike

Oče oddaje Mala klinika cinizma je Fero - pod tem imenom ga pozna vse mesto - s pravim imenom Franci. Kek, rojen leta, ko je umrl Nehru, ko so na dosmrtno ječo obsodili Nelsona Mandelo in ko je Jean-Paul Sartre odklonil Nobelovo nagrado za književnost. Ima prirojen smisel za satirični humor, je velik in je zato kar precej časa lahko zabaval tudi novomeške košarkarje, s katerimi se je boril za točke celo v drugi jugoslovanski ligi. V tistih časih je hodil po Portorožu in spraševal turiste, kje je avenija Francea Keka ter v disku na račun duhovičenja dobil batine.

Na novomeški televiziji se je pojavil občasno. V vlogi veselega franciskana se je po svoje postavil ob bok pokojnega Bennyja Hilla, pred skrito kamero je hodil po Ljubljani in ščipal za zadnjice, se spraševal, kdo je Tito, in se pogovarjal z njegovim kipom, po odhodu JLA iz Slovenije pa se je v njeni uniformi sprehajal po Novem mestu in mimoidoče spraševal: "Izvinite, gdje je moja kasarna?" V studiu se je pogovarjal z novomeško posebnico Lojzko in z nadobudnim komunalcem, ki je prvi zagledal, da Rotovž gori.

Nekega lepega dne ga je odgovorni urednik novomeške televizije Marjan Moško vprašal, če pozna koga, ki bi prevzel MKC TV. Po tehtnem premisleku je predlagal sebe. Izrabljenemu MKC-ju je dal

Franci Kek

novi preobleko in novo ime. Pravi, da to ni nič več oddaja za popubertetniško muljarijo, ampak je namenjena mlajši srednji generaciji. Hotel je ustvariti nekaj, kar bo vsebinsko, po zahtevnosti in kakovosti presešlo okvire siceršnjega programa Vaš kanal. Zato oddaja poteka v živo, kar je precej bolj zahtevno, kot predvajati že prej posnet in zmontiran video material, obravnava aktualne pereče probleme mesta, posreduje mnenja gledalcev, pokaže del sarkastično-humoristične nadaljevanke Klinika, kjer Fero igra hišnika, bolnik je bivši voditelj radia Sraka in radia Krka ter saksofonist novomeškega simfoničnega orkestra Rok Jožef. Scenarij za nadaljevanke je spisal in na ekran postavil Sašo Đukič. Neuničljivi Oli v vlogi dežurnega zamudnika skrbi, da gledalcem vse skupaj le ni vse in povsem jasno. Feru se je v studiu pridružil Jani Muhič, sicer priljubljeni voditelj oddaj v Studiu D, ki se z mikrofonom in telefonom znajde bolje od svojega kolega, ki mu nekateri očitajo, da je zamenjal cvetlični lonček.

Bistvo oddaje, ki želi predvsem zbadata, zabavati in odkrivati tančice z mestnih

skrivnosti, je kljub vsemu prvi del, ki je prav tisto, kar lahko, če je dobro izpeljano, naredi lokalno televizijo zanimivo in gledano. To so težave mesta in ljudi, ki v njem živijo in delajo, ali pa mestne zgodbe, ki se ponavadi končajo s kratkim in uradno skupnim zapisom v časopisu, v ozadju pa je kup zanimivih reči, o katerih se pogovarjajo ljudje v mestni kavarni.

Ujeli utrip mesta

Prva oddaja je za pokušnjo spregovorila o novomeškem prometu, ki ga ne bo rešil noben župan pa tudi kdo drug ne. V drugo je "kliničnim cinikom" uspelo dobro rekonstruirati primer neuspelega namočevanja prisluskovalnih naprav pri Novakovi, potem so se na zboru presečnih Pionirjevih delavcev le-ti kregali z direktorjem. Ugotavljajo tudi, kdo je kriv za propad velike trgovske firme s sedežem na novomeškem Glavnem trgu med kavarno in franciškanskim samostanom, kamor Fero zahaja precej pogosto.

Želja zagretih avtorjev oddaje Mala klinika cinizma je, da bi pred mikrofonom postavili pomembne ljudi, ki se sicer ne gledajo prav lepo in za njihova nasprotja vedo vsi. Tako, kot če bi naprimer pred televizijskimi kamerami neposredno soočili župana in njegovo sodelavko, ki mu je pred kratkim z očitki in obtožbami zasidala nož v hrbet, ali pa direktorja propadajočega podjetja in najbolj razjarjenega delavca, ki že nekaj mesecev ni dobil plače. Avtorji oddaje so pač mladi in neobremenjeni z napakami iz preteklosti. Nihče ni še nikomur nič dolžan, zato lahko pokličejo pred kamero kogarkoli. Žal programska zasnova novomeške televizije ne dovoljuje oddaj s političnim predznakom oziroma neposredno in neplačano politično propagando. Kljub temu sta se pred kamero (menda se je to zgodilo prvič in zadnjič) soočila politika, huda nasprotnika, Nace Polajnar in Marjan Poljšak.

IGOR VIDMAR

BREDA DUŠIČ GORNIK

Ko na pomoč priskoči inštitucija

Če je še v Jugoslaviji veljalo prepričanje, da socialnega dela ne potrebujemo, češ da se bodo lahko zadeve reševale same od sebe, je sedaj jasno, da brez organiziranih centrov za socialno pomoč mnogi ne bi mogli živeti. Med bivšimi socialističnimi državami je imela prav Slovenija srečo, da je imela to vejo pomoči najbolj razvito, in danes pomoč centra za socialno delo ni več nobena redkost, prav nasprotno, zato smo se o delu Centra za socialno delo Novo mesto pogovarjali z direktorjem Alojzom Simončičem.

• **Centri so državne inštitucije, vendar pa je potrebno pri tem poudariti tudi vlogo občin. Kakšen je njen pomen?**

“Center za socialno delo v Novem mestu je bil ustanovljen 13. februarja 1962, razvijal in širil pa se je postopoma glede na naraščanje potreb. Sprva je spadal pod občino, ki je bila tudi ustanoviteljica, sedaj pa je center pod okriljem ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. Tako je razmerje financiranja med državo in občino 80:20, torej večji del bremena krije država, ostalo, kamor sodi pomoč družini na domu in osebna pomoč, pa vse tri občine nekdanje skupne novomeške občine. Razmerje med temi je 10 odst. za Šentjernej, 5 za Škocjan in 85 odst. krije mestna občina Novo mesto. Dejavnosti zavoda so javna pooblastila, ki pomenijo izvajanje zakonodaje, od zakona o socialnem varstvu, zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, zakona o družinskih prejemkih do kazenske zakonodaje in drugih, ki se z določenimi poglavji tičejo javnih pooblastil centra.”

• **Delo centra je vezano na družino in odnose v njej, zajema pa pravzaprav vsa življenjska obdobja od rojstva dalje kot je urejanje očetovstva, pravice plačevanja preživnin in tako dalje, preko centra pa se odvija tudi plačevanje nadomestil za poročniški dopust oziroma starševski dodatek. Kakšno je razmerje med njima in kako se določa višina?**

“Po zakonu o družinskih prejemkih vsaki porodnici, ki pred nastopom poročniške dobe ni bila zaposlena, eno leto pripada starševski dodatek, višina pa je odvisna od zjamčene plače in dosega 52 odst. le-te. Ta dodatek je za vse enak, število prejemnic pa je konstantno in ga povprečno prejema okoli 100 žensk, medtem ko nadomestilo za poročniški dopust prejema približno 800 žensk. Če je družina materialno ogrožena in ne presega cenzusa, ima pravico do otroškega dodatka. Nadomestilo za poročniški dopust prejme vsaka porodnica, ki je bila pred nastopom poročniške dobe vsaj en dan zaposlena, to nadomestilo je v primerjavi s starševskim dodatkom cela zjamčena plača, zato se pogosto zgodi, da se takšne ženske le nekaj dni pred poročniško zaposlijo za kakšen dan in tako namesto 52 odstotkov zjamčene plače, saj bi ji pripadal starševski dodatek, prejema celo zjamčeno plačo, tak način zaposlitve pa ni protizakonit. Sicer pa je višina nadomestila odvisna od dohodka v prejšnjem letu. Prejšnji zakon je bil namreč ohlapnejši, saj se je pri izplačevanju nadomestila za poročniški dopust upoštevala višina plače enega meseca, tako se je dogajalo, da so plačo v tistem mesecu povečali.”

• **Prav gotovo število prejemnikov denarnih dodatkov narašča. Koliko jih je in kakšen je položaj položaj Romov?**

“Denarni dodatek je pravica po zakonu o socialnem varstvu, ki jo ima vsak državljan Republike Slovenije, ki nima nobenih sredstev za preživljanje. Višina je odvisna od starosti. Osebam, starejšim od 18 let, pripada 52 odst. zjamčene plače, kar je trenutno okoli 16.400 tolarjev mesečno, mlajši dobijo manj. Da se ugotovi upravičenost do tega dodatka, je potreben postopek dokazovanja; prinese je treba dokazila o premoženju, prijavo, da je iskalec zaposlitve, od zavoda za zaposlovanje pa je potrebno potrdilo, da za to osebo ni

zaposlitve. Število prejemnikov narašča. Tako sedaj denarne dodatke prejema okoli 650 družin, od tega 200 romskih. Precej prejemnikov je takšnih, ki jim je poteklo nadomestilo na zavodu za zaposlovanje. Da tako velik delež predstavljajo Romi, je jasno, ker formalno-pravno dokažejo, da so brez imetja, saj skoraj ni Roma, ki bi kaj imel, kot iskalec zaposlitve pa so neuspešni. Pomoč pripada njim in otrokom in pri tako velikih družinah, kot so romske, se nabere kar precej denarja. Pomembno pa je tudi dejstvo, da so njihove zahteve in standard bistveno nižji kot je standard 4-članske družine v bloku, ki mora plačevati obveznosti, zato zakon omogoča, da se družinam, ki imajo najemniško pogodbo, za del stanarine denarni dodatek poveča. To povečanje krije občina, ostali denarni dodatek pa je strošek države. Denarni dodatek se lahko za 30 odst. poveča tudi, če je oseba nepokretna, upravičenost pa presodi ustrezna komisija.”

• **Kako delo na področju materialnih potreb usklajujete s svetovalnim delom, saj so materialne težave ponavadi povezane s socialnimi stiskami?**

“Prav zato že prve pogovore z osebami, ki se na centru oglasijo zaradi denarnih dodatkov, opravijo socialne delavke. Tako pogosto naletimo na nasilje, ki počasi le prihaja v javnost, tako na spolno zlorabo otrok, narkomanijo, alkoholizem. Slednjega na primer se ne lotevamo več na klasičen način, odvisne usmerjamo v klube - na tem območju sta že dve skupini anonimnih alkoholikov - kar je mnogo boljša metoda kot tista, ki človeka čisto razvrednoti. Tako so pristopi novi, vedno iščemo takšne, ki bi bili čim bolj uspešni.”

• **Lahko vaše svetovalno delo ocenite kot uspešno?**

“Dogovore je težko sklepati, največji uspeh je, če stiske in težave odstranimo ali pa če nam uspe človeka prepričati, da se s težavo, kot je na primer izguba partnerja, sprijazni in poskuša s tem živeti. Rezultat pri našem delu je težko merljiv in je tudi vprašljiv. Včasih smo deležni očitkov, da nismo nič naredili, saj ljudje pričakujejo, da bodo po pozivu in opozorilu na neko stanje težavo takoj odpravili. A problemi ne nastajajo čez noč, nastajajo leta in leta, rešitve pa nekateri pričakujejo takoj. To je nemo-goče, čeprav se delavci trudijo. Velik poudarek damo tudi izobraževanju naših strokovnih delavcev, uvajamo nove sodobne metode, ki so jih preizkusili tuji psihoterapevti in socialni delavci. Težko je oceniti, ali je primer uspešno rešen. Stvar je podobna medicini: medicina se trudi do zadnjega, čeprav na koncu pacient umre.”

• **Ali v centru v Novem mestu načrtujete kakšne spremembe?**

“Glede na to, da je naša služba - če upoštevam še materinski dom, ki že dobiva prve stanovalke - razdeljena na štiri lokacije, je prostorska stiska velika, razdeljenost pa nam ne omogoča povezovanja, zato upam, da bomo v enem letu dobili nove prostore. Razmišljamo tudi o delno spremenjeni organizaciji dela, prešli naj bi namreč na polvarianco, kar pomeni, da bo imela določena socialna delavka na skrbi za določen kraj, KS ali ulico, ljudje jo bodo poznali, zato bo delo, svetovanje in reševanje težav lažje.”

• **V nekaterih razvitih državah se tudi do 10 odstotkov populacije ukvarja s prostovoljnimi socialnim de-**

Alojz Simončič

lom, vse večji pa je tudi poudarek na preventivi. Kako je to urejeno v Novem mestu?

“Težave poskušamo reševati, ko so še majhne, zato je velikega pomena povezovanje in odkrit pogovor. Pri nas delujejo razni preventivni programi in skupine, na primer: skupina za trpinčene

žene, za duševno zdravje, za starše s prizadetimi otroki. Imamo precej prostovoljcev, a število niha, za kar smo zaradi slabše organizacije in kadrovskih težav včasih krivi tudi mi v centru. V ljudeh poskušamo zbuditi občutek, da je pomembno, če komu pomagamo, ne pa, da je denar merilo vsega. Trdim, da je v socialni denar potreben, ni pa prvo sredstvo. V bodoče se bo en človek ukvarjal samo s preventivo.”

• **Posebnost Dolenjske so Romi, kar se kaže tudi pri vašem delu. Kako?**

“Na centru imamo že 15 let socialnega delavca, ki se ukvarja samo s to problematiko. Napredek je v sodelovanju z občino že viden, tako je bil na primer za romsko naselje Žabjak narejen zazidalni načrt, javljamo se na razne republiške razpise, kar je ponavadi pozitivno rešeno, saj so to predvsem programi socializacije; romske ženske, ki le redko pridejo v stik s civilizacijo, učimo kuhanja, vrtnarstva, je pa to problem, ki ga je potrebno reševati večplastno in na daljši rok.”

• **Ali menite, da je položaj socialne danes dovolj poudarjen glede na to, da je včasih prevladovalo mnenje, da te stroke sploh ne potrebujemo?**

“Ena osnovnih težav je, da je to mlada stroka. Ukvarjamo se s človeškimi stiskami, te pa so vsaj tako pomembne kot telesno zdravje in tudi vplivajo nanj. Telesno in duševno zdravje sta povezana, mogoče je prav duševne težave težje reševati. Čas bo sicer pokazal svoje, a menim, da bi prav zaradi velike občutljivosti področja morali imeti posebno ministrstvo prav za to področje. Prav bi bilo tudi, da bi se ob menjanju oblasti strokovni del ministrstev ne menjal, saj to negativno vpliva na stroko, ker ruši že zgrajeni sistem, tako da ga je potrebno spet znova zgraditi.”

• **Pogosto se radi primerjamo z razvitim Zahodom. Kje smo, če se mu postavimo ob bok?**

“Sociala je na Zahodu razdeljena in teče po več tirih hkrati, kar jo kljub večjim finančnim sredstvom slabi. Kar pa se tiče svetovalnega dela, se mu približujemo, imamo celo možnost, ki je na Zahodu nimajo: da vse sile, ki rešujejo socialne težave, od humanitarnih organizacij in društev do zdravstva in sodstva, povezujemo med seboj v enovito socialo. Te možnosti Zahod nima več, ker so se področja že razšla. Situacija pri nas torej ni slaba, a moramo jo znati izkoristiti.

TANJA GAZVODA

KOČEVARSKI MUZEJ

Živel! so z nami

Starejšim ljudem je še poznana usoda Kočevarjev, naseljencev nemškega porekla, ki so vse do druge svetovne vojne bivali v vaseh, ki bi po sedanjih upravnih delitvah ležale v glavnem v delih kočevske, črnomaljske, semiške in novomeške občine. Mlajši rodovi ne vedo več, da so Kočevarji tukaj kdaj bili, zato bo muzej, ki nastaja v Kočevskih Poljanah, zelo dobrodošel.

Vsakič, ko se dotaknemo kočevske tematike, se oglasijo ljudje, ki bi nas hoteli o zgodovini poučevati. Naj torej takoj povemo, da se zavedamo ran, ki jih je odprlo vojno obdobje, kot tudi dejstva, da te rane niso bile zadovoljivo in v celoti zaceljene. A to nas ne more odvrtiti od tega, da bi ne pisali o Kočevarjih, katerih usoda, objektivno gledano, je tudi tragična. Zlasti usoda tistih, ki se niso vdali pritisku, se niso selili v Posavje in naprej v svet, ampak so vztrajali na svojem. Ti so, ločeni od svojega naravnega okolja, morali prenašati očitke in šikaniranja z obeh strani.

Tok časa je že marsikaj postavil v pravo luč, ne more pa popraviti stvari za nazaj. Tega se zavedajo tudi v društvu Kočevarjev staroselcev, ki so ga ustanovili tukaj živeči potomci nekdanjih Kočevarjev. Društvo skrbi za medsebojne stike, za stike s Kočevarji po svetu, predvsem pa za ohranjanje kočevske narodne dediščine, ki je bila v letih po vojni popolnoma nezavarovana, izročena na milost in nemilost priložnostnim plenilcem in vremenskim vplivom. To velja tako za predmete, ki so jih Kočevarji nekdanje uporabljali v vsakdanjem življenju (spomnimo se, da so bili predvsem odlični lesarji), ali za predmete, ki so jih hranili v skupnih sakralnih objektih in so bili tako kot vse drugo iz kočevskega življenja izpostavljeni vojnemu in povojnemu prepihu.

V društvu, katerega predsednik je Ivan Jaklič, za kulturno plat v njem pa skrbi Avgust Gril, so doslej zbrali že precej predmetov etnološke in zgodovinske vrednosti. Del teh je v lasti društvenega muzeja, del pa so ga samo posodili posamezniki, ki jim je veliko do tega, da se ljudje temeljiteje seznanijo s tem, kakšno je bilo včasih življenje Kočevarjev in s čim so se ukvarjali. Zbrano gradivo je zdaj razstavljeno v, lahko bi ga tako imenovali, kočevskem etnološkem muzeju v stavbi poleg Grilove domačije v Kočevskih Poljanah. Začetek je skromen, dve natrpani sobi-

ci predmetov za obdelavo lesa in železa, predmetov, ki so jih svojčas uporabljali v gospodinjstvih in pri gospodarstvu. Precej skupnega imajo s predmeti, ki so jih pri svojem življenju in delu uporabljali tudi Slovenci, živeči v tistem času in okolju. A posebnost teh predmetov je vendarle ta, da je njihov izvor kočevski in da so nekdanje služili Kočevarjem.

“Nevarnost je bila, da bi bila kočevska preteklost popolnoma izbrisana. Pa so bili naši predniki dolga stoletja pomemben dejavnik v tem okolju. Rečemo celo lahko, da je bilo sodelovanje, zlasti po gospodarski plati, med slovenskim in kočevskim življenjem ves ta čas vzorno in da se je poleg gospodarskih vezi sklopo tudi precej sorodstvenih. Ne zatiskamo si oči pred stvarmi, ki so se zgodile pred drugo svetovno vojno, med njo in po njej, ne smemo pa biti slepi niti za sedanjost,” pravi Avgust Gril, ko pripoveduje, zakaj so se tukaj živeči

potomci Kočevarjev povezali v društvo. “Naši nameni so čisti, naše delo je javno in verjetno je tudi to pripomoglo, da je bilo dobro sprejeto v tukajšnjem okolju, politiki in cerkvi,” nadaljuje, hkrati pa nakazuje tudi pragmatičnost, ki je svoj čas prevevala medsebojne odnose in bi bila dobra osnova tudi za nadaljnje sodelovanje.

Kočevarji, kjerkoli v svetu že stalno živijo, želijo obiskati kraje, kjer so nekoč živeli njihovi predniki, želijo videti, kako so takrat živeli in s čim so se ukvarjali. Tisti, ki jim bo omogočil čim ugodnejši in celovitejši dostop do teh stvari, lahko računajo tudi z žetvijo, ki jo te vrste turizem lahko prinese.

In kakšni so načrti s kočevskim muzejem? Vedeti je treba, da so se v društvu lotili zbiranja zadnji čas. Mnogo predmetov je tako ali drugače izginilo, precej pa jih je zob časa tako ogolodal, da so propadli. Nekaj je tudi zasebnih zbirk, ki bi jih lastniki darovali, ko bi videli, da je zanje zagotovljeno trajno in strokovno varstvo. Prav za tako hrambo pa se v društvu prizadevajo. Menijo, da bi v doglednem času na Gačah v okviru spominskega parka v eni najstarejših kočevskih naselbin na Slovenskem postavili primeren prostor, kjer bi zbrane predmete dostojno shranili in jih pri strokovnim vodstvom obiskovalcev tudi predstavili.

TONE JAKŠE

Avgust Gril, potomec redkih Kočevarjev, ki so po vojni ostali na Slovenskem, pri razstavljenih predmetih, s katerimi so svoj čas Kočevarji obdelovali les. Prav lesarstvo je bilo eden od stebrov kočevskega gospodarstva.

Soteške orgle bodo še pele

Župna cerkev sv. Erazma, ki nad stoji nad zdaj porušanim gradom Soteska že več kot šest stoletij, je za razmeroma majhno župnijo nenavadno razkošna in bogato opremljena stavba z mogočnim zvonikom, dvema stranskima kapelama in kripto. Zaradi svoje umetnostne in kulturnozgodovinske vrednosti je cerkev skupaj z opremo razglašena za kulturni spomenik, kar seveda pomeni, da je treba z vsem, kar je v nji, ravnati še posebej pozorno in skrbno. Tega bodo deležne tudi stare orgle, ki jih je zob časa ob pomoči neznanih nesprenih ali malomarnih rok tako zdelal, da se že nekaj let niso več oglašile. Prihodnje, leto ob prazniku farnega zavetnika sv. Erazma, pa bodo pozdravile župljane v nekdanjem sijaju in ponovno blagolasno zapele.

Minuli teden je restavrator Bogdan Černe razstavil soteške orgle in jih odpeljal v svojo ljubljansko delavnico, kjer jih bo temeljito obnovil in usposobil. Močno poškodovane soteške orgle so prišle v prave roke, saj je Černe opravil že več zahtevnih popravil starih orgel, med drugimi je

restavriral orgle iz cerkve sv. Primoža nad Kamnikom, ki z letnico 1680 slove kot najstarejše orgle na Slovenskem sploh.

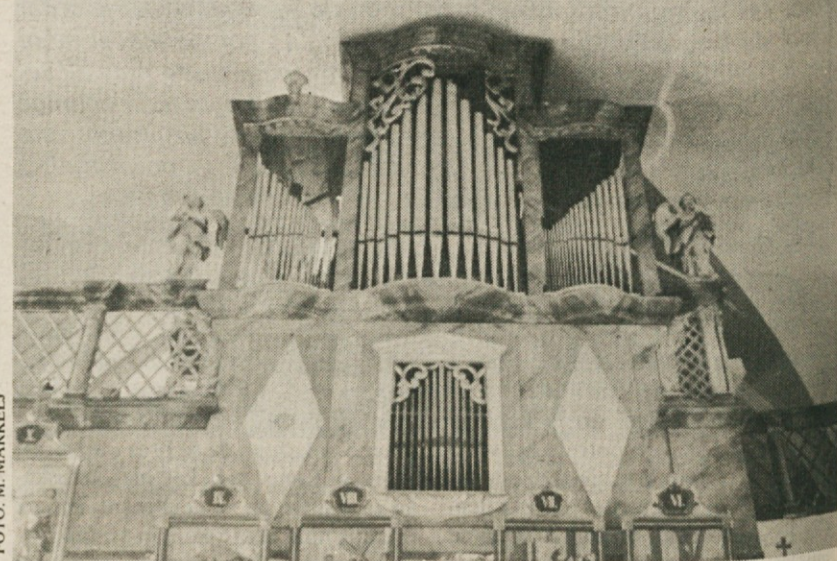
Najstarejše orgle Malahovskega

Soteške orgle sicer niso tako stare, a so vseeno dragocen spomenik naše

kulturne dediščine. Cerkvene orgle so namreč s svojo omaro okrasni predmet, s piščaljem, mehovjem in ostalim mehanizmom pa hkrati tudi tehnični spomenik. Doslej zvečine niso bile deležne tolikšne pozornosti kot slikarije in stavbni elementi, zato je veliko starih orgel po naših cerkvah žalostno propadlo. Kot je med jesenskim ogledom ugotovil prof. Milko Bizjak, znani orgelski strokovnjak in avtor monografije o orglah na Slovenskem, so bile tudi soteške orgle na tej poti.

Bizjak je ugotovil, da je soteške orgle naredil orglar Andrej Malachovsky iz Ljubljane. Mojster je bil po rodu Čeh, a se je naselil pri nas in izdelal kakih 50 orgel za slovenske cerkve, ohranjenih pa je le slaba polovica. Soteške orgle so z letnico izdelave 1844 najstarejše znane orgle tega mojstra. Žal izdelava ni tako zelo kvalitetna in so bile orgle zato bolj podvržene propadanju.

"Kakovosti, s kakršno so bile narejene baročne orgle, kasneje niso več dosegli v nobeni orglarski delavnici," je iz svojih bogatih izkušenj povedal Bizjak. "Takrat je bilo vse narejeno ročno, spahnjeno skupaj brez koščka železa, lahko bi rekli nekako na način lego kock. Stare baročne orgle lahko razstavimo in sestavimo nazaj brez težav. Prav zanimivo je, da je tristo in več let star les takih orgel popolnoma zdrav, brez enega črvčka, medtem ko

Soteške orgle, gledane s cerkvene ladje. Na njihovem mestu so do leta 1844 stale stare kapiteljske orgle, vendar so jih župljani kljub drugačnim nasvetom odstranili in dali postaviti nove. Tudi te je zob časa do danes pošteno zdelal.

so orgle kasnejših izdelovalcev precej bolj izdelane. Tak primer so tudi soteške orgle, ki so v zelo slabem stanju. Zasnova orgel, omara in mehovje so še originalni, piščalje pa je precej spremenjeno in zamenjano s cinkastimi piščalci iz tega stoletja. Kaže, da so večkrat posegali vanje, ne vselej s srečno roko. Manualna klaviatura ni več originalna in prav tako ne pedalna. Obnoviti bo treba vse vitalne dele instrumenta, sapnice, mehovje in trakturo, klaviaturo bo treba izdelati na novo, piščalja pa ne gre zamenja-

ti, ker bi bil tak poseg za zdaj predrag. Kdaj kasneje pa bilo zelo lepo, če bi zamenjali tudi piščalci s kopijami izvirnih."

Malo je manjkalo, da jih niso zavrgli

Župljani pravijo, da so imele orgle lep, žameten glas, zato so jih pogrešali. In ko je organist Lado Kastelic predlagal, da bi orgle ali popravili ali zamenjali z elektronskimi, je naletel na odprta ušesa. Seveda je hitro uvidel, da bi bilo za žepe župljanov primerneje, če kupijo nove elektronske orgle, kot da se lotijo dragega popravila starih. Stekla je akcija zbiranja prostovoljnih prispevkov za nove orgle. Zbrali so blizu 6.000 nemških mark in starim orglam je že grozilo, da bodo dočakale svoj konec in doživele usodo svojih prednic. K sreči pa je novomeški prošt Lap napotil ključarja Alojza Tisovca in organista Kastelca na Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto, kjer so po ogledu, ki sta se ga udeležila prof. Bizjak in restavrator Černe, povedali, da starih orgel nikakor ne gre zavreči, ampak je primerneje, če se jih obnovi, s čimer bo cerkev na vrednosti samo pridobila, saj je starih orgel po dolenjskih cerkvah zelo malo.

Ponovno je bilo treba med ljudi in jih povprašati, ali so pripravljeni že darovani denar prepustiti za obnovo starih orgel. Lepo je slišati, da so župljani bili za tak poseg, kar kaže, da je med ljudmi nekaj več zavesti o pomembnosti kulturne dediščine. Lahko rečemo, da so se sedanji župljani v tem bolje odrezali kot njihovi predniki, ki so bili leta 1843 pred podobno nalogo. V svoji cerkvi so namreč imeli stare orgle iz novomeške kapiteljske cerkve, ki so jih dobili, ko je dal prošt Jurij Jebacin v kapiteljski cerkvi postaviti nove. Ker so bile dotrajane, so želeli postaviti nove in so v ta namen zaprosili turjaškega kneza Karla Viljem za denarno pomoč. Knez jim je svetoval, naj raje obnovijo in popravijo stare orgle, vendar njegovega poročila niso upoštevali, ampak naročili pri Malahovskem nove orgle, stare pa zavrgli. Tako je bila cerkev obstarina, ki bi bila precej bolj znana, kot so sedanje orgle.

K sreči se s sedanjimi orglami zgodovina ni ponovila, obnovili jih bodo s prostovoljnimi prispevki, prispevom Mestne občine Novo mesto in Ministrstva za kulturo Republike Slovenije, da bodo še dolgo pele na koru ljudem v veselje in slovesnejše razpoloženje med mašo. Vsi skupaj pa bomo z njimi za drobec bogatejši.

IVANKA MESTNIK

MILAN MARKELJ

Restavrator Bogdan Černe je z vso pazljivostjo razstavil soteške orgle in jih po delih odpeljal v svojo delavnico, kjer jih bo pomladil in jim vrnil izgubljeni glas. Na sliki: odstranjevanje orgelskih kovinskih piščalci, ki bodo še uporabne.

ŽIVLJENJE PIŠE ZGODBE

Tako lepo je živeti

Pet nas je ležalo v bolniški sobi. Vsaka s svojo življenjsko potjo, ki bi lahko bila snov za roman. Ob večerih, ko po sobah in hodnikih bolnišnice zavladala mir, se odpro "zapornice". Zdaj spregovori ta, drugič druga. Če poveš naglas, je breme, ki ga nosiš, lažje, in ko poslušas tuje gorje, je tvoje manjše.

Najstarejša v sobi je bila Puhkova mama, Ana Puhek iz Gornjega Suhorja pri Vinici, ki je večino dneva preležala v postelji nasproti moje. Na glavi je imela nazaj zavezano ruto, čez spalno rajco si je vsako jutro oblekla toplo jopico, noge so ji grevale doma spletene volnene nogavice. Opazovala sem jo, kako je vsak večer skrbno zložila jopico pod blazino, poravnala posteljo, se prekrizala in zaprla oči. V pogovorih ni sodelovala, raje je stremela v daljavo ali pa dremala.

"Kako je z vami?" sem jo ogovorila tretje jutro.

"Ne razumem, ne slišim," je rekla, me prišla za roko in me blago pogledala. Ponovila sem vprašanje glasneje in se hkrati obrnila k nji tako, da mi je videla usta. Razveselila se je. Naglušnost je bila namreč kriva, da je zaprta v svoj svet. "Bomo pa glasneje govorile," smo sklenile bolnice. Vsem je postala draga. Njeno drobno sključeno telo je bilo res telo starke, a njen spomin je bil svež, njene naglas izrečene misli so razodevale modrost, vsa njena bit je izžarevala spokojnost in dobroto. Iz njenih ust ni bilo slišati pritožb, ogovarjanja ali sitnarjenja. Kar naprej bi jo poslušale.

"Ko sem praznovala devetdesetletnico, smo imeli veliko slavo," nam je zaupala in pokazala slike s praznovanja. "Župnik je imel mašo pri nas doma in otroci so mi čestitali po radiu. Pokazala je listek, na katerem je pisalo nekako takole: 'Vsi ti želijo trdnega zdravja in moč, da bi še naprej uživala življenje, ki ga imaš tako rada!'"

"Rada živim. Lepo mi je. Še bi bila rada, če bog da," je počasi in preudarno povedala v prijetnem domačem dialektu. "Če bo vse posreči, bom 1. februarja praznovala dvaindevetdeseti rojstni dan," se nasmeji in potem pove svojo zgodbo.

Jeza se je ohladila

"Poročila sem se v Gornji Suhor pri Vinici, ko mi je bilo trideset let, zadnjo hčerko sem rodila pa, ko sem jih imela dvainštirideset. Tri otroke imam, ena punčka je pa umrla zaradi vnetja slepiča. Štiri leta je bila stara. Kako je bila lepa, ko so jo dekleta položila na pare! Kot angel. Nikoli je ne morem pozabiti. To je moja največja bolečina," je povedala in umolknila.

Njen mož je bil mizar. Skrben, dober človek, a skrb za otroke je bila vedno njena. Lepo so se "rihtali" in vse tri otroke sta izsolala. Mož je pred dvanajstimi leti umrl. Njo pa otroci spoštujejo in jo imajo radi. Prav tako vsi štirje vnuki, štirje lepi fantje.

Je bilo naključje, da je tudi v sosednji sobi ležal dvaindevetdesetletnik, prav tako Belokranjec po rodu, prav tako živahnega duha in izrednega spomina - prof. Janko Jarc? Ko sem profesorju pripovedovala o Puhkovi mami, mi je skoraj ukazal: "Pišite! Zapišite!" Brskal je po spominu, ali jo pozna. Žal je ni. Tudi ona ni njega. In naglušnost ji je prizanesla, da bi slišala, kako težko se je poslavljaj od življenja.

V bolnici je dan enak dnevu. A neko nedeljo nas je Puhkova mama prijetno presenetila. Dežurni sestre ji izročila zavitek kave, potem pa še enega s prošnjo, naj vsem v sobi skuhamo kavo.

"Saj je nedelja," je rekla, "naj se malo pozna!"

Pred nas je postavila še domače kekse in nenadoma smo se počutile praznično razpoložene. Pozabile smo na težave, na to, da smo v bolnici. Njena dobrota nas je ogrela, naše dobre volje so se nalezle tudi sestre in dežurna zdravnica.

Po večerji smo obsedele za mizo in Puhkova mama nam pripovedovala o svo-

jem možu, ki je bil v internaciji na Rabu in v Trevisu. Pošiljala mu je pakete, če ni mogla drugega, vsaj kilogram težkega. Vendar so se vsi nekam izgubili, saj mož tri mesece ni dobil nobenega in se je že pridušal, da se bo ločil, če bo živ prišel domov, tako je bil prizadet.

"Se mi je lepo opravičil, ker me je grdo obsojal," je povedala in dodala, kako težko je bilo med drugo vojno. Italijanski vojaki so bili kar med njimi, domačini. Hrano jim je bilo treba dajati, njihovo živino krmiti. Nobena stvar ni bila varna pred njimi. Na istem mestu so potem postavili svoj logor Nemci, a so bili vsaj malo bolj dostojni.

"Joj, smo bili srečni, ko je prišla svoboda! Bilo je veliko veselje!" je vzkliknila in besede podkrepila z zamahom zgarnih rok.

Spomini na prvo svetovno vojno

Njen spomin seže še dlje, prav v otroštvo. "Dobro se spominjam začetka 1. svetovne vojne. Tisto nedeljo 1914. leta je prišel nek človek, ne vem, ali od vojašine ali od oblasti, in pred cerkvijo prebral razglas o splošni mobilizaciji. Naševal je letnike, ki so bili najprej vpoklicani. Med njimi je bil tudi moj brat Jože, star manj kot 17 let. Kmalu je prišel glas, da je padel. Mama je na ves glas jokala in mi očitala, češ tu skačeš in se igraš, brat pa je mrtev. Minila me je vsa norčija.

Z dragatuške cerkve sta šla dva zvana za vojsko. Gledala sem, ko so ju snemali. Eden se je več kot do polovice zaril v zemljo. V šoli smo za vojsko zbirali vinarje in krajcarje. Dali so nam volno in dekle smo za vojake pletle nogavice, rokavice, šale in podobno. Štirinajst let sem bila stara, ko je bilo vojne konec. Takrat sem tudi šlo končala. Bila sem med najboljšimi učenci. Moj učitelj se je pisal Franc Potokar. Bil je tudi organist, žena pa cerkvena pevka. Zelo dober je bil, nikoli ni nikogar udaril. Bi se prej razjokal.

Vsakega sošolca še živo vidim pred seboj. Šolske potreščine smo nosili v torbica iz domačega platna. Dečki so jih

nosili prek ramen, deklice pa v rokah. Iz Zapudje vasi smo imeli tri četrt ure do šole. Veliko so nas naučili tudi ročnih del. To je bil obvezen predmet. Fantje so imeli pa kmetijstvo. Na vrtu so delali in v sadovnjaku."

Z recitatorskim glasom nam je recitala dolge pesmi iz tistega časa, potem pa svojo pripoved zaključila z mislijo: "Danes je svet zelo drugačen. Pa ne na slabše. Življenje je povsod veliko lepše!"

Vprašala sem jo, kako živeti, da doživiš veliko starost s tako zdravim razumom. Brez pomisleka je odgovorila: "Veliko delati, srednje dobro živeti, uživati kmečko hrano. Stradala nisem, v obilju pa tudi nisem živel. Zmerno življenje in nič razprtij! Vest mi nič ne očita. Z vsakim se lahko z odprtimi očmi pogledam. Vedno sem se trudila, da bi bila v dobrih odnosih s sosedi. Če te kdo ne mara, se ga pa ogni!"

Vse dokler ni šla v bolnico, je skrbela tudi za kokoši in kravo. Zdaj brez živeli ne bo več tako lepo. Letošnjo zimo bo preživela pri otrocih. Kravica je pač morala umreti. Soseda sta ji prišla naslednji dan povedat in videla sem, da so njene besede o dobrih sosedskih odnosih še kako resnične.

Otroci so sol življenja

Tista, ki bi najraje umrla, jo je z grenkobo vprašala, kaj jo v življenju tako veseli, da se ji zdi tako lepo.

"Otroci! V revščini so bili vzgojeni, a so zrasi v poštene ljudi," je povedala in ni skrivala zadovoljstva. Potem je razložila, da ji ni nikoli dolgčas, četudi je prizadeta zaradi naglušnosti. Življenje vendar nudi toliko lepega! Za politiko se pa ne zanima več, a le mora povedati: "Se je pa dobro obrnilo, da smo se osamosvojili, a ne?"

Ponosna je tudi na to, da je poznala pesnika Otona Župančiča in da tam na nekdanjem Župančičevem v Dragatušu zdaj živi Rajko, sin njenega bratranca, ki dobro gospodari.

Tisti večer, ko je v sosednji sobi umrl prof. Jarc, ni mogla govoriti. Pretreslo jo je.

Tale zapis naj bo nekoliko v profesorjev spomin in v pozdrav Puhkovi mami, ki se je zdi življenje tako lepo.

NAGRADI V ŠENTJERNEJ IN ŠKEMLJEVC

Žreb je izmed reševalcev 43. nagradne križanke izbral Mihelco Saje iz Šentjerneja in Janka Popoviča iz Škempljeva. Saje tova bo prejela denarno nagrado, Popovič pa knjižno. Nagrajencema čestitamo.

Rešite današnjo križanko in jo pošljite najkasneje do 11. decembra na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, p.p. 212, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 43. Reševalci iz Novega mesta lahko oddajo rešeno križanko v poštni nabiralnik pri vходу v stavbo, v kateri je uredništvo Dolenjskega lista.

REŠITEV 43. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 43. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: SEŠTAVINA, PREUDAREK, REPREZENTANCA, AMAN, AN, NERC, VIRUS, APATIN, ATEST, OBILJE, IZTOK, AP, ČOP, APNO, BUD, LSD, EROTIKA, RIMINI.

PRIGIŠČE MISLI

Človek se ne more vsega naučiti, marsikaj mu je samo dano.

J. DOLENC

V življenju sta samo dve možnosti: ali ti hodiš po drugih ali drugi hodijo po tebi.

V. KAVČIČ

Zgodovinski spomin je nepodkupljiv, se ne stara in je za nekatere stvari nespremenljiv.

IGOR TORKAR

Samo človek je gospod svoje usode.

E. CANETTI

Možna je le poezija o zgodovini.

B. ŠTIH

Narod z lastno kulturo postane odporen.

M. STERLE

Ni nobene književnosti brez korenin.

I. B. SINGER

NEPISMENOST

Še nikoli toliko nepismenih

Svet se je v marsičem res spremenil tako, kot so napovedovali futurologi. Če so bile besede o svetu kot o veliki svečeni vasi pred desetletji še slišati nekoliko utopično, so z nastopom obdobja informacijskega obdobja postale vsakdanja resničnost. Z elektronskimi mediji in računalniškimi omrežji je svet povezan, kot ni bil še nikoli. Pričakovali bi, da se z možnostmi vred širita tudi znanje in izobrazbena pismenost, vendar žal ni tako. Kot so nedolgo tega ob mednarodnem dnevu nepismenosti opozorili strokovnjaki Unesca, ni še nikoli bilo toliko nepismenih ljudi kot zdaj.

Podatek je na prvi pogled vsekakor presenetljiv, saj je prav v Unescovih statistikah zapisano, da je v zadnjih desetletjih odstotek nepismenih v svetu upadel, se pravi, da je delež nepismenih v svetovnem prebivalstvu manjši. Leta 1970 je bilo nepismenih okrog 38 odstotkov svetovnega prebivalstva, desetletje kasneje pa nekaj več kot 26 odstotkov. Toda govorica realnih števil je drugačna, predvsem bolj zaskrbljujoča. Ker je svetovno prebivalstvo številčno močno poraslo, je nepismenih ljudi dejansko več, kot jih je bilo.

Leta 1970 je bilo nepismenih 890 milijonov ljudi, starejših od 15 let, leta 1980 že 948 milijonov, leta 1990 pa so ocenili, da je nepismenih že okrog 1,3 milijarde. Opismenjevanje tako nenehno zaostaja za naravnim prirastkom, nepismenih ljudi je relativno sicer res manj, absolutno pa vse več.

Nepismenost je osredotočena predvsem v neindustrijskih državah Afrike, Azije in Latinske Amerike. Unescove študije so pokazale, da se nepismenost povsem pokriva z revščino in nerazvitenostjo. Nepismenega je tri četrti afriškega prebivalstva in polovica azijskega. Več kot 80 odstotkov nepismenih imajo v 25 najbolj revnih državah sveta. Burkina Faso je leta 1990 vodila z več kot 83 odstotki nepismenega prebivalstva, sledile pa so ji Sierra Leone, Benin, Gvineja in Somalija. Toda tudi znotraj območij z veliko nepismenostjo je ta različno razporejena, saj se razlikuje glede na spol, družbene sloje in geografski položaj

prebivalstva. Tako je daleč največ nepismenosti med ženskami, v revnih slojih in na podeželju, manjša pa je med moškimi, bogatejšimi sloji in med mestnim prebivalstvom, kar jasno govori o tem, da še daleč nimajo vsi enakih možnosti za šolanje.

Pismenost spada med osnovne človekove pravice, hkrati pa je to eden od bistvenih pogojev za razvoj in demokracijo, zato se Unesco in številne druge mednarodne humanitarne organizacije trudijo, da bi premagali nepismenost kot največjo oviro k človeku dostojnejšemu življenju. Dosegli so že lepe uspehe, denimo na Kubi, v Tanzaniji, Nikaragvi in na Kitajskem, žal pa globalni račun kljub uspehom, kot smo videli, vseeno kaže rdeče številke.

Toda tudi v razvitem svetu bi morali biti zaskrbljeni zaradi nepismenosti. Po uradnih statistikah je v državah Severne Amerike, Evrope in razvitega dela Azije sicer res zanemarljivo malo analfabetov, saj je osnovno šolstvo povsod razvito in imajo vsi možnost, da se naučijo brati in pisati, vendar strokovnjaki opozarjajo, da je zaskrbljujoče visoka, tako imenovana funkcionalna nepismenost. Ta pojem vse bolj izriva klasično pojmovanje pismenosti kot sposobnosti osnovnega branja in pisanja, saj je po mnenju poznavalcev človek zares pismen šele takrat, ko z večino branja in pisanja lahko funkcionira v družbi, to pa pomeni, da ni dovolj, če zna črkovati preproste besede ali se podpisati, marveč mora biti sposoben razumeti pisna sporočila in s pisanjem komunicirati. Če na pismenost gledamo tako, potem nas ne more začuditi ocena, da je v razvitem svetu od 10 do 50 odstotkov ljudi funkcionalno nepismenih.

Preverjanje dejanske pismenosti v ZDA je postreglo z osupljivimi podatki. Kar 25 milijonov Američanov kljub večletnemu šolanju v resnici ne zna ne brati in ne pisati, 35 milijonov pa naj bi obe veščini preprosto pozabilo. V zahodnoevropskih državah je pravih analfabetov okrog 10 milijonov, od tega 2 milijona v Veliki Britaniji. Takih, ki denimo ne znajo prebrati voznega reda,

preprostih navodil ali izpolniti najpreprostejšega obrazca, pa je veliko več.

In pri nas v Sloveniji? Nepismenosti skoraj ni, saj je bilo med zadnjim popisom prebivalstva leta 1991 nepismenih 7.559 ljudi, kar pomeni približno 0,4 odstotka prebivalstva. Funkcionalna nepismenost naj bi bila tudi pri nas precej večja. Po podatkih, ki so dostopni na

elektronski enciklopediji Bookshelf 95, naj bi bilo v Sloveniji 10 odstotkov prebivalstva funkcionalno nepismenega.

Razmah elektronskih medijev in računalniške tehnologije ne pomeni, da ni treba več znati brati in pisati, ravno nasprotno, oboje zahteva več pismenosti.

MILAN MARKELJ

ZDRAVNIK RAZLAGA

Prim. mr. sc. TATJANA GAZVODA, dr. med.

Sladkorna bolezen (10)

• KETOACIDOZA

Pri sladkorni bolezni, ki zahteva stalno insulinsko terapijo, ob pomanjkanju insulina pride do pospešene razgradnje maščob, ki se v jetrih spreminjajo v ketonske kisline. Organizem kisline nekaj časa nevtralizira, nato pa pride do zakislitve - acidoze.

Zakislitev krvi je zelo nevarna. Oslabi delovanje srca, širi žile, znižuje krvni pritisk. Lahko povzroči tudi smrt. V izdihanem zraku je zaznati vonj po acetonu, ki je produkt ketonskih kislin. Bolnik je rdeč v obraz, okončine pa so hladne, pomodrele. Bolnik je žejen, močnejše odvaža seč in hudo oslabi.

Zdravljenje takih bolnikov sodi v bolnišnico. In kaj lahko stori bolnik sam? Če je bolezen dobro urejena, do tako hudega zapleta pride le redko. Ob prvih znamenjih poslabšanja sladkorne bolezni mora bolnik na predčasno kontrolo.

• HIPOGLIKEMIČNA REAKCIJA

Do pretiranega znižanja krvnega sladkorja pride zaradi nesorazmerja med potrebami in količinami vnešenega insulina pri "insulinaših". Insulin povzroči hitro zmanjšanje nivoja krvnega sladkorja v krvi, najhitreje kratkodelujoči insulin (običajno v nekaj deset minutah). Antidiabetične tablete pa zmanjšujejo krvni sladkor zelo počasi, tako da bolnik ne zazna opozorilnih znamenj hipoglikemije, ki nastanejo zaradi prevelike vzdraženosti vegetativnega živčevja in se okvara zato pokaže že kar z moteno zavestjo.

Hitro nastopajoče znižanje krvnega sladkorja bolnik lažje spozna po značilnih znamenjih: pojavi se tresenje, slabost, lakota, bledica, glavobol, znojenje, hiter in močan utrip srca, nemir, zmedenost, izguba stika z okolico, nekontrolirani gibi - krči kot pri božjastih, izgubi se kontrola nad zadrževanjem seča in blata, nastopi paraliza ter nezavest.

Ob padcih ali krčih med hipoglikemično reakcijo se lahko sladkorni bolnik nevarno poškoduje. Posledice so hujše, če se to zgodi med delom na višini, v bližini nevarnih strojev, za volanom, v vodi.

Razvoj hipoglikemije lahko prekinemo z dvigom količine sladkorja v krvi. V začetni fazi si lahko pomaga bolnik sam, tako da zaužije nekaj ogljikovih hidratov v obliki prečiščenih sladkorjev (sladkano pijačo, kocko sladkorja, med). Nezavestnemu bolniku pa se zavest povrne le s tujo pomočjo: z injekcijo raztopine glukoze v žilo.

• LAKTACIDOZA

Gre za bolezensko stanje, do katerega pride pri zdravljenju z bigvanidskimi preparati in je življenjsko nevarno. Kadar se zdravi kopači v organizmu (če je oslabiljeno delovanje jeter in ledvic) in so celice slabo oskrbljene s kisikom (pri obolenjih pljuč, srca, slabokrvnosti, hudi aterosklerozi), nastanejo pogoji, ko se poveča količina mlečne kisline v krvi. Zakislitev je enaka kot pri ketoacidozi, le da gre za drugo vrsto kisline. Tudi znaki so isti, le da ni znakov zaradi viška glukoze (žeje, suhih ust, pretiranega izločanja seča, izsušenosti).

(Se nadaljuje)

praktični
praktični
praktični

KRIŽ
KRIŽ
KRIŽ

Adventni venčki

Adventni čas je pred vrati, zato ne bo odveč nekaj nasvetov o izdelavi adventnih venčkov. Venčke naredite s pomočjo žičnatega ogrodja, ogrodja iz vrbovih vej, zvezanih z žico, stiropora ali posebne aranžerske gobe, na katere vežete s cvetličarsko žico vejice smrečja, pušpana, bršljana, brinja ali kakšnega drugega zimzelenega grma. Vmes dajete različne okraske. To so lahko rdeče pentlje, okraski iz blaga ali pozlačeni storži, pozlačeni listi in jagodičevje. Na obroč lahko privežete pisane bombone ali jabolka, medenjake. Obroč iz suhih vej lahko okrasite tudi samo na zgornjem delu s smrekovimi vejicami, storži in rdečimi gobcami. Če pa boste položili venec na mizo, dodajte venčku še štiri sveče, za vsako adventno nedeljo eno. Ali pa v sredino venčka postavite kar svečnik s svečami.

Kruhov narastek s skuto in jabolki

Za 4 osebe potrebujemo: 25 dag kruha, 1 1/2 dl jabolčnega soka, 4 dag rozin, 4 žlice mleka, 50 dag jabolč, sok 1 limone, 4 jajca, 4 dag sladkorja, 1 vrečko vanilijevega sladkorja, 25 dag skute, 2 dag margarine, 2 žlici sladkorja v prahu, žličko cimeta. Kruh narežemo na kocke in namočimo v jabolčni sok. Rozine preberemo, operemo in prelijemo z mlekom. Jabolka olupimo, razrežemo na četrtine in razpečamo. Četrtine jabolč pokapamo z limoninim sokom. Jajca ubijemo in rumenjake ločimo od beljakov. Rumenjake penasto umešamo s sladkorjem in vanilijevim sladkorjem. Dodamo skuto in gladko umešamo. Primešamo namočen kruh in rozine. Beljake stepemo v trden sneg. Rahlo ga primešamo masi. Nepregorno posodo za narastke dobro namažemo z margarino in zdevamo vanj maso. Na vrh položimo pripravljene četrtine jabolč. Malo jih potisnemo v maso in jih po vrhu namažemo z razpuščeno margarino. Narastek pečemo pri 200 stopinjah 40 minut. Pečenega potresemo s sladkorjem.

Nova odkritja o jabolku

Že precej časa je znana zdravilna in dietetična vrednost jabolč, saj "eno jabolko na dan odganja zdravnika stran", v strokovnem tisku pa so se pojavila še nova odkritja, ki govorijo v prid tega vsakdanjega, v resnici pa enkratnega plodu. Jabolka vračajo človeku duševno ravnovesje. Najbolj učinkovita je lupina, zdravilni pa so celo listi in cvetovi. Zdravniki priporočajo vsaj enkrat na leto večdnevno jabolčno kuro, posebno še za duševno utrujene in izčrpane ljudi. Za to potrebujemo zdrava, po možnosti neškropljena jabolka, ki jih uživamo štiri dni zapored. Prva dva dneva nič drugega kot poldrug kilogram jabolč na dan, tretji in četrti dan pa le po en kilogram, ob tem ko že uživamo tudi običajno hrano. Prebavila, jetra, ledvice in krvni obtok bodo po tej dieti kot prerajeni. Zanimivo je, da jabolčna kura odvrta od kajenja, kar so raziskovalci že tudi znanstveno pojasnili. Jabolčni sok velja za najboljšega, da o jabolčnem kislu v ljudskem zdravilstvu niti ne govorimo.

Ogrevanje s kurilnim oljem - cisterna

Ko se odločite, da boste ogrevalni sistem preuredili na kurjenje s kurilnim oljem, morate vedeti, da boste s kurjenjem na olje manj obremenjevali okolje, lahko pa se zgodi, da z nepravilnim hranjenjem kurilnega olja povzročite ekološko katastrofo. Ko se odločate za nakup cisterne za skladiščenje kurilnega olja, morate vedeti, da se smejo vgraditi samo cisterne, ki so atestirane. V prostoru, kjer bo cisterna postavljena, mora biti lovilna skleda, zgrajena po predpisih. Zagotoviti morate dobro prezračevanje, obenem pa vanj nepoklicani ne smejo vstopati. Cisterno je treba pred uporabo prebarvati, da bo imela čim daljšo življenjsko dobo. Na spodnjem delu mora imeti vgrajen ventil za izpust goriva. Ventili so priporočljivi tudi takrat, ko vezemo več enot med seboj. Povezava med gorilnikom in cisterno mora opraviti strokovnjak. Za povezo se običajno uporabljajo bakrene ali aluminijaste cevi, nikoli pa ne plastične, ki niso niti dovoljene niti varne.

Zlatoporočenca Tončka in Lojzka Štraus iz Semiča

Desno je pomenilo v življenje

Stali so v vrsti, zbrani z vaseh vetrov, nekateri razcapani, drugi kolikor toliko urejeni, vsi pa polni mučne negotovosti. Vrsta se je počasi pomikala proti kraju, kjer je sedel zasliševalec. Tudi Alojz je stal v vrsti. Tri leta so minila, odkar so ga italijanski vojaki odpeljali z doma v Semiču. Kot mnogo drugih slovenskih fantov in moških je bil odpeljan zato, ker se je okupator zbal, da se pridruži partizanom. Dolgo je bil dom za Alojza le daljni sen. Zdaj, ko je bilo vojne konec, se je vračal domov. Na ljubljanski železniški postaji ni bilo več okupatorjevih vojakov. A čuvarji novega režima so bili razpostavljeni na vseh ključnih točkah. Budno so pazili na vse, ki so stopali iz vlaka. Tudi Alojza so ustavili. Vprašali so ga, od kod in kam gre, in ko jim je povedal, da gre iz internacije in da je namenjen domov, so ga poslali v zbirališče in znašel se je v vrsti.

"Kje si bil med vojno?" je bilo edino vprašanje, ki ga je ljudem v vrsti postavljali zasliševalec. Odgovori so bili različni, jecajoči. "Bil sem doma, na koncu pa še malo pri domobrancih," so odgovarjali eni, drugi so povedali, da so bili v internaciji, v ujetništvu ali pri sorodnikih in znancih, kamor jih je pač naplavila usoda. Tisti, ki so povedali, da so bili pri domobrancih, so morali na levo, drugi na desno. Tudi na Alojza je prišla vrsta. Da je stopil pred zasliševalca. Ta je ponovil isto vprašanje kot že mnogokrat prej. Alojz je odgovoril po pravici, kakor je najbolj vedel in znal: "Italijani so me odpeljali v internacijo, po razpadu pa sem padel v nemške roke in delati sem moral, kar so mi ukazali. Ko so Nemci propadli, sem po najkrajši poti prišel do sem."

"Še en skrič!" je dejal možakar z dolgočasno in glas je bil poln zaničevanja in očitkov. A za Alojza je bila pomembna kretnja, ki mu je velela, naj se pomakne na desno. Šele pozneje se je zavedel, kako usodno je bilo to razpotje. Tisti, ki so šli na desno, so odšli v življenje, tisti, ki so šli na levo, so končali v kraških brezni.

Alojz je, kot so mu veleli, krenil na desno in končno prišel domov v Semič, svoj rojstni kraj. Tu se je leta 1919 rodil Štrausovemu Vilku in njegovi ženi Frančiški. Semič takrat še ni bil tako pozidan in razpotečen, kot je danes. Zaselku, kjer je bila Štrausova kmetija, se je reklo Vrtača. To ime domačini še uporabljajo, a zgolj zato, da se na podolgovatemu vnožju Semiške gore bolje znajdejo. Ko je Alojz odrasčal, je bilo na kmetiji na Vrtači treba še trdo delati, saj je bilo pri hiši šest otrok. K preživetju je nekoliko pripomogel vinograd, še najbolj pa očetova plača. Oče je bil namreč cestar, to pa je bila državna zaposlitev, ki je dajala sicer skromen, a reden prihodek.

Kmalu po vojni sta se Alojz in Tončka našla. Poznala sta se že od prej, sedaj, v svobodi, pa je med njima vz-

plamtela ljubezen in še istega leta sta se poročila. Bilo je to 29. novembra 1945, torej skoraj natanko pred petdesetimi leti. Sedimo skupaj v njuni hišici na Podrebru, precej visoko na pobočju Semiške gore. To hišico je Tončka podedovala in tukaj sta preživela večino let svojega zakona. Tu sta tudi vzgojila svojih pet otrok in od tod so odšli v svet: Bert, Tone, Cirila, Lojzek in Zdenka. In v tej hišici sedimo ta večer in poslušamo Lojzeta in Tončko, ko pripovedujeta o svojem skupnem življenju. Med poslušalci sta tudi Cirila in Herbert. Cirilo in njeno mlajšo sestro Zdenko je pot zanesla v Nemčijo. Zdaj se je Cirila z možem Herbertom vrnila. V bregu nad hišo Cirilinih staršev sta si postavila lepo domovanje, a se v njem še nista povsem znašla. Kaže, da povratnikom v domovino tudi novi režim, kljub načelnim nasprotnim izjavam, še vedno postavlja veliko ovir. Birokratski labirinti, s katerimi se je varoval prejšnji režim, so ponekod še ostali. Cirila in njen Herbert, nemški državljani, ki se je lepo naučil govoriti slovensko, jih hočeta premagati. A te dni Tončka in Lojze praznujeta petdesetletnico poroke in vse drugo je treba potisniti na stran. Čas je za praznovanje in obujanje spominov.

Tončka se je rodila pri Lukežičevih. Njen oče Matija je pomagal še pri gradnji tunela, ko je v Semič prihajala belokranjska železnica. Ta je že pred svojimi prihodom pa tudi po njem dajala kruh marsikateremu belokranjskemu gospodinjstvu. Ko sta si Matija in Marija ustvarila dom in se jima je rodila Tončka, je vlak že veselo vriskal iz tunela v brelokranjsko zelenje. Privrskale je tudi tisto pomlad po drugi svetovni vojni in na njem je bil Alojz. Še isto leto sta se s Tončko vzela. Potem se je Alojz zaposlil pri železnici, ona pa je skrbela za dom, otroke, in kadar je utegnila, je sedla za šivalni stroj in šivala. Tudi nekaj zemlje je obdelovala. Družina je rasla, treba je bilo vse več hrane in vse dlje v noč je bilo treba sedeti za šivalnim strojem. To garanje se je končalo na dokaj nenavaden način. Neka ženska, ki ji je Tončka sešila predpasnik, je zanj plačala šest jajc in potem Tončko prijavila oblasti, češ da šušmari. Takrat je Tončka zbrala pogum in se zaposlila v semiški Iskri. Delo ji je šlo dobro od rok in z Lojzeta sta spravila skupaj toliko, da sta vzgojila otroke, ki so drug za drugim odkapljali v svet. Zdaj je tam tudi že dvanajst vnukov in pet pravnukov.

"Še ena zgodba o belokranjski družini, ki je poglajala svoje korenine daleč v svet," razmišljam, ko se z avtomobilom peljem po ovinkasti cesti od Semiča proti Metliki in je v večernem mraku Semiška gora za mano kot božično drevesce, vse posejano z neštetimi lučkami. Potem pa me prešine: "In kaj bi bilo, če bi tisti možakar v Ljubljani ukazal Lojzetu, naj stopi v levo?"

TONE JAKŠE

Kruh v smeti - to je greh!

Medtem ko bodo na Senovem kmalu zaprli rudnik, bo v mestu še po tem ostalo nekaj stvari, ki so tako ali drugače povezane z rudnikom. Med temi so rudarski stanovanjski bloki in krušne peči ob blokkih. Ena od žensk, ki so peklo kruh v teh pečeh, je Angela Jankovič s Senovega. Ta rudarska gospodinja sicer že nekaj časa ni spekla kruha v tej krušni peči, vendar se še dobro spomni, kako je bilo v času, ko so razgreble žerjavico in obnjo stresle sveže testo.

Posebej veliko kruha se je speklo ob posebnih dnevih v letu. O tem pravi Angela: "Kadar je bil praznik, so gorele vse štiri peči. Če je bilo za božič ali veliko noč, ko je bilo veliko peke, smo že ob štirih zjutraj kurile peč. Najprej sva pekli dve, za nama pa sta prišli še po dve gospodinjki. Potem ko je že gorelo, je šla vsak čas ena pogledat, kako gori. Pa ogenj je bilo treba potem razgrniti. Ko je bil kruh vzhajal, smo ga znosile dol. Tam so bile pripravljene posebne poličke, gor smo zložile testo, potem smo devale noter v peč. Najprej smo spekale majhne hlebečke, da je bilo bolj hitro, za otroke, ki so komaj čakali toplega kruha. Tudi me smo se včasih posedle in smo jedle."

Dve peči sta pripadali bloku, kjer živi Angela, dve sosednjemu bloku. V delavskem naselju, kjer biva Angela - to je "kolonija" delavcev - je bilo sicer skupno kakih trinajst peči. Na Senovem so imeli peči tudi tam doli, kjer se je reklo uradniška kolonija. Peči v Angelinem naselju so delali menda 1924. ali 1925. leta.

Kruh so pekli celo leto, tudi pozimi. Če je bil včasih velik snež, so ga odmetali, da so lahko pekli. Večinoma so gospodinjke peklo kruh v zunanjih pečeh, malokatera v hiši. Domač kruh so jedli v skoraj vseh družinah. "Pekov še ni bilo toliko. No, saj je bil pek, ampak mi smo raje doma pekli, je bil boljši kruh kot od peka," primerja Angela.

V teh pečeh so gospodinjke peklo za svoje družine, ne za prodajo, kot na primer pek. Družine pa so bile velike. "Pri nas sva bila z možem, imela sva štiri otroke, potem je že bila hčerka poročena in smo bili vsi še tukaj," pravi Angela. Njen mož je delal v rudniku, kopal je premož.

Bilo je prijetno

Angela je pekla kruh še takrat, ko so se poročili otroci. "Nazadnje sem pekla,

FOTO: M. LUZAR

Angela Jankovič pred rudarsko krušno pečjo.

ko se je sin ženil, no, zdaj je tega 23 let. Tam zraven nas imajo tudi eno peč, v kateri so peklo menda še letos. Tam peč še dela, pri nas pa ne, tukaj so peči notri razdrpane, tako da ne moreš ničesar več narediti v njih," pojasnjuje Angela.

Možje niso prišli k pečem. To delo so imele samo ženske. Možje so pripravljali drva. Drva so bila daljši kosi lesa, najboljša so bila smrekova, da je hitreje zagorelo, drugače pa bukova pa tudi hrastova.

Kakor koli so že bile spletene vezi med ljudmi in je bilo razdeljeno delo, živeli so tukaj v koloniji ob krušnih pečeh menda kar lepo. "Življenje je bilo prijetno. Včasih smo se ženske dobivale in malo poselele pa poklepetale. Zdaj ni več tiste družbe. Danes je vsaka zase kje v hiši. Zdaj je televizija. Je čisto drugače, kot je bilo prej."

Kako so peklo kruh, ki so ga potem devale v peči v koloniji? "Z mlačno vodo

smo ga mesile pa dodale kvas, seveda. Solile. Potem, ko je vzhajal v tisti sledi, smo ga deli na majhne hlebečke pa v peharje, da je še tam enkrat vzhajalo, potem pa v peč z lesenim loparjem. Pekle smo vse vrste kruha: koruznega, belega ali pa iz koruzne in bele mopke, da je bil mešan. Ajdovega smo tudi delale, pa potice: orehove, smetanove," nehotu zbujajo skomine Angela.

Grdo delajo s kruhom

Odnos do kruha je pri Angeli poseben, najbrž pa tak, kot ga je še imela večina v njeni generaciji. "Zdaj grdo delajo s kruhom. Če je en dan star, ga že nihče ne je. Prej smo pa pojedli vse, vsaka skorjica je bila dobra. Nismo ga tako zametavali, kakor delajo zdaj. To je razvada. Vsega imajo dosti, denarja preveč. Kjer so mlade družine in oba hodita v službo, otroci že ne vejo, kaj bi jedli. V naših časih ga nismo stran metali. Vse se je pojedlo. So bile velike družine, pa je samo eden hodil v službo. Tako smo vzgojili tudi otroke. Ti so videli, da kruha ne zametujemo, in ga tudi oni niso. Pa tudi mož je bil tak, da so morali otroci spoštovati kruh. Nismo starega kruha metali stran. Sem skuhala tudi kakšno tako hrano, da se je lahko tudi star kruh zraven pojedel. Kakšno prežganko, kislo juho, gobe ali kaj takega smo imeli. Mleko ali kavo sem skuhala, pa sem kruh noter nadrobila. To se je vse razmočilo, pa se je vse pojedlo. Ne tako kot zdaj. Zdaj kruh nosijo v kontejner. Sem že videla, da iz kante za smeti štrca kruha ven gleda. Prej sem imela še živali in velikokrat sem štrcu pobrala pa sem jo nesla kokošim. Kruh v smeti vreči - meni se to zdi greh! Doma nas je bilo dvanajst otrok. Mene so naučili tega: če kruh pade na tla, poberi in poljubi ga," pravi Angela.

Čprav so bile peči samo za peko, so bile široko uporabne. Rudarske družine so imele večinoma prašiče, vendar ocirkov niso cvrle v zunanjih pečeh, pač pa notri v kuhinjah. Pečenko pa so pripravljale v pečeh, še prav lepo se je spekla. Ko so v koloniji peklo kruh ali pečenko, je lepo dišalo celo tja dol do kantine.

MARTIN LUZAR

POKLICI

Veseljje s 35 strunami

Včasih je na citre igral le kakšen starejši človek ali pa jih je bilo mogoče slišati na kakšni tuji radijski postaji. Že nekaj časa popularnost citer raste, z njimi pa tudi številni citrarji. Med tiste, ki znajo ta instrument prav prijeti v roke, spada tudi naš domačin, Rudi Mlinarič izpod Trške gore pri Novem mestu, ki pa ne zna na citre "samo" igrati, ampak jih zna tudi izdelovati. Pa ne samo citre, pogosto se loti tudi kitar, popravljati pa zna tudi godala.

Pravijo, da se moraš instrument začeti učiti zelo zgodaj, če hočeš biti uspešen. To vedno le ne drži. Mlinarič se je za pouk citer odločil šele v študentskih letih, čeprav je pred tem že 7 let igral kitaro. Res, da so citre doma imeli že prej, kajti nanje je igral Rudijev stari oče, toda Rudi ga ni nikoli slišal. "Ko sem leta 1982 šel študirat v Ljubljano, sem iskal nekoga, ki bi mi popravil dedove citre. Tako sem srečal mojstra Jožeta Turšiča, ki mi jih je popravil in me začel tudi učiti izdelovanje instrumentov. Pri njem sem se izobraževal približno 7 let, potem pa začel samostojno pot. Še vedno ga rad obiskujem. Za ta instrument me je tako navdušil, da sem se ga začel učiti pri sedaj žal že pokojni ljubljanski citrarki Slavici Zavrl. Kar šlo mi je," se spominja Rudi. Prvi glasbeni instrument, ki niso bile citre, pač pa klasična kitaro, je naredil leta 1986.

Iz kakšnega lesa se izdelujejo citre in kitare? Za hrbtno stran citer je najpri-

mernejša visokogorska smreka, ki ima goste letnice in enakomeren les - resonančen. Za zgornjo ploščo pa je od našega lesa najboljši oreh, češnja, javor ali pa tropski les, na primer mahagonij in palisander - zadnji je najbolj akustičen. "Ta les je mogoče dobiti iz Avstrije in Nemčije in je zelo drag," pravi Rudi. Ravno obratno pa je vse skupaj pri izdelovanju kitar, kjer je za hrbet instrumenta najboljši tropski les, za zgornji del pa smrekov. Danes je največ glasbenih instrumentov izdelanih industrijsko in so večinoma iz furnirja. Rudi pravi, da taki instrumenti hitro dotrajajo, se zvijejo, z leti pa tudi izgubljajo kvaliteto zvoka. Instrumenti iz masivnega lesa pa jo s starostjo še pridobivajo.

Rudi izdeluje nove instrumente po naročilu, večinoma pa jih popravlja. Zdaj dela v Ljubljani, načrtuje pa, da se bo preselil domov na Dolenjsko. Zdi se mu, da citre postajajo vse bolj zanimive za mlade in tega je zelo vesel. Na to kažejo tudi vse bolj številčno zastopana tekmovanja slovenskih citrarjev. Najbolj znana je revija Zlate citre, ki od leta 1986 poteka v Grižah in je pravi praznik slovenskih citrarjev, izdelovalcev citer in vsega, kar sodi zraven. Štirikrat se je je udeležil tudi Rudi. "Lani je šlo prvič za državno prvenstvo slovenskih citrarjev in naš Trio Mlinarič - nastopil sem skupaj z Marjanom Pirnarjem (kitara) in Alešem Hadalinom (flavta) - se je odlično odrezal. Bili smo tretji in dobili

bronaste citre, kar je lepa spodbuda za naprej," meni Rudi.

Naš dolenjski citrar pa poleg tega, da izdeluje, popravlja, igra in poučuje citre, zelo rad tudi prepeva. Poje prvi tenor in je član novomeškega mešanega pevskega zbora Pomlad, svoj glas prispeva tudi pri novomeškem oktetu Adoramus, letos pa je z zborom Revos gostoval v Parizu, kjer so prepevali tudi v slovenskem kulturnem domu. Verjetno ni treba posebej poudarjati, da Rudi s svojim "veseljem na 35 strun" razveseljuje marsikoga na raznih kulturnih prireditvah. Torej kar čimprej za stalno na Dolenjsko!

LIDIJA MURN

FOTO: L. MURN

Rudi Mlinarič

Pesmi iz pomendranega časa

Kot 25. knjiga literarne zbirke Siga, ki jo izdaja Dolenjska založba v Novem mestu, so pred dnevi izšle TE MOJE PESMI V POMENDRANEM ČASU sevniskega ustvarjalca Rudija Stoparja. To je že druga samostojna pesniška knjiga tega avtorja, ki je sicer bolj znan kot samouki kipar. V zbirki je nekaj manj kot 60 pesmi, razdeljenih v tri cikle s pomenljivimi naslovi: V izbi mojega srca, Kašča razuma in Danes je tak dan ali Siva pesem. Kajti že navedeni naslovi dajo slutiti, da pesniška zgodba, ki jo naznačujejo, ni izpovedana kot nekaj veselega, odlašajočega in odvezujočega. Da torej ne gre za nikakršen idiličen, nekonflikten svet, v katerem bi življenje teklo po vzorcih medsebojnega razumevanja in popolne strpnosti. Sicer pa že prva pesem v knjigi bralca "pouči", da v Stoparjevih pesniških pokrajinah ni prostora za takšne in drugačne iluzije. Na začetku tudi zvemo, kaj da je ali naj bi bil ta pomendrani čas, iz katerega so vznikli ti verzi. To je čas, ko vsenaokrog vladajo "plazeči se ljudje", ki "skrunijo smeh" in "daviijo jutra radostnih dni". In samo to je tista prava "resnica" o občutjih, ki človeka/pesnika pripravijo do tega, da "hlasta v meglo".

Stoparju se verzi zapisujejo kot izraz človeške stiske in nemoči, da bi se zlim silam, ki ga obkrožajo in ogrožajo, zoperstavil vsaj v mislih. Pesem mu pomeni izhod iz skrajno nelagodne situacije, ki jo ustvarja pomendrani čas in v kateri se pesnik kar naprej sam čuti povoženega in pomendranega. Najhujši je seveda občutek popolne nemoči, ko sicer veš, kaj bi bilo treba storiti, pa tega ne moreš narediti. "Če ne bi bilo joka ptic / v ogolem drevju / in ne potoka, / ki ihti skozi smetišče", bi še kdo pomislil, da je vse skupaj izmišljeno, ena sama grda laž, razmišlja pesnik. A tudi če bi bilo vse zlagano, bi bila bolečina, ki preži na občutljivo srce, lahko vedno samo prava.

Tako nekako je tudi moč razmišljati o teh pesmih in jih sprejeti take, kakršne so. Zahtevajo pa aktivnega bralca, ki potem, ko knjigo odloži, o njej razmišlja. Ilustracije Romana Stoparja, posejane po straneh, govorijo isto kot pesmi, samo z drugačnim jezikom.

IVAN ZORAN

Sla po zemlji

Veliko je knjižnih del, ki kažejo človekov nenehen boj za zemljo, neprecenljivo in večno bogastvo. Tudi knjižna novost, ki je pred kratkim izšla pri ČZD Kmečki glas, sledi tej vsebini. SLA PO ZEMLJI je delo Franceta Fajdige iz Kočevja, ki je znan po svojem knjižnem prvencu Pogrezneni otok in poveljih Skrlatni sij in Venecijanke so utihnile.

Že sam naslov knjige Sla po zemlji da slutiti, da gre za povest s kmečko tematiko, ki govori o človekovi brezmejni in brezkompromisni navezanosti na zemljo. Pa ne samo o tem. Kot v svojih ostalih delih se avtor Fajdiga tudi tokrat loteva "svoje" tematike - položaja kočevskih Nemcev. Vedno znova ga vzemirja izseljevanje teh ljudi, življenjske usode gozdnih delavcev in žagarjev... V najnovejšem delu avtor pokaže, da je sla po zemlji človekovo gonilo in hkrati tudi usoda. Zgodba se dogaja v Mali vasi, glavna oseba pa je trden kmet Hren, ki živi ob zemlji in predvsem za njo ter z njo želi živeti "normalno, sredinsko" življenje, brez vmešavanja v različne politične režime. Toda ta nevtralna drža ga ne ubrani, da ne bi bil ob zemljo. Bralec spoznava tudi usode ostalih vaščanov, predvsem Hrenove hčerke Kreke, mlinarja Matjaža, Krausa, ki v vas prinaša novice v zvezi vojno. Vsi ti ljudje se morajo hoče noče prilagajati različnim političnim režimom, ki prihajajo v Malo vas in jo puščajo. Za vsako vojsko pride nova in morajo jo sprejeti, vse zato, da bi "neka" preživeli pod pritiskom različnih strani, vojska in ideologij, ki so navsezadnje vse enako radikalne, krvave in krute", piše v spremni besedi. Prav zaradi te realnosti je roman nekako krut.

Poleg še vedno premalo znane problematike kočevskih Nemcev delo Sla po zemlji odlikuje prikaz kmečkega življenja brez olepšavanj in idealiziranja. Skupaj s piscem se sprehodimo v čas sejmov, romamo v mesto, prisostvujemo pripravi na kmečko poroko, opazujemo rast pridelka.

LIDIJA MURN

Od Novalisa do Jančarja

Knjižna zbirka Kondor, ki jo izdaja Mladinska knjiga, je gotovo ena najbolj poznanih in uveljavljenih zbirk pri nas. Najbrž ni malo ljubiteljev literature, ki so jim prav knjige iz te zbirke pomagale odkrivati očarljivi svet domače in svetovne literature, zato jih "kondorji" spremljajo še tudi potem, ko zapustijo dijaške klopi. Teče že štirideset let, odkar je Uroš Kragher postavil zasnovo zbirke, a tako široko, da jo je njegov naslednik Aleš Berger lahko razvijal naprej z vključevanjem tudi mlajšega rodu ustvarjalcev in literarnih strokovnjakov v izdaje slovenske in svetovne klasike ter strokovnega komentiranja v spremnih besedah.

Jata "kondorjev" šteje že 274 knjig, v zadnjem času so jo obogatili štiri nove knjige, ki prinašajo dela iz svetovnega in domačega leposlovja. Med slovenske klasike v Kondorju se je uvrstil naš v svetu najbolj znani in uveljavljeni dramatik, pisatelj in esejist **Drago Jančar** z izborom novel pod naslovom ULTIMA CREATURA. Kot je s svojimi dramami zaznamoval slovensko dramatiko in z esejji esejistiko, je tudi s prozo vtisnil močan pečat v slovensko in evropsko literaturo, saj za svoja prozna dela ni prejel le najvišje slovenske literarne nagrade, ampak tudi evropsko. Izbor je pripravil Tomo Virk, in sicer iz štirih dosedanjih Jančarjevih novelističnih zbirk tako, da je z umetniško najbolj prepričljivimi novelami prikazal avtorjev prozni razvoj. Obsežni spremni besedi Temni angel usode so dodani kratka biografija, bibliografija in seznam literarnih nagrad.

Najbrž bo precejšnjega zanimanja in razpravljanja deležna antologija MODERNA SLOVENSKA LIRIKA 1940-1990, ki jo je pripravil dr. Janko Kos. To je njegova druga antologija povojne slovenske lirike v Kondorju, vendar se ta izdaja od prve loči po tem, da je Kos vanjo vključil le pretehtan izbor del tistih slovenskih lirikov zadnjega pol stoletja, ki jih je mogoče po evropsko priznanih in uveljavljenih merilih uvrstiti v literarno usmeritev, imenovano moderna lirika. Kaj je moderna lirika, je Kos razložil v spremni besedi, pri čemer je kot kriterij opustil zunanjo formo pesmi. V izbor je tako prišlo 146 pesmi 27 reprezentativnih slovenskih pesnikov od Ceneta Vipotnika do Uroša Zupana. Pesmi so razvrščene kronološko po času vstopanja posameznega pesnika v javnost ter v tri večje razdelke, ki zajemajo posamezne stopnje slovenske moderne lirike in različne pesniške generacije.

Iz svetovne književnosti nam Kondor prinaša dva avtorja, Lorco in Novalisa. **Federico Garcia Lorca** je izredno odmeven pesnik na Slovenskem. Njegovo poezijo poznamo po več izdajah izbranih pesmi. Tokrat se nam prvič predstavlja s celovito pesniško zbirko, in sicer z zbirko PESNIK V NEW YORKU. Gre za pesmi, ki jih je napisal med bivanjem v Ameriki in jih je sam imel za svoje najpomembnejše delo, četudi ga svet še danes najbolj pozna in ceni po pesmih iz zbirke Ciganski romancero. Lorca je zbirko izredno skrbno pripravil, vendar je ni dokončal, izšla je šele po njegovi smrti. Pesmi je prevedel in spremno besedo napisal Ciril Bergles.

Nemški zgodnjoromantični pesnik in pripovednik **Friedrich von Hardenberg - Novalis** je znano ime iz svetovne literature, vendar pri nas hkrati razmeroma nepoznan oziroma vsaj neprevajan, saj so prvi prevodi njegovih del izšli šele v osemdesetih letih v revialnem tisku. Prva knjižna predstavitev tega pesnika pri nas je Kondorjeva izdaja SVET SO SANJE, SANJE SVET, za katero je Štefan Vevar pripravil izbor najbolj znanih Novalisovih stvaritev: Himne noči, kratak lirčni roman Heinrich von Ofterdingen in izbor iz Fragmentov. Gotovo so najbolj poznane Himne noči, cikel šestih himen z osnovno temo zmage nad smrtjo, ki so jih imenovali za "največjo religiozno pesnitev prejšnjega stoletja". Novalisa in njegovo delo je Vevar predstavil v obsežni spremni besedi.

MILAN MARKELJ

ga doslej prejel, pa je Diplome de maitrise Reda sv. Fortunata, ustanovljenega v Franciji že v šestem stoletju, in zlata medalja tega reda za kakovost svojih izdelkov, ki sem jo prejel aprila lani.

Uradna medicina izdelke endovital popolnoma sprejema. Sam sem tudi velik zagovornik znanstvenega dela. Zdaj je moj življenski cilj delovati znanstveno, zato delujemo študijsko in raziskovalno. Vsak kupec naših zdravil je tudi naš varovanec in zasledujemo, kaj se z njim dogaja. Ta dognanja so smernica za naše delo.

Že dvakrat sem se prijavil na republiški razpis z raziskovalno nalogo o naših zdravilih. Obakrat sem bil odklonjen, češ da ta naloga ni prednostna in da ni denarja. Imel pa sem ponudbe iz tujine, da bi mi take raziskave finansirali, a jih nisem sprejel, ker me je tujecev nekoliko strah.

Na vprašanje, kaj meni o raznih zeliščarjih, bioenergetikih in drugih zdravilcih pa je odgovoril: "Kdor dela z dobrimi nameni, ga sprejemam, saj bo tak vedno delal prav. Zelo pa nasprotujem tistim, ki izkoriščajo stisko človeka, saj je to kriminal."

S Fabjanom se pozna že okoli 30 let, zato lahko zatrdim, da je vedno skušal ljudem pomagati. Njegova zasluga je, da sta vasi Polom in Seč (kjer je bil doma in kjer ima še vedno čebelnjak ter biološki del svoje dejavnosti) leta 1967 kot menda zadnji na Kočevskem dobili elektriko, saj je organiziral in vodil prostovoljno delo za obsek trase skozi gozd itd. Dve leti kasneje sta ti dve vasi s podobno akcijo, katere pobudnik in organizator je bil spet Fabjan, dobili telefon. V Polomu je učiteljeval, dokler niso šole leta 1970 ukinili, nakar je bil učitelj v Strugah, nato pa je delal v razvojnem oddelku Iskre v Ljubljani. Praktično vse življenje pa je ob prostem času čebelaril, opazoval čebele in se od njih učil. On se ga napeljuje, da je začel izdelovati tako imenovano pomožna zdravila endovital in temu delu se je povsem posvetil leta 1990, ko je postal samostojni obrtnik za izdelavo pomožnih zdravil. Doslej je oplemenitil čebelje izdelke s sokom rdeče pese, v načrtu pa ima uporabo še drugih rastlin.

Na vprašanje, če se ne boji, da bi mu njegove zamisli kdo prevzel, je odgovoril, da ne, ker je za razvoj in izdelavo takih zdravil potrebno zelo veliko dela, znanja in odpovedovanja, zato tako delo sploh ni vabljivo.

JOŽE PRIMC

Anton Fabjan

mehanizmov v obeh razsežnostih mi omogoča tak napredek. Proces samoizdravitve se torej lahko sproži, a pri vsakem človeku drugače. Odvisen je torej od bolnika. Če sam nima pogojev, če teh pogojev ni v njem, se mu ne da pomagati in na žalost so tudi taki primeri. Potem mu lahko lajšamo težave le s farmacevtskimi zdravili. Vse to zelo težko razložim v enem članku, ker je tako, kot da bi skozi okno za zelo kratek hip pogledal gozd in bi se zapomnil le eno drevo, vseh ostalih dreves, grmovja in drugih rastlin in živali pa ne."

Zaprosil sem ga, naj pove kakšen praktičen primer ozdravitve raka, za kar so bila zaslužna tudi njegova zdravila. Dejal je: "Odgovoril bom kar z izjavo ene izmed poslušalk na mojih predavanjih, ki se je tudi zdravila z mojimi zdravili. Po diagnozi raka in po zdravljenju z zdravili endovital je šla spet na pregled k zdravniku. Izvidi so bili tako dobri, da je morala še enkrat na pregled, ker je zdravnik menil, da se je zgodila pomota. Zgodil se je torej čudež, saj zdravnik sploh ni pričakoval, da je možno takšno izboljšanje. Vendar vse to ni zaslug moje pameti, ampak narave, ki ta zdravila izdeluje. Jaz sem le njen vajenec in včasih morda pomočnik."

V svetu bolj priznan kot doma

Nihče ni v svoji domovini prerok. Ta misel se je že nešteto krat potrdila in tudi v primeru Antona Fabjana.

"Kadar grem v tujino, mi je kar nerodno, ker me v znanstvenem svetu poznajo, priznajo in izkazujejo veliko časti, doma pa sem skoraj neznan," pravi Fabjan. "Povsod sem deležen izredne pozornosti in velikih časti. Največje priznanje, ki sem

FABJANOVA POMOŽNA ZDRAVILA

Endovital med, oplemeniten s cvetnim prahom, izboljša krvno sliko in odpornost organizma in je tudi uradno priznan kot pomožno zdravilo. Kupiti ga je možno v državnih in domačih lekarnah. Proizvodna cena je 1.150 tolarjev.

Endovital sirup rdeče pese, stabiliziran z medom, propolisom in C vitaminom, znižuje temperaturo, lahko nadomesti tablete za železo in tablete apaurin (za živce) in učinkovito deluje v primeru levkemije in drugih rakastih obolenj. Tega zdravila še nimajo dovolj, zato ga je možno dobiti le v domačih lekarnah. Proizvodna cena je 1.100 tolarjev.

Endovital med v satju pomirja živce in srce, krepi srce, razkužuje usta, uspešen je tudi pri zdravljenju astme ter bronhialnih in sinusnih težav. Kupite ga lahko le v pri Fabjanovih v Predstrugah, proizvodna cena pa je 1.900 tolarjev.

Endovital med v satju, obogaten s sokom rdeče pese (čebele konzervirajo sok rdeče pese v satovje), ugodno deluje pri rakavih obolenjih, pri boleznih srca in angine pectoris, živcev, astmi, bronhitisu ter razkužuje ustno votlino in utrjuje dlesni. Kupiti ga je možno le pri Fabjanovih v Predstrugah, proizvodna cena pa je 1.900 tolarjev.

Uspeh v spopadu z boleznimi

Anton Fabjan iz Predstrug zatrjuje, da se da marsikatero bolezen pozdraviti tudi brez zdravnika. Za svoje zdravilne izdelke na osnovi čebeljih pridelkov in rdeče pese je prejel zlato medaljo za kakovost iz Francije.

"Naša osnovna dejavnost je izdelava zdravil po metodi kozmične resonance (odmeva, odzvočka), kar pomeni, da naša proizvodnja in delo potekata po naravnih in ne industrijskih procesih," je za uvod v razgovor povedal Anton Fabjan iz Predstrug v občini Dobrepolje, zasebni obrtnik, ki proizvaja pomožna naravna zdravila na osnovi čebeljih pridelkov in rdeče pese pod znamko Endovital. Biološki del proizvodnje ima v Seču na Kočevskem, laboratorij in upravo pa v Predstrugah.

Specializiral se je za delo s čebelami in rdečo peso. Gre za kombinirano sodelovanje rastlina-čebela. Tako v naravi sproža zamotane kemične procese, kar drugod počno v tovarnah. Proizvodnja njegovih zdravil poteka tako, da vzgaja rastline po naravnem postopku, zdravilo pa dodelajo čebele. Upošteva planetarne vplive na dogajanja v rastlinah in na obnašanje čebel. Pravi: "Čebele lahko programiramo za vsako delo, saj ubogajo ukaze iz narave tudi za ceno življenja." Skupna lastnost teh pomožnih zdravil je, da so nastala v naravi in je v njih zelo malo laboratorijskega dela. So tudi energijsko zelo bogata.

Diagnoza rak

Na vprašanje, kakšne dokaze ima, da so njegova zdravila učinkovita, predvsem pri zdravljenju raka, in kaj menijo o zdravih bolnikih, je odgovoril: "Ko bolnik zve, da ima raka, je to zanj zelo hud šok. Obupan je in je potreben predvsem duhovne opore. Skoraj vsaka ali pa kar vsaka bolezen ni le fizični pojav, ampak ima korenine v duši. Bolezen na telesu je posledica bolezni na duši. Zato samo telesno zdravljenje ni dovolj in je potrebno ozdraviti dušo. Psihološki pristop k bolezni je pomembnejši od materialnega. Izobražujem se na mednarodnih seminarjih in tam sem zvedel, da v 75 odstotkih lahko z boleznijo opravi ali jo prepreči kar vsak sam, v 23 odstotkih je pri zdravljenju potreben tudi zdravnik in le v dveh odstotkih vseh bolezni ne moremo sami narediti nič in smo prepuščeni le medicini.

Prav pri zdravljenju raka lahko največ naredi zase sam bolnik, ki pa mu je potrebna duhovna opora. Čudežev ni, potreben je le posrečen psihološki pristop do bolezni in zgodi se t.i. čudežna ozdravitev. Prav danes sem imel že dva težka razgovora z bolnikoma, potrebnima duhovne opore. V naši družbi namreč zelo dobro poznamo materialni svet, malo ali nič pa duhovnega. Že dolga leta se poglabljam v duhovni svet in vem, da tudi v njem veljajo zakoni podobno kot v materialnem svetu, zakoni duhovnega sveta pa vplivajo na materialni svet. Poznavanje

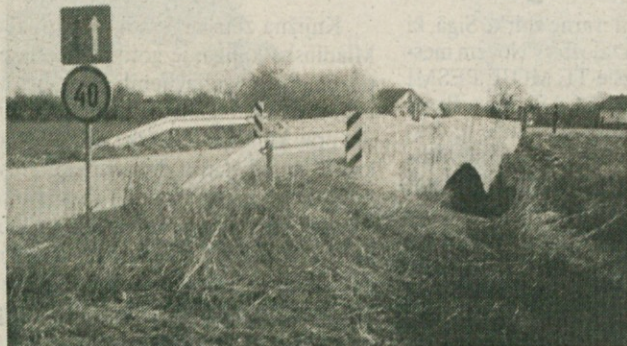

FOTO: M. MARKELJ

KAMNITI MOSTOVI - Enoločni kamniti most čez Kobilu pri Šmarju je eden redkih dobro ohranjenih kamnitih mostov na Dolenjskem in ima status kulturnega spomenika. Kamnitih mostov je danes zaradi vedno gostejšega prometa in zahtev po prometni varnosti vedno manj. Tiste, ki so se še ohranili, med njimi so tudi večji, kot je most na Mirni, v Bistrici pa še kje, želimo ohranjati. Tudi kamniti mostovi so priče preteklosti, spretnosti mojstrov in spomeniki starim prometnim potem. K njihovi ohranitvi lahko prispevamo tudi s pametnejšo vožnjo preko mostov. Ob upoštevanju prometnih predpisov ti objekti ne bodo več nevarne ovire na cesti, ampak bodo služili svojemu namenu. (Pripravila Judita Podgornik iz ZVNKD Novo mesto)

Iz Trdinovih zapiskov

Obsojen na životarjenje - Dokler so hodili od doma na "taberh", padala je ali pristojna plača ali če to ne, pa se je pilo vina, dostikrat več ko za potrebo in popapkalu mnogo potvice in prekajenega. Hlapec v stalni službi teh dobrot nima. Njega in dekle tare jeza, da služi le za ubogo hrano brez nade, da si kedaj opomore, da je obsojen životariti, ne živeti, da nima nobene svobode in skoraj nobenega veselja. Delovanje podobno mu je živinskemu, tudi on sam priličuje se če dalje bolj v vsakem dejanju živini. Za težo stanu išče si nespodobnega odškodovanja v divjih razuzdanostih mesene ljubavi in brezmerne pijanstva. Hudi nasledki teh veselic - še večja revščina, dolгови, skrbi za pankrte in ljubico demoralizirajo ga še bolj in pehajo v zmir globljeji brezen.

Ni jim za domače blago - Domače blago se nosi le še malo, kar je velik kvar za narod, kajti je ceneje in če ne to, pa vsakako mnogo trdneje od kupivnega.

Jutranji mraz je proniknil skozi debelo planinsko odejo in me prebudil. Počasi vstajam, da s škripanjem starih pogorov ne bi prebudila ostalih. Krasen pogled na že osvetljene planinske vrhove me je dokončno predramil.

Nedolžna in neizprijena lepota gora je nagrada za ves trud ob plezanju navzgor. Kako krasen občutek v srcu - občutek, da je vse to naše, slovensko.

Stopam okoli koč. Stebelca gorskih cvetic se otesajo hladne rose. Pomaga jim lahen veter, ki je privel izza vrhov. Kako ljubke, majhne rastlinice! Tako drobne, pa tako trdožive. Njihov vsakdan je divja borba za življenje. Dokaz za to so vihariki v daljavi. Stojijo molče, kot pohabljeni vojščaki po bitki, le v hudih sunkih vetra ječe potožijo.

Sonce je poslalo prve žarke tudi

semkaj, v to dolinico. Zelenomodra gladina jezera se je smaragdno zalesketala in vzvalovila.

Da, to so trenutki, zaradi katerih je vredno živeti!

Tišino prekine drčanje kamenja s hriba. Ozrem se. Tudi on je obstal in čaka, kaj bom storila. Toda jaz vztrajam. Gledava se iz oči v oči. Njegov pogled je pogumen in izzivalen. Se neko prihaja prek melišča. To ga zmoti, da se ozre. Njegova družica je. Kako sta lepa sredi skal. Ko ugotovita, da nisem nevarna, gamsa odideta.

Koča se prebujala in hrup naraščala. Dim, ki se leno vije iznad koč, naznaja topel čaj. Vse bolj hrupno postaja. Še enkrat se ozrem, preden se spet podam v našo ljubo civilizacijo.

Zadnji blesk jezerskih globin je ugasnil. Čarobnost jutra je minila.

FOTO: M. MARKELJ

Naš poštar Ivan je spet prišel domov. Lepega dne ga je kar naenkrat zmanjkalo. Rekli so, da je bil preveč obremenjen z delom, pa ga je pobralo. Tisti, ki smo ga bolje poznali, smo bili zaprepadeni, kako je mogoče, da je našega veselega in zdravega poštarja zmanjkalo. Govorilo se je, da ima raka. Pomislil pa sem, da bi tako vesel človek lahko imel le tistega raka iz gorskega potoka, ki je tako okusna jed. Okusil sem ga bil pred 60 leti, ko smo taborili pri Srobotniku ob Kolpi, pa seveda tudi gorske postrvi.

Kljub mračnim govoricam pa se je naš poštar kar naenkrat spet pojavil med nami s svojo torbo in kolesom.

"Tu sem," je rekel in me veselo pozdravil.

"Od kod si se pa vzel?" sem ga vprašal, ko sem iz njegovih rok jemal Dolenjski list in Planinski vestnik. "Ali si prišel iz drugega sveta?" Bilo mi je, ko da se je lastovka vrnila pod staro streho. Vesel sem bil njegovega toplega glasu, ki me je pozdravil že pri vhodu v hišo. Vesel sem ga bil, kot sem vesel toplega poletnega dežja, ki boža oči, ušesa, lica, nos in usta, kot pomladnega sonca, kot mavričnih barv jesenskega listja.

"Saj nisem imel take hude bolezni, kot so mislili. Še sem tu, pozdravili pa so me v ljubljanskem kliničnem centru. Zadovoljen sem, da lahko spet opravljam svoje delo," mi je odvrnil.

Užival sem, ko sem ga gledal zdravega in veselega.

In tako spet hodi in se vozi s kolesom okoli v svojem vsakdanjem tempu. Prinaša nam vse vrste sporočil, pisma prijateljev in znancev, revije in časopise pa seveda pokojnine konec meseca, ta naš poštar Ivan.

Tako je bilo vse do januarja petinštiridesetega leta. Takrat so v Hinjah in okoliških vaseh zadonele eksplozije in zagoreli so domovi. Fantje so splezali na najvišja drevesa, da bi videli, kaj se dogaja v domačem kraju.

"Prav nevarno je bilo takole ždeti v golem jeveju. Če bi kdo z daljnogledom opazoval gozd, bi radovedneže gotovo zalotil," pravi Rudi. K sreči so bili partizani v dolini zavzeti z drugimi stvarmi - k sreči za skrivače - nič dobrega pa se ni pisalo njihovi vasi. Ognjeni zublji so požirali hiše in gospodarska poslopja in v močnih eksplozijah se je sesula njihova farna cerkev. Bilo je neverjetno, saj ni bilo nobenega znaka o sovražnem napadu. Počasi so dojeli, da pustošenje, ki je bilo do tedaj značilno le za tuje zavojevalce, opravljajo nad slovenskimi vasi v Suhi krajini partizani sami. Ko je odjeknila zadnja detonacija, se je v dolino naselila grobna tišina. Dolge mesece ni bilo slišati ne pasjega laježa ne petelinjega petja. To je bil znak, da tudi domačinov v vaseh ni več. Partizani so jih pregnali proti dobrepolski dolini.

"Gledali smo in poslušali, kaj se spodaj dogaja. Potem pa, ko je bilo vse mirno, so šli trije pod vasio in na Pleš pogledat, kaj je s Hinjami. Na Plešu so dobili nekaj kruha, tolažbe pa malo. Drugega ni preostalo kot skrivati se še naprej," se spominja Rudi.

Celo iz oddaljenih Kompelj, kjer je na boljše čase čakala Mlakarjeva družina, so do skrivačev v gozdovih nad Hinjami prihajala Mlakarjeva dekleta s hrano. Tudi skozi globoki sneg jih je kdaj kdaj pripeljal lovec Gričar. Sicer pa je življenje teklo po svoje. Ivan si je napravil dereze in se z njimi tako spretno gibal v globokem snegu, da na jedilniku ni manjkalo divjačine. Ob toplem kaminu, v pogovorih in prepevanju je mineval čas. Pozimi je v globokem snegu le malokoga zaneslo v bližino in fantovska pesem je bila zato prešerna in glasna. Odganjala je tesnobo in strah in hitro je zamrla v globokem snegu. Za vsak primer, če bi le koga zaneslo v bližino, so fantje nasekali smrek in jih zasadili v visoki sneg tako, da njihovega bivališča še tako vaje opazovalec ne bi mogel odkriti. Res je, da so se nekajkrat premaknili, a vedno so se zatekali nazaj v svoje zimsko bivališče. Tako je prišla tudi pomlad leta petinštirideset in z njo konec vojne. Vzpostavljena je bila nova oblast in znanci, ki so vedeli, kako je bilo z Blatnikovima med vojno, so ju pregovarjali, naj se javita. Res sta se javila. Nekaj časa sta bila v zaporu, zasliševali so ju, a hujšega ni bilo. Drugim se je slabše godilo. Bili so to predvsem fantje, ki jih je na ta ali drug način v svoje vrste potegnila druga stran.

Tone Jakše

5

SKRIVAČI

Rudi se spominja dolgotrajnih in mučnih zaslišanj domobrancev, domačinov iz suhokranjskih vasi, ki so včasih izpadla tudi komično. Tako je mednje prišel partizanski komandant in jim dejal: "Poslušajte, fantje. Zdaj mi boste pa lepo povedali, kje je kateri bil." Šel je od prvega do zadnjega in odgovor je bil povsod enak: "V kuhinji." Partizan se je razjezil in zavpil: "Kurbe, ste bili vsi v kuhinji! Kdo je pa potem streljal, da je tako pokalo?"

Komu bi se morda zadeva zdela smešna, a v resnici so bile stvari smrtno resne. Dobesedno! "Bil je tam tudi človek iz vasi, moj sosed," pripoveduje Rudi, "in ko so ga spraševali, kje je bil med vojno, je odkrito povedal, da je bil pri legistih in belogardistih. Nikoli več ga nismo videli." Nobeno izgovarjanje ne odkritosrčnost tisti čas torej nista pomagala. Roška brezna so čakala na svoje žrtve in zmagovalci so bili žejni krvi.

Rudiju je bila usoda seveda bolj naklonjena, saj mu niso imeli kaj naprtiti. Kmalu se je znašel v domači vasi, kjer je obnovil domačijo in se oženil z Marijo iz bližnje Lazine. Skupaj sta na kmetiji vzgo-

Po vojni si je Rudi v bližnji Lazini našel Micko, s katero sta na ruševinah Blatnikova domačije postavila nov dom. Dva sinova in dva vnuka imata na stara leta.

jila dva fanta. Življenje gre naprej in sedaj imata v Kočevju dva vnuka. Ne za internacijo ne za partizanščino pa Rudi nikoli ni dobil nikakršnega nadomestila. Nasprotno, kot temna senca so nad njegovo preteklostjo ves čas viseli meseci, ki jih je prebil v skrivaštvu. S tem si je gotovo rešil glavo, a za povojni čas to ni bilo dovolj. Šele sedaj poskuša bolje razumeti zamotanost tedanjih razmer. A zakoncema Blatnik v Hinjah to nič ne pomaga. Režim, ki je porušil domove v Hinjah, se je še desetletja po vojni naravnost maščevalno obnašal do prebivalcev Suhe krajine. To dokazuje velik zaostanek v razvoju, ki jih je doletel. Da je še danes tako, je videti tudi na jamasti makadamski cesti, po kateri sem še letos septembra z veliko muko pripeljal v vas.

TRETJA ZGODBA

Boričevo je romantična stara vasica na rodovitni gozdni jasi, ki je verjetno zrasla okoli studenca, vira pitne vode za ljudi in živino. Sredi travnikov je buhnil na plan in ozek potoček si je potem utrl pot skozi gozd do sodruga, potočka iz Škrjanč, s katerim sta se sredi gozda združila in se čebljajoč odpravila do Krke v Srebrničah. Tako je sedaj in tako je bilo v tistih povojnih letih, o katerih pripoveduje naša zgodba. Celotno naseljenj hiš ni sedaj bistveno več, le bolj udobne in prostorne so postale. Do njih dandanes pelje ozka asfaltirana cesta, ob njej pa so še poseki za električno in telefonsko napeljavo. Pred desetletji je bila cesta makadamska, bolj podobna kolovozu, o kakih priteklinah modernega življenja pa ni bilo sledu. Dandanes je Boričevo nekakšen gozdni žep, saj se za popotnika, vajelega motoriziranih prevozov, tu svet konča. Pred desetletji pa je tako rekoč skozi Boričevo vodila do Novega mesta bližnjica za prebivalce vasi Vrh pri Ljubnu, Petane, Mali Podluben in Mračevo. Sedaj, ko se ljudje poslužujejo motoriziranih prevozov, je promet Boričevo obšel in vas je spet zadremala v lastne sanje, gozdne poti, ki so vodile naprej od Boričevega, pa je spet požrl gozd.

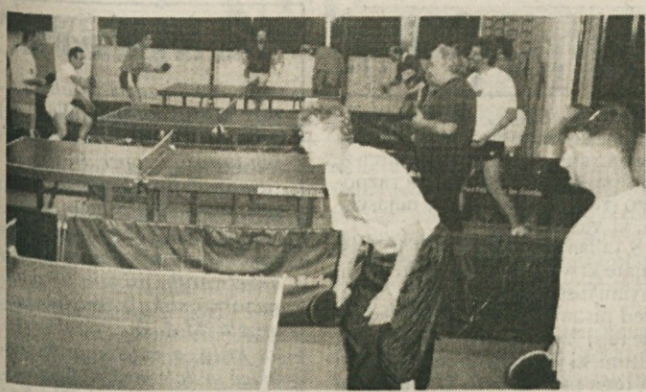
Skrivač sredi vasi

Glede na to, da je kar nekaj ljudi v tistih časih na svoji poti v mesto in iz njega prečkalo Boričevo in

poznalo razmere v tej vasi, je pravzaprav nenavadno, da se je tu toliko časa skrival človek in ostal za zunanjim svet tako rekoč neopažen. Ta skrivač je bil domačin Jože Mervar, čigar življenje je zaradi služenja v domobranski vojski po koncu vojne viselo na nitki. Če bi poskušali razumeti vzdušje in razmere v vasi ob koncu vojne, potem je treba vedeti predvsem to, da si partizanska oblast že dvainštiridesetega leta z zločinom nad krojačem Mišjakom, gospodarjem tamkajšnje kmetije, njegovim sinom in pomočnikom ni pridobila kaj prida zaupanja. Nasprotno, večina fantov iz vasi je zato pristalo v nasprotnikovih vrstah, po koncu vojne, ko so položili orožje in se novi oblasti prostovoljno javili, pa ni bilo o njih nobenega glasu več. Razumljivo torej, da je bilo nezaupanje do nove oblasti veliko, da so ostala usta pri mladih in starih zato zavezana in da so bile simpatije na strani tistega, ki se je pred oblastjo skrival. Vsem odraslim vaščanom je bilo znano, da imajo med sabo skrivača, pa ga ni nihče izdal. Vsa leta od začetka maja 1945 do junija 1949, ko so Jožeta odpeljali policisti, več kot štiri leta torej. Zares lep dokaz vaše solidarnosti.

"Ko se je bližal konec vojne, sem bil v svoji enoti pri Šentjernej. Vsi skupaj naj bi se umaknili čez severno mejo, je bilo rečeno, in še kar disciplinirano smo odšli proti Radečam. Od tam pa je bilo že nejasno, kako in kam, zato smo se razšli. Nekateri smo krenili po isti poti nazaj, proti domu. Tako so nas med Šentrupertom in Mokronogom zajeli Črnogorci. Bili smo to Celič iz Koroške vasi, Cifot s Potoka in jaz. Črnogorci so nam dejali, naj gremo nazaj z njimi, da se bomo skupaj borili, toda mi smo že vedeli, da kogar Črnogorci zajamejo, tisti ne tlači več dolgo zemlje. Zato smo prežali na priložnost, da jim uideemo. Najprej sta jo pobrisala Celič in Cifot, ponoči pa še jaz. Spet smo se dobili skupaj in jo mahnilo proti reki Krki. Jaz sem prej v tem okolišu patroliral, zato sem dobro poznal teren in nam ni bilo težko priti preko reke. Ob Krki smo nadaljevali proti toku navzgor, prečkali polja in prišli do ruševin poganskega gradu. Tu je Celič odšel proti Koroški vasi, midva pa sva skupaj nadaljevala skozi gozd, prečkala železniško progo in cesto ter se približala Boričevemu. Bilo je že zgodnje jutro, ko sem zavil proti domačiji. Cifota, ki je nadaljeval proti Potoku, je ujel dan, da se je upal prikazati doma šele naslednjo noč." Tako pripoveduje Jože Mervar, o tistih dnevih v prvi polovici maja 1945. leta.

Ko je prišel domov, je legel na pod in si odpočil noge, ki so bile od dolge hoje kar hudo utrujene.

MIZA OB MIZI - Tako je bilo na nedavnem tekmovanju v namiznem tenisu v okviru delavskih iger. Medtem ko se je v malem in zatohlem prostoru mučilo kakšnih 20 igralcev, so trije otroci v športni dvorani metali žogo na koš. (Foto: A. B.)

Pingpong v zatohli drsalnici

Namizni tenis je ena najbolj priljubljenih iger na svetu. Za svojo priljubljenost in razširjenost se ta lepi šport lahko zahvali tudi temu, da je ukvarjanje z njim poceni. Ni kar tako včasih veljal kot šport revežev.

Prav gotovo je namizni tenis tudi šport, ki je nadvse primeren za rekreativno vadbo, igrajo pa ga lahko od predšolskih otrok do ljudi v pozni starosti. Pisec teh vrstic, tudi sam navdušen igralec pingponga od otroških let, je kot udeleženec svetovnega prvenstva v namiznem tenisu za veterane s športnim veseljem in človeško ganjenostjo spremljal finalno igro v starostni kategoriji nad 90 let!

Novomeški tekmovalni namizni tenis, ki ga, tako kot večino novomeškega kakovostnega športa, podpira tovarna zdravil Krka, je danes v slovenskem vrhu, in to z igralci, ki so vsi po vrsti lopar prvič prišli v mestu ob Krki. Gotovo je pingpong v Novem mestu šport, s katerim se redno

ukvarja največ rekreativnih igralcev.

Vsa ta dobro obiskana tekmovanja in redno polnoštevilno rekreativno igranje poteka v za namizni tenis - vsaj tako množičen - neprimernem prostoru nad novomeško športno dvorano. Na zadnjih delavskih športnih igrah je v tem neprimernem prostoru igralo 20 ljudi, mize so bile tako skupaj, da so si bili igralci s sosednjih miz v napoto, medtem ko se v dvojicah skoraj ni dalo igrati. V tem za namizni tenis preizkušen in preozkem prostoru pa se je zaradi množice igralcev kondenziralo toliko vlage, da so se tla spremenila v drsalnico in so igralci padali kot snopi.

Iz primernejših prostorov na nasprotni strani dvorane, kjer je včasih domoval namizni tenis, pa je novomeška športna birokracija naredila pisarne, ki jih oddaja. Vse v korist in za napredek športa. **ANDREJ BARTEJ**

Kajtna prvak

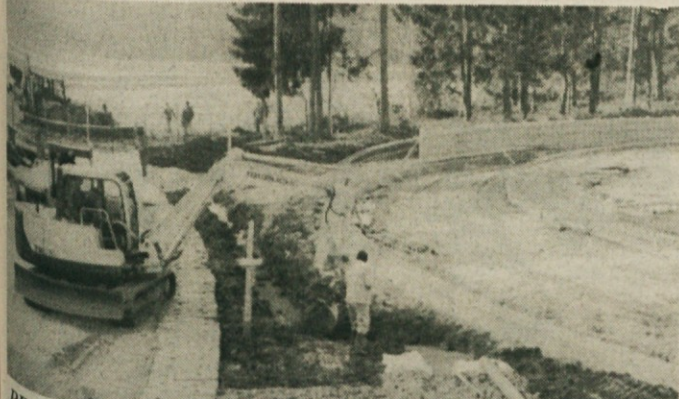
Sevničani in Brestaničani uspešni na mladinskem prvenstvu v karateju

NOVA GORICA - Na mladinskem državnem prvenstvu v karateju v Novi Gorici so med 250 tekmovalci iz 33 klubov posavski karateisti dosegli nekaj izvrstnih rezultatov. V absolutni kategoriji, kata ekipno za mlajše in starejše mladince, so državni prvaki postali Sevničani Iztok Busar, Sašo Vaš in Marko Stopar. Kot pravi glavni trener KK Sevnica Jurij Orač, so Sevničani premagali vso konkurenco mlajših in starejših mladincev do 21 let, tudi mladince iz Kranja in SO Emona iz Ljubljana.

V kategoriji mlajših mladincev v športnih borbah do 60 kg je Sevnčan Marko Stopar osvojil 2. mesto, Sašo Vaš pa je v kategoriji do 65 kg, potem ko so ga oškodovali sodniki, zasedel 3. mesto. V kategoriji starejših mladincev je bronasto kolajno osvojil Brestaničan Fila, Brežičan Dirnbek je bil v srednji kategoriji zelo zadovoljen s srebrno, njegov klubski tovariš Kristijan Kajtna pa je zmagal v polteški kategoriji in je bil najboljši posameznik v športnih borbah iz Posavja.

PREMAGALI MISLINJO

ŽUŽEMBERK - Žužemberški odbojkarji so na tekmi 8. kroga druge državne odbojarske lige doma premagali Mislinjo s 3:1. Izgubljeni niz je predvsem posledica podcenjevanja nasprotnikov, ki bi se za Žužemberčane kmalu slabo končalo. Ze v sredo so igrali pokalno tekmo v Šempetru, kjer so vodili z

PRVI OBRISI VELODROMA - Graditeljem gre za ta čas lepo vreme kar na roke in velodrom v Čišči vasi že dobiva obris za tovrstne gradnje značilnega ovala. Prejšnji teden so se delvacem Gradisa in novomeškega Vodnogospodarskega podjetja z lopatami v rokah pridružili tudi člani gredbenega in organizacijskega odbora z Lojzom Peterletom, Francem Goletom in Francijem Koncilijo na čelu. Če bo graditeljem vreme še naprej tako dobro služilo, bodo do božiča opravili vsa betonska in inštalacijska dela.

Medalje za naše boksarje

Na državnem prvenstvu so bili vsi trije Metličani srebrni - Novomeščani ostali brez zlate medalje

METLIKA, NOVO MESTO - Metliški boksarji si najbrž niti v sanjah niso predstavljali, da se bodo na državnem prvenstvu vsi trije uvrstili v finale oziroma osvojili srebrne medalje. Mitja Čerňič, neformalni vodja metliških boksarjev, se je v finalu srečal s Gordanom Cedrom, ki je na letošnjem mladinskem prvenstvu osvojil bronasto medaljo. Medtem ko je šlo Metličanu prvo rundo dobro, mu je v drugi zmanjkalo moči in sodnik je moral boj prekiniti.

Ciril Totter je bil celo nekoliko boljši od svojega nasprotnika, a ga je sodnik v drugi rundi zaradi nečistih udarcev diskvalificiral, medtem ko je Boris Ambrožič v finalu naletel na precej močnejšega in verjetno najboljši izkušenega slovenskega boksarja Vojka Poša, ki ima za sabo že več kot 150 nastopov in se je odlikoval tudi v jugoslovanskem boks. Sodnik je neenak boj prekinil v drugi rundi. Metličani so kljub vsemu zelo zadovoljni, želijo pa si še boljše možnosti za trening. Vadijo sicer vsak dan, a le trikrat na teden v telovadnici. Kot večino športnih društev tudi nje tarejo težave z denarjem, za uspeh pa se želijo zahvaliti metliški občini in športni zvezi, Fitnes studiu Berkop, metliški osnovni šoli in Slikopleskarstvu Čerňič ter vsem drugim, ki so jim priskočili na pomoč.

Nekoliko manj zadovoljni so bili po prvenstvu novomeški boksarji, ki so osvojili srebro in dvakrat bron. Finale je videl le Johny Balaban med mladinci, kjer ga je v finalu premagal ljubljčan Koselj. Boštjan Lavrič je med člani izgubil polfinalni boj z Vojkom Pošem, medtem ko so v novomeškem taboru največ pričakovali od udeleženca mladinskega evropskega prvenstva v Siofoku na Madžarskem Gorazda Kotnika, ki je v polfinalu po izredno izenačenem boju po preglasovanju sodnikov z 2:1 izgubil s Ptujčanom Rakušo.

I. V.

Metliški boksarji Boris Ambrožič, Ciril Totter in Mitja Čerňič s srebrnimi medaljami z državnega prvenstva.

Zaključek Krkinih tekem

S športnim dnevom so Krkini delavci zaključili bogato sezono rekreativnih tekmovanj

NOVO MESTO - S športnim dnevom krkašev so v soboto, 25. novembra, delavci Krke zaključili celoletna rekreativna tekmovanja v akciji "Iščemo najboljši sektor, program oziroma družbo v športni rekreaciji". Že med letom so se pomerili v veleslalomu, smučarskem teku,

Direktor sektorja za tehnično oskrbo in energetiko dr. Tone Recelj in njegov pomočnik mag. Janez Kržan sta ne tekmovanju Krkinih vodstvenih delavcev v pakiranju svojim podrejenim pokazala, da nista spretna le pri vodenju pomebnega dela podjetja, pač da sta večja tudi v ročnih spretnostih, zmagala pa kljub temu nista. (I. V.)

košarki, badmintonu, nogometu in plavanju ter kar dvakrat v tenisu.

DVA NA EVROPSKO

NOVO MESTO - Novomeški modelarji so konec oktobra s tekmovanjem v Murski Soboti uspešno končali letošnjo sezono v kategoriji F-1-A in F-1-B. V Murski Soboti je bil Danijel Terlep tretji in Slavko Može osmi v F-1-A ter Dragan Stankovič drugi in Damjan Žulič tretji v F-1-B. Stankovič in Žulič sta se uvrstila v državno reprezentanco za evropsko prvenstvo prihodnje leto v Italiji, nekoliko pa je letos razočaral udeleženec letošnjega evropskega prvenstva Terlep, ki je po štirih letih iz reprezentance izpadel. Novomeščani so se celo sezono uvrščali tik pod vrhom, a zmagati jim tokrat ni uspelo.

POMAGALI SO FURLANU

NOVO MESTO - O letošnjih podvigih novomeškega alpinista Vanje Furlana smo v Dolenjskem listu že pisali, vendar takrat nismo omenili podjetij, ki so novomeškemu športniku omogočila ameriško odpravo. To so bila Krka, tovarna zdravil Novo mesto, Krka Kozmetika, Mestna občina Novo mesto, Zavarovalnica Tilia Novo mesto, VGP Novo mesto, Vitalis Novo mesto, Servis koles Smole Novo mesto, Ekoprojekt Novo mesto, Mobitel Ljubljana, SCT Ljubljana, Bayer Pharma Ljubljana in Avtohiša Real Ljubljana.

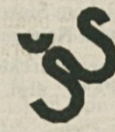
SPORT

PREKO 100 STRANI ZANIMIVEGA BRANJA IN PREKO 200 BARVNIH FOTOGRAFIJ V DECEMBRSKEM E—ŠPORTU

Iz vsebine:

- Veliki intervju s Tonetom Vogrincem: »Tomba in Košir ščitita svoje interese!«
- Ali je Slovenska nogometna liga 10 dosegla svoj namen? — komentarji nogometnih strokovnjakov.
- »Morda sem komu odveč?«, razmišlja rokometiška Simona Šturm.
- Pavle Kavčič — trener za podvige.
- Janja Lesar in Matej Krajcar: »Ples nama pomeni vse«.
- Sonia Henie — od male princeske do vile na ledu.
- Poslovnež — Tomaž Čizman: »Križaj me je učil smučanja, Američani pa poslovnosti«.
- Bo Schumacher prvak tudi s Ferrarijem?
- Iskanje izgubljenih milijonov Steffi Graf.
- Colin Montgomerie — najboljši igralec golfa, brez največjih naslovov.
- Posebna priloga: PLANICA '96!

TUDI V TEJ ŠTEVILKI — HITOV KVIZ IN KRIŽANKA Z LE-PIMI NAGRADAMI

študentski servis
maribor, p.e.Črnomelj

skupna 1961 priložnost

IMATE OBČASNO VEČ DELA, KOT GA LAHKO OPRAVITE SAMI? NUJNO IN HITRO POTREBUJETE DELOVNO SILO? KAKO REŠUJETE TEŽAVE, KI SE POJAVIJO V TAKIH PRIMERIH? ALI VESTE, DA VAM LAHKO POMAGAMO Z DIJAKI IN ŠTUDENTI? IN DA JE TO ZA VAS NAJUGODNEJŠA OBLIKA ZAPOSLOVANJA DELAVCEV?

Pokličite nas in z veseljem vam bomo pomagali. Poleg **FOTOKOPIRANJE** in **VEZAVO** po najugodnejših cenah. Delamo: ob delavnikih od 7.30 do 15. ure, ob sredah pa do 17. ure.

ŠTUDENSKI SERVIS MARIBOR, P.E. ČRNO MELJ
Ul. Mirana Jarca 4, tel./fax.: 068/52-059

PIONIR AVTOHIŠA

Servisno prodajni center Novo mesto d.d.

Prodajamo naslednja rabljena vozila:

ZNAMKA IN TIP VOZILA	LETNIK	ŠT. KM	CENA
R-5 CAMPUS / 5V	91/3	86.000	778.680,00
R-5 CAMPUS / 5V	91/3	38.700	746.235,00
R-5 CAMPUS / 3V	93/1	49.000	886.830,00
R-5 CAMPUS / 3V	93/6	55.000	865.200,00
R-5 CAMPUS / 3V	93/9	34.000	908.460,00
R-5 CAMPUS / 3V	93/11	44.000	960.372,00
R-19 RT 1.8 / 5V	94/8	20.000	2.446.353,00
R-19 RT 1.4 / 4V	93/8	52.000	1.514.100,00
RENAULT SAFRANE RT 2.2	95/3	38.000	3.839.325,00
MARUTI 800	94/3	30.000	558.054,00
CITROEN AX 1.1	89/12	77.000	558.054,00
CITROEN AX 1.4 RD	90/2	90.000	716.625,00
YUGO 45A	87/5	76.000	129.780,00
YUGO 55 SKALA	91/8	61.000	350.406,00
ŠKODA FAVORIT 135L	91/3	41.000	556.973,00
FIAT TEMPRA 1.6 SX	92/4	144.000	1.319.430,00

Nudimo nakup na ugoden kredit po obrestni meri R+11%.

Dodatne informacije dobite v našem prodajnem salonu v LOČNI ali po telefonu številka 068/324-533.

SLOVENSKI LUNIN KOLEDAR 1996

SLOVENSKI LUNIN KOLEDAR 1996

To, da Luna vpliva na naše življenje, so vedeli že v davnih časih. Kako pa Luna zdaj vpliva na setev in opravlila na vrtni polji, sečnjo lesa, razmnoževanje živali, operativne posege in zdravljenje, hujšanje in za kakšno opravila ter posle je primeren določen dan, boste najbolje temeljitost iz Slovenskega Luninega koledarja 1996, ki ga je za Vas pripravila Meta Malus.

Cena koledarja je ista kot lani, 660 SIT. K tej ceni je treba prišteti še 5% prometnega davka, torej je skupna cena 693 SIT.

Za lanske stalne naročnike je koledar 10% cenejši - le 624 SIT.

Zato Vam priporočamo, da se ob naročilu odločite za stalno naročnino.

Poslujemo v vrnitveni ceni.

Vaša naročila sprejemamo na naslov ČZD Kmečki glas, Železna cesta 14, 61000 Ljubljana ali po telefonu 061/173 53 60.

NAROČILNICA

Podpisani (ime in priimek)

Naslov

Pošta

1. Nepreključno naročam Slovenski Lunin koledar 1996. Pošljite mi ga po povzetju.

2. Želim postati stalni naročnik Slovenskega Luninega koledarja z 10% popustom.

Željeno obkrožite.

Datum

Podpis

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členu 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka že objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori in popravki po § 9...", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

Novomeška kronika - telefoni

Dol. list št. 45, 9. novembra

V Novomeški kroniki pa tudi po telefonu smo na Telekomu Slovenije, Poslovni enoti Novo mesto, dobili kar nekaj vprašanj v zvezi s tarifo oz. ceno telefonskega priključka ter njeno veljavnostjo tudi v odročnejših krajih. Bralcem našega cenjenega časopisa, zainteresentom za nov telefonski priključek in tistim telefonskim naročnikom, ki so že dobili telefon po drugačni ceni, bi radi pojasnili, zakaj so pri cenah priključkov še razlike, ne samo v novomeški poslovni enoti, pač pa v vseh podobnih primerih v Sloveniji.

S sklepom Upravnega odbora Telekoma Slovenije v juniju z veljavnostjo od 1.7.1995 dalje so bili v Sloveniji določeni enotna cena in enotni pogoji za pridobitev telefonskega priključka po enotni ceni. To pomeni, da je cena enaka le ob enakih pogojih. Enotno ceno po sklepu UO Telekoma uporabljajo vse poslovne enote v Sloveniji; ta je brez prometnega davka 99.960,00 tolarjev, ob izpolnjenem pogoju, da je v zgrajenem omrežju še prost par, da je v centrali prosta številka in da je oddaljenost objekta, kjer bo telefon instaliran, od kabeleske omarice, kjer se konča primarno telefonsko omrežje, manj kot 160 m. Če eden od teh pogojev ni izpolnjen, se stroški graditve telefonskega priključka naročniku zaračunajo po dejanskih stroških, in to za tisti del zgraditve, ki služi samo enemu priključku, in za del oddaljenosti nad 160 m. V pojasnitve zadnjega to pomeni, da v primeru zgraditve 10-parnega kabla zaračunamo uporabniku samo en par, razlika v stroških pa gre v breme Telekoma. Pri obravnavi zahtev za priključitev ravnamo enako tudi v primeru gradnje v urbanih naseljih.

Telekom Slovenije mora kot podjetje poslovati rentabilno, v to nas silijo tudi prihajajoča konkurenca, zato so tudi vsi investicijski programi ocenjeni glede na donosnost, ki mora biti najmanj 13 odst. Večina vlaganj v podeželska območja po donosnosti poslovno niso zanimiva oz. morajo biti za realizacijo teh projektov zagotovljena dodatna sredstva. Kot primer naj navedemo prav dograditev telefonskega omrežja za približno 400 interesentov na območju telefonske centrale v Stopičah, kamor spadajo krajevne skupnosti Dolž, Podgrad in Stopiče. Ocenjeni stroški za dograditev omrežja znašajo okrog 86.000.000 tolarjev, oz. za enega interesenta 215.000 tolarjev. Dodatna sredstva so v tem primeru 115.000 tolarjev razlike med ocenjenim stroškom in enotno ceno. V primeru gradnje telefonskega omrežja na Otočcu, kjer pa gre za gradnjo na novo, in ne dograditev, pa so stroški za interese še večji. Tu se kot varianta ponuja gradnja telefonije samo za novo naselje, kjer stroški za en telefon ne presegajo določenih omejitev. V Telekomu se pripravljamo za obe varianti.

V primeru telefonskega omrežja v Stopičah sta poleg omenjenega možna še dva pristopa. Znano je, da je bilo pred leti tudi z dodatnim združevanjem sredstev interesentov zgrajeno telefonsko omrežje, ki pa zaradi kratkega obsega gradnje ne omogoča vključitve vseh interesentov v vseh naseljih, ampak samo omejenega števila okrog 130 interesentov. V primeru odločitve, da dodatnega združevanja sredstev ne bo, bo teh 130 interesentov obravnavano po pogojih, kot jih je določil UO Telekoma, za ostalih 270 interesentov pa bodo stroški za en priključek

občutno večji čas priključitve pa odmaknjen nekam v naslednja leta.

Kot tretji pristop pa ostaja čakanje na zakonsko ureditev tega področja. Visoki stroški in težji pogoji gradnje omrežij in nedonosnosti na podeželskih območjih se zaveda tudi vlada oz. pripravljali novega Zakona o telekomunikacijah, ki so predvideli, da minister za promet in zveze za podeželska območja, ki so po gostoti telefonov pod povprečjem, kot podzakonski akt predpiše pogoje graditve in izvajanja telekomunikacijskih storitev.

Pri presoji variant gradnje telefonskega omrežja in odločitvah ravnajo enako prav vse poslovne enote v Sloveniji in niso "novomeški telefonariji" nobena izjema, pripomba o dražjih kablh zaradi posebnega oprijema za impulze pa je prav zabavna, z dovoljenjem pisca pa jo bomo tudi sami uporabili ob preprečevanju interesentov, če prej navedena razlaga ne bo pomagala.

Telekom Slovenije
Poslovna enota Novo mesto

Pomočnik generalnega direktorja
ANDREJ ZUPANČ, dipl. oec.

Je bila gradnja res po predpisih?

Dol. list št. 47, 23. novembra

Na seji Občinskega sveta 17.9.1995 sem na predlog krajanov in v svojem imenu postavil vprašanja v zvezi z gradnjo stanovanjsko-poslovnega objekta in podpornih zidov v križišču treh cest na zemljišču parc. št. 1163/2 v velikosti 222 m², KO Loka, last g. Pupi.

Trditve pisca članka, da je bila zahteva anonimna in iz trte izvita, zavaja javnost. Na postavljena vprašanja kot občinski svetnik nisem dobil konkretnih odgovorov, zato sem na zahtevo krajanov Loke na prvi naslednji seji dne 26.10.1995 zastavil ponovno vprašanja o morebitnem kršenju postopkov izdaje dovoljenj. Očitno so nekatere odgovorne osebe motile postavljena vprašanja in obvestilo za javnost in niso mogli sprejeti, da bi se o sporni gradnji javno razpravljalo. Pristojne upravne službe, na katere so se vprašanja nanašala, modro molčijo. Po mojem mnenju in mnenju prizadetih občanov gradnja na spornem zemljišču ni tako čista, kot navaja g. Pupi.

Na ustno zaprosilo mi vpogled v gradbeni spis do danes ni bil dovoljen. Pisec trdi, da niso bili zlorabljeni zakoni in občinski odloki. Tega ni bilo mogoče do danes po legalni poti ugotoviti, čeprav zakoni in pravni državi to dopuščajo.

Nikoli nisem dvomil, da graditelj nima potrebnih soglasij, prav tako lokacijskega in gradbenega dovoljenja. Se vedno pa mene in krajanima zanima, če je normalno, da se streha novozgrajenega objekta prekriva z obstoječo staro stanovanjsko hišo, ter če je bilo dano soglasje lastnika sosednjega objekta. Občinski odlok določa, da se gradnja lahko izvaja z odmikom najmanj 1,5 m od meje sosednjega zemljišča. Nadalje se postavljajo vprašanja, ali je cestno podjetje določilo, da je steber prometnega znaka vzdignjen v podporni zid, ki je visok ne le 21 cm, kot navaja g. Pupi, temveč kakšen meter več. Med drugimi navedbam je bilo postavljeno tudi vprašanje, kateri zakon ali občinski odlok dovoljuje odpiranje garažnih vrat na površino javne ceste, ki s tem ogroža prometno varnost.

Trditve g. Pupi, da za postavitev usmerjalnih tabel za mojo dovoljeno dejavnost ni bilo soglasja lastnika, je, blago rečeno laž. Dovoljenje za postavitev tabel je izdalo Cetno podjetje Novo mesto dne 10.6.1991 pod št. I/7-756/2-91. Z dovoljenjem so bili določeni vsi pogoji, ki jih mora vsebovati usmerjalna tabla (velikost črk, barva črk in tabel, skice in opravljen ogled na kraju samem). Dovoljenje je bilo izdano po predhodnem soglasju lastnika zemljišča. G. Pupi je zemljišče odkupil v letu 1992, po postavitvi tabel. Zemljišče je bilo ob nakupu torej obremenjeno, zato bi moral pred sklenitvijo kupoprodajne pogodbe od prodajalca zahtevati, da se table odstranijo. Takšen zahtevek je šele v letu 1995, ko je table Cestno podjetje po odločbi cestnoprometnega inšpektorja g. Marjana Žnidarja odstranilo.

Z obrito in podjetništvom se

ukvarjam že 21 let na isti lokaciji in danes imamo v našem družinskem podjetju zaposlena 2 učenca in 14 delavcev.

Z lažno izjavo, da ni soglasij za postavitev tabel, menim, da jo tudi zavedel inšpektorja; kljub odstranitvi mojih in tabel drugih podjetnikov ni bila vročena nobena odločba, čeprav so bile table moja last, pridobljene na legalen način, z vsemi potrebnimi soglasji in dovoljenjem za postavitev. Postavitev je bila vezana z velikimi finančnimi sredstvi, vendar je bila glede na potrebe obrti in podjetništva postavitev nujna. Vsa potrebna dokumentacija se nahaja pri meni in jo na željo občanov ali pristojnih služb lahko dam na vpogled, saj je zadeva kristalno čista.

G. Pupi predlagam, naj ponovno preveri podpise krajanov in pravilno ugotovi resnično stanje, da ne bo zavajal ljudi, saj podpisniki niso zaposleni delavci, temveč prizadeti krajin, česar v dosedanjih postopkih očitno ni storil. Navedeni gospod ugotavlja svojo strokovno izobrazbo in sposobnost ter izraža sum o mojem mandatu v Občinskem svetu občine Črnomelj. V občinski svet so me izvolili ljudje, ki so verjetno razmišljali, kdo jih bo zastopal in kdo naj bo tisti "SVETNIK", ki se bo "UPAL" pokazati na ljudi, ki svoje koncesije zlorabljajo. Po mnenju pisca bi morali biti svetniki le fakultetno izobraženi ljudje. Moje več kot 20-letno vodenje družinskega podjetja me je naučilo mnogo tega, kar tudi fakultete učijo. Za ugotovitev, da gre v zadevi gradnje za nečiste posle, ni potrebna posebna izobrazba.

Glede pravice, zlorabe položaja, nestrokovnosti, nemorale sem se pripravljen soočiti kadarkoli in kjerkoli v tej zadevi. Ne pomisljam na to, da bi se ustrašil pred grožnjami s sodišči. Bralcem predlagam, da si stanovanjsko-poslovni objekt s podpornimi zidovi sami ogledajo in si sami ustvarijo sliko gradnje.

Kar pa se mojih osebnih stvari tiče, naj to ne bo Vaša skrb, g. Pupi. Naše obrtne delavnice in podjetje so obstajale, ko Vas še ni bilo na nam ljubi slovenski zemlji, in če bog da, bodo tudi sedaj, ko si nekateri ljudje želijo uživati sadove pristnih Slovencev ter dobrot Slovenije.

JANEZ STEPAN

Komu mečete pesek v oči?

Dol. list št. 47, 23. novembra

Gospodu Rajku Jakši, piscu javnega vprašanja, postavljenega meni in vezanega na domnevno ustanovitev nove, tako imenovane Zveze slovenskih občin, tudi v aranžmaju predstavnikov občine Črnomelj, konkretno g. Vlada Starešiniča, podžupana občine Črnomelj, in domnevno mene, dajem tudi javnosti naslednje pojasnilo:

Tudi sam sem osupnil nad novico, ki sem jo slišal v Dnevniku televizije Slovenije in prebral v javnih občilih (Delo, Republika, Dolenjski list) o ustanovitvi nove Zveze slovenskih občin in o izvolitvi imenovanega podžupana za generalnega sekretarja te zveze. Osupnil sem zato, ker do takrat nisem bil seznanjen z nikakršno tovrstno namero in ker vem, da je občina Črnomelj po sklepu občinskega sveta občine Črnomelj, sprejetem na seji dne 30.3.1995, že članica Stalne konference lokalnih skupnosti Slovenije - združenja slovenskih občin in mest in da bi kakršnokoli drugo povezovanje občine Črnomelj bilo možno le v skladu s 114. členom Statuta občine Črnomelj (Ur. l. RS, št. 39/95), ki določa: "Občinski svet lahko z dvotretjinsko večino navzočih članov sklene, da se občina poveže v skupnost ali zvezo dveh ali več občin, če je to koristno za urejanje in opravljanje zadev širšega pomena, pomembnih za občino. Če zahteva večina navzočih članov občinskega sveta, se lahko o takem povezovanju izvede razprava med občanmi in ugotovi njihova volja."

Občinski svet občine Črnomelj pa o kakšni novi zvezi lokalnih skupnosti in tudi o tovrstni problematiki ni razpravljala, občina pa do danes tudi ni prejela nikakršne uradne pobude za morebitno novo združevanje. Ko je vest o ustanovitvi nove zveze slovenskih občin prišla v javnost, sem preverjal resničnost navedb v javnih občilih in ugotovil, da je pri ustanavljanju nove zveze sodeloval tudi podžupan Vlado Starešinič, in to

brez pooblastila, celo brez moje vednosti. Z ugotovljenim stanjem sem takoj po prejemu informacije seznanil predstavnike političnih strank, ki tvorijo koalicijo v občinskem svetu, zahteval od podžupana ustrezno informacijo, občinskemu svetu pa bom, ko bo informacija popolnejša in dokumentirana, dal v zadevi ustrezno poročilo in predlagal ukrepe, o čemer bo tudi javnost obveščena.

Piscu članka lahko zatrdim, da delujem javno, v okviru svojih pristojnosti in da se poizkušam pri svojem delu osredotočiti predvsem na prizadevanja za nadaljnji razvoj občine v interesu vseh občanov, ne glede na strankarsko pripadnost. Iz tega razloga tudi zavračam očitke pisca o domnevnih mojih političnih igrah. Nikomur ne mečem peska v oči in tega ne bom delal niti v prihodnje.

ANDREJ FABJAN
župan Občine Črnomelj

Romeo in Julija pod polivinilasto streho

Dol. list št. 47, 23. novembra

Doslej smo nekako poznali pobege iz civilizacije s pomočjo mamil ali pa s samomori. To pa, da se ljudje odločajo živeti v gozdu ali pa, kot smo lahko videli v TV-utripu, da se je nekdo na Jesenicah odločil za življenje na smetišču, je novost in hkrati družbi v opomin. Tako vsaj bi te dogodke družba morala jemati. Sicer pa sem se iz družbe umaknil tudi sam, in to tako, da sem po službeni dolžnosti večino v tujini, kjer dobivam samo tedenske informacije (Dolenjski list, Mladina), ki so dosti bolj znosne.

In kdo je takšno po mojem mnenju katastrofalno stanje družbe odgovoren? Predvsem sta odgovorna vlada oz. Drnovšek, potem pa tudi vodilno novinarstvo. Kar se Drnovška tiče, niti nisem toliko razočaran, saj sem pričel, da tako, kot je Jugoslavijo ni naredil nič, tudi za Slovenijo ne bo. Pa tudi če bi bil samo en del družbe tako negativen, zaradi tega družba vseeno ne bi smela preživljati tako hude moralne krize. Mislim, da je potrebno, da se načne vprašanje dela vodilnih novinarjev, urednikov te družbe, oz. da se njihovo delo analizira.

ANTON JUDEŽ

Komu mečete pesek v oči?

Dol. list št. 47, 23. novembra

Spoštovani g. Rajko Jakša! Sam Vas sicer osebno ne poznam, vendar Vam kljub vsemu želim pojasniti nekaj stvari, ki Vas mučijo. Očitno je, da delovanja občine Črnomelj ne poznate preveč dobro, čeprav sredstva javnega obveščanja o tem kar precej pišejo (posebej Dolenjski list). Ker ste osupnili ob članku, v katerem piše, da naj bi me župan naše občine "prirnil" na neko funkcijo (ki je začasnega značaja), Vam navajam sledeča dejstva:

1. Na omenjeno funkcijo me ni "prirnil" župan, ampak so me predlagali ljudje, ki so bili iniciatorji ustanovitve Zveze slovenskih občin. Prinaša pa samo dodatno osebno angažiranje v škodo prepotrebne posvećanja lastni družini in ne "poln žep", kot si to zmotno predstavljate.

2. Kar zadeva namen ustanovitve omenjene Zveze, Vas vljudo prosim, da si še enkrat natančno preberete članek, na katerega se sklicujete (D. L. št. 46/16.11.1995).

3. Ker ste me obtožili elegantnega praznjenja proračuna naše občine, naj Vam povem naslednje: Na položaj podžupana občine Črnomelj sem bil izvoljen 21. 9. 1995 in jo opravljam nepoklicno. Od izvolitve sem edini občinski funkcionar, ki ni iz občinskega proračuna do danes prejel niti prebitega tolarja (ne dnevnice, ne sejnine, ne morebitne funkcinarske nagrade). Podatke o tem lahko preverite pri ustreznih občinskih službah. Sem se pa po svojih skromnih močeh trudil, da je od 1. 1992 naprej bilo v našo občino namenjenih nekaj milijonov DEM državnega denarja.

Ker predvidevam, da ste odločen in pokončen mož, ki ga skrbi usoda občine Črnomelj, Vas lepo

vabim, da me obiščete na sedežu naše stranke v Ul. Mirana Jarca 8. Tu sem Vam z veseljem na razpolago (razen turka) za vse nejasnosti, ki Vas mučijo.

S takšnimi članki, kot je Vaš, delate krivico in javno žalite ljudi, ki Vam niso storili nič zalega. Zato pred pisanjem v časopisih poskusite rajši vzpostaviti človeški dialog s tistimi, ki jih javno omenjate. Poti do tega prav gotovo obstajajo in tudi Vi v ta namen zmorete toliko osebnega poguma.

VLAĐO STAREŠINIČ
Črnomelj

Trebanjske iveri - "Mutivoda"

Dol. list št. 43, 26. oktobra

1. "Veliki rejec puranov iz Primorske" ni noben velik rejec, a še manj izkušen rejec. Od vseh kooperantov Jate Meso ima ta rejec najmanj izkušenj in dosega najslabše rezultate v reji. Je pa velik filozof po besedah.

2. Isti Primorci, ki so "novinarju" izjavili: "Kaj mislijo, da smo zaruljeni Balkanci", si niso niti prizadevali postaviti strokovnega vprašanja ali se potruditi za kakšen koristen nasvet s področja tehnologije, ali da bi se zanimali za literaturo o reji puranov v Italiji. Na to bi dobili hiter in prijazen odgovor.

O kvaliteti omenjenih strojev, ki jih je italijanski proizvajalec ponudil, govorita svetovni trg in strokovna literatura in menim, da za pismene ljudi ni potrebna dodatna razlaga.

3. Italijanski strokovnjaki so dovolj povedali o tehnologiji, o najpogostejših težavah v reji in o odpravi teh težav. Govorili so iz svojih lastnih izkušenj (med drugim so največji proizvajalec puranjega mesa v Evropi). Povedano in prevedeno je bilo tako, da je vsak dobronamerni rejec lahko razumel in koristne nasvete uporabil v lastnem hlevu.

Vse to vrhunski strokovnjaki oziroma predavatelji iz Italije niso "prodajali", ampak dobronamerno priporočali (tudi strokovni izlet v Italijo leta 1993). Na seminar so se odzvali kljub svojim vsakodnevnim obvezam, brez honorarja, v Slovenijo so prišli na lastne stroške, tudi prenočevanje so si plačali sami, vse to zaradi dobrega in korektnega sodelovanja z firmo Jata-Mesto iz Slovenije.

4. V zvezi s prodajo in cenami pa še to: Cene so povsod po svetu stvar dogovora med prodajalcem in kupcem, fiksna cena ne obstaja. Cena in ponudba (FCO kupec) se oblikuje iz več elementov (vrsta in količina, oddaljenost kupca, carinski, spediterski stroški, eventualni trgovinski popusti, možnost reklamnega popusta itd.). Zato je nemogoče vsako ceno povedati takoj in na pamet, še posebno, če se ponuja sto različnih artiklov.

5. Za konec pa še to: Zalostno je, da ob dolgoletnem uspešnem sodelovanju med italijanskim in slovenskim proizvajalcem puranjega mesa, ob strokovnem in neformalnem srečanju Vaš "novinar" (in primorski rejec) dodaja politične tone. Z nepoznavanjem tehnologije puranov, poslovnega sodelovanja slovenskega in italijanskega poslovnega partnerja, kot tudi nepoznavanjem ljudi, o katerih piše in presoja, Vaš "novinar" zavestno MUTI VODO.

Inž. MOMIR PLAVŠIČ
zastopnik italijanskih firm
Agrobrest, Agritech in
Aza International

NA ZDRAVJE - Takole so v soboto zjutraj pršutu in teranu nazdravili izletniki, ki jih Dolenjski list in turistična agencija Mana vsak mesec peljeta na izlet. Prvi postanek v Grči pri Štanjelu smo si zapomnili po dobrem pršutu, Štanjel po znameniti kraški hiši, Kostanjevico po grobnici Borbonov, Dobrovo po vinski kleti in še kaj bi lahko našli. Naročniki z zadnjih sedežev avtobusa si bodo izlet verjetno zapomnili po tem, da so bili bolj mokri zunaj kot znotraj. (Foto Majda Luzar)

Naš angel varuh

Če bi bila angel varuh, vsaj tisti, ki si z dobrimi deli še ni prislužil kril, bi se pri nadrejenih pritožila zoper družbo za zavarovalništvo Katolika. Ta se reklamira med drugim tudi z geslom, ki nas prepričuje, da je ravno ta družba naš osebni angel varuh, pri tem pa nam nazorno slika zamišljenega angela. Možakar ima res krhka krila, a zato neprebojen oklep in dolg meč, ki tvori natančno eno osmino družbe Katolika, namreč črko i.

Sama si angele predstavljam za odteneke drugače, zato ne vem, kakšno zvezo ima z zavarovalnico angel, kakšno zvezo z angelom meč in kakšno zvezo z vero Katolika. Ustanovitelji Krščanskega inštituta za podjetništvo to zagotovo vedo, saj so mladi in verjetno tudi izobraženi možje. Ob vse slabšem stanju na področju štipendiranja gre vsekakor pozdraviti dobro voljo inštituta, ki ustanavlja Krščanski štipendijski sklad, pri katerem se je zgle doval po nauku Antona Martina Slomška. Inštitut naj bi se namreč poleg zavarovalništva ukvarjal še z izobraževanjem in štipendiranjem, nepremičninami, privatizacijo, investicijami in turizmom, razvojem podjetništva.

Težko presodim, kam v ta okvir sodi Krščanska vzajemna gospodarska zveza, ki se razglaša za nepolitično, a bo zastopala interese delavcev, upokoencev, mlade generacije, dijakov in študentov in malih delničarjev. Na kak način bo to počela, če ne politično - jih bo s kapitalom? Zanj vemo, kakšne interese ima, gotovo vse prej kot ščititi male ljudi. A ker tu govorijo o drugačnem, ljudskem kapitalizmu, morda velja poskusiti.

Ljudje, ki so naslikani z izjavami ob predstavitvi zveze in nad napisom "Bogu v čast, narodu v ponos, ljudstvu v korist, domovini v slavo", so, kot je razbrati iz izjav, zavarovalniški posredniki. Nekateri med njimi trdijo, da je Katolika, družba za zavarovalništvo, ustanovljena na vrednotah krščanske vere in evangelija. Morda je res tako, a pretirano citiranje Svetega pisma, osladno zvoneča gesla, že omenjena neokusna primerjava zavarovalnice z angelom varuhom preveč - vse to preveč diši po istovetnosti neke zavarovalniške delniške družbe z vero. Verjetno ne zaradi vere.

BREDA DUŠIČ GORNIK

DA JE SEJEM USPEL

NOVO MESTO - Svet staršev vrtca Čebelica pri OŠ Sentjerneje za pripravo sejma "Za boljše igrače" se zahvaljuje Telekomu Slovenije, Hipotu iz Sentjerneje, LT, d.o.o., iz Sentjerneje, Bramacu iz Skočjana, prodaji in servisu Jordan z Drage, Petrolu, LB Posavski banki, d.d., Krško, Cestnemu podjetju Novo mesto, Dolenjski banki, d.d., Novo mesto, Elektru Ljubljana, Vodno-gospodarskemu podjetju Novo mesto, Dolenjskim pekarnam, Krki, tovarni zdravil in Dolenjski iz Novega mesta. Svet staršev se vsem lepo zahvaljuje, saj jim je poleg izvedbe strokovne prireditve tako uspelo obogatiti tudi letošnji novoletni darilni koš sentjernejskega vrtca z boljšimi igračami.

Sevanje NEK zanemarljivo majhno

Ob polemiki o predčasnem zaprtju NE Krško: nekaj nespornih strokovnih dejstev

V zadnjem času po napovedi referendumu o zapiranju elektrarne Krško se pojavljajo v medijih, izjavah intervjuvanih oseb in komentarjih novinarjev nekatera popolnoma napačna dejstva o jedrski energiji, njeni vlogi v svetu, sevanju in še nekaterih drugih fizikalnih pojavih. Pojasniti želimo nekaj pogostih zmot, ki najbrž temeljijo na nepoznavanju stroke in naravnih zakonov.

1. Trditev: Število jedrskih elektrarn v svetu in v Evropi ni veliko
Dejstvo: Po podatkih Mednarodne agencije za jedrsko energijo je 31.12.1994 v svetu obratovalo skupno 432 jedrskih elektrarn, od tega v evropskih državah 215, v ZDA 109 in na Japonskem 49. V gradnji je po celem svetu še 48 jedrskih elektrarn. Celotna šesteta obratovalna doba vseh jedrskih elektrarn sveta do 31.12.1994 je 7.230 let.

2. Trditev: odvajanje toplote v okolje je škodljiva značilnost jedrskih elektrarn
Dejstvo: Vsi toplotni stroji (termoelektrarne, jedrske elektrarne, dizelski motorji, bencinski motorji itd.) morajo odvajati del vložene toplote v okolje, ker brez tega ne morejo delovati. Tak je naravni zakon (II. glavni zakon termodinamike), ki ga ni mogoče obiti. Izkoristek toplotnih strojev je ti-
sti delež vložene energije, ki jo je mogoče spremeniti v mehansko

delo in električno energijo. Izkoristek jedrske elektrarne Krško je okrog 34%, izkoristek modernih termoelektrarn pa okrog 40%.

3. Trditev: sevanje jedrske elektrarne pomeni počasno ubijanje (ubijanje na obroke)

Dejstvo: Doza radioaktivnega sevanja, ki jo prebivalec Slovenije letno prejme iz naravnih virov (radon, kozmično sevanje, hrana in

ZAHVALA ZA POMOČ PRI MARTINOVANJU

ČRNOMELJ - Po uspešni prireditvi Martinovanje 95 v Črnomelju se organizator, društvo vinogradnikov Bele krajine-podružnica Črnomelj zahvaljuje vsem, ki so pri organizaciji prireditve pomagali z delom in denarjem ali jo materialno podprli. Še posebej hvala vodstvu in delavcem Komunalne Črnomelj, ki so pripravili prireditveni prostor, da je prireditev nemoteno potekala. Prav tako gre zahvala učencem črnomaljskih osnovnih šol in njihovim mentorjem, ki so obogatili prireditveni prostor z razstavo likovnih del o vinogradništvu. Hvala tudi vsem, ki so naš trud pri pripravi prireditve nagradili s tem, da so se udeležili martinovanja.

Vinogradniki društva vinogradnikov
Bele krajine-podružnica
Črnomelj

Seminar medicinskih sester

Dva dni razpravljanj o zdravstveni negi, izobraževanju zdravstvenih delavcev itd. - Velika udeležba

NOVO MESTO - V Novem mestu je dva novembrska dneva potekal seminar Sekcije medicinskih sester v vzgoji in izobraževanju pri Zbornici zdravstvene nege Slovenije. V petek, 24. novembra, smo se na STZS Novo mesto zbrali medicinske sestre iz vseh slovenskih zdravstvenih šol skupaj s predsednico Zbornice go. Nano Domanjko. Na občnem zboru sekcije smo izvolili nov izvršni odbor in sprejeli program dela za naslednje leto. O sodobnih trendih v zdravstveni negi je predavala ga. Majda Slajmer - Japelj, ga. Ljubica Glücks pa je predstavila knjižico Moje pripravništvo, ki bo vodilo mentorjem in zdravstvenim tehnikom v času pripravništva. Po kosilu smo si ogledali specialne učilnice za zdravstveno nego in poslušali predavanje glavne sestre novomeške bolnišnice go. Slavice Krošelj - Noumov o pravicah bolnika in ge. Jožice Novak o pravicah otrok. Za prijetno vzdušje je s pesmijo poskrbel Dolenjski oktet.

V soboto, 25. novembra, smo v hotelu Krka pripravili okroglo mizo "Izobraževanje zdravstvenih delavcev na področju zdravstvene nege zopet (ali še vedno) na razpotju". Predstavniki Ministrstva za šolstvo in šport, Ministrstva za zdravstvo, Visoke zdravstvene šole, ravnatelji zdravstvenih šol in

medicinske sestre iz šol in zdravstvenih ustanov so izmenjali stališča in poglede na različne možnosti izobraževanja, ki jih ponuja nova šolska zakonodaja. Za doseganje ciljev zdravstvene nege je nujen razvoj teorije, spreminjanje organiziranja službe, visok nivo znanja itd.

Srečanje smo zaključili z ogle-
dom znamenitosti Novega mesta. Seminar so mogočili STZS Novo mesto, NEK Krško, Dolenjska lekarna Novo mesto, MEDIS in Oblačila - uniforme Maribor.

J. N.

Jožica Novak, predsednica Sekcije medicinskih sester v vzgoji in izobraževanju

Prispevki za Veseli december

Do petka, 24. novembra, se je na seznam dobrotnikov letošnjega Veselega decembra vpisalo že natančno 100 darovalcev. Za tako kaže, da med njimi ne bo zaslediti imena niti ene krajevnne skupnosti Novega mesta, saj na svojih računih nimajo niti prebitega fičnika. Kljub temu bo 1.550 otrok teh krajevnih skupnosti obdarovanih na dan državnosti, 26. decembra, v športni dvorani. Od ponedeljka do petka so na žiro račun Zveze prijateljev mladine št. 52100-678-80209 svoj prispevek poslali naslednji darovalci: Avto-galant, Novo mesto, 20.000; Osnovna šola Žužemberk 40.000; Alfa, d.o.o., Novo mesto, 30.000; Medis, Novo mesto, 10.000; Izpušne cevi Novak, Novo mesto, 7.500; Osnovna šola Otočec 15.000; Kop-Longar, d.o.o., Straža, 5.000; ZSAM Novo mesto, 15.000; Sam-pi, d.o.o., Novo mesto, 30.000; Foto Asja, Novo mesto, 16.000; Rašo Rifelj, s.p., Novo mesto, 3.000; Sitotisk Cemič, Novo mesto, 2.000; Polona Pavlin, s.p., Bela Cerkev, 3.000; Rudolf Cikanek, s.p., Novo mesto, 2.000; Alojz Potočar, s.p., Prečna, 3.000; Krajevna skupnost Šmarjeta 30.000; Malkom, d.o.o., Novo mesto, 80.000; Ana Jordan, s.p., Novo

mesto, 2.000; Janez Ravbar, s.p., Novo mesto, 3.000; Elektro Bevec, Novo mesto, 20.000; Mira Kump, s.p., Novo mesto, 5.000; Agroma, Sušteršič, s.p., Smolenja vas, 3.000; Martin Petkovšek, s.p., Novo mesto, 5.000; Slavko Senica, s.p., Obrh, 4.000; Tesarstvo Fabjan, Dol. Sušice, 10.000; Peter Bradač, s.p., Dvor, 3.000; Franc Kulovec, s.p., Uršna sela, 1.500; Jože Penca, s.p., Vavta vas, 3.000; tolarjev. Po 1.000 tolarjev so prispevali: Dragica Vajda, s.p., Straža, Anton Paser, s.p., Žužemberk; Stane Ogrinc, s.p., Stopiče; Vilko Kirn, Novo mesto; Tone Mestnik, s.p., Novo mesto; Metka Marolt, s.p., Novo mesto. Po 500 tolarjev so prispevali: Borut Koporec, s.p., Vavta vas; Martina Jarc, s.p., Žužemberk; Sonja Kastelic, s.p., Novo mesto; Nikola Padevski, s.p., Novo mesto; Erna Tonković-Padevski, s.p., Novo mesto, in Peter Verbič, s.p., Novo mesto. V delu in materialu so pomagali: trgovina Elvud, Novo mesto 20.000 tolarjev; Labod 50.000; M. G., d.o.o., Novo mesto, 20.000; Studio D 120.000; Ključavničarstvo Štefan Špoljar 100.000.

Do sedaj je zbranega 1.517.567 tolarjev.

Hvala vsem!

Veterina: bolna krava podpira državo

Kaj zdaj čaka rejce

Po spremembi organizacije veterinarske službe je prišlo tudi do težav pri financiranju primarne veterinarske službe oziroma obstoječih veterinarskih zavodov. Do zastoja je prišlo pri plačevanju odredjenih veterinarskih ukrepov, ki jih predpiše država, pri plačevanju številčenja živali in pri izdaji zdravstvenih spričeval. Za opravljeno delo po avgu-
stu pa so vsa izplačila zastala.

Ni treba posebej poudarjati, kaj pomeni za obstoječe zavode izpad prihodkov s teh področij. Tako kot ostali zavodi v Sloveniji se tudi naš zavod ubada s finančnimi težavami. Za opravljeno delo s teh področij se delavcem opravljeno delo ne obračuna ali pa se pokriva s prihodki iz drugih dejavnosti.

Zaradi neurejenega plačevanja se je Veterinarska zbornica odločila, da primarna veterinarska služba s 1. 12. 1995 preneha opravljati naslednje dejavnosti:

1. prenehamo izdajati zdravstvena spričevala,
2. prenehamo opravljati veterinarsko-sanitarni nadzor na sejmi, odkupih in pošiljk v notranjem prometu,
3. ustavimo vse preventivne in druge akcije, ki so odredjene z letno odredbo 1995.

Veterinarska zbornica vodi z Ministrstvom za kmetijstvo intenzivne razgovore, ki so sicer že rodili prve rezultate. Vsi upamo, da bomo težave le pravčasno rešili in ne bo potrebno seči po napovedanih ukrepih.

Dolenjsko posavski veterinarski zavod, p.o.
Novo mesto

Janezu Vičiču v zahvalo

Nepričakovano in nenadoma nas je zapustil inž. Janez Vičič, dolgoletni vodja razvoja v "Dani", tovarni rastlinskih specialitet na Mirni, nadvse priljubljen sodelavec in drag prijatelj. Tako nenadoma in nepričakovano, da mu nismo mogli izreči besed v slovo, spomin in zahvalo za skoraj 30 let dela in truda za napredek podjetja Dane in kraja Mirne. Naj to stori-
mo danes.

Rodil se je v Ljubljani 26.9.1931. Tu je odrasčal, končal srednjo tehniško šolo, kemijska smer, in kasneje živilsko tehnologijo na Biotehniški fakulteti. Služboval je v podjetju Slovenijavino, kjer je bil vključen v projekt Cockte. Od tod ga je pot vodila v laboratorij Kmetijskega inštituta, kjer je bil analitik in ocenjevalec živil, od tam pa v podjetje "Alko" za vodjo laboratorija.

V "Alku" se je uveljavil kot tehnolog, degustator in oblikovalec. Delovno mesto je imel le nekaj korakov od doma, kjer si je ustvaril toplo družinsko gnezdo. Kaj je bilo tisto, kar ga je gnalo, da je pristel lepo službo pred pragom in pustil med nas na Mirno, v tedaj še skromno podjetje "Dana"? To vprašanje je velikokrat obviselo med številnimi znanci. Bilo je veliko ugibanj. Čas je pokazal, da se je odločil za ta korak, ker je začutil, da bo tu lahko zaživel njegov ustvarjalni duh, ki ga ni mogel več krotiti. Ni se zmotil. V "Dani" je našel sodelavce, ki so mu prisluhnili, mu dali svobodo ustvarjanja, ga cenili in mu sledili. On pa je pokazal svoje izjemne sposobnosti, saj je bil kemik-analitik, poznavalec rastlin, okusov in arom, degustator, tehnolog in izviren oblikovalec z občutkom za trg in trženje, vse v eni osebi.

Ustvaril je celo vrsto izdelkov, jih oblikoval po vsebini in videzu in pospremil na trg z domiselno promocijo. Med njegove najboljše stvaritve sodijo opreme: Stara slivovka z veduto Stare Ljubljane (Alko), celotna podoba podjetja "Dana" z zaščitnim znakom v obliki čaše iz dveh listov, Gorjan in Hermelika. Kot labodji spev je njegova prelepa oprema za Cviček od fare, ki jo je posvetil cvičku, njegovi domovini in njenim ljudem. Delo, ki ga je vlagal v razvoj

Tonetu Kozlevčarju v spomin

Mirno in spokojno smo se poslovili od človeka, ki je s svojim glasom zaznamoval zborovsko petje, izgubili smo prijatelja, dobrega znanca, umetnika in enega izmed ustanoviteljev Tabora slovenskih pevskih zborov.

Tone Kozlevčar se je rodil 1914. leta v Sentvidu pri Stični kot prvi v družini izmed sedemnajstih otrok. Mogoče je bil prav zato na svojo družino tako ponosen, da je bil do svojih staršev izjemno spoštljiv. V družini se je pelo, veliko delalo pa malo slabše in manj jedlo, kot je hudomušno rad okarakteriziral svojo družino. Mali Tonček si je moral s pastirsko palico prislužiti dodaten kosček kruha.

Ko je odhajal po svetu, mu je bila glavna dola prečudovit glas, pesem, toplo srce in volja do dela. Karakterne lastnosti in pevski talent sta ga vodila po poti, ki jo Tonček iz Temenice ne bi nikoli prehodil, če ne bi v sebi imel polno idej, vedno nekaj neodkritega in nedorečenega. Nikoli zadovoljen, vedno je hotel več, zato ga tudi čas, ko se je učil za mesarja, ni zadovoljil. Redno je hodil pevskega zbora, ki ga je vodil pevovodja Fran Venturini. Kljub prijateljskim odnosom v Slamičevi predelovalnici mesnih izdelkov ga je to delo odbijalo, da je venomer sanjal o ustrežnejšem poklicu. Po opravljeni preizkušnji je postal policijski stražnik. V času vojne in po njej so sledile aretacije, zapori, prisilne delavnice. Po uspešno opravljeni gimnaziji se je zaposlil kot referent za organizacijo koncertov v Ljubljani. Svoj pevski talent je vzporedno izpolnjeval pri prvaku ljubljanske opere in rektorju Akademije za glasbo Juliju Bettetu.

Izjemen dogodek v njegovem življenju se mu je zgodil 27. septembra 1950, ko je na avdiciji bil izbran v cvet najboljših slovenskih pevcev in tako postal član Slovenskega okteta. Šele sedaj je po težkih mukah lahko uveljavil svoj bariton in že šolan glas. Začele so

se turneje po vsem svetu. Hodil je ponosno, nikoli pozabil na svoj kraj, dom, ljudi, na košček slovenske zemlje in še več, rad je imel vse ljudi. Kamor ga je ponesla slovenska pesem, tam je napolnjeval duše poslušalcem s svojim nepozabnim glasom. S pokončno držo in nepopustljivostjo je včasih vnel celo za trgeda sobesednika, saj je imel svoje sile in opredelitive trdno usmerjene k svojim ciljem.

Ob razmišljanju, kaj storiti za svoj domači kraj v Temenici in Sentvidu, ga je popeljala misel k organizaciji prvih kulturnih tednov in kasnejših taborov slovenskih pevskih zborov. Zamisel je bila uresničena, ko se je velika pevka družina povezala v velik zbor 6000 in več slovenskih pevcev. Lahko je potegniti vzporednico med pevskim taborom in njegovim uspešnim življenjem. Vse se je začelo iz majhnega, pravzaprav iz nič. Tone kot pastirček, tabor pa po njegovi pobudi, kot potoček, ki je najprej tekkel skozi naš kraj in kmalu prestopil vse bregove v njegov in naš ponos. Kjer je bila slovenska pesem, je bil Tone zraven. Pomagal je s svojimi bogatimi izkušnjami pri organizaciji srečanja slovenskih oktetov v Sentjerneju in pri ustanovitvi Ribniškega okteta kot nesojenega naslednika Slovenskemu oktetu.

Vsi ljubitelji slovenske pesmi, zamejski Slovenci in naši izseljenci so ga kot ambasadorja vedre in ubrane slovenske pesmi sprejeli za svojega. Kdo ne pozna pesmi "Ribbenčan Urban", ki je bila zapeta povsod s tako močnim, čutnim glasom, da je strop vzvaloval. Ta pesem je bila zapeta preko dvatisočkrt. Simbolično stoji hrastov kip Ribbenčana Urbana pred šolo v Sentvidu pri Stični v spomin na Toneta. Tudi prebivalci Ribniške doline so se poistovetili s Tonetom in so mu za prodajo te "suhe robe" še posebej hvaležni. Številna priznanja, tako Prešernova nagrada in nagrada Prešernovega sklada, ki jo je delil z ostalimi pevci, nista bili zvišeni ob skromnejših priznanjih občine Grosuplje, Krajevne skupnosti Sentvid, Temenice, Ribnice, Sentjerneja,...

Zaključim naj z mislijo pisateljice Ivana Sivca, ki je v knjigi Pesem je sonce zapisal: "O mama, ko bi ti danes videla svojega Tončka! To bi bila ponosna nanj. Na tistega Tončka, ki je skupaj s teboj in očetom prepeval na domači peči že s tremi leti. Na tistega Tončka, ki je pasel krave, pa mu je Liska požrla knjigo. Na tistega Tončka, ki je bil grajski pastir, pa bi bil rad mehanik. Na tistega Tončka, ki je zaradi tvoje največje dote, ki si mu jo položila v zibelko, pesmi, preromal ves svet. Na tistega Tončka, ki je več kot dvatisočkrt s teboj vred stal na šentviškem trgu in skupaj z Ribničanom prepeval njegovo najlepšo pesem. Na tistega Tončka, ki se rodi le enkrat!"

Dragi Tone tudi mi, znanci, prijatelji slovenske pesmi, smo ponosni nate. Mi vsi, ki smo imeli to srečo, da smo te poznali te bomo ohranili v najlepšem spominu.

Predsednik Tabora slovenskih pevskih zborov:
JERNEJ LAMPRET

AGENCIJA "POPOLNO ZDRAVJE" VABI

NOVO MESTO - 2. in 3. decembra bo agencija "Popolno zdravje" v Novem mestu organizirala zdravljenje hrbtnice, sklepov, mišic in drugih težav. Zdravil bo kiropraktik in bioenergetik Vitalij Zakrajec. Vsak ponedeljek, sredo, četrtek in petek za zdravlila svetovalka Anica Janežič - Mikec vodi sprostivne vaje v Domu starejših občanov v Novem mestu. Potrebno se je prijaviti vnaprej.

JOŽE FRELIH, prijatelji in sodelavci

"Vroči" telefon v KS Podgrad

To, kar se dogaja v tej krajevni skupnosti, je že pravi nesmisel, če ne celo škandal, tako s strani Telecoma kakor tudi s strani vodstva KS Podgrad

Dogovori o napeljavi telefonov med KS s PPT-jem (sedanjim Telecomom) potekajo že celo desetletje. Rezultati dogovorov so: pridobitev dveh telefonskih priključkov pred 7 leti v vsaki vasi in napeljava telefonske žice do samo določenih posameznih hiš. Sebe po sedmih letih so telefonski priključek tega meseca pridobili še "določeni" ostali krajanji, ki so imeli telefonsko napeljavo na hiši že pred sedmimi leti. Vse od takrat je PTT oz. Telecom zavlačeval in ni izpolnil obljub, da bo priključil telefone v dveh letih po napeljavi žice. "Določeni krajanji" pa zato, ker so se preostale številke, kolikor jih je bilo pred sedmimi leti, takrat delile v skladu s sorodstvenimi zvezami, na podlagi kolegijskih odnosov in članstva v partiji. Podeljevanje preostalih števil je merilo že na prave mafijske posle; na neformalna tajna dogovarjanja med posamezniki, ki so se in se še čuti-jo več vredni kot ostali krajanji. Namreč na ravni KS obstajajo posamezniki, ki se sami med sabo

dogovorijo o vsem, tako da je možnost kakršnega koli vplivanja na sprejemanje odločitev zelo majhna, če že ne nič. Preostali interesi na telefon pa mirno čakajo na listi tajnika KS. Da o kakršni koli primerjavi KS Podgrad z ostalimi KS v novomeški občini sploh ne govorimo. Javni standard v tej KS skorajda že meji na Albanijo. Ni zadostnega števila telefonskih priključkov, je edina KS v novomeški občini, kjer ni vodovoda, ni javne kanalizacije, javne razsvetljave, da o kakšnih drugih javnih dobrinah, ki so zagotovljene drugod, sploh ne govorimo. Nič ni nenavadno če se po Novem mestu norčujejo iz "podgurskih bedakov" in in je nedavno neki funkcionar na občini izjavil, da bi bilo potrebno zamenjati vodstvo na ravni KS (predsednik KS namreč na vsakih volitvah kandidira na listi SSS ali LDS in najbrž po volji občinskemu vodstvu; seveda to sploh ni pomembno), kakor se je to zgodilo na občinski ravni. Največji očitke vodstvu KS Podgrad je ta, da ne sprejema odločitev javno in razvidno in da v posameznih primerih (ne pa v vseh; nesporno je potrebno priznati vodstvu tudi uspešnost pri določenih zadevah, npr. asfaltiranju krajevnih cest) deluje v korist le določenih posameznikov. Zanimivo je, da vodstvo KS noče krajanov javno seznaniti s ceno, ki so jo plačali tisti, ki so v tem mesecu pridobili telefon. Predsednik in tajnik KS se obnašata včasih do krajanov neprimerno svoji funkciji, nič ne vesta, nič nista podpisala in za nič nista kriva. Krajanji pa zbegani hodijo na Telecom v Novo mesto, kjer jim zatrjujejo, da imajo zadostno količino števil in da je krivda za nepriključitev v omrežje na vodstvu KS, ki naj bi stvari zavrnilo. Obstaja utemeljen sum, da se članom vodstva KS, ki že imajo telefon, enostavno ne da nič več na tem področju.

Kar pa se tiče Telecoma, se ta obnaša do KS in krajanov nesramno, za to je krivo tudi vodstvo KS, iz katerih se vodilni iz Telecoma naravnost norčujejo. KS je za 19. november sklicala sestanek s predstavnikom Telecoma, na katerega je povabila le nekatere ljudi iz posameznih vasi (po kakšnih kriterijih so bili izbrani?), ne pa vseh zainteresiranih, ker je ostalo še nekaj števil in tiste bi si ti ljudje radi med seboj "mafijsko razdelili". Seveda do tega ni prišlo, ker je eno izmed vabil prišlo v napačne roke, in stvar je postala še kako javna in ogorčenje krajanov toliko večje, kar se je tudi na sestanku KS s predstavnikom Telecoma jasno pokazalo. Povabljeni so se potuhnili, nepovabljenim pa ni preostalo drugega kakor javno izražanje ogorčenja nad vodstvom KS in nad iz dneva v dan spreminjajočimi se zahtevami Telecoma. Telecom navija ceno priključka, to pa pojasnjuje z empiričnimi študijami o nerentabilnosti telefonije za območje celotne centrale Stopiče, pri tem pa pozablja, da je monopolno podjetje in da mu cene določa vlada. Pri tem pozablja na nekatere vasi v KS Otočec, v katerih ni bilo napeljavane telefonske žice, pa je kljub temu investicija bila rentabilna. Telecom zahteva od tistih, ki sedaj želijo prejeti telefonski priključek 2.500 DEM v tolaški protivrednosti, od tega naj bi zainteresirani krajanji plačali 800

DEM za "posodobitev in vzdrževanje" omrežja, katerega so sami zgradili (prispevali drogove in kopalni jame), kasneje pa si ga je prilaštil Telecom. Tisti krajanji, ki so ravno v teh dneh prejeli telefon pa so že priključeni na omrežje, ne bodo za to zadevo plačali nič. Kar pomeni, da se bo vse finančno breme vzdrževanja omrežja prevzelo na krajanje, ki čakajo na telefonski priključek, in se tako postavilo stanje dvorazrednih državljanov: enih, ki bodo plačevali tudi za druge. Tega pa nikakor ne mislimo dopustiti. 500 DEM naj bi zagotovila KS iz samopriprave, iz sredstev za pomoč nerazvitim (če jih seveda bodo pridobili), drugače bo tudi to padlo na ramena tistih, ki čakajo na telefon. Po priključitvi na omrežje pa bi moral krajan plačati še 103.000 SIT, toliko je vlada zajamčila kot najvišjo možno ceno za priključek. Kar pa je največji absurd: predstavnik Telecoma se je javno pohvalil, da bo 800 DEM za t.i. vzdrževanje omrežja potrebno plačati preko KS Telecomu in tako bo KS služila Telecomu za bypass podjetje. Mislimo, da je takšno početje nezakonito, stvar pa bi morala zanimati pristojne državne organe in seveda tudi Zvezo potrošnikov Slovenije, ki ima že kar nekaj sporov s Telecomom. V zameno pa naj bi Telecom priključil vse zainteresirane krajanje do 31.11.1996 na telefonsko omrežje. Na sestanku je bila ustanovljena posebna komisija, sestavljena iz petih predstavnikov posameznih vasi, ki naj bi s Telecomom uskladjali ceno, pogoje in pripravili pogodbo.

Nad vsem tem dogajanjem ogorčeni krajanji, ki čakamo na telefonski priključek, seznanjamo tako vodstvo KS Podgrad, kakor tudi Telecoma, da v primeru, če se ne bodo začele stvari urejevati, bomo prisiljeni vzeti stvari v svoje roke, in če bo treba tudi požgati telefonske drogove, katere smo sami prispevali in ki stojijo na naših parcelah.

Zahtevamo, da telefon v KS Podgrad dobijo vsi zainteresirani krajanji, in to pod enakimi pogoji in za ceno, ki ne sme biti višja od 103.000 SIT. Dosti je manipulacij z nami tako s strani vodstva KS Podgrad kakor tudi Telecoma!

Ogorčeni krajanji KS Podgrad (imena in priimki v uredništvu)

HVALA ZA VAŠO POZORNOST!

Kar naprej me spremlja bolezen, zato sem letos že trikrat iskala pomoč v brežiški bolnišnici. V jeseni sem si na večer, ko smo ličali koruzo, zlomila nogo. Vso v bolečinah me je sosed Jože Čerkuč odpeljal do ambulante v Krško, toda tam ni bilo niti zdravnika niti rešilca, zato me je moral sosed zapeljati v bolnišnico v Brežice. Tam so me sprejeli in nekaj dni sem ostala v njihovi oskrbi. Bolečine so bile hude, vendar se mi zdravje sedaj izboljšuje, tako da imam upanje, da bom čez nekaj tednov spet lahko stopila na nogo. Vsem, ki ste mi pomagali in me obiskujete, se lepo zahvaljujem. Zahvala pa gre tudi zdravnikom kirurgom, ki so me operirali, in medicinskimi sestram Renati, Sonji in Tončki, ki so mi lajšale bolečine. Še veliko delovnih uspehov! KAROLINA RŠNIK

Zbor izgnancev

S 1.1.1996 začne veljati zakon o žrtvah vojnega nasilja

NOVO MESTO - V soboto, 25. novembra, smo se v velikem številu zbrali v veliki dvorani Zavarovalnice Tilia na letnem zboru Izgnanci 1941 - 1945 s celotnega območja bivše občine Novo mesto. Udeležence je najprej pozdravil župan g. Franci Koncilija in nam obljubil podporo in pomoč pri uveljavljanju naših pravic.

Zboru se je udeležila tudi prof. Ivica Žnidaršič, ki nas je seznanila z zakonom o žrtvah vojnega nasilja, ki bo začel veljati z letom 1996. Individualne pravice bodo lahko upravičenci uveljavljali le na podlagi zahtevka - sami ali preko pooblaščenca v Upravni enoti, na Referatu za veterane in žrtve vojnega nasilja. Zahtevek je prošnja in utemeljitev ter navedba vseh pravic, ki jih upravičenec hoče imeti. Hitrost rešitve zahtevka je odvisna od priloženih dokumentov ali nedvoumih dokazov. Redni prejemki ali pravice se bodo izplačevali od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahtevka, seveda če bo ugodno rešen. Starejšim in bolnim bo pri izpolnjevanju formularjev pomagal Odbor krajevnih organizacij izgnancev.

Drugi del zbora je bil volilni. Ob poteku mandata so vsi prisotni izrazili pohvalo Odboru krajevnih organizacij DIS Novo mesto za dobro delo. Za naslednja 4 leta je bil izvoljen isti odbor s predsednikom Zdenko Kaplan. Zahvaljujemo se g. Franciju Konciliji, Zavarovalnici Tilia in še posebej prof. Ivici Žnidaršič za dolgoletni trud pri uveljavljanju pravic izgnancev. Z. K.

PRITOŽBA ČEZ UČITELJE AVTOŠOLE

Pritožujem se čez učitelja praktične vožnje za voznika B kategorije g. T. P. Sem starejši kandidat in zato verjetno potreben malo več potrpljenja od inštruktorja. Toda to njega ne zanima. Zanj velja pravilo: čim več ur vožnje - denarja in čim manj naučiti kandidata (vsaj v mojem primeru je tako). Če ima več kandidatov, kot mu dopušča čas, pa piše v kartonček tudi nočne ure, čeprav to ne drži. Tudi med izpitno vožnjo daje razna znamenja, s katerimi samo zmede kandidata, rezultat pa je neuspešen izpit (tako je bilo pri meni). Še sreča, da so v isti šoli tudi bolj strokovni in spoštovanja vredni inštruktorji, ki jim ne gre samo za zaslužek, ampak dajo nekaj tudi na svojo čast. Tole moje pisanje naj bo obenem tudi opozorilo bodočim kandidatom, da si bodo izbrali pravega inštruktorja. J. M. Črnomelj

V času od 10. do 19. novembra so v novomeški porodnišnici rodile: Marjana Pekolj z Račjega sela - Mateja, Silva Kramarič iz Dragomlje vasi - Natalijo, Mirjana Bahor iz Kanižarice - Danijela, Andreja Dukič iz Črnomlja - Anjo, Katja Vlačnjak iz Krškega - Tejo, Nataša Koprivc iz Stare Gore - Tamaro, Irena Reba iz Metlike - Roberta, Marta Potočar iz Dol. Kamenc - Mitja, Marija Skubic iz Svinjskega - Martina, Sabina Videtnik iz Sevnice - Zalo, Damjana Komes iz Dol. Gradišča - Tamaro, Mateja Gotlib iz Otočca - Jana, Janja Ribič iz Sevnega pri Otočcu - Tjašo, Martina Šegina iz Črnomlja - Špelo, Tončka Piškur iz Zaloč - Bojana, Anica Bobnar iz Šmarje - Davida, Anica Plevanč iz Veniš - Andrejo, Marija Lukšič z Vrha pri Ljubnu - Blaža, Alenka Gole iz Slovenske vasi - Gašperja, Karmen Kumelj iz Žužemberka - deklico, Zorka Matko iz Gabrja - deklico, Veronika Fabjan iz Globočdola - Nušo.

Iz Novega mesta: Mara Rasič iz Westrove 2 - Aleksandro, Barbara Testen iz Gotne vasi 10 - Tjašo, Vanja Jakše iz Vidmarjeve ulice 22 - Jaka, Vesna Bilobrk z Mestnih njiv 10 - Tatjana, Jožica Luzar iz Adamičeve 14 - Damjana, Suzana Grum iz Lamutove ulice 13 - Ano Marijo. Čestitamo!

Dvotedenska rekapitulacija

18. novembra v Gradcu in 24. novembra v novomeški piceriji: koncert skupin Majke in Lolita

Dolg terja svoje, zato udarim enkrat za nazaj in enkrat sproti. Prejšnji vikend so organizatorji v Gradcu sledili smernicam, ki sem jih napovedal; skoraj ponarodele Majke v skoraj polni dvorani. Ne gre očitati organizatorju njegovega izbora, saj smo se priključili iz skoraj vseh koncev. Še manj lahko očitamo samemu bendu, ki je do zdaj že ne vem kolikokrat zamenjal postavbo in je njegov zaščitni znak le še pevec Bare, vendar z dvema kitarama, basom in bobni njihova zvočna slika ne zgubi udarnosti. Na ves rompopom, ki ga zganjajo, so izvrstno naložena besedila, ki so definitivno med najbolj poetičnimi v rock'n'rollu na ozemlju bivše naše države. Vendar, zdaj se razjelim; zvok je udarjal po nakovalcih z veliko preveč moči. Rezultat: nerazpoznavnost posameznih instrumentov oz. razmazanost celotnega zvoka, preko katerega je bilo slišati še bolj nerazpoznaven vokal. Obžalujem, da ne obstaja posebna komisija, ki bi ozvočevalcu v prihodnosti prepovedala tovrstne eksperimente.

Nasprotno pa je roka tonskega mojstra v petek v novomeški pizzeriji ponudila izjemen teren za igro ljubljanski Loliti. Trojica, ki se je v Novo mesto pripeljala dvotretinsko prehlajena, med samim nastopom ni kazala virusov okužbe. Predstavitve nove plošče Bo pa, ki niti ni več nova, je naletela

na izjemen odziv petdeseterice, ki se je navadila duhovno oplajati v edinem novomeškem koncertnem prostoru. Boben, bas in saksofon so glasbila, na katerih trojica glasbenikov enakovredno in suvereno preigrava mešanico glasbenih stilov, ki ji težko rečemo le jazz-core. Saksofon, ki nas na začetku nastopa s pomočjo wah-waha, opozori na Hendrixa, se na koncu uresniči v priredbi istega, virtuoznost basista niti v enem trenutku ni sporna, ampak se še razbohoti, ko po basovskih strunah zapoje godalo; boben, ki tolče logaritmične ritme in postavlja matematične enačbe z več neznankami. Vse skupaj je zase-palo v le za kanček razvlečeni sredini, kjer so si umetniki pomagali tudi s sicer čisto predelanim Pink Pantrom, vendar le zato, da bi v zaključku pridobili bonus točke. En bis, dva ponovljena komada in en za lase improviziran so bili ravno pravišnji za pozdrav in za učne ure priznanim novomeškim glasbenikom, ki si seveda niso mogli dovoliti, da bi prišli na začetek koncerta.

Novice, kresnice, resnice, polprase, krvavice: od 5. decembra naprej bo po slovenskih tleh hodil mednarodno priznani "car" Rambo Amadeus. Obstaja realna možnost, da pohodi tudi Novo mesto. Pred tem pa sigurno Balkan žur 1. decembra.

BORIS O. PETKOVIČ

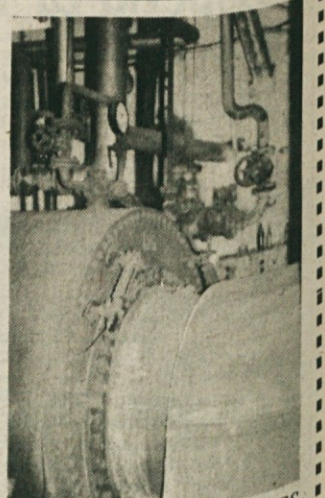
ZLATA POROKA V ADLEŠIČIH - V soboto sta v cerkvi sv. Nikolaja v Adlešičih po petdesetih letih zakona ponovno sklenila zakonsko zvezo Slavica in France Husič iz Purgje pri Adlešičih. Čeprav je bilo življenje kmečke gospodinj in kmeta težko, nikoli nista izgubila vere v življenje. Poleg treh hčera sta z vso starševsko ljubeznijo in toplino vzgojila še dva nečaka, ki sta med drugo svetovno vojno ostala brez staršev. Ob jubileju jima je stisnilo roko tudi šest vnukov in vnukinj. Da pa spomin na zlato poroko ne bo tako hitro zbledel, je poskrbela vnukinja Mihaela, znana belokranjska izdelovalka pisanic, ki je vsem sorodnikom na slovesnosti podarila svoje pisance, ki spominjajo na jubilej starih staršev. (Foto: M. B.-J.)

Zanimiv pomnik preteklosti

Dobro ohranjena žaga v Soteski, v kateri je verjetno najstarejša parna lokomobila v Sloveniji

SOTESKA PRI STRAŽI - Na desnem bregu reke Krke je grof Auersperg dal v 18. stoletju zgraditi žago na vodni pogon. Pred letom 1891, pred propadom železarne, pa je dal zraven zgraditi še stavbo, v kateri naj bi kasneje namestili parno lokomobilo, kakršne so po Avstro-Ogrski z izumom parnega stroja hitro postavljali. Ta stavba žage v Soteski se še danes ponša z dobro ohranjenimi vzdanimi litoželeznimi okvirji oken iz Fužin. Nekoč je bila kurilnica, krita pa je z litoželezno opeko, ki so jo ulili v železarni na Dvoru. Žal pa je bil odstranjen umetniško oblikovan litoželezni vodnjak, izginila pa je tudi velika, z ornamentmi okrašena železna peč.

V tej stavbi pa še vedno služi za ogrevanje lokobila Esterer, ki dela že od leta 1928 in je verjetno eden najstarejših parnih strojev v Sloveniji. Po pravici in vseh pravilih bi ji morali priznati pokojnino, ker tudi "njeni" delavci delajo v nemogočih razmerah, saj se večasi kar dušijo v dimu. V tovarni bi jo bilo treba skupaj z ostalimi starimi stroji postaviti na primerno mesto za

PARNA LOKOMOBILA ESTERER

ogled, da bodo naši znaninci videli, s kakšnimi stroji so nekoč delali njihovi pradedje. Žal dva delala teh strojev, mali polnoizmenik in luščilka za furnir, jarmenik in luščilka za furnir, med drugim rjavita, kaj šele, da bi imela kakšno opozorilo, koliko desetletij sta služila človeku. T. VIRANT

GABROVŠKE KMETICE NA PTUJU - Tu so se več kot uspešno udeležile Razstave dobrot slovenskih kmetij. (Foto: M. Šušteršič)

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridržuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 30. XI.

SLOVENIJA 1

9.15-0.30 TELETEKST
9.30 VIDEO STRANI
10.05 OTROŠKI PROGRAM
10.05 ČAROVNIK UJATA, 3/4
10.25 BATMAN, amer. naniz., 8/32
10.50 TEDENSKI IZBOR
STARODAVNI VOJŠČAKI, amer. dok. serija, 1/3
11.15 PO DOMAČE
POROČILA
15.25 MORILKA, ponov. švic. drame
17.00 TV DNEVNIK
17.10 OTROŠKI PROGRAM
ŽIV ŽAV
18.00 SORODNE DUŠE, 17. epizoda angl. naniz.
18.30 UMETNIKI ZA SVET
18.45 KOLO SREČE, TV IGRICA
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 KDO BO KOGA, tv nadalj., 3/3
20.35 DOKUMENTARIJE, 3/6
21.10 TEDNIK
21.55 NIKARI, oddaja o prometu
22.10 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.30 ŽARIŠČE
22.50 POSLOVNA BORZA
23.00 SOVA
ALFRED HITCHCOCK VAM PREDSTAVLJA, amer. naniz., 19/22
NAČELNIK SCALI, amer. naniz., 1/21

SLOVENIJA 2

12.50 Video strani - 13.00 Euronews - 15.30 Tedenski izbor: Sorodne duše, 16. epizoda angl. naniz. - 16.00 Sova (ponov.): Noro zaljubljena, amer. naniz., 10/22 - 16.30 Načelnik Scali, amer. naniz., 1/21 - 18.00 Regionalni program - 18.45 Znanje za znanje - 19.15 Tok, tok, kontaktna oddaja za mladostnike - 20.05 Povečava - 21.35 Ples v dežju, slov. film

KANAL A

7.00 Video strani - 8.05 Novice - 8.45 Luč svetlobe (ponov. 566. dela amer. nadalj.) - 10.00 Sirene - 10.50 Replika (ponov.) - 12.00 Novice - 12.20 Video strani - 16.00 Novice - 16.45 Vreme - 16.40 Dance sesion (ponov.) - 17.30 Luč svetlobe (567. del amer. nadalj.) - 18.15 Risana serija - 19.00 Pika na A - 19.30 Vreme - 19.35 Otroški program - 20.00 Dežurna lekarna (55. del. špan. hum. naniz.) - 20.30 Popolni tujci (amer. film) - 22.05 Gost pike na A - 22.20 Vreme

HTV 1

7.40 TV spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 11.30 Program za otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.20 Ljubezen (serija) - 12.45 Človek zloženka (amer. film) - 14.15 Risanka - 14.30 Izobraževalni program - 16.45 Hrvaška danes - 17.45 Kristalno cesarstvo (serija, 5/120) - 18.15 Kolo sreče - 18.50 Moč denarja - 19.30 Dnevnik, sport, vreme - 20.10 Leto na Downing steetu (angl. dok. serija) - 21.15 Glasbena oddaja - 22.15 Dnevnik - 22.35 S sliko na sliko - 23.05 Klasična glasba

HTV 2

16.35 Video strani - 16.50 TV koledar - 17.00 Ekran brez okvirja - 18.00 Šopek dolarjev (ponov.) - 18.30 Federacija in konfederacija - 19.00 Neustrašni (4. del) - 19.20 Risanka - 19.30 Dnevnik, vreme, sport - 20.10 Kitajska plaža (serija) - 21.00 Clive James (dok. oddaja) - 21.50 Od 16 do 24 - 22.30 Nestrpnost (amer. film)

PETEK, 1. XII.

SLOVENIJA 1

8.45-1.45 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.35 TEDENSKI IZBOR
OTROCI ŠIRNEGA SVETA, amer. dok. oddaja, 9/26
10.00 ODDAJA O AIDSU
10.40 ROKA ROCKA
11.40 KIMBERLEY - DEŽELA VODNIH BOŽANSTEV, avstral. oddaja
12.35 ZNANJE ZA ZNANJE
POROČILA
14.30 KAM VODIJO NAŠE STEZICE, oddaja TV Koper
15.10 STRIPTIH, ponov.
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
UCIMO SE ROČNIH USTVARJALNOSTI, 48. oddaja
17.25 HEATHCLIFF, risana serija, 13/21
SORODNE DUŠE, 18. epizoda angl. naniz.
18.45 UMETNIKI ZA SVET
19.10 HUGO - TV IGRICA
19.30 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 POGLEJ IN ZADENI
21.40 TURISTIČNA ODDAJA
DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.20 ŽARIŠČE
22.40 SOVA
FRASIER, amer. naniz., 13/22
23.10 NAČELNIK SCALI, amer. naniz., 3/21
0.00 MAMA BO DOPOLNILA STO LET, špan. film

SLOVENIJA 2

12.00 Video strani - 12.15 Forum - 12.30 Učitelj, franc. nadalj., 9/24 - 13.20 Omizje - 15.20 Osmi dan - 16.10 Sorodne duše, 17. epizoda angl. na-

niz. - 16.40 Sova (ponov.): Alfred Hitchcock vam predstavlja (19/22); 17.10 Načelnik Scali, amer. naniz., 2/21 - 18.00 Regionalni studio Koper - 18.45 Svetovni poslovni utrip - 19.15 Spin - 20.05 Smrt Jugoslavije, angl. dok. oddaja, 1/5 - 20.55 Nepomembna afera, nem. nadalj., 5/5 - 21.40 Odisej in sin, tv priredba slov. mlad. gledališča - 22.50 Učiteljski pevski zbor Emil Adamič, jubilejni koncert ob 70-letnici

KANAL A

7.00 Video strani - 8.00 Jutranji program - 8.05 Novice - 8.45 Luč svetlobe (ponov. 567. dela amer. nadalj.) - 10.00 Dance sesion - 10.45 Video strani - 12.00 Novice - 16.00 Novice - 17.05 TV prodaja - 17.30 Luč svetlobe (568. del amer. nadalj.) - 18.15 Dežurna lekarna (ponov. 55. dela špan. naniz.) - 19.00 Pika na A - 19.30 Vreme - 19.35 Otroški program - 20.00 To trapasto življenje (13. del amer. naniz.) - 20.50 Devetdeseta (oddaja o stilu) - 21.20 Vodni stroj (amer. film) - 23.00 Novice - 23.05 Gost pike na A - 23.20 Vreme - 23.25 Popolni tujci (ponov. filma) - 1.00 TV prodaja - 1.20 Video strani

HTV 1

7.40 TV spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 11.30 Program za otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.15 Ljubezen (serija) - 12.45 Kongres pleše (avstrij. film) - 14.35 Program za otroke in mladino - 15.10 Izobraževalni program - 16.45 Hrvaška danes - 17.45 Kristalno cesarstvo (serija, 6/120) - 18.15 Kolo sreče - 18.50 Kulturni program - 19.30 Dnevnik, vreme, sport - 20.45 Aplavz, prosim - 21.45 Dok. oddaja - 22.15 Poročila - 22.35 Sliko na sliko - 23.05 Dok. serija - 23.55 Novice

HTV 2

15.10 TV koledar - 15.20 Nočna premiera: Ljudje poleg nas - 18.30 Hrvaške županije - 19.00 Risanka - 19.30 Dnevnik, vreme, sport - 20.10 Kavarna "Na zdravje" (hum. oddaja) - 20.40 Price - 22.15 Latinica - 23.30 Ameriški film

SOBOTA, 2. XII.

SLOVENIJA 1

7.45-1.00 TELETEKST
8.00 VIDEO STRANI
8.20 TEDENSKI IZBOR:
RADOVEDNI TAČEK
8.35 UCIMO SE ROČNIH USTVARJALNOSTI
8.50 ISKALKI UŠI, madž. film
9.00 POD KLOBUKOM
9.50 OGLEDIMO SI!, angl. dok. serija, 7/12
10.15 TOK, TOK, kontaktna oddaja za mladostnike
11.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
11.30 REŠITEV JE KIKIRIKIJEVO MASLO, kan. film
13.00 POROČILA
14.20 TEDENSKI IZBOR:
MALO ANGLEŠČINE, PROSIM
14.35 TEDNIK
15.20 POGLEJ IN ZADENI
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
MIKLAVŽEV VEČER
17.45 VEČNE PRAVLJICE
18.00 OTOK OPIČJEGA BOŽANSTVA, avstral. poljudnoznan. oddaja
18.50 HUGO - TV IGRICA
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
19.50 UTRIP
20.10 MIKLAVŽEV KONCERT, prenos
22.30 OZARE
22.40 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
23.05 GRACE NA UDARU, amer. naniz., 13/26
23.30 GOLOBJI VALČEK, franc. film

SLOVENIJA 2

7.50 Video strani - 8.00 Euronews - 10.00 Orgelska improvizacija - 10.15 Tedenski izbor: Kdo bo koga (ponov.); 10.45 Turistična oddaja; 11.00 Sorodne duše, ponov. 18. epizode - 11.30 Sova (ponov.); Frasier, amer. naniz., 13/22 - 12.00 Načelnik Scali, amer. naniz., 3/21 - 12.50 Videošpon - 16.25 Športna sobota Šah; 16.55 Košarka (m) - 18.30 Alpe-Donava-Jadran - 19.0520 Karaoke - 20.10 Teater Paradižnik - 21.05 V Vatikanu s Petrom Ustinovom, amer. dok. serija, 1/6 - 21.55 Obnorelost, amer. film - 22.30 Sobotna noč

KANAL A

7.00 Video strani - 8.05 TV prodaja - 8.20 Kaličopko (ponov. otroške oddaje) - 9.20 Mož z masko (risanka) - 10.15 Kino, kino, kino (ponov. oddaje o filmu) - 10.50 Večni krog (ponov.) - 11.40 Video strani - 16.50 Vreme - 17.05 Splošna praksa (ponov. 49. dela avstral. naniz.) - 18.00 Magnetoskop (kont. glasbena oddaja) - 19.00 Vreme - 19.05 Risana serija - 19.30 Devetdeseta (ponov.) - 20.00 Vreme - 20.15 Splošna praksa (50. del avstral. naniz.) - 21.10 Je lahko to ljubezen (amer. film) - 22.55 Vodni stroj (ponov. filma) - 0.55 Erotični film

HTV 1

8.40 TV spored - 8.55 Poročila - 9.00 Program za otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.20 Prizma - 13.20 Dokumentarna oddaja - 14.45 Briljanten - 16.25 Poročila - 18.00 Televizija o televiziji - 18.30 Kdo prihaja na večerjo - 19.14 V začetku je bila Beseda - 19.30 Dnevnik, Sport, vreme - 20.10 Zabavna oddaja - 21.15 Ameriški film - 22.45 Dnevnik - 23.05 S sliko na sliko - 23.35 Nočna premiera

HTV 2

16.40 TV koledar - 16.50 Življenje na severu (serija) - 17.35 "Plavci" (serija) - 18.20 Doku-

mentarni film - 19.15 Risanka - 19.30 Dnevnik, vreme sport - 20.10 Dokumentarni film - 20.45 Korak za korakom (hum. serija) - 21.10 Z jadrji okoli sveta - 21.40 Vidikon - 22.25 Sport - 22.40 Koncert

NEDELJA, 3. XII.

SLOVENIJA 1

7.45-0.35 TELETEKST
8.00 VIDEO STRANI
8.20 OTROŠKI PROGRAM
SAMO ZA PUNCE, ponov. amer. naniz., 7/13
8.45 ŽIV ŽAV
9.30 CEBELICA MAJA
11.00 GRACE NA UDARU, ponov. amer. naniz., 13/26
11.30 OBZORJE DUHA
12.00 OPAZUJMO NARAVO, kan. poljudnoznan. serija, 5/12
12.30 LJUDJE IN ZEMLJA
13.00 POROČILA
13.05 TEDENSKI IZBOR
KARAOKE
14.05 ZA TV KAMERO
14.20 POLICISTI SRCEM, avstral. naniz., 17/26
15.05 ČRNI TULIPAN, franc. film
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PO DOMAČE
18.50 HUGO - TV IGRICA
19.05 RISANKA
19.18 LOTO
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
19.52 ZRCALO TEDNA
20.10 NEDELJSKI 60
21.25 ANTOLOGIJA SKUPINE THE BEATLES, angl. glas. dok. oddaja, 2/6
22.20 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.35 SOVA:
ČRNI KROG, šved. nadalj., 5/5
NAČELNIK SCALI, amer. naniz., 4/21

SLOVENIJA 2

7.50 Video strani - 8.00 Naša pesem, 10. oddaja - 8.30 Tedenski izbor: Spin; 9.15 V vrtincu; 10.00 Odisej in sin, ponov.; 11.10 Nepomembna afera, nem. nadalj., 5/5; 12.00 Teater paradižnik - 12.55 Euronews - 14.25 Športna nedelja: Finale evrop. klubskega šahovskega prvenstva; 15.55 Košarka (posnetek); 15.55 Velenje: Tenis - 18.30 Moja dežela - lepa, urejena in čista (posnetek iz Portoroža - 19.30 Dnevnik - 19.52 Zrcalo tedna - 20.10 Biblija - 20.40 Sunset bulevar, amer. film - 22.45 Billy, kako vam je uspelo, 1. del amer. dok. filma

KANAL A

7.00 Video strani - 8.05 Risani film - 9.00 Kaličopko (otroška oddaja) - 10.00 Muppet show, 13. del - 10.30 Magnetoskop (ponov.) - 11.15 Klic divjine (ponov. 10. dela) - 12.05 Epikurejske zgodbe (oddaja o slov. gostilnah) - 12.20 Zamezne vrtnice (glas. čestitke B. Kopitarja) - 13.05 Replika (ponov.) - 14.20 Video strani - 15.45 Karma (ponov.) - 16.55 Vreme - 17.00 Muppet show (ponov.) - 17.30 Mala morsk deklica (sinhronizirana risanka) - 18.00 Lovec in rock zvezdnik (amer. mladinski film) - 19.00 Vreme - 19.05 Risana serija - 19.30 Burleska - 20.00 Vreme - 20.05 Klic divjine (11. del nem. naniz.) - 20.55 Kino, kino, kino (oddaja o filmu) - 21.30 Jeleni z zahoda (5. del amer. nadalj.) - 22.20 Vreme - 22.25 Je lahko to ljubezen (ponov. amer. filma)

PONEDELJEK, 4. XII.

SLOVENIJA 1

9.15-0.15 TELETEKST
9.30 VIDEO STRANI
10.00 MALO ANGLEŠČINE, PROSIM
10.15 PRITLIKAVČKI, angl. nadalj., 2/12
10.40 TEDENSKI IZBOR
SVETOVNI POSLOVNI UTRIP, 7. del amer. oddaje
11.05 OBNORELOST, ponov. filma
13.00 POROČILA
13.05 ŠPORTNI PREGLED, ponov.
14.20 TEDENSKI IZBOR
POVEČAVA
OBZORJE DUHA
DOBER DAN, KOROŠKA
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
RADOVEDNI TAČEK
17.25 OGLEDIMO SI!, angl. dok. serija, 8/12
18.05 SIMPSONOVI, amer. naniz., 9/48
18.30 UMETNIKI ZA SVET
19.10 RISANKA
19.18 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 CELIA, špan. nadalj., 4/6
21.10 INFORMATIVNA ODDAJA
22.05 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.25 ŽARIŠČE
22.45 SOVA:
FINA GOSPA, angl. naniz., 5/10
NAČELNIK SCALI, amer. naniz., 5/21

SLOVENIJA 2

12.50 Video strani - 13.00 Euronews - 15.00 Tedenski izbor: Utrip; 15.15 Zrcalo tedna; 15.30 Nedeljski 60; 16.30 Policist s srcem, avstral. naniz. - 17.10 Sova: Načelnik Scali, amer. naniz., 4/21 - 18.00 Regionalni studio Maribor - 18.45 Že veste - 19.00 Sedma steza - 20.05 Pot Jakoba Savinska, dok. oddaja - 20.45 Plavček, švic. drama - 22.20 Studio City - 23.20 Brane Rončel izza odra

KANAL A

7.00 Video strani - 8.00 Dobro jutro - 8.05 Novice - 8.45 Luč svetlobe (ponov. 568. dela) - 10.00

Žamrne vrtnice (ponov.) - 10.45 Jeleni z zahoda (ponov. 5. dela) - 11.35 TV prodaja - 11.50 Video strani - 12.00 Novice - 14.45 Ponovitev dopoldanskega programa - 16.00 Novice - 17.30 Luč svetlobe (569. del amer. nadalj.) - 18.15 Živeti danes (ponov.) - 19.00 Pika na A - 19.30 Vreme - 19.35 Otroški program - 20.00 Zlata dekleta (15. del amer. hum. naniz.) - 20.30 Trije begunci (amer. film) - 22.15 Rodeo - 23.00 Novice - 23.10 Gost pike na A - 23.45 Video strani

TOREK, 5. XII.

SLOVENIJA 1

8.45-0.15 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.15 OTROŠKI PROGRAM
KRIKEC IN PIKEC, lutkovna igrica, 2/2
9.40 POPOTOVANJE PO REKI ZALI
10.25 MIKLAVŽEV VEČER
11.00 TEDENSKI IZBOR
SUNSET BULEVAR, amer. film (ČB)
12.45 ŽE VESTE
13.00 POROČILA
13.05 TEDENSKI IZBOR
SEDMA STEZA
SOBOTNA NOČ, ponov.
16.20 MOSTOVI
17.00 DNEVNIK
17.10 OTROŠKI PROGRAM
SAMO ZA PUNCE, kan. naniz., 8/13
17.40 DRUŽINSKI IZLET; češki film
18.00 DETEKTIVA, angl. naniz., 1/6
18.30 UMETNIKI ZA SVET
18.45 KOLO SREČE - TV IGRICA
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 UČITELJ, franc. nadalj., 10/24
21.00 OSMI DAN
22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.20 ŽARIŠČE
22.40 POSLOVNA BORZA
22.50 SOVA
KO SE SRCA VNAMEJO, amer. naniz., 9/20
NAČELNIK SCALI, amer. naniz., 6/21

SLOVENIJA 2

13.00 Video strani - 13.25 Tedenski izbor: Povečava; 15.05 Malo angleščine, prosim; 15.20 Studio City; 16.20 Simpsonovi, amer. naniz., 9/48 - 16.45 Sova (ponov.): Fina gospa, angl. naniz., 5/10; 17.00 Načelnik Scali, amer. naniz., 5/21 - 18.00 Regionalni program - 18.45 Iz življenja za življenje - 19.15 Videošpon - 20.05 Univerzitetni razgledi - 20.55 Roka rocka - 21.25 Svet poroča - 22.25 Hudodelci, slov. film

KANAL A

7.00 Video strani - 8.00 Dobro jutro - 8.05 Novice - 8.45 Luč svetlobe (ponov. 569. dela amer. nadalj.) - 9.55 Novice - 10.00 To trapasto življenje (ponov. 13. dela) - 11.05 Video strani - 16.40 Vreme - 16.45 Rodeo (ponov.) - 17.30 Luč svetlobe (570. del amer. nadalj.) - 18.15 Risana serija - 19.00 Pika na A - 19.35 Otroški program - 20.00 Hermanova glava (14. del amer. naniz.) - 20.30 Ukrajina (dok. oddaja) - 21.00 Živeti danes - 21.25 Državnik novega kova (12. del angl. naniz.) - 21.55 Maručini kristali - 22.30 Gost pike na A (ponov.) - 23.00 Novice - 23.15 Video strani

SREDA, 6. XII.

SLOVENIJA 1

9.45-0.20 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.30 TEDENSKI IZBOR
COBI IN PRIJATELJI, špan. risana serija, 13/13
10.55 SV. MIKLAVŽ
11.15 SMRT JUGOSLAVIJE, angl. dok. serija
12.05 IZ ŽIVLJENJA ZA ŽIVLJENJE
12.30 ALPE-DONAVA-JADRAN
13.00 POROČILA
16.20 BIBLIJA
17.00 DNEVNIK 1
17.10 MALE SIVE CELICE, kviz
18.00 DETEKTIVA, angl. naniz., 2/6
18.30 UMETNIKI ZA SVET
18.45 KOLO SREČE - TV IGRICA
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 FORUM
20.25 VLAK SKRIVNOSTI, amer. film
22.15 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.35 ŽARIŠČE
22.55 SOVA
NORO ZALJUBLJENA, amer. naniz., 11/22
NAČELNIK SCALI, angl. naniz., 7/21

SLOVENIJA 2

Opomba: Ljubljana: Košarka 18.55 do 20.25
12.50 Video strani - 13.00 Euronews - 13.35 Zgodbe iz školjke - 14.05 Tedenski izbor: Celia, špan. nadalj., 4/6; 15.05 Detektiva, angl. naniz., 1/6 - 15.35 Sova (ponov.): Ko se sreča vnamejo, amer. naniz., 9/20; 16.00 Načelnik Scali, amer. naniz., 6/21 - 18.50 Starodavni vojščaki, amer. dok. serija, 3/13 - 17.15 V vrtincu - 18.00 RPL - studio Luvigana - 18.55 Športna sreda - 22.20 Omizje

KANAL A

7.00 Video strani - 8.00 Dobro jutro - 8.05 Novice - 8.45 Luč svetlobe (ponov. 570. dela) - 10.00 Ukrajina (ponov.) - 10.30 Živeti danes - 10.55 Maručini kristali (ponov.) - 11.45 Video strani - 16.00 Novice - 17.00 Vreme - 17.30 Luč svetlobe (571. del) - 18.15 Državnik novega kova (ponov. 12. dela) - 19.00 Pika na A - 19.35 Otroški program - 20.00 Sirene (13. del amer. naniz.) - 20.50 Unpato - 22.00 Dance session (oddaja o plesu) - 22.30 Gost pike na A - 22.45 Epikurejske zgodbe (ponov. oddaje o slov. gostilnah) - 23.00 Novice - 23.30 Video strani

• Vzgoja otrok je poklic, v katerem je treba znati izgubljati čas, da bi ga pridobili. (Rousseau, francoski filozof)

ČETRTEK, 30.11.

5.30 Domača glasba - 6.45 Kmetijski nasveti - 9.00 Poročila in 11.00 Poročila - 12.00 Obvestila, osmrtnice - 12.30 Mali oglasi - 15.00 Poročila - 17.00 Oddaja za podjetnike - 18.00 Poročila - 18.30 Otroška oddaja - 20.00 Rockovski sprehod - 23.00 Ploščati vrhovi

PETEK, 1.12.

5.30 Domača glasba - 6.45 Kmetijski nasveti - 9.00 in 11.00 Poročila - 12.00 Obvestila, osmrtnice - 12.30 Mali oglasi - 15.00 Poročila - 15.30 Grmki vulkan - 17.00 Srakini TV izbor - 18.00 Poročila in ego tripi sodelavcev radia - 20.00 Večer z evergreeni - 22.00 Kviz z evergreeni - 24.00 Nočni skok

SOBOTA, 2.12.

5.30 Dobro jutro - 6.45 Kmetijski nasveti - 7.30 Dobro jutro s Suhorja - 8.30 Viža dneva - 9.00 Poročila - 10.00 Gospodinje sprašujejo, Helena Mrzlikar odgovarja - 11.00 Poročila - 12.00 Obvestila, osmrtnice - 13.00 Mali oglasi - 15.00 Poročila - 17.00 Sraka ima dolgi rep - 18.00 Poročila - 18.10 Obisk - 21.00 Sobotna super veselica - 1.00 Polke, valčki in popevke

NEDELJA, 3.12.

8.00 Dobro jutro - 9.00 Poročila - 9.30 Kmetijska oddaja - 10.00 Mali oglasi - 11.00 Poročila - 11.10 Vinogradniška oddaja - 12.00 Čestitke, mali oglasi in domača glasba - 14.30 Dobro jutro s Suhorja (ponovitev) - 15.00 Poročila - 16.00 Kviz - 18.00 Poročila - 20.00 Cinca Marınca in obisk - 22.30 Ves ta jazz

PONEDLJEK, 4.12.

5.30 Domača glasba - 6.45 Kmetijski nasveti - 9.00 Poročila - 9.30 Športni pregled - 10.00 Gospodarske novice - 11.00 Poročila - 12.00 Obvestila, osmrtnice - 12.30 Mali oglasi - 15.00 Poročila - 15.30 Popevka tedna - 16.00 Sračje gnezdo - 17.00 Aktualna oddaja - 18.00 Poročila - 18.30 Otroška oddaja - 19.00 Rockovnik - 22.00 Koncert - 23.00 Romantika

TOREK, 5.12.

5.30 Domača glasba - 6.45 Kmetijski nasveti - 9.00 in 11.00 Poročila - 12.00 Obvestila, osmrtnice - 12.30 Mali oglasi - 15.00 Poročila - 15.50 Nagradni kviz: Vsi znamo vse - 18.00 Poročila - 20.00 Trance, dance, techno, pop - 22.00 Country & bluegrass - 23.00 Romantika

SREDA, 6.12.

5.30 Domača glasba - 6.45 Kmetijski nasveti - 9.00, 10.00 in 11.00 Poročila - 12.00 Obvestila, osmrtnice - 12.30 Mali oglasi - 15.00 Poročila

Veselite se po razočaranju

Namesto pričakovanega desetega prvo mesto

Mojca Delač

KOČEVJE - Učenka 5.a razreda osnovne šole Zbora odposlancev iz Kočevja Mojca Delač je na regijskem tekmovanju v logiki, ki je bilo koncem oktobra v Kočevju, osvojila 2. mesto. S tem si je pridobila pravico sodelovanja na nedavnem državnem tekmovanju, na katerem je pričakovala uvrstitev okoli 10. mesta. Zgodilo pa se je, česar ni nihče pričakoval: osvojila je naziv državne prvakinje. "Vedela sem, da sem nalogo dobro opravila, vendar pa tudi, da je nekaterim uspelo rešiti vse naloge, kar meni v uri in pol, kolikor smo imeli na voljo, ni uspelo. Zato sem pričakovala uvrstitev okoli 10. mesta," pojasnjuje Mojca in prizna, da je bila zato kar precej razočarana, ker med prvimi razglašenimi iz skupine učencev 5. razredov (rezultate so razlasili za prvih 10 tekmovalcev, od desete-

ga proti prvemu mestu) ni slišala svojega imena. Ko je bila že prepričana, da ji je dobra uvrstitev splavala po vodi, so jo poklicali. "Nisem mogla verjeti, da se je to zgodilo meni," pravi Mojca, kateri sta doseženi naziv in prejeta nagrada priznanji za njeno nadarjenost in prizadevnost v vseh dosedanjih letih šolanja, ki jih je končala z odliko. Presenečena, zato pa še toliko bolj vesela uspeha svoje edine varovanke na tekmovanju, je bila tudi njena mentorica Lidija Gornik, ki je Mojco navdušila za krožek iz logike. Vesela skoraj toliko kot Mojca sama pa sta bila njenega uspeha tudi njena sestra Dušica in Marjan ter 4 leta mlajša sestra Mateja, kateri je Mojca nedvomno dober zgled.

Uspeh ji je prineslo, kot sama pravi, "veliko pisanja", saj je pri reševanju nalog iz logike pomembno, da se čim natančneje opiše, kako se pride do rešitve. To pa ji ni bilo težko, saj Mojca poleg tega, da rada kolesari s prijatelji, pleše in igra tenis, piše tudi pesmice in domišljije spise. Rada se tudi uči, in če bo tudi v bodoče tako, bo lahko uresničila željo, da bi postala zdravnica za otroke. Sedaj pa na šoli, na kateri se izven pouka udeležuje veselo šole in priprav na tekmovanje za Vegovo priznanje, namreč moti le to, da si delijo iste prostore z osnovno šolo Ob Rinži.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Otroci o nasilju

Zame je nasilje pretep pa tudi zmerjanje. Pri nas je tega malo. Le redkokdaj morajo vmes poseči učitelji.

SANDRA, 7.a

Ali ni nasilje, če se majhni otroci igrajo na igrišču in jih iznenada preženejo tisti "bolj odrasli"?

JASMINA, 7.a

Slišim, da je na drugih šolah veliko pretepačev. Pri nas jih na srečo ni.

ALEŠ, 7.a

Na naši šoli skoraj ni nasilja, saj se le včasih kdo malo stepe. Sem odločno proti nasilju v šoli in povsod drugod.

LINA, 7.a

Samo enega nasilneža sem poznal. Prišel je od drugod. Grozil nam je, se važil, nas kľofutal in se vozaril okrog z našimi kolesi. Vse je strahoval in smo ga bili vsi hitro siti. Ker se nam ni znal prilagoditi, je našo šolo zapustil. Zdaj imamo spet svoj mir. Ne, na naši šoli ni nasilja!

Uredila: SAŠA PETELINC, 6.r. novinarski krožek, OŠ Artiče

JAKČEVI ORIGINALI OSNOVNI ŠOLI MIRANA JARCA

Žena znanega slovenskega slikarja Božidarja Jakca je podarila OŠ Mirana Jarca v Črnomlju tri njegove originale. Naša šola je tako bogatejša za dva portreta Mirana Jarca, eden je iz leta 1927, drugi iz leta 1946, in za pokrajinsko sliko z vojno tematiko z naslovom V Rogu. Tudi OŠ Loka je velikodušno podarila original s partizansko tematiko. Ker so umetniška dela originali, so za nas neprecenljive vrednosti. Dodali jih bomo k naši šolski zbirki ter jih skrbno varovali. Gospe Jakčevi smo od srca hvala za tako dragocen prispevek.

Novinarski krožek OŠ Mirana Jarca Črnomelj

PREDNOVOLETNI LIKOVNI DELAVNICI ZA OTROKE

NOVO MESTO - Na oddelku za mladino Knjižnice Mirana Jarca bosta v začetku meseca decembra potekali dve prednovoletni likovni delavnici. Od ponedeljka, 4. decembra, pa do petka, 8. decembra, bodo vsako popoldne od 16. do 18. ure izdelovali novoletne čestitke (s sabo prinesite škarje, kolažni papir, lepilo...), od ponedeljka, 11. decembra, pa do petka, 15. decembra, pa bodo ravno tako ob istih urah izdelovali igrače in uporabne predmete iz papirne embalaže. S sabo prinesite različno kartonsko in papirno embalažo!

Največjo moč imajo knjige v ilustraciji

Kulturni dan Velikih Lašč

VELIKE LAŠČE - Na Prešernov rojstni dan bomo na osnovni šoli in vrtcu Primoža Trubarja v Vel. Laščah izkoristili za predstavitev teme "Moč knjige v ilustraciji". Ideja se je porodila na srečanju z gospodom Dragom Pirmanom na naši šoli, ko je predstavil svoje delo in prizadevanja za dobro knjigo, ilustracijo, namenjeno otrokom.

4. decembra bo naša šola zažive-la ob otroških knjigah iz vsega sveta, v različnih jezikih in pisavah. Gre za svet v malem - bibliomundus. Največjo moč imajo knjige z ilustracijami, saj je preko 90% knjig bogato ilustriranih. Ilustracija podobno kot glasba podre vse jezikovne meje in se približa človeku.

Na pedagoških urah, ki se bodo vrstile v dopoldanskem času, bo višji knjižničar gospod Drago za vsako starostno stopnjo posebej pokazal razloček med kičem in kvalitetno slikanico. Sledile bodo delavnice učencev in pedagoških delavcev z nalogo, da ilustrirajo in napišejo pravo domačo pravljico. Najuspešnejše izvedbe bomo za zaključek predstavili v živo, predvsem otrokom in staršem. E. Z.

SODELOVANJE MED 1. RAZREDOM IN PRIPRAVO NA ŠOLO

V začetku šolskega leta smo se dogovorili, da bomo popestrili sodelovanje med oddelki male šole in prvih razredov. V jesenskem času smo te načrte že začeli uresničevati. Učenci prvih razredov so si ogledali prostore v prenovljeni stari šoli, mali šolarji pa so radovedno pokukali skozi vrata prvih razredov in novi šoli. Skupaj smo bili na jesenskih sprehodih in opazovanjih narave. Ogledali smo si sadovnjak in pri Andrejčkovih in gozd v lepotah in dobrotah (narave) jeseni.

Zapomnili si bomo kostanjčkov piknik na Cviblju. Otroci prvih razredov in malih šol so se pomešali med seboj v igri in ob peki kostanja. Tako so obnovili poznanstva in prijateljstva iz vrtca. Zaživel je medsebojna pomoč. Starejši so pomagali mlajšim, na koncu smo se skupaj posladkali. Sodelovanje bomo nadaljevali v pripravi na novo leto, z igrami na snegu, z medsebojnimi obiski in skupnem delu v oddelkih. S sodelovanjem si želimo zmanjšati primanjkljaj v znanju slovenskih 9-letnih otrok, ki ga je pokazala mednarodna raziskava.

SLAVKA NAHTIGAL, vzgojiteljica VVE Žužemberk

ZA BOLJŠO IGRAČO - V avli Kulturnega centra Janeza Trdine v Novem mestu so od 22. do 25. novembra prizadevni člani sveta staršev vrtca Čebelica pri osnovni šoli Šentjerneje pripravili prodajno razstavo "Dobra igrača". Soorganizator Domus iz Ljubljane je predstavil izbor didaktičnih igrač, igral in družbenih iger, Mladinska knjiga pa je poleg prikaza omogočila obiskovalcem tudi nakup. E-shop Emone Obala je pripravil igralni kotiček, Tomov razstaveni prostor pa je popestrila živa maskota Fantomček. Interteam iz Kočevja je predstavil pomen ergonomsko oblikovanih stolov za najmlajše, Ideja iz Šentjerneja pa je razstavila sani in model že pozabljenega skiroja. V sklopu prireditve so potekala tudi predavanja, ki jih je pripravila strokovna tajnica komisije za oceno igrač pri Ministrstvu za šolstvo in šport Veronika Bubuder, na otvoritvi pa je prizadevanja organizatorjev pohvalila predstavnica ministrstva Olga Jukič. (Foto: T. G.)

NA KVIZU "VARUJMO OKOLJE" ZMAGALI TRŽIŠČANI - Učenci osnovnih šol v sevniški občini so ob zaključku meseca požarne varnosti na kvizu "Varujmo okolje" pokazali veliko znanja in zaradi velike izenačenosti ekip je imela ocenjevalna komisija težko delo. Na koncu so vendarle zasluženo zmagale učenke OŠ Tržišče Barbara Debeljak, Janja Pungerčar in Urška Umek (na posnetku jim poveljnik PGD Sevnica Janko Stopar v imenu organizatorja - sevniških gasilcev in ocenjevalne komisije, čestita in izroča priznanje), nad Sevnici, Boštanjčani, Krmeljčani, Šentjanci in Blancani. (Foto: P. P.)

Miklavž, želim si

Lego kocke, da bi iz njih sestavljaj grad Gregor, 1.b). Da bi dobila Barbiko in konjička zanjo (Valentina, m. šola). Radio, da bi lahko snemala pesmi, ki jih rada poslušam (Mateja, 1.b). Tetris, da se ne bi dolgočasila (Simona, 1.b). Igrice, ki se priklopijo na televizijo (Rok, 2.r.). Wolkman, da bi lahko poslušal glasbo tudi na izletu (Nejc, 5.b). Knjigo Igre sveta, da bi se naučila čim več iger (Bojana, 6.r.).

Zbrala in uredila: MOJCA GLOGOVŠEK, 6.r. Novinarski krožek, OŠ Artiče

PROJEKT POLICIJE 92

V četrtek, 16. novembra, smo si na naši šoli otroci iz vrtca in učenci prvih in drugih razredov ogledali lutkovno predstavo Devet in dva. Prvi je nastopal zajček, druga je bila miška, zadnji pa je bil piščanček. Te živali nastopajo v zgodbi kot dobre, hudobne pa so lisica, maček in kanja. Vse tri dobre živali je rešil policist medved. Zgodba je bila zelo smešna in zanimiva. Lutkovno predstavo je pripravila policija, ki je vsakega učenca obdarila s plakatom policista medveda in policijsko izkaznico za otroke. Pred šolo so nam policisti in policistke razkazali motor in dva policijska avtomobila. Lahko smo sedli na motor in si ga ogledali ter dodali plin. Slišali smo sireno in lahko smo sedli v avto. Bilo je zelo lepo. Mislim, da se bomo še kdaj srečali s policijo na tak prijeten način.

TEJA FURAR IN ANDREJ LINDIČ 2. razred, OŠ Šentjerneje

RAZSTAVA "VSE O SRCU"

Ker je Slovensko društvo za zdravje srca in ožilja priredilo razstavo "Vse o srcu", smo se odločili, da si jo bomo ogledali v okviru naravoslovnega dneva. Razstava je odprta v Cekinovem gradu v Ljubljani od 10. oktobra 1995 do 16. januarja 1996. Po razstavi nas je vodila študentka medicine, ki nam je ob vsakem eksponatu razložila zanimivosti. Posebno posrečen se nam je zdel prikaz prečpane krvi človeka v 24 urah. Z njo bi lahko napolnili 36 dvestolitrskih sodov. Ti stojijo pred vhodom Cekinovega gradu. Bili smo tudi v improvizirani operacijski sobi. Učili smo se oživljati ponesrečenca in spoznali vse bolezni srca in ožilja. Videli smo tudi srca različnih živali. Učencem, katerih starši kadijo, so razdelili propagandni material proti kajenju.

NATALIJA MIKOLIČ, 7. b OŠ Center, Novo mesto

OTROŠKA DELAVNICA - So-botne likovne delavnice v organizaciji prodajalne Aurora & Art in Založbe Harlekin se je udeležilo več kot 60 osnovnošolcev iz Novega mesta, Dolenjskih Toplic, Stopič, Mirne Peči in drugod. Na temo živali so otroci risali in modelirali iz več vrst modelirnih mas, njihovi izdelki pa vabijo na ogled v avlo Zavarovalnice Tilia do nedelje, 3. decembra. (Foto: Majda Luzar)

NA LIKOVNEM TABORU

Sredi oktobra se nas je 16 ljubiteljev likovnega pouka udeležilo tabora v Dobrniču. Megleno jutro je zamenjal lep, sončen dan, ko smo prispeli v to podružnično šolo. Četrtošolci so nam pripravili lep sprejem. Slikali smo v več tehnikah, vsak približno dve sliki, in sicer v akvarelu, pastelu in z ogljem. Nekateri učenci so slikali naravo, kozolce, drugi stare hiše in zanimiva dvorišča. Pri prijaznih gostiteljih smo se okrepčali, na jablani sredi vasi pa osvežili. Naše delo je usmerjala mentorica Zdenka Bukovec. Nazadnje smo umetnine občudovali kar na tleh šolskega hodnika. Prva razstava bo v Trebnjem v eni izmed izložb, v šoli in v podružnični šoli v Dobrniču. Naslednje likovno srečanje bo na podružnični šoli v Šentlovrencu.

UROŠ POKOREN, 8.r. OŠ Trebnje

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 2. decembra, bodo odprte naslednje prodajalne živil:

• **Novo mesto:** od 7. do 19. ure: Samopostrežba Šmilhel
od 7. do 20.30: trgovina Anita pri gostišču Kos
od 8. do 19. ure: trgovina Gros, Ragsvska 17
od 7. do 20. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska
od 7. do 20. ure: market Saša, K Roku 33
od 6.30 do 20. ure: trgovina Sabina, Mirana Jarca 20
od 7. do 19.30: trgovina Čuček, Ul. Slavka Gruma
od 7.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica
od 7. do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmilhel
od 7. do 14.30: market Maja, Bučna vas
od 7. do 19. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas
od 7. do 19. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice
od 7.30 do 14. ure: market Pri kostanju, Prečna
od 8. do 17. ure: trgovina Brar, Smolenja vas
od 7.30 do 13. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas
od 8. do 13. ure: trgovina Dule, Smolenja vas
od 8. do 16. ure: market Pero, Stopiče
od 8. do 16. ure: trgovina Sabina, Stopiče
od 8. do 20. ure: market Perko, Šentpeter
od 8. do 18. ure: Urška, Uršna sela
od 6.30 do 17. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Glavni trg
od 6.30 do 17. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Kandija

• **Šentjerneje:** od 7. do 17. ure: Mercator-Standard, Samopostrežba
• **Dolenjske Toplice:** od 7. do 17. ure: Mercator-KZ Krka, Vrelec
• **Metlika:** od 7. do 21. ure: trgovina Prima

V nedeljo, 3. decembra, bodo odprte naslednje prodajalne živil:

• **Novo mesto:** od 8. do 11. ure: Prodajalna Glavni trg, Samopostrežba Mačkovec, Market Ljubljanska, Market Seidlova cesta, Market Ragsvska, Market

Drška, Market Kristanova, Nakupovalni center Drška, Samopostrežba Šmilhel, PC Ločna, PC Kandija, Prodajalna Gotna vas

od 7. do 20.30: trgovina Anita pri gostišču Kos
od 8. do 11. ure: trgovina Gros, Ragsvska 17
od 7. do 13. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska
od 8. do 13. ure: market Saša, K Roku 33
od 8. do 19. ure: trgovina Sabina, Mirana Jarca 20
od 7. do 19.30: trgovina Čuček, Ul. Slavka Gruma
od 8.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica
od 7. do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmilhel
od 8. do 11. ure: market Maja, Bučna vas
od 8. do 12. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas
od 8. do 11. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice
od 7.30 do 11. ure: market Pri kostanju, Prečna
od 8. do 12. ure: trgovina Brar, Smolenja vas
od 8. do 12. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas
od 8. do 11. ure: trgovina Dule, Smolenja vas
od 8. do 12. ure: market Pero, Stopiče
od 8. do 14. ure: trgovina Sabina, Stopiče
od 8. do 12. ure: market Perko, Šentpeter
od 8. do 12. ure: Urška, Uršna sela
od 7. do 12. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Glavni trg
od 7. do 12. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Kandija

• **Šentjerneje:** od 8. do 11. ure: Market
• **Žužemberk:** od 8. do 11.30: Market
• **Škocjan:** od 7.30 do 10. ure: Pri mostu
• **Trebnje:** od 8. do 11. ure: Samopostrežba Blagovnica
• **Mirna:** od 7.30 do 11. ure: Grič
• **Mokronog:** od 8. do 11. ure: Samopostrežba
• **Črnomelj:** od 8. do 11. ure: Pod lipo, Market Čardak
• **Semič:** od 7.30 do 10.30: Market
• **Metlika:** od 7. do 21. ure: Prima

CESTNO PODJETJE NOVO MESTO
Ljubljanska 47
68000 Novo mesto

Za dela na področju geodetskih del, terenskih meritev in izdelave prometnih objektov

vabimo k sodelovanju

inženirje geodezije geometre

Delo je dinamično, kreativno, kombinirano s terenskim delom, zaželjene so delovne izkušnje.

Obenem vabimo k sodelovanju tudi

voznike — strojnike

Kandidati morajo imeti vozniško dovoljenje za C in E kategorijo vozil in izpit za strojnika težke gradbene mehanizacije; zaželjena je tudi D kategorija. Prednost pri izbiri bodo imeli vozniki-strojniki z delovnimi izkušnjami.

Vaše ponudbe z dokazilom o izobrazbi in kratkim življenjepisom pričakujemo najkasneje 15 dni po objavi na naslov: Cestno podjetje, Novo mesto, Ljubljanska 47, splošnokadrovski sektor. Morebitne dodatne informacije dobite na telefon 068/321-723 ali 068/322-531.

PE AGROSERVIS
Knafelčeva 2, NOVO MESTO
Tel.: 068/321-479

VELIKA IZBIRA UGODNE CENE

PRAKTIČNA DARILA ZA VSO DRUŽINO

HOBİ PROGRAMI • VİNOGRADNIŠTVO, KLETARSTVO AVTOMOBILSKA OPREMA • GOSPODINJSKI PRIPOMOČKI • KMETIJSKA MEHANIZACIJA V MALEM — IGRAČE •
Delovni čas: od 7. do 16., v soboto do 12. ure
AGROSERVIS — TRGOVINA ZA LJUDI, KI LJUBIJO ZEMLJO

Mercator - KZ Krka, z.o.o., Novo mesto

POLHARSKA NOČ

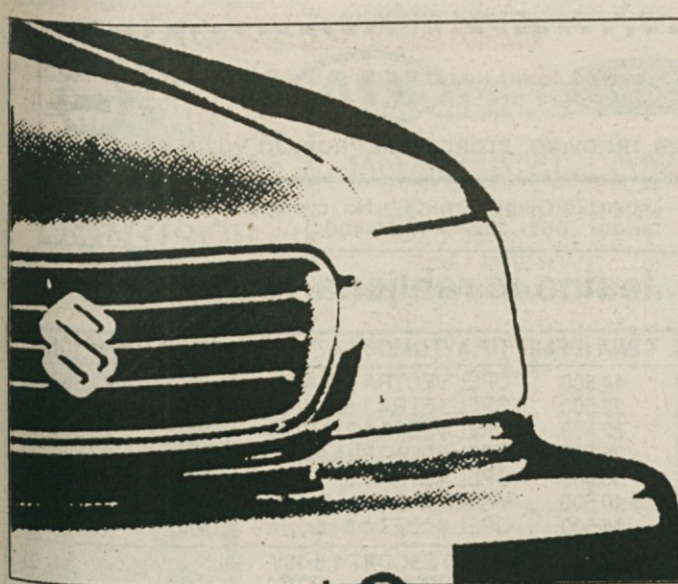
V soboto, 21. oktobra, smo šli lov polhe. Do gozda smo se peljali s traktorjem. Prižgali smo ogenj, nato pa smo odšli nastavit tri pasti za polhe. Odšli smo nazaj in ogenj je že zelo lepo gorel. Začeli smo peči klobase in hrenovke. Ko smo pojedli, smo zapeli. Prišel je tudi čas, ko smo šli pogledat pasti za polhe, a nismo nobenega ujeli. K ognju smo se vrnili praznih rok. Te polharske noči ne bom nikoli pozabila.

URŠKA BRATKOVIČ, 2. razred OŠ Šentjerneje

URA INDIJSKE GLASBE

Martin Lumbar, komponist, pevec, avtor besedil in instrumentalist, je našim učencem predstavil indijsko glasbo. Z glasbo se ukvarja že od otroštva, saj je kot 8-leten fant zapel vsem znano Kekecovo pesem. Pod vodstvom indijskega učitelja se učijo igrati na sitar in table. Igra tudi kitaro, piščali in flavto. V Indiji živi pet let. Prepotoval je že celo Azijo in veliko evropskih držav. Sedaj čaka na izid prve kasete Samotna ptica Kristal.

ŠPELA IVANČIČ, 8.b OŠ Center, Novo mesto

SUZUKI

AVTO, KI GA BOSTE Z VESELJEM VOZILI!

Odslej tudi v Novem mestu, v novem prodajnoservisnem centru

AVTOSERVIS MURN na Ressleru 4.

Posebni zimski popusti od 20.000 do 130.000 tolarjev in 10% prednovoletni popust pri servisiranju.
Ugodna tolarska in devizna posojila ter leasing!

POOBlaščen serviser in trgovec AVTOSERVIS MURN, Resslerova 4, Novo mesto tel. 068/24-721

AGROCOM

podjetje za proizvodnjo, trgovino,
export-import, storitve, d.o.o.

62310 Slovenska Bistrica, Titova c. 107
tel.: 062/811-020, 814-821

ZARADI POVEČANEGA OBSEGA POSLOVANJA NA
PODROČJU KMETIJSTVA ŽELIMO SPREJETI V NAŠ
KOLEKTIV USPEŠNEGA IN PRODORNEGA TRGOVSKEGA
POTNIKA ZA OBMOČJE DOLENJSKE IN BELE KRAJINE.

OD KANDIDATOV PRIČAKUJEMO:

1. končano komercialno šolo,
2. najmanj tri leta delovnih izkušenj,
3. lasten prevoz,
4. urejenost in komunikativnost.

Če menite, da izpolnujete zahtevane pogoje, nam pošljite prijavo
z dokazili in življenjepisom 8 dni po objavi oglasa. O naši izbiri
bomo kandidate obvestili 15 dni po objavi.

V svetu niso zavrgli zaužitje šilčka dobrega žganja pred
začetki slavnostnih trenutkov. Morda boste razveselili vaše
prijatelje prav z našimi novimi posebnostmi:

**ŽGANJE IZ PLODOV SAMORASTNIH RASTLIN NAŠE
NARAVE** – divja češnja, jerebika, dren, rešelika, glog (rdeči
trn), borovnica, rdeči trn, skorž,
6 VRST ZAČINJENIH NAMENSKIH KISOV – pehtranov,
hrenov, dietni (nadomesti okus soli), hubert (za divjačino),
višnjeve, medeni.

DOLENJSKI ŽENOF – klasična gorčica, na voljo je še 34
pretežno eksotičnih kontinentalnih okusov s preko 100
vrstami opreme (adjustacij).

Kakovost 27-letnega dela naše hiše

je bila nagrajena s stotero odličij. Najpomembnejša so
mednarodna odlikovanja za 29 različnih izdelkov oz.
okusov: 11 zlatih z diplomo, 16 srebrnih z diplomo ter 2
diplomi. To je naša prva javna animacija. Dejstva so in
ostajajo.

Vaš cenjeni obisk pričakujemo v naši trgovini v Velikem
Gabru. Za plačila v gotovini ali osebnimi čeki v vrednosti
nad 14.000 tolarjev dajemo 10-odst. popust. Blago v
vrednosti nad 30.000 tolarjev dostavljamo brezplačno po
vsej Sloveniji. Občasno nekoliko okrnjen izbor lastne
prodaje je tudi v delikatesnem oddelku pokrite tržnice BTC-
ja v Ljubljani.

VEDNO Z VAMI IN ZA VAS!

SKB - INVESTICIJSKO PODJETJE, d.o.o.

V SREDIŠČU OBMEJNEGA MESTA BREŽICE
PRODAJAMO POSLOVNI OBJEKT

(BIVŠI HOTEL TURIST)

MOŽNOST ORGANIZIRANJA GOSTINSKEGA
LOKALA Z VELIKIM VRTOM V PRITLIČJU
IN GARNI HOTELOM V NADSTROPJIH.

INFORMACIJE:

SKB-Investicijsko podjetje, d.o.o.
Slovenska 56, 61000 Ljubljana
telefon št. 061-13-13-145 oz. 13-14-086
faks št. 061-313-170

RAZPIS

Zaradi širitve programov in velikega zanimanja za naše
proizvode vrhunske kvalitete iščemo organizatorje prodaje
in prodajne zastopnike za območje Slovenije.
Nudimo Vam dobre pogoje za delo, stimulativno
nagrajevanje, možnost napredovanja.
Delo je pogodbeno, kasneje možnost redne zaposlitve.
Pisne prijave s kratko avtobiografijo, opisom izkušenj na
področju prodaje in telefonsko številko pošljite na naslov:

ZEPTER SLOVENICA, D.O.O.
Gospodsvetska c. 4
62380 Slovenj Gradec

ZEPTER – Z VAMI SKOZI ČAS

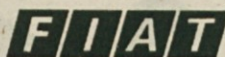
LESNO OBDELOVALNI STROJI ZA VSAKOGAR
BOŽIČNO-NOVOLETNI POPUST ZA STROJE KITY DO 17%

v tehnični trgovini LASTOVKA na Kandijski 28 v Novem mestu, kjer je
na voljo mnogo artiklov za domače in poklicne mojstre, med drugim:

- božični ter ostali darilni program
- vijaki in žičniki vseh vrst
- ročno in električno orodje
- gospodinjski pripomočki in strojčki
- elektro material
- material za vrtničkarje
- zaščitna delovna sredstva
- stavbno kleparski in termoizolacijski material itd.

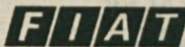
Vabi vas tehnična trgovina LASTOVKA, Kandijska 28, tel.
21-565 vsak dan od 7. do 19. ure.

Seidlova 6
Tel./fax: 068/22 903

KONČNO TUDI V NOVEM MESTU

POOBlaščeni PRODAJALEC

- POPUSTI PRI GOTOVINSKEM NAKUPU
- UGODNI KREDITI
- MENJAVA STARO ZA NOVO

BRAVO & BRAVA

PUNTO **že od** 1.463.000,00 SIT
KREDIT R+4,5 - POPUST OD: 39.000,00 SIT

TEMPRA **že od** 2.224.400,00 SIT
R+1 - POPUST: 233.000,00 SIT

LANCIA in ALFA ROMEO **že od** R+2,5

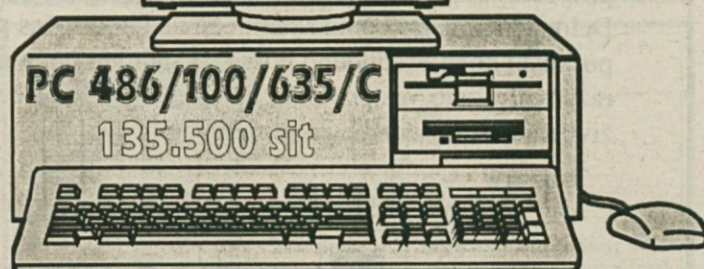
DOSTAVNI PROGRAM

R+4,5

FUIRINO

G.P.B. d.o.o. Brežice
Poslovalnica Novo mesto
Seidlova 4
68000 Novo mesto
1.430.000,00 SIT
- POPUST: 233.000,00 SIT

OBIŠČITE NAS IN SE PREPRIČAJTE!

**ČREVARSTVO
MAJER**

tel. 061/722-263

**Ponovno lahko dobite vse vrste
naravnih črev, umetnih ovitkov,
mrežic, kolofonijo na ljubljanski
tržnici.**

V novoodprti trgovini v Ihanu pa poleg ostalega
dobite še nože in liste za žago iz programa Dick,
mesarske predpasnike, vse vrste začimb, aditive TKI
Hrastnik.

Letos smo še posebej dobro založeni tudi s
svinjskimi mehurji in govejimi dankami.

Posebni popust za trgovine!
Pridite in se prepričajte!

Črevarstvo MAJER, Goričica 1c pri Ihanu
61230 Domžale
Tel./fax: 061/722-263

Iskra Commerce Trgovina
d.o.o.

Prodajalna NOVO MESTO, Rozmanova 34, tel./fax (068) 321-137

ISKRA, DA TI SRCE ZAVRISKA
AKCIJSKE CENE - PONUDBA MESECA

PROIZVODI ISKRA — STARO ZA NOVO

10.584 tolarjev VIBRACIJSKI VRTALNIK S 558 A

- praktičen, lepo oblikovan vrtalnik
- dve mehanski hitrosti in elektronsko stikalo za spreminjanje hitrosti in smeri vrtnja
- moč 710 W, 0-630 in 0-1700 vrt./min.
- zmogljivost: beton do 16 mm, jeklo do 13 mm
- osnovni pribor: stranski ročaj, merilo za nastavitve globine vrtnja in ključ za vrtalno glavo.

- krožna žaga KZ 55 D 11.724,50 tolarjev
- povratna žaga PZ 55 B 9.770,40 tolarjev
- vibracijski brusilnik VB 23 A 8.572,80 tolarjev
- kotni brusilnik KB 69 A 8.524,50 tolarjev
- kotni brusilnik KB 148 A 14.919,00 tolarjev
- skobeljnik SK 1506 17.218,00 tolarjev

V naši trgovini lahko tudi kupite semena, orodja za kmetijstvo, cisterne
za vina in ostali tehnično-kmetijski material po izjemno ugodnih cenah.

ISKRA, DA TI SRCE ZAVRISKA

Mercator - KZ Krka, z.o.o., Novo mesto

AUTOCOMMERCE, d.d.

Autocommerce, d. d.
Allendejeva 5
61000 Ljubljana

Odpiramo novo poglavje v zgodovini Autocommerca

V prvi polovici naslednjega leta bomo skupaj z nemškim partnerjem začeli s proizvodnjo gumarskih in plastičnih delov za avtomobile v novem podjetju AC-Woco v Ivančni Gorici.

Ker se zavedamo, da je uspešno uresničevanje vsakega projekta in vsake ideje odvisno predvsem od ljudi, Vas vabimo k sodelovanju.

Za začetek proizvodnje potrebujemo nekaj osnovnih profilov, predvsem diplomirane inženirje in tehnike s področja strojništva in elektrostroke,

- za vodenje proizvodnje,
- za področje kontrole kakovosti,
- za področje kemijske tehnologije,
- za področje vzdrževanja in orodjarstva ter priprave dela.

Od kandidatov pričakujemo dokazila o stopnji izobrazbe, dve do pet let delovnih izkušenj, aktivno ali vsaj pasivno znanje nemškega jezika ter pripravljenost za dodatno izpopolnjevanje od treh tednov do dveh mesecev pri poslovnem partnerju v Nemčiji.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas po opravljeni trimesečni poskusni dobi. Predhodno bomo s kandidati opravili tudi osebne razgovore, zato Vas prosimo, da Vaše pisne prijave vsebujejo krajši življenjepis, dosedanje izkušnje in ambicije.

Prijave pošljite v desetih dneh po objavi na naslov:

AUTOCOMMERCE, d.d.

Allendejeva ul. 5
61000 Ljubljana
Pravno-kadrovska služba
ga. Tatjana Petkovšek

NOVO MESTO d.o.o.

PODJETJE ZA TRGOVINO, STORITVE IN PRODAJO VOZIL

Podbevškova 20(Cikava), 68000 Novo mesto
tel.-fax: 068/ 342-444, 21-400

NOVA, razstavna, testna in rabljena vozila

TIP AVTOMOBILA	LETNIK	CENA (DEM)	TIP AVTOMOBILA	LETNIK	CENA (DEM)
ALFA ROMEO 1.7iE SW	92	14.500	OPEL VECTRA 1.6i ABS	93	21.500
AUDI 80 2.0i	92	23.500	OPEL ASTRA 1.8i 16V kar.	93	23.990
AUDI 80 2.0 E	91	22.500	OPEL VECTRA 2.0i CDX	94	29.900
AUDI 100 2.3 E vsa oprema	91	25.500	OPEL FRONTERA 2.4	93	37.500
BMW 318i	93	33.000	OPEL ASTRA 1.6i	92	17.500
FIAT UNO 45	93	10.500	VW GOLF D 3V	87	8.400
FORD ESCORT 1.8 D	91	15.500	OPEL KADET 1.6 kar.	91	13.900
FIAT TIPO 2.0 TOP CLAS	93	18.900			
KIA SEPHIA 1.6 SLX	NOVO	19.990	FORD ESCORT 1.6 16V		
KIA SPORTAGE 2.0 MRi	NOVO	34.990	SALONSKI TIP + KLIMA		
OPEL VECTRA 1.6i	92	21.200	1 LETO GARANCIJE	95	26.900
OPEL ASTRA 1.4i	93	17.900	FORD MONDEO 1.8 16V		
OPEL KADET 1.7 D	91	13.900	SALONSKI TIP + KLIMA		
			1 LETO GARANCIJE	95	34.900

MEDNARODNA RAZSTAVA VSE O SRCU

Ljubljana
od 10. oktobra 1995
do 14. januarja 1996
Muzej novejšje zgodovine
- Cekinov grad

VI NAM - MI VAM

oglas na kratko s pošto
po ☎ 068/323-610 ali 0609/623-116

poceni objavo v
DOLENJSKEM LISTU

WEBASTO - EBERSPÄCHER	Grelniki kamionskih kabin. Prodaja, montaža, servis: OMNIA TRADE, s.p., Ljubljana, Cesta ljubljanske brigade 23 ☎ 061/159-76-08
GRADBENI MATERIAL	Gradbeni material, material za vodovod in centralno ogrevanje. Vedno na zalogi po ugodnih cenah z dostavo na dom. Zrno, d.o.o., Raka ☎ (0608) 75-410, 75-086
KMETIJSKI MATERIAL	Umetna gnojila, zaščitna sredstva, semena, vse vrste krmil, koruza, ječmen, sončnične tropine za krmo. Zrno, d.o.o., Raka, ☎ (0608) 75-410, 75-086.

V svojem razredu sedi v prvi vrsti... Kje pa Vi?

NAGRADNO ŽREBANJE

PRVA NAGRADA DAEWOO RACER

pri pooblaščenih prodajalcih vozil **DAEWOO**

POOBLAŠČENI PRODAJALCI IN NJIHOVI ZASTOPNIKI

• KOMPAS HERTZ 061 / 15-92-007. IZVIR 061 / 777-852. ARMIČ 061 / 653-746. TOMPRO 061 / 727-216. AVTOTEHNIKA CELJE 063 / 38-511, 38-863. "MLA-CAR" 063 / 794-300. MILAN MAURER 063 / 853-730. ČESNIK 063 / 853-311. AVTO HIT 068 / 26-077. H.O.R.D. 061 / 851-384. HEVREKA 0608 / 62-109. AVTOKLEPARSTVO KRMELJ 068 / 44-373. AVTO-DOM 0608 / 70-150. ROSAL 068 / 58-084. MEGA AVTO 061 / 264-087. POLIET 0601 / 64-687. A FINIŠ 061 / 444-829. AVTOCENTER MIKOLIČ 0601 / 27-829. ATHENS 062 / 25-860, 25-863. NEOSTYL 062 / 766 130. MOBIX 069 / 70-550. EMONA MERKUR PTUJ 062 / 771-385. AVTO PERUŠ 0602 / 83-328. VAREX - G.M.C. 064 / 331-013. AVTOSERVIS BOGATAJ 064 / 58-850. BANT 065 / 63-572. AVTO ŠULIGOJ 065 / 27-099.

COME2US generalni zastopnik in distributer

DAEWOO

ZAHVALA

V 89. letu starosti je tiho, a za vedno odšel od nas dragi mož in brat

OSKAR KLEMENČIČ

iz Dolenjskih Toplic

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, sočustvovali z nami, darovali vence, cvetje in sveče ter pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoča žena in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 76. letu nas je za vedno zapustila naša mama, sestra, teta, babica, prababica in tašča

JOŽEFA BRUDAR

z Daljnega Vrha

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem ter osebju Doma starejših občanov Črnomelj za izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče in spremstvo pokojne na zadnji poti. Gospodoma župniku Virantu in proštu Lapu iskrena hvala za lepo opravljen obred in ganljive besede. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

DOLENJSKI LIST

RADIO
104.5 105.9
107.3 107.5
91.2
OGNJIŠČE
tel. 152-11-26 fax. 152-13-62

DOLENJSKI LIST
marketing
tel. (068) 323-610

Na podlagi sklepa izredne seje sveta Krajevne skupnosti Draga z dne 17.11.1995 in v skladu z 38. členom Statuta KS Draga dajemo naslednji

OGLAS

1. V vasi Draga, občina Loški potok, dajemo v najem stavbo bivše Zdravstvene postaje Draga z osnovnimi sredstvi.
2. Stavbo dajemo v najem za opravljanje zobozdravstvenih oz. zdravstvenih storitev ali kake druge čiste obrti.
3. Stavba je opremljena z lastnim centralnim ogrevanjem in telefonom.
4. Pisne prijave na objavo sprejema KS Draga, 61319 Draga (telefon ob sredah dopoldne 061/868-022).

ZAHVALA

*Če bi tebe, draga mama,
solza obudila, te ne bi
črna zemlja krila.*

V 71. letu starosti nas je zapustila draga mama, stara mama, prababica in sestra

**ROZALIJA
PLUT**

iz Brezove Rebri 3

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje, vence in sveče. Vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, pristrčna hvala! Posebna zahvala sodelavcem Iskre Semič, IMP Ljubljana, ge. Olgi za poslovilne besede in g. kaplanu za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 91. letu starosti nas je zapustil naš dragi oče, stari oče, pradedek, tast, brat in stric

**JOŽE
MIHALIČ**

iz Vel. Brusnic 18

Iskrena hvala vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče, sv. maše in vsem, ki ste pokojnega v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo LD Brusnice, sosednjim LD, rogistom, g. župniku za tople besede in lepo opravljen obred, pevcem in govornikom za ganljive besede, izrečene v lep spomin na pokojnika. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 39. letu starosti nas je zapustila nena-domestljiva žena, mati, hči in sestra

**SLAVKA
KORAČIN**

ekonomski tehnik, Ljubljanska 102

Z bolečino v srcu se ob izgubi žene in matere zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za podarjeno cvetje in sveče, izraženo pisno in ustno sožalje in vsem, ki ste pokojno v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala kolektivu Dolenjskih pekarn g. Alojzu Muhiču za izrečene besede, Srednji ekonomski šoli, OŠ Bršljin, SV Novo mesto, pevcem, izvajalcu Tišine in gospodom duhovnikom za prelepo opravljen obred. Vsem še enkrat hvala!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

*Vse življenje si garal,
vse za dom, družino dal,
a sledi ostale so povsod
od dela tvojih pridnih rok.*

V 72. letu starosti nas je nepričakovano zapustil dragi mož, oče, stari ate, brat, stric in tast

JOŽE ŠMALC

upokojeni logar iz Podturna pri Dol. Toplicah

Z bolečino v srcih se najiskrenejše zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam ustno ali pisno izrazili sožalje, darovali cvetje in sveče ter pokojnega tako številno pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala govornikoma g. Alojzu Puhanu pred domačo hišo ter g. Slavku Klančičarju pri odprtem grobu, kolektivu GG Podturn, Bor Dolenjske Toplice, računovodstvu GIP Pionir, Gasilskim društvom Podturn, Dolenjske Toplice, Uršna sela in Dobindol, Društvu upokojencev Dolenjske Toplice, Čebelarskemu društvu Dolenjske Toplice, Straža ter g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Božena, hčerke Majda, Jožica in Irena z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

*Vse življenje si garala,
vse za dom, družino dala,
le sledi ostale so povsod
od dela tvojih pridnih rok.*

V 65. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustila naša draga žena, mama, stara mama, sestra in tašča

ZOFIJA CIMPRIČ

iz Krajčeve 21, Novo mesto

Z bolečino v srcih se najiskrenejše zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam ustno ali pisno izrazili sožalje, darovali cvetje, sv. maše, sveče in finančna sredstva ter pokojno tako številno pospremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala dr. Kapšu, dr. Balaziču in sestram Intenzivnega oddelka Interne bolnišnice, sodelavcem tehničnih enot Splošne bolnice Novo mesto, sodelavkam Vinteksa Novo mesto, sosedom iz ulice, sosedom iz Šegove 6, trgovini Vita, g. kaplanu iz Šmihela za lepo opravljen obred in izvajalcu Tišine. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je za vedno zapustila draga mama

**JOSIPA
MALKOVIČ
- MAGOVEC**

z Gor. Lokvice

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom za darovano cvetje, sveče in sv. maše. Še posebno hvala g. duhovniku za lepo opravljen obred. Zahvaljujemo se tudi Domu počitka v Metliki in vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: sin Branko z družino iz Luksemburga in družina iz Trnovca

ZAHVALA

V 48. letu nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, oče, tast, sin in brat

**FRANC
BAYER**

iz Žabje vasi

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, krajanom, znancem in prijateljem, ki ste nam v težkih trenutkih izrazili sožalje, darovali vence, cvetje, sveče in nam nesebično pomagali ter pokojnega v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo sodelavcem iz Novotehne, kolektivu Krka- Tabletni oddelek, kolektivu Roletarstvo Medle, Vrtnarstvu Straža, oktetu Adoramus in g. župniku za opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

V SPOMIN

*Kako je hiša strašno prazna,
odkar očeta v njej ni,
ta izba, prej tako prijazna,
odljudna, tuja se mi zdi.*

25. novembra je minilo pet žalostnih let,
odkar nas je zapustil naš oče, tast in stari oče

**IVAN
DRAŠLER**

z Gorice pri Krškem

Hvala vsem, ki se ga spominjate.

Sin Jože z družino

ZAHVALA

Iz srca se zahvaljujemo vsem, ki ste pomagali ob smrti očeta

**STANKA
PUSTA**

Posebna zahvala sodelavcem porodnišnice, Akripola, župniku, sosedom in Francetu Bartlu za lepi govor.

Žalujoci njegovi

V SPOMIN

*V srcih naših ti živiš,
zato pot nas vodi tja,
kjer v tišini spiš.
Tam lučka spoštovanja vedno gori
in tvoj nasmeh med nami živi.*

Minilo je leto žalostnih dni, odkar smo ostali brez tebe, naš dragi mož, ata in stari ata

**ALOJZ
STRGAR**

Hvala vsem za vsako dobro misel nanj in postanek ob njegovem grobu.

Žena in hčerke

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je prezgodaj zapustila draga žena, mama, sestra, stara mama in tašča

**ANI
ZUPANČIČ**

s Cvibelj

Klemenčičeva 4 v Trebnjem

Ob boleči, nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali in stali ob strani v najtežjih trenutkih ter pokojno spremili na zadnji poti.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

*V življenju si trdo železo koval,
miru in počitka nikoli poznal.
Za tvoje trpljenje naj Bog bo plačnik,
za večno življenje pa mili sodnik.*

V 76. letu nas je nenadoma zapustil dragi mož, ata, stari ata, brat, stric in tast

FRANC SKUBE

kovač v pokoju

iz Železnega 5 pri Dobrniču

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za darovano cvetje, sveče in sv. maše ter izrečeno sožalje. Posebna zahvala kolektivu Mercator- KZ Trebnje, VVŽ Trebnje, Društvu upokojencev Trebnje, Trelesu Trebnje, Krajevni skupnosti Dobrnič, kolektivu in sodelavcem Akripola Trebnje. Enaka zahvala vaščanom za pomoč v težkih trenutkih, cerkvenemu pevskemu zboru iz Šentruperta za izkazano pozornost, Kicovi teti iz Vrhov za molitev v sprevedu. Najlepša zahvala cerkvenemu pevskemu zboru iz Dobrniča za zapete žalostinke in gospodu župniku za lepo opravljen pogrebni obred. Še enkrat hvala vsem in vsakemu posebej za vse, kar ste pokojnemu storili dobrega v življenju, ga spoštovali in imeli radi ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: vsi njegovi

tedenski koledar

Četrtek, 30. novembra - Andrej Petek, 1. decembra - Natalija Sobota, 2. decembra - Blanka Nedelja, 3. decembra - Franc Ponedeljek, 4. decembra - Barbara Torek, 5. decembra - Savo Sreda, 6. decembra - Miklavž

kino

BREŽICE: Od 30.11. do 3.12. (ob 18. uri) komedija Casper. Od 30.11. do 4.12. (ob 20. uri) ameriška drama Apollo 13. 6.12. (ob 18. uri in 20.15) pustolovski film Jurski park.
ČRNOMELJ: 1.12. (ob 20. uri) in 2.12. (ob 18. uri in 20.30) ameriška drama Apollo 13. 3.12. (ob 18. in 20. uri) ameriška romantična komedija

To so bili časi.

KRSKO: 30.11. in 1.12. (ob 20. uri) ter 3.12. (ob 18. uri) ameriško znanstveno-fantastični film Gospodariji lutk.

KOSTANJEVICA: 2.12. (ob 20. uri) film Prvi vitez. 3.12. (ob 20. uri) film Med prijatelji.

METLIKA: 1. in 2.12. (ob 20. uri) ameriška romantična komedija To so bili časi. 3.12. (ob 18. in 20.30) ameriška drama Apollo 13.

NOVO MESTO: 30.11. (18. in 20. uri) film Presenečenje. Od 1. do 6.12. (ob 16. in 18. uri) akcijski film Oblegani. Od 1. do 6.12. (ob 20. uri) melodrama Sprehod v oblaki.

SEMIČ: 3.12. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Ulični bojevnik.

ŠENTJERNEJ: 1.12. (ob 20. uri) film Prvi vitez.

podajal stanje na plovilu, tam neke 380 000 km daleč v vesolju, in v Nasinemu centru v Houstonu, Texas. Tako je takrat bilo, pripoveduje, in v življenja protagonistov vstopa le malenkostno, še Hanksa z družino pokaže le toliko, da vidimo, da so tudi astronauti ljudje s hišo in otroki, le poklic je noro ekskluziven, kar nekam čuden in brezpriznavega spoštovanja vreden. Status polbogov. Že ljudje, ki so bili zaposleni pri Nasa, so nekaj posebnega, kaj šele fantje v skafandrih, čeprav so le najbolj izpostavljeni in občudovani del sicer ogromne anonimne skupine top ekspertov vseh vrst. Če pa le pogledamo izza mita, vidimo vražje dobre preizkusne pilote, ki so jih "priučili" za opravljanje nalog. Predstavljajte si, da bi bilo obratno: še danes bi bili le pri hrepenečih pogledih.

Apollo 13 je torej dokument z zadovoljivo skromnimi odmerki melodramatiziranja in brez slabih šal, res pa spregleda številna namigovanja, nastala po nesreči. Nekateri namreč razlagajo, da je bil dogodek insceniran, da bi si Nasa povmila visoke ratinge, ki so po tv spremljanju prvega pristanka na Luni 20. julija 1969 drastično upadali. Okej, ampak saj to ni film Oliverja Stona.

TOMAŽ BRATOŽ

DOLENJSKA
BANKA

Dolenjska banka d.d. razpisuje delovno mesto

TAJNICA DIREKTORJA

Kandidati morajo imeti

V. stopnjo strokovne izobrazbe, znanje tujega jezika, znanje o uporabi osebnega računalnika in 1 leto delovnih izkušenj.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev, opisom dosedanjih izkušenj in znanj ter ustreznimi dokazili pričakujemo 8 dni po objavi. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 8. dneh po odločitvi.

Dolenjska banka d.d.

Seidlova cesta 3, 68000 Novo mesto, poštni predal 206, telefon: 068 316 500

DOLENJSKI LIST

IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Direktor: Drago Rustja
UREDNIŠTVO: Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Jožica Dornič, Breda Dušič Gornik, Tanja Gazvoda, Anton Jakše, Mojca Leskovšek-Svete, Martin Luzar, Milan Markelj (urednik Priloge), Pavel Perc in Igor Vidmar.

IZHAJA ob četrtkih. Cena posamezne številke 170 tolarjev; naročnina za 2. polletje 4.000 tolarjev, upokojenci imajo 10-odst. popust; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. letno 12.000 tolarjev; za tujino letno 100 DEM oz. druga valuta te vrednosti.

OGLASI: 1 cm za ekonomske oglase 2.200 tolarjev, na prvi ali zadnji strani 4.400 tolarjev; za razpise, licitacije ipd. 2.500 tolarjev. Za nenaročnike mali oglaš do deset besed 1.500 tolarjev, vsaka nadaljnja beseda 150 tolarjev.

ŽIRO RAČUN pri Agenciji za plačilni promet: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-107-970-27620-440519 (Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).

NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 212. Telefoni: uredništvo in računovodstvo (068)323-606, 324-200; ekonomska propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij 323-610; mali oglasi in zahvale 324-006; telefaks (068)322-898.

Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. (št. 23-92) pristojnega državnega urada spada Dolenjski list med informativne proizvode iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje 5-odst. davek od prometa proizvodov. Računalniška priprava časopisnega stavka: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

kmetijski stroji

KMETOVALCI, SERVISERJI! Trgovina Klasje, d.o.o., Kranj, vam po ugodnih cenah nudi rezervne dele za traktorje IMT, Zetor, Univerzal, Fiat, Ursus, Deutz in Tomo Vinkovič. Primer: glava IMT 539 za 58.000 SIT, zaganjač Fiat Iskra za 34.000 SIT. Nudimo vam vse tipe akumulatorjev Vesna, kardane in rezervne dele za kardane. Opravljamo popravila vseh tipov traktorjev (generalna popravila motorjev, hidravlike idr.) Rezervne dele pošljemo po pošti. Pokličite Klasje, d.o.o., Cesta na Klanec 9, Kranj, ☎ (064)331-375. 10042

KMETOVALCI POZOR! POZOR! VELIKA DECEMBRSKA akcija za PRODAJO traktorjev UNIVERZAL! — STARA CENA POPUSTI za VSE tipe, 445 DTC še vedno PREKO 2000 DEM ZNIZANJA in noveletna DARILA (PRESENEČENJE). POHITITE K AGRO-AVTU KRANJ, LJUBLJANSKA 30, dodatne informacije tel. 064/332-111, REZERVNI DELI 332-113 od 8 do 16 ure. STARO za NOVO. RABLJENI IMT 533, 539, URSUS 35, 445 DT UNIVERZAL TV 420, 730, 523, 522, LTZ 55 4x4. TRAKTORSKI PLUG Posavec, 12 col, visok, in pakja Fahr 3.60 m prodam. ☎ (0608)64-639, dopoldan. 10378

DOBRO OHRANJEN predstevnik, širine najmanj 2 m, kupim. ☎ (0608)82-398, popoldan. 10389

TRAKTOR ZETOR 2545 prodam in kupim telico ali bika do 300 kg. ☎ (0608)41-389. 10397

TRAKTOR Deutz Torpedo, 45 KM, in obeljene kostanjeve stebričke za vinograd prodam. ☎ (068)78-247. 10404

SAMONAKLADALCO, trosilec hlevskega gnoja, prevoznik hladilni bazen za mleko in silokombajn ugodno prodam. ☎ (0608)75-441 ali 75-221. 10405

KULTIVATOR, 14 KM D, malo rabljen, prodam. ☎ (068)43-660. 10406

TRAKTOR IMT 539, ohranjen, in dve breji telici sivki, A kontrola, prodam. ☎ (0608)80-321. 10422

ŽITNI KOMBajn Fahr 66, širina grebena 220, prodam. ☎ (068)78-117. 10423

TRAKTOR TV 21 prodam. ☎ (068)47-294, zvečer. 10455

KABINO za univerzal 445 kupim. ☎ (068)49-508, zvečer. 10457

SLAMOREZNICO oddam. ☎ (068)22-187. 10458

KIPER PRIKOLICO, eno- in dvo- brazdni plug, trosilec umetnega gnoja, nakladačko, pakja, tračne grablje, puhalnik, elektromotor, IMT in rotacijsko kosilnico, motokultivator, traktor TV 523, Steyr 18 in IMT 540 prodam. ☎ (068)42-773, v službi (068)81-797. 10471

ZA FERGUSON, 35 KM, prodam nove gume Fulda, nemške ter zapraviljivke. ☎ (068)42-527. 10482

DVA TRAKTORJA Zetor, 50 KM, z dvobrazdnim plugom, krožno brano, traktorsko rolbo za oranje snega, avtokombi expres furgon, frezo Gorenje Muta in prikolico prodam. ☎ (0608)87-206. 10485

RABLJENO rotacijsko kosilnico Tomus in vlečno kljuko za fiat uno prodam. ☎ (068)23-910. 10487

KOSILNICO Poljo stroj D, letnik 1985, greben 140 cm, z vozičkom, prodam. ☎ (068)60-107. 10492

PUHALNIK TAJFUN z okvaro na motorju prodam. ☎ (068)60-137. 10514

KOSILNICO BCS, starejši letnik, dobro ohranjen, in traktorske grablje Sip uto 1650 prodam. ☎ (068)89-524. 10536

ROTACIJSKO KOSILNICO, 165 britev disk, rabljeno 1 sezono, prodam. ☎ (0608)75-212. 10554

GRABLJE Sip 220, stare 3 leta, ugodno prodam. Slavko Pižem, Mačkovec 7, Dvor. 10557

PRIKOLICO domače izdelave za traktor, manjšo prikolico za prevoz živine in jugo 45, letnik 1989, prodam. ☎ (068)27-842. 10578

kupim

ODKUPUJEMO hlodovino hrasta, bukve, smreke, jelke in kostanja. ☎ (061)218-595 ali (0609)620-396, po 20. uri. 9818

150 L rdečega ali črnega vina, neževplanega, kupim. ☎ (068)81-596, od 5.40 do 21. ure. 10379

KOTEL za žganje, 80 l, kupim. Alojz Železnik, Drečji Vrh 5, Trebelno. 10444

SMUČI, 140 cm, kupim. ☎ (068)59-079. 10446

ODKUPUJEMO hlodovino bukve za lastno proizvodnjo. ☎ (068)42-182. 10528

AVTOMOBILSKO PRIKOLICO kupim. ☎ (068)52-519. 10570

motorna vozila

OPEL KADETT 1.8 S, prevoženih 115.000 km, z veliko dodatne opreme, prodam. ☎ (0608)67-057. 10361

Naročilnica za brezplačni mali oglaš v Dolenjskem listu (za naročnike, samo enkrat na mesec)

v s e b i n a o g l a s a (do 15 besed)

Ime in priimek:

Ulica in kraj:

Pošta:

Naročniška številka:

Datum:

Podpis:

LADO NIVO letnik 89, prodam. ☎ (068)26-669.

JUGO 45, letnik 1989, prva registracija 15.1.1990, prodam. ☎ (068)27-810

R 4 GTL, letnik 1981, ugodno prodam. Jože Kos, Črmošnjice 17, dopoldan. 10364

R 5 CAMPUS, letnik 1990, 5V, zelen, tonirana stekla, prodam. Janez Golobič, Šentjošt 12, Novo mesto. 10365

Z 101, letnik 1988, prevoženih 85.000 km, registrirano do 6/96, modro, prodam. ☎ (068) 51-378. 10373

JUGO 45, letnik 1990, dobro ohranjen, prodam. ☎ (0608)87-156, Alenka, popoldan. 10374

JUGO 45, letnik 1987, prodam za 2100 DEM. Pavlič, Črmošnjice 32, Stopiče. 10382

OPEL KADETT, letnik 12/79, registriran do 5/96 prodam za 3000 DEM. Miran Pajk, Poklek 14, Blanca. 10390

MOTOR BMW, letnik 1954, originalno obnovljen, prodam za 3500 DEM. ☎ (068)322-333. 10395

126 P, letnik 1987, prodam. ☎ (068)85-690. 10399

GOLF JXD, letnik 1989, bel, 5V, registriran do 5/95, prodam za 11.800 DEM. Turk, Tolsti vrh 26, Brusnice. 10413

WATRBURG karavan, letnik 1985, registriran do 4/96, prodam za 900 DEM. ☎ (068)21-618. 10415

CLIO 1.2, letnik 5/93, bel, prodam. ☎ (068)73-481. 10416

BMW 316, kovinsko rjav, letnik 1987, registriran za celo leto, prodam. V račun vzamem cenejšo vozilo. ☎ (068)73-177. 10417

JUGO 45, letnik 1985, rumen, prodam. ☎ (068)41-184. 10418

Z 750 LE, letnik 1982, vozno, neregistrirano, prodam. ☎ (0608)75-310, popoldan. 10420

GOLF JX D, letnik 1987, lepo ohranjen, prodam. ☎ (068)85-938, zvečer. 10421

JUGO 60, letnik 1989, prva lastnica, registriran do 10/96, prodam. ☎ (068)22-963. 10423

Z 850, letnik 1982, prodam. ☎ (068)27-793. 10425

GOLF D, letnik 1985, 150.000 km, S paket, prodam. Janez Stopar, Dobravica 9, Šentjernej. 10430

TAM 130 T II B, polovico bika in jidilni krompir prodam. ☎ (068)83-373. 10451

CITROEN AX 1.1 i caban, letnik 11/92, registriran do 11/96, prvi lastnik, prodam. ☎ (068)42-167. 10461

LADO NIVO prodam. Alojz Jožef, Herinja vas 33, Otočec. 10464

JUGO KORAL 45, letnik 6/92, prodam. ☎ (068)87-225. 10467

MAZDO 323 F 16 V, letnik 1991, rdečo, prevoženih 58.000 km, prodam. ☎ (0608)75-734. 10468

Z 750, letnik 1982, zelo dobro ohranjeno, prodam za 1450 DEM. ☎ (068)75-769. 10470

R 5 CAMPUS, letnik 11/93, registriran do 11/96, rdeč, prvi lastnik, dobro ohranjen, prodam. ☎ (068)42-076. 10475

Z 650, letnik 1983, za prevoz živine, prodam. ☎ (0608)33-520. 10476

SEAT CORDOBA, letnik 1994, prodam. ☎ (068)28-031. 10481

126 P, letnik 1990, in jugo 55, letnik 1986, prodam. ☎ (068)341-917. 10483

FIAT UNO 55, letnik 1987, dobro ohranjen, registriran eno leto, prodam. ☎ (068)42-527. 10484

126 P, letnik 1988, registriran do 3/96, odlično ohranjen, ugodno prodam. ☎ (068)65-200. 10486

AX 1.1 TRE, letnik 1987, 3V, sive kovinske barve, doro ohranjen, prodam. ☎ (068)78-143. 10488

JUGO 45, letnik 1986, bel, registriran do 4/96 ter trajno žarečo peč prodam. ☎ (068)24-633. 10496

OPEL MANTRO, letnik 1974, obnovljen, prodam. ☎ (068)49-098. 10498

GOLF, letnik 1980, registriran do 11/96, dobro ohranjen, ugodno prodam. ☎ (068)41-013. 10501

OPEL CORSO, letnik 1992, registriran do 11/96, prodam. ☎ (068)321-746. 10502

R 4 GTL, letnik 1989, rdeč, registriran do 2/96, prevoženih 72.000 km, prodam. ☎ (068)87-265. 10504

JUGO KORAL 45, letnik 1989, lepo ohranjen, prodam. ☎ (068)73-536. 10509

FORD ESCORT CLX 1.3 i, letnik 1992, registriran do 9.9.1996, prodam. ☎ (068)323-941. 10517

FIAT UNO 1.0 fire, letnik 1993, registriran do 11/96, prodam. ☎ (068)28-714. 10528

126 P, letnik 11/87, opravljen tehnični pregled, dobro ohranjen, prodam. Dolinar. ☎ (068)81-819. 10537

UNO, letnik 1990, registriran do 9/96, 40.000 km, prodam za 7500 DEM. Viktor Avsec, Šmarješka c. 51, Novo mesto. 10540

Z 128, letnik 1986, registrirano do 8/96, prodam. ☎ (068)22-114. 10541

V Dolenjskem listu najdlje z voščilom!

Čez poldrugi mesec se bomo spet spraševali, kaj je s časom, da leta tako bežijo, treba bo zamenjati koledar in si, kajpak, voščiti srečo, zdravje — pa tudi dobro poslovno sodelovanje.

Za slednja voščila bo Dolenjski list odmeril dovolj prostora, ker pa bomo v prednovoletnem živzavu vsi na tesnem s časom, oglaševalcem že zdaj dajemo možnost za pripravo božične in novoletne čestitke v časopisu.

Naročila sprejema oglašna služba Dolenjskega lista, ki se je morala sprijazniti z dejstvom, da bodo voščila in čestitke bistveno cenejše od običajnih oglasov, vsem, ki se bodo o prednovoletni objavi dogovorili do 11. decembra, pa bo priznan še poseben popust.

Torej, če je vaš namen javno voščiti poslovnim sodelavcem in strankam srečo v 1996. letu — pravi naslov za to je noč in dan oglašna služba Dolenjskega lista na telefonskih številkah

(068)323-610 in (0609)623-116!

R 4 GTL, letnik 1991, bel, registriran do 8/96, prodam za 5000 DEM. ☎ (068)323-824. 10547

REGISTRIRAN R 4 GTL kupim. ☎ (068)23-529, po 16. uri. 10548

R 5 CAMPUS, letnik 6/92, 3V, rdeč, 53.000 km, prodam. ☎ (068)44-662. 10549

JUGO 45, letnik 1986, registriran do konca februarja prodam. ☎ (068)43-637. 10552

CLIO 1.4 RT, 5V, letnik 1994, registriran do 27.7.1996, z alarmom, prodam. ☎ (068)41-191. 10555

FORD ESCORT 1.4 clx, letnik 1991, prodam. ☎ (0608)33-815, po 15. uri. 10562

OPEL KADETT 1.4 i FUN, letnik 1991, 53.000 km, ohranjen, prodam za 14.200 DEM. ☎ (068)78-148. 10565

PEUGEOT 309 GL profil, letnik 1987/88, registriran do 7/96, ugodno prodam. ☎ (068)44-557. 10574

OPEL CORSO 1.1 i, letnik 12/92, črn, prodam. ☎ (068)323-312. 10579

R 4 GTL, letnik 1992 prodam. ☎ (068)76-196. 10580

JUGO 45, letnik 1988, prodam. Jože Selak, Vrh pri Pahi 16, Otočec. 10583

HJUNDAY PONY 1300, letnik 10/90, prodam. ☎ (0609)628-857. 10584

FORD SIERRA, letnik 1987, prodam. ☎ (068)21-359. 10585

GOLF D

**DRUŠTVO NOVOMEŠKIH
ŠTUDENTOV PRIPRAVLJA
BOGAT DECEMBRSKI
PROGRAM V PIZZERIJI
TRATNIK NA GL. TRGU:**
v petek, 1. decembra,
BO BALKAN ŽUR,
v sredo, 6. decembra,
PRIHAJA VELIKI
RAMBO AMADEUS,
v petek, 8. decembra,
PA PRIČAKUJEMO
MILADOLKO YOUNEED.
VABLJENI.

OTROŠKO POSTELJICO, belo, z jo-
bljem in Chicco voziček (kombiniran)
ugodno prodam. ☎ (068)23-103.

1000 KOM. nerabljene strešne opeke
ugodno prodam. ☎ (068)28-485. 10385

PARCELA PAPIG agapornis prodam
za 7.000 SIT. ☎ (061)161-26-28. 10388

KOZLA, starega 1 leto, prodam. Milan
Turk, Malo Mraševo 27, Podbočje, ☎ 78-
332. 10391

PRAŠIČA, 140 kg, krmljenega z doma-
čo krmo, prodam. ☎ (068)85-955. 10393

PRAŠIČA, 140 kg, krmljenega z doma-
čo krmo, in 5 m3 suhih hrastovih drv pro-
dam. ☎ (068)76-112. 10396

DOMAČE ŽGANJE in prašiča, težke-
ga 150 kg, prodam. Opravim tudi zakol.
☎ (068)76-233. 10401

PRAŠIČA, 130 kg, in kozla, starega 8
mesecev, prodam. ☎ (068)42-298. 10402

DVE zimski gumi s platišči za Z. 750
prodam. ☎ (068)24-565. 10411

NOVO impregnirano svinjsko kad
prodam. ☎ (068)78-265. 10412

PRAŠIČA, težkega 180 kg, prodam.
Škrbec, Ratež 29. 10419

FLOH za prašiče prodam. ☎ (068)78-
033. 10424

PRAŠIČE, težke 80 do 100 kg, prodam.
☎ (068)76-457. 10428

KRAVO SIVKO, breje 3 mesece, z dru-
gim teletom, prodam. ☎ (068)78-338. 10432

ZASTEKLENA hrastova vetrolovna
vrata prodam po ugodni ceni. ☎ (068)89-
129. 10436

180 KG težkega prašiča, krmljenega z
domačo krmo, prodam. Janez Jakše, ☎
(068)28-023. 10433

JEDILNI KROMPIR, kolero, repo,
vinski masar ter Z. 750 po delih prodam.
Marija Sašek, Smolenja vas 4, Novo me-
sto. 10436

NOV KUPERSBUSCH prodam za
600 DEM. ☎ (068)46-535. 10437

PRAŠIČA, težkega do 180 kg, prodam.
☎ (068)85-839. 10438

PRINTER Epson LQ 550, 24 - iglični,
v dobrem stanju, malo rabljen, ugodno
prodam. ☎ (068)41-339. 10439

FRAJTONARICO Novak, c, f, b, v zelo
dobrem stanju, prodam. ☎ (068)44-059. 10447

PRAŠIČA prodam. ☎ (068)85-954. 10450

PRAŠIČA, 150 kg, in domače žganje
prodam. ☎ (068)85-806, po 16. uri. 10453

SVINJI, 200 in 300 kg, prodam. ☎
(068)73-104. 10453

ODESOVALNE NAPRAVE na vrece
različnih velikosti in moči ugodno pro-
dam. ☎ (061)787-608. 10454

DVA PRAŠIČA, 150 kg, domača krma,
prodam. Ignac Krhin, Gor. Gradišče 7,
Šentjernej. 10456

ZARADI SELITVE ugodno prodam
opremljeno kuhinjo Svea, dolžine 2,4 m,
staro 1 leto. ☎ (068)25-955. 10459

10 M3 suhih bukovih drv prodam. ☎
(068)49-471, zvečer. 10460

GUME 16/9/30 Barum 15 - platne
prodam. ☎ (068)49-440. 10462

8 MESECE BREJO telico in večjo ko-
lično sena prodam. ☎ (0608)89-014. 10466

TELICO, 250 kg, in bikica simentalca,
starega 10 tednov, prodam ali menjam za
brejo kravo simentalco ali sivko. ☎
(068)45-478. 10466

TELICO, staro 6 mesecev, frizjko,
prodam. ☎ (068)65-140. 10469

ŠIVALNI STROJ Juki, ravni šiv, in ši-
valni stroj Štrobil, slepi šiv, prodam. Ma-
zovec, V Brezov log 14, Novo mesto, ☎
24-946. 10477

PRAŠIČA, 180 kg, domača krma, in
lež 14 dni mlade pujske prodam. ☎
(068)43-648. 10478

ELEKTRIČEN BOJLER, 50 l, malo
rabljen, ugodno prodam. Zupančič, ☎
43-612, zvečer po 18. uri. 10479

DVE LETI staro kožo prodam. ☎
(068)84-738. 10480

KUPERSBUSCH na trda goriva, ne-
žaljeva pomivalna korita in razne kuhin-
jske elemente prodam. ☎ (068)23-555. 10490

PRAŠIČA za zakol, R. 5, letnik 1988, in
R. 4 GTL, letnik 1987, prodam. ☎
(068)73-410. 10491

SESALEC Vorwerk s priključki pro-
dam po ugodni ceni na 2 čeka. ☎ (068)21-
188. 10493

PRAŠIČE, težke 120 do 150 kg, in fiška
po delih prodam. Franc Kastelic, Vrh pri
Pahi 5, Otočec. 10494

MALO RABLJENO usnjeno šoferstvo
bundo poceni prodam. ☎ (068)22-428. 10495

PRAŠIČA za zakol, domača krma,
prodam. Štruncelj, Talčji Vrh 3, Črnomelj,
☎ 52-817. 10497

HLEVSKI GNOJ prodam. ☎ (068)52-
010. 10499

BREJE OVCE in 2 breji kozi prodam.
☎ (068)68-520. 10500

DVA PRAŠIČA, težka 140 kg, hranjena
z domačo hrano, prodam. ☎ (068)76-418. 10505

DIAIONIČNO HARMONIKO c, f, b,
tristravno, izdelava Škraba, prodam. ☎
(068)42-768. 10506

MEDICO, borovničevo žganje in do-
mače žganje, kakovostno, ugodno prodam.
☎ (068)73-063. 10508

TELICI, breji 5 mesecev in telico za za-
kol prodam. ☎ (068)42-747. 10510

VILICARJE, rabljene, od 1 do 3 t no-
sivosti, uvožene iz Italije, ugodno prodam.
Karminec Vipava, Goriška c. 3, ☎
(065)640-016 ali (0609)625-423. 10512

HLEVSKI GNOJ, več prašičev in pral-
ni stroj prodam po ugodni ceni. ☎
(068)65-699. 10513

KRAVE SIVKE po izbiri, črno - bele
telice, starega 7 dni, ter ustrojene lisičje
kože prodam. ☎ (068)83-584. 10515

DVA sivo-rjava bika, stara 8 tednov,
prodam ali zamenjam za visoko brejo telo-
co. Jevnikar, ☎ (068)44-339. 10520

NEMŠKE OVČARJE brez rodovnika,
stare 6 tednov in kletke za kokoši prodam.
☎ (068)50-140. 10523

NOVO diatonično Železnikovo har-
moniko, duri be, es, as, prodam. ☎
(068)52-355. 10524

MALO RABLJEN bel električni štedil-
nik Gorenje ugodno prodam. ☎ (068)21-
091. 10526

PRAŠIČA, 180 kg, krmljenega z doma-
čo krmo, možen zakol, prodam. ☎
(068)45-125. 10527

TRI PRAŠIČKE, 50 do 60 kg, domača
krma, prodam. ☎ (068)76-343. 10529

PRAŠIČA, krmljenega z domačo hra-
no, prodam. ☎ (068)27-844. 10531

ŽREBICO, staro 5 mesecev, primerno
za nadaljnjo rejo, prodam. ☎ (068)49-
097. 10539

PRAŠIČA, težkega 220 kg, krmljenega
z domačo krmo, prodam. ☎ (068)41-134. 10542

OVCE z mladiči in breje ter plemen-
skega ovna prodam. ☎ (068)67-003. 10544

PRAŠIČA za zakol, domača reja, in
dvojni zložitvi voziček Marelja za dvojico
prodam. ☎ (068)85-744. 10553

PRAŠIČA, težkega do 140 kg, domača
krma, prodam. ☎ (068)76-035. 10556

BIKKA FRIZIJCA, starega 10 dni,
prodam. ☎ (068)43-511. 10558

KUPERSBUSCH štedilnik in rabljeno
peč ugodno prodam. ☎ (068)52-429. 10559

NOV KUPERSBUSCH s pečico Gore-
nje prodam za 45.000 SIT prodam. Fran-
čiška Muc, Kočevje 2 a, Črnomelj. 10560

STOLE BAMBUS in kavni aparat
Emonec (gostinska oprema) prodam. ☎
(068)65-285. 10563

DALMATINCE, mladiče vrhunskih
staršev, stare 7 tednov, prodam. ☎
(061)861-634. 10567

PLETENO MREŽO iz pocinkane žice
po naročilu zelo ugodno prodam. ☎
(068)67-638. 10571

PRAŠIČE, težke 140 do 160 kg, doma-
ča hrana, prodam. ☎ (068)76-165. 10572

KRAVO, črno - belo, staro 5 let, in teli-
co, črno - belo, staro 8 tednov, težko 120
kg, prodam. Martin Markelj, Vesela Go-
ra 5, Šentupert, ☎ 40-133. 10575

OTROŠKE SMUČI, pancerje, palice,
posteljici, sinthezjer prodam in kupim
smuč, dolžina 1.80 m. ☎ (068)45-202. 10576

KRAVO, brejo z drugim teletom, pro-
dam ali menjam za tele, staro 10 tednov.
☎ (068)42-761. 10582

OKNO JELOVICA, novo, trojna za-
steklitev, dimenzije 120/140, z žaluzijo,
prodam 10 = ceneje. ☎ (068)48-542, po
16. uri. 10587

PRAŠIČE, težke 20 do 140 kg, prodam.
☎ (068)81-453. 10590

TEŽJEGA PRAŠIČA za zakol prodam.
☎ (068)42-516. 10592

MIZARSKO tračno žago z nagibom
mize prodam. ☎ (068)73-631. 10594

PRAŠIČE, težke 100 do 120 kg, pro-
dam. ☎ (068)27-311. 10597

7 NERABLJENIH RADIATORJEV
različnih dimenzij, ekspanzijsko posodo
ter črpalko prodam. ☎ (068)43-644. 10599

razno

STEKLARSTVO SELIŠKAR zasteklja-
je vse vrste balkonov, teras, vetrolovov in
opravlja ostala steklarska dela. ☎ (061)
272-381. 10348

KOMBI PREVOZE tovora, oseb in se-
litve doma in v tujini opravljam nonstop.
Vinko Kos, Mokronog. 10357

POSLOVNE PROSTORE v centru
Trebnjega oddam. ☎ (068)45-187. 10358

KO ODPOVE VSE, pokličite na ☎
(0609)631-431, ob sredah in četrtnih od
15. do 20. ure ter ob petkih, sobotah in ne-
deljah od 9. do 13. ure! Z bioenergijo - ra-
diostezijo vam bomo pokazali pot. Izboj-
šali bomo vaše zdravje, slabo počutje,
povečali koncentracijo... Nudimo tudi
svetovanje in terapije na daljavo. 10362

STAREJŠI MOŠKI upokojenec, išče
žensko za pomoč v hiši. ☎ (068)67-138. 10367

AKCIJA, AKCIJA! Televizorji Sharp,
54 cm - 66.000 SIT, videorekorder Sharp-
48.000 SIT na 5 čekov brez obresti. Trgo-
vina Tehnunion, ☎ (068)26-163. 10392

POZIVAM VSE UPNIKE GRAFO-
COMMERCEA, da pokličijo na ☎ (068)
23-565. Ostalim svetujem, da z njim ne
sodelujejo. 10410

INSTRUIRAM MATEMATIKO in fi-
ziko za osnovno in srednjo šolo. ☎
(068)27-757. 10400

OBNAVLJAMO kopalne kadi in pola-
gamo parket. ☎ (061)853-331, int. 90, do-
poldan ali (061)855-229, popoldan. 10403

IZDELUJEMO zelo kvalitetne snego-
brane iz različnih materialov. ☎ (068)342-
726. 10410

STOPNICE, lesene, ograje ter ostalo
galanterijo izdelujem. ☎ (068)27-101. 10426

AVTO - MOTO, d.o.o., Novo mesto,
Zwittra 1, ☎ (068)322-159, odda v na-
jem več pisarniških prostorov. 10427

SKLADIŠČNI PROSTOR, 200 do 300
m2, v Novem mestu ali neposredni okolici
iščemo. Prosimo, da ponudbe pošljete na
naslov: Profform, p.p.304, Novo mesto. 10431

PREVAJAM v ruščino iz slovenščine
vse vrste besedil. ☎ (0608)65-096, Galina. 10435

V CENTRU SEVNICE oddam poslov-
ni prostor, 35 m2, primeren za mirno obrt
ali skladišče. ☎ (0608)81-096. 10441

ASTROLOŠKA NAPOVED prihodno-
sti! Plačilo 1000 SIT po povzetju. Pošljite
naslov, datum, uro in kraj rojstva na na-
slov: Homšeg, NHM 19, 68290 Sevnica. 10442

ČE SI ŽELITE resničnega zdravlja,
vam priznana zdraviteljska zanesljivost po-
išče vzroke in rešitve vaših težav. ☎
(061)376-201, popoldan. 10465

V SEVNICI sprejem v varstvo otro-
ka. ☎ (0608)41-606. 10532

POSLOVNI PROSTOR, 70 m2, v cen-
tru Novega mesta, oddam. ☎ (068)21-
581. 10533

NA NOVO TRGU oddam v najem
lokal. ☎ (068)27-632 ali 323-019. 10545

V DOLENJSKIH TOPLICAH oddam
v najem lokal. ☎ (068)65-285. 10566

OKNA, vrata, vetrolove, stopnice in
ograje izdelujemo po želji naročnika in po
konkurenčnih cenah. ☎ (068)24-457 ali
28-287. 10581

službo dobi

TRGOVINA BUTLER, Novo mesto, iš-
če prodajalco za delo v novi trgovini za
nedoločen čas. Prošnje prinesite osebno
na naslov: Pod Trško goro 49, Novo me-
sto, po 16. uri. 10353

TRGOVINA BUTLER išče prodajalco
ali prodajalca za delo na akcijskih prodaj-
ah za nedoločen delovni čas. OD 1000
DEM. Prošnje prinesite osebno na naslov:
Pod Trško goro 49, Novo mesto. 10354

TRGOVINA BUTLER išče komerciali-
sta s končano srednjo ali višjo šolo ekon-
omske smeri za nedoločen čas. Pisne pri-
jave prinesite osebno na naslov: Pod
Trško goro 49, Novo mesto. 10355

ČE ŽELITE dodaten zaslužek, pokličite
na ☎ (068)81-576 ali 81-5741. 10398

PRODAJALCA v tehnični trgovini v
Ivančič Gorici takoj zaposlimo. Jordan,
d.o.o., ☎ (068)73-266. 10407

ZARADI ŠIRITVE v našem prostoru
iščemo zanesljivega komercialista (-ko),
zastopnika za prodajo strokovne literatu-
re in izobraževalnih programov. Možnost
visokega zaslužka! Pričakujemo resnost
pri delu, lasten prevoz in telefon. Pokličite
nas od 8. do 16. ure na ☎ (061)264-474. 10473

PRODAJA NA TERENU! Odlični teh-
nični artikli, odlični zaslužek. ☎ (0609)
628-179. 10507

TRGOVINA TEJKA, Trebnje, redno
zaposli trgovko. ☎ (068)45-711. 10511

TAKOJ ZAPOSIM voznika kamio-
na. ☎ (068)42-350 ali 81-420, zvečer. 10518

IŠČEM GOSPO, ki bi pomagala pri
celodnevni oskrbi - varstvu in negi starejše
osebe v okolici Novega mesta. Hrana in
stanovanje v hiši. ☎ (061)349-682. 10525

KV AVTOMEHANIKO zaposlim. ☎
(068)24-791. 10525

NATAKARICO redno zaposlimo. ☎
(068)322-308. 10534

ŽENSKO za pomoč v kuhinji zaposli-
mo. ☎ (068)322-308. 10535

NATAKARICO ali kuharico redno za-
poslimo. ☎ (068)20-574, dopoldan. 10538

PRODAJALCA trgovske ali lesno -
tehnične smeri zaposlimo. Šifra: »SA-
MOSTOJNOST«. 10543

ODLIČEN ZASLUŽEK nudimo pri-
danim in komunikativnim. Pogoj: osebni
avto in prosti vikendi. ☎ (068)321-501 ali
321-502, od 8. do 15. ure. 10600

službo išče

KAKRŠNOKOLI DELO na domu (roč-
na dela) sprejem. ☎ (068)83-575. 10371

MLADA DRUŽINA išče delo na domu.
☎ (068)65-754, Alojz. 10519

DELO NA DOMU iščem. Naslov v
oglasnem oddelku. 10569

stanovanja

ENOINPOLSOBNO ali dvosobno stan-
ovanje v Novem mestu kupimo. ☎
(068)20-466, popoldan. 10386

V NOVO MESTU, K Roku 1, oddam
eno sobno stanovanje, vseljivo takoj. ☎
(0601)444-329. 10414

GARSONJERO ali enosobno stanova-
vanje v Novem mestu ali okolici najameva
za 200 DEM. ☎ (068)81-734. 10474

SOBO in kuhinjo oddam. ☎ (068)27-
158. 10503

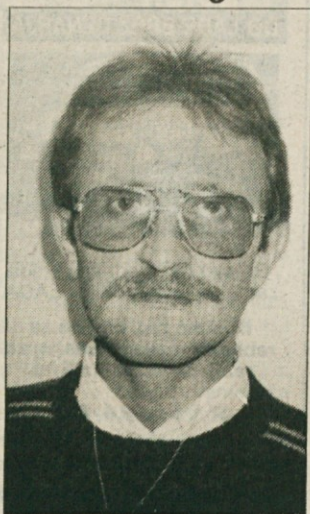
KRŠKO - VIDEM, Prodajalci oddam
dvosobno stanovanje s CK, telefonom in
KATV. ☎ (068)43-513, po 18. uri. 10546

V TREBNJEM prodam dvoipol sobno
stanovanje v Cankarjevi ulici. ☎ (068)45-
666. 10595

ženitne ponudbe

20-LETNO DEKLE išče partnerja, sta-
rega do 30 let, za skupne trenutke. Šifra:
»ZIMA«. 10434

Rafko Povhe

Malo je takšnih športnih zanesenjakov, kakor je 35-letni trener sevnjskega atletskega kluba Rafko Povhe do nedavnega zaposlen kot skupinovodja v Jutranjki, kjer so mu v delovno knjižico zapisali okrog 15 let delovne dobe.

Kdor pozna Rafko Povheta, ve, da je redoljubljen, vreden truda, predvsem pa, da ne mara polovičarstva. Rafko se je doma na kmetiji na Osredku pri Hubajnici začel zanimati za šport nekako pri 10 letih. Med šolanjem na tehniški tekstilni šoli v Zagrebu je igral košarko in nogomet in 6 let je kegljal pri sevnjskem KD Rudi Kepa, a ker ni bilo redne vadbe in trenerja, ni napredoval.

Ko je začel leta 1984 kegljati, je s treningov v Sevnici proti 13 km oddaljenemu domu v hribih tek. V športnem društvu na Logu je pod vodstvom Toneta Mikoliča nastala kar močna atletska skupina z Janezom Imperlom, njegovima sestrama Zvonko in Brigito, Janezom Savincem itd. "Po komaj dobrih dveh mesecih vadbe sem šel na parti-zanski marš v Kumrovec. Med 512 tekmovalci sva z Janezom Imperlom zasedla 85. in 86. mesto. Po vsakem teku sem bil zadovoljen," razlaga Povhe.

Povheta in Imperla je Stanko Liseč, poleg Slavka Špana, eden najboljših sevnjskih atletov vseh časov, pripeljal v Celje, v svoj atletske klub Kladivar. Imperl je prenehal po 2 mesecih, Povhetu pa je po malo več kot polovici sezone pomagala k slovesu od slovitiga kluba, vnetje Ahilove tetive. "V Celju sem dobil dragocene izkušnje, česa ne smeš delati," se spominja.

Začel je hlastno prebirati atletske literaturo, teoretično spoznavati, kaj je to atletika, predvsem iz prevodov prof. Janeza Pence. Na takratni FTK v Ljubljani, zdajšnji fakulteti za šport pri prof. Šturmu je začel obiskovati šolo za trenerje. Od jeseni do spomladi je Povhe naredil pol izpitov, ko pa je zamudil vlak in s tem termin za sklop izpitov, je prenehal. Prepričan je, da le začasno, kajti literature ima doma ogromno, naokoli hodi z odprtimi očmi in rad prisluhne izkušnjam drugih trenerjev. "Teorija je že pomembna, vsaj toliko pa občutek za pravo mero. Ko sem začel leta 1989 na prošnjo učiteljice Slavice Grahek delati na sevnjski osnovni šoli Savo Kladnik nisem imel dosti znanja, sem delal zelo previdno, ker sem se bal, da svojih varovancev ne bi preforsiral, kot so mene v Kladivarju. Ne bi rad, da bi kakšen atlet rekel, da sem ga uničil. Moram pa poudariti, da mi je veliko pomagal z nasveti Rafko Drašček, trener AK Radeče," pojasnjuje Rafko.

Posebej pa poudarja, kako zelo je ponosen na "svoje", po obnašanju skromne, po rezultatih pa slovenskim poznavalcem kraljice športov že dobro znane atlete Roberta Grojzda, Petro Radišeka, Boruta Vebra, Janjo Košar, Robina Papeža in druge, ki so sevnjski atletiki pritekli 12 državnih naslovov. V teh letih ti še bolj potrebujejo trenerja, zato je toliko lažje odklonil ugodne ponudbe za poklicnega trenerja v drugih klubih. **PAVEL PERC**

"Neiztrohnjeno srce" turjaškega grofa

Na razstavi "Vse o srcu" v Ljubljani je na ogled srce turjaškega grofa Hana, o katerem se spleta več zgodb

TURJAK, LJUBLJANA - Zgodbe (ali morda resnice?) o kratkem življenju turjaškega "Romea", grofa Hana, so v glavnem enake, različne pa so pripovedi o tem, kako in zakaj je umrl. Grof Hano Auersperg se je rodil na Turjaku, umrl pa je v Italiji. V Italijo ga je poslal oče, in sicer zato, da bi mladenič pozabil na svojo ljubezen. Zaljubljen se je namreč v kmečko deklo, ki ni bilo primerno za grofovo nevesto. V Italiji je Hano dosegel visok položaj v službi pri

SRCE TURJAŠKEGA GROFA HANA - Na fotografiji je srce Turjaškega grofa Hana. Temna lisa je nekdanji rdeči trak, zdaj že precej pobledel, ki ga je okoli srca ovila njegova ljubljena pred skoraj že 135 leti.

VEČER JAZZA PRI SLONU

NOVO MESTO - V soboto, 2. decembra, bo ob 20. uri v lokalni pri slonu nastopil The independent jazz duo, ki ga sestavljata eden naših najboljših jazzovskih pianistov Blaž Jurjevič in saksofonist Tomaž Zlobko. S tem večerom Pri slonu uvajajo glasbene večere, na katerih se bodo občasno v živo predstavili glasbeniki, ki gojijo jazz, etno in druge nekomercialne zvrsti glasbe. Vstopnine ni.

papežu Piju IX. in postal tudi vitez reda sv. Jurija. Kako je umrl, pa govore tri zgodbe:

Prva preprosto pravi, da je umrl v Italiji, pred smrtjo pa je izrekel zadnjo željo, naj bi njegovo srce prenesli na Turjak in ga shranili v družinski grobnici, da bi bil blizu svoje ljubezni.

Druga zgodba pravi, da tudi v tujini mladi grof ni pozabil na ljubljeno preprosto turjaško kmečko deklo. Oče mu prav zato ni dovolil, da bi se vrnil domov na Turjak. Nekega dne si je ob misli na svojo ljubljeno grof Hano vzel življenje, njegova zadnja želja pa je bila, naj vsaj njegovemu srcu dovolijo počitek v bližini ljubljene dekleta. Tako še danes njegovo srce počiva v kapeli Turjaških pri Turjaku, ovito pa je z rdečim tra-

kom, ki ga je po ljudski pripovedi ovila okoli srca njegova ljubljena. Tretja zgodba je vklesana v nemškem jeziku na zidu pokopali-

• "Srce z rdečim trakom", kot pravijo Hanovemu srcu, običajno počiva v kapeli oz. grobnici Turjaških. Te dni, že od oktobra in še vse do 15. januarja, pa je na ogled v posebni vitrini v Čekinovem gradu, in sicer kot razstavni predmet na razstavi "Vse o srcu", kjer si ga lahko tudi ogledate.

še kapelice in se v prevodu glasi tako: "Hano grof Auersperg, nadporočnik v službi Pija IX. in Franca II., vitez neapeljskega reda sv. Jurija, rojen 3. maja 1838, umrl 19. februarja 1861. Njegovo srce počiva tu, v zemlji, ki mu je dala živ-

ljenje, in v bližini njegovih zaljubljenih staršev in bratov. Njegovo telo počiva v cerkvi sv. Giuseppa (Jožefa) v Gaeti, kjer je po božji volji umrl junaške smrti."

Katera zgodba je resnična, ne moremo soditi.

J. PRIMC

Izlet naročnikov Dolenjskega lista

Kot smo že napovedali, bomo na zadnji letošnji izlet odšli na Gorenjsko. Po ogledu zanimivosti v Kropi (kovaški muzej), Radovljici (čebelarški muzej) in na Bledu (v dvorcu Grimše razstava pletenin) bomo popoldne in večer preživeli, kot se pred novim letom spodobi - z zabavo, nagradnimi igrami in plesom v Bohinjski Bistrici.

Odhod bo v soboto, 16. decembra, ob 7. uri z novo-mestne avtobusne postaje. Program izleta in položnice za plačilo boste prejeli prejeli po pošti. V ceno 3.500 tolarjev za naročnike in 4.500 tolarjev za ostale (z možnostjo plačila na dva obroka) so všteti prevoz, strokovno vodenje, zavarovanje potnikov, malica in večerja v Bohinjski Bistrici. Vse, ki še ne veste, kje bi preživeli zadnje dni letošnjega leta in prve dni leta 1996, vabimo v Pariz. Za 5-dnevno doživetje tega vsemesta bodo naročniki Dolenjskega lista morali odšteti 275 DEM, ostali pa 20 DEM več. S programom in podrobnostmi vas bodo seznanili v turistični agenciji Mana.

S prijavi za decembrski izlet na Gorenjsko polhite, ker je številni sedežev v avtobusu omejen; prijave sprejemamo na telefonskih stikih: 068/321-115 in 068/323-610 ter po mobitelu 0609/623-116

Na izlet vas torej vabita

MANA
turistična agencija

in
DOLENJSKI LIST

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Zakoni so enaki za vse, mar ne? - Zakaj od vseh belokranjskih občin le metliška ni poskrbela za škodo vinogradnikov? - Nuklearka Krško uničuje na obroke - Smeti v Škrjančah

A.K. iz okolice Podzemlja pravi, da razume, da so brezplačne prevoze v šolo in nazaj upravičeni le otroci, ki stanujejo v kraju, ki je več kot 4 km oddaljen od šole, ker tako določa Zakon o osnovni šoli. Ni pa ji jasno, zakaj ta zakon ni enoten za vse - otrokom iz Rosalnic in Radovičev, ki so manj kot 4 km oddaljeni od metliške osnovne šole, ni treba plačevati - z utemeljitvijo, da gre kombi tako ali tako mimo teh vasi, otroci iz nekaj vasi v Podzemlju (med drugim tudi njena dva) pa morajo, čeprav so pogojni isti.

Bralec R.K. iz okolice Črnomlja sprašuje, zakaj kljub dolgotrajnim obljubam še vedno ni mogoče dobiti novega telefonskega priključka. Na črnomaljski občini so povedali, da za to niso odgovorni oni, pač pa Telekom Slovenije.

Ivko Godler iz Brezje je opozoril na problem jedrske elektrarne v Krškem. Ne strinja se z zaprtjem, meni pa, da so prebivalci Krškega in Brezje kljub vsem zagotovilom o varnosti vsaj dolgoročno ogro-

ženi. Da bi se jim gospodarstveniki iz Ljubljane in Zagreba, ki jih zanima le električna energija in ne, kam z odpadki, vsaj malo oddolžili, bi jim morali zmanjšati davke. V Švici in Franciji na primer taki prebivalci sploh ne plačujejo električne energije.

Od ponedeljka, 2. novembra, dalje je brez kakšnih pojasnil zaprta trgovina pijač Vinske kleti - Vinotoč. Pred vrati se ustavljajo stranke, puščajó embalažo, lastniki pa nič. "Saj je veliko brezposelnih, pa bi kdo drug ta čas poprijel za delo!" meni Marija Nemanjič iz Metlike, ki je razočarana tudi nad metliškimi policisti. Na pozdrave sploh ne odzdravijo in sprašuje se, če jih tako vzgajajo v Tacnu.

Janez Simonič iz Metlike je eden izmed vinogradnikov, ki zaradi toče s pridelkom ni zadovoljen. Ker so svojim vinogradnikom tako občina Črnomlja kot Semič pomagali z odškodnino iz proračuna, sprašuje metliškega župana Branka Matkoviča, zakaj tega ni storil še on. Ta pa mu odgovarja, da si je komisija ogledala teren, podatke poslala na ministrstvo za kmetijstvo, toda odstotek škode je bil premajhen za subvencije iz države. Tisti vinogradnik, ki ima svoj vinograd zavarovan, pa je iz občinskega proračuna dobil premijo za nazaj, zavarovalnica pa mu mora plačati še škodo. Župan pravi, da so metliški vinogradniki izkoristili kompletno skupinsko zavarovanje.

Na prometni problem je opozorila ga. Ani iz Gradca, ki pravi, da tam ni označen prehod za pešce, čeprav je zraven avtobusna postaja.

Bralka P. iz Novega mesta ve, zakaj imajo na Komunalni tako visoke dohodke. V njihovem bloku so lani zamenjali števec in takoj zatem so bili računi za vodo vsak mesec občutno večji - tudi čez tisoč tolarjev na gospodinjstvo. Naredili

so kontrolo - voda ni nikjer puščala, ko pa so spet zamenjali števec, so bili računi za vodo kar naenkrat spet "normalni". Bralka se pridružuje tudi mnenju Knafeljeve gospe, ki je prejšnji teden opozorila na nevzdržno stanje v novo-mestški diabetični ambulanti. "Pozivam direktorja in ministra za zdravstvo, da si to "čakalnico" ogledata!"

Novomeščan Damjan je ogorčen in se mu zdi zelo primitivno, da je nekdo zapeljal kup smeti in odpadkov v okolico Škrjanč. In taka ekološka zavest, pa še v letu varstva narave!

Bralec R. P. iz Šaljeve ulice v Novem mestu prosi KS Drska, naj poleg tega, da primerno poskrbi za cesto v času zimskega vremena, namesti še dve ulični luči.

Iz Suhe Krajine je tokrat klical Tone iz Žužemberka, ki pravi, da pogreša predvsem boljše sodelovanje žužemberka in KS Dvor. Za določeno problematiko Dvora bi bili vsaj včasih bolj primerni domači strokovnjaki, ki stvari bolje poznajo, ne pa vedno iz Žužemberka.

V.V. iz okolice Adlešičev meni, da Čestno podjetje Novo mesto dobro vzdržuje ceste, sprašuje pa, zakaj, ko so pred kratkim obnavljali osno črto ceste iz Črnomlja do Dolenjcev, tega dela niso nadaljevali še naprej po cesti proti Adlešičem. Prihaja zima, z njo sneg in megla, in dostikrat ravno sredinska črta pomaga pri vožnji. **L. M.**

• Poslovno kosilo je predjed poslovilne večerje. (Logar)

• Prodam psa, žre vse, rad ima tudi otroke. (Oglas)

• Kadar ni novic, so to dobre novice. (Angleški rek)

LAMBO
ELEKTRONIKA

Počehova 14/c
Obrtna cona
62000 Maribor

Tel.: 062/225-503
225-587

JEDE

VELIKA IZBIRA
TOPLIH
NAPITKOV:

- kapučino
- kava
- kakav
- mleko
- čaj
- in različne vrste juh

Cena aparata: 750 DEM
Cena vložka: 6-27 DEM
Aparat je primeren za pisarne, frizerske in avtomobilne salone...

Z obeh strani Gorjancev

ANEKDATE IN PRIKODE ZAPISAL JOŽE DULAR

Zmeda z imenom

Pesnik Matej Bor (s pravim imenom Vladimir Pavšič) je v Novem mestu imel predavanje. Menda o Venetih.

Pa so ga prireditelji prijavi v hotelu Metropolu, kjer naj bi prenočil. Prijavili so ga kar pod njegovim pesniškim psevdonimom. Seveda se je potem zapletlo, ko je pesnik hotel iti spat. Receptor je namreč prav tako malo vedel za Pavšiča kot tovarišica, ki ga je v hotelu prijavi. Vendar se je na srečo vse hitro razpletlo, ko je prišel v recepcijo glavni prireditelj in začudenemu portirju vse pojasnil.

Kdo pa si bi mislil, da Bor hodi po svetu kar z dvema imenoma in primkoma!

Znašli so se

Pisatelj in publicist Vladimir Kavčič (r. 1932) je na novomeškem srečanju po izidu svojega romana Minevanje mimogrede omenil iznajdljivost naše pošte. V pisateljskih in drugih umetniških krogih ne manjka imen, kot so Kovačič, Kavčič, Kambič, Kovač, Kovič, Klopčič, Klabus, Kranjec in podobnih. Nekeč pa je v Ljubljani na svoj pravi naslov dobil pismo, na katerem je pisalo:

Kajetan Kavčič - Bor, LJUBLJANA

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa le opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev, pokličite nas! Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Čakamo vas vsak četrtek med 18. in 19. uro na telefonski številki (068)323-606. Dežurni novinar vam bo rad prisluhnul.

KRKA ZDRAVILIŠČA

HOTELI OTOČEC

V soboto, 2. decembra od 20. ure dalje plesni ansambel OBJEM. Rezervacije na tel.: 068/321-830
Sobotna in nedeljska kosila 990 SIT, otroški meni 600 SIT.

Vstopnine ni. Vabljeni na zabavne plesne večere in v Casino Otočec.

SMEH JE POL ZDRAVJA

Šale izbira Bojan Ajdič

Na sosedovem vrtu

Prijatelj je Škota, ki je kupil žirafa, vprašal, zakaj je namesto psa kupil žirafa, saj žirafa več požre kot pes.

"Že že, vendar lahko žre na sosedovem vrtu!"

V knjigarni

Neki kupec si je precej časa ogledoval knjigo in prodajalec je imel občutek, da jo kupec bere. Ustrezljivi prodajalec je dejal: "Če ne boste kupili knjige, vam vsebino lahko povem."

Šolarska

Učiteljica: "Tonček, kako so se imenovala ženske, privržence vojskovodje Napoleona?"
Tonček: "Napolitanke!"